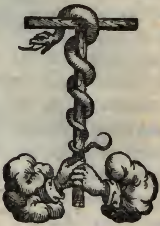
SCHOLIA
IN AESCHYLI
TRAGOEDIAS OMNES
EX VETVSTISSIMIS
libris manuſcriptis collecta, atq; in hoc corpus redacta

A FRANCISCO
Robortello Vtinenſi.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

VENETIIS EX OFFICINA
Eraſmiana Vincentij Valgriſii.
M D L I I.

*CVM PRIVILEGIO
Illuſtriſſimi Senatus Veneti per
annos decem.*

ILLVSTRISSIMO
NOBILISSIMO'QVE
adoleſcenti Mariano Sauello, Franciſcus Robortellus Vtinenſis.
S. D.

DVABVS *de cauſis, Mariane Sauelle adoleſcens nobiliſsime, Aeſchyli Tragœdias puto tàm diu in tenebris delituiſſe, delituiſſe enim eas uerè dicere poſſe mihi uideor, cum à nullo fuerint ad hanc uſque diem lectæ, tùm propter infinitos errores, quibus erant inquinatæ, tùm propter obſcuritatem (ſic enim multi uocant) uerborum, ac ſententiarum. quorum alterum authoris eſt, (ita enim exigebat genus* Poëſis*) artificio factum.* Alterum *noſtratibus hominibus aſcribendum eſt, qui ueterum libros tàm negligenter tranſcribendos, & imprimendos curant. putantq́ ſe ſatis officio ſuo functos, ſi uenuſtis typis excudant libros; atque ea una ratione uendibiliores uulgo faciant, parum, aut nihil cogitantes, quid de ſe homines docti, quorum iudicium erat in primis extimeſcendũ, exiſtiment, aut loquantur.* Duas *has ſimul difficultates non alia prorſus ratione tolli poſſe cum uiderem, quàm ſi & interpretationibus aliquibus obſcuris locis, quæ in hoc authore ſunt, lucem afferre conarer, & maculas omnes*

* 2 *eluerem,*

eluerem, atque abſtergerem. Vtrunque uerò commodiſſimè eſt à me factum auxilio ueterum librorum, qui manu librariorum antiquiſſimorum deſcripti habentur, nam & ex illis explicationes excerpſimus has omnes, quæ aut annotatæ, à doctiſſimis uiris, ut opinor, uel ob id, quoniam in omnibus libris, qui uiſuntur ſcripti, eædem fermè ſunt, ac totidem uerbis deſcriptæ, aut ab auditoribus primum aut Chalcondylæ, aut Maximi Planudæ, aut Moſcopuli, aut Thomæ Magiſtri doctiſſimorum hominum, qui ſuperiore ætate noſtrorum auorum in Græcia floruerunt, ex illorum interpretatione collectæ, ac ſic ueluti per manus traditæ, ac diſſeminatæ ad nos peruenerunt; quãplurimi enim reperiuntur libri, in quibus deſcriptæ leguntur, plures tamen, qui tres Aeſchyli Tragœdias tantùm eo ordine, quo nunc extant, continent; nam reliquæ tres deinceps ſuo ordine collocatæ uix reperiuntur, paucáque earum, quod ego ſciam, exemplaria habentur. Tu uerò Mariane nobiliſſime, qui non modo naturæ, & fortunæ copijs abundas, ſed & ingenij, & doctrinæ, ac uirtutis ornamentis cumulatiſſimus es, antiquiſſimum ad me miſiſti librum, in quo tres hæ manu uetuſti cuiuſdam, ac bene docti hominis accuratè deſcriptæ fuerunt, cuius ope in primis omnia uulnera tam præclari Poëtæ ſanauimus, atque omnia ferè collegimus quæ adiumento omnibus erunt maximo ad loca difficilia intelligenda. Et quoniam in hunc ſermonem incidi, ſcias uelim, cum duplex genus inueniatur

tur

tur explicationum in alias tres, quæ præcedunt has, de quibus locuti fuimus, Alterum breue, & conciſum. Alterum fuſum, & prolixum, me eam inijſſe rationem, quæ aptiſſima eſſe uidebatur ad rem conficiendam, nam breuitatem illorum horum prolixitate compenſauimus; & prolixa nimis ubi hæc uidebantur, ac luxuriantia, ſecuimus pro noſtro arbitratu, tollentes ea, quæ uidebantur inutilia, ut tamen nihil ſit prætermiſſum, quod neceſſarium exiſtimari poſsit. fuit enim inſeruiendum etiàm minus doctis, qui ſæpe in re tenui hærent. Habes igitur mi Mariane à me, uel potius ſtudioſi græcarum literarum à te habent Aeſchyli Tragœdiarum explicationes inſignes, ac eruditionis plenas, quæ præterquam quòd ipſos adiuuabunt in Poëta hoc intelligendo, magno etiam erunt uſui ad aliorum authorum tùm Græcorum, tùm Latinorum obſcura loca cognoſcenda. Nihil dicam hoc loco de Poëtæ huius dignitate, & præſtantia, nam non eſt à me nunc de ipſius Tragœdijs ſermo inſtitutus, ſed de explicationibus illarum, quas ex uetuſtis libris collegimus, nec eſt quòd dicam quidpiam ad te ſcribens, qui iam diu ſcriptorem hunc ita legiſti, ut optimè noris, quanti ſit faciendus; dicam igitur aliquid, cum propediem exibit in lucem emendatus ipſius Aeſchyli Tragœdiarum liber, ut eum apud omnes in gratiam ponam, qui eum adhuc propter errata legere non potuerunt. Sed dicas fortaſſe tu, Mariane nobiliſſime, hoc loco. nimirum me hoc bellè fuiſſe aſſecutum, qui

reprehenſiones tàm multas ediderim in huius Poëtæ Prometheum. Atqui, *ſi multis mei amantiſſimis & doctiſſimis uiris parere uoluiſſem, eas non edidiſſem, non quòd eas damnarent, laudare enim potius uideban tur, ſed quòd dignitati tam inſignis* Poëtæ *nonnihil detrahi putarent mea hac obtrectatione.* Ego *uerò obtrectator uideri malui, quàm diſſimulator, quamuis non uideo, quomodo iure obtrectator dici poſſim, cum meas reprehenſiones omnes allatis in medium rationibus confirmarim, non enim is obtrectat, qui temere non loquitur.* Ac *planè ſcias uelim, me cum* Aeſchyli Tragœdiam *reprehenderem, non ipſum mihi* Poëtam, *ſed alios, qui aliquantò poſt eius ætatem uixerunt, re prehendere uiſum fuiſſe, quibus, ut* Quintilianus *teſtatur,* Athenienſes *permiſerunt, ut eius fabulas emen darent, & immutarent non uerba tantum, ſed actionis conſtitutionem totius, & ſolutionem, multosq́;, quia præclare id ipſum præſtitiſſe putabantur, fuiſſe coronatos ſcimus.* Ego *ſanè id, cum mihi uenit in mẽ tem, non poſſum non mirari* Athenienſium *inſcitiam, qui tanti* Poëtæ *nomen, ac dignitatem in primis reue reri debuerant, nec efficere, ut aliorum iudicio, ac ſti lo ſubijcerentur ipſius ſcripta.* Perſas *propterea (ea eſt* Tragœdiæ *appellatio) tantum excellere alias puto, quòd cum primum edita eſt, populo placuit, nec fuit immutata, placuit autem populo magis ob argumentũ, quod eſt in barbaros hoſtes confectum, quàm propter artificium; non quòd hoc in ea non inſit (ineſt*

enim

enim plurimum.) Sed quia populus artificium non perſpicit, nam ſi perſpexiſſet, quid opus fuiſſet olim ſatyricas recitationes iocoſas, ac ridiculas inſerere tragicis ſeueris, ac triſtibus? ſcilicet, ne nimis diu fleret, deliniri uolebat. Nec eſt *quòd quiſquam credat peritiores fuiſſe cæteris* Athenienſes, *quia multum in theatris uerſarentur, & recitationibus* Poëtarum *audiendis eſſent ualde dediti, nam &* Plutarchus *ſcriptum reliquit, quod perpetuum erit ipſorum probrũ, plus pecuniæ illos in ornandis* Theatris,*ac* Scenis *impendiſſe, quàm aut in bello gerendo, aut ijs parandis, quæ ad imperij fines tuendos, ac propagandos pertinerent; non ea enim ratione diſcunt homines dignoſcere artem in ſcribendo, cum præſertim noui plures ſemper accedant ſpectatores, qui ueterum ſpectatorum, qui pauciores ſunt, iudicium, ſi quod eſt longo uſu paratum, corrumpunt, nec extare patiuntur.* Hoc *igitur fortaſſe efficiet, ut meis reprehenſionibus locus relictus fuiſſe uideatur; quanquam & illud à me iure dici poteſt, reprehendendi me uiam inijſſe, ex Ariſtotelis norma, quam præſcribit omnibus in dijudicando ueterum* Tragœdiarum *artificio; & ſanè doctiſſimus philoſophus quid optimum, ac præſtantiſſimum eſſet patefecit; ad eius igitur normam ſi exactè perpendere uolueris omnes antiquorum* Tragœdias, *paucæ reperientur, quæ probari poſſint. nam præter unam, aut alteram, quæ ab omni parte reſpondeant Ariſtotelis præceptis, uix ullam proferas. quæ etiam*

 ipſi

ipſi uiam ad artem eiuſmodi deſcribendam præmonſtrarunt, quæ in optimo genere uerſatur. Hæc à me dicta ſunt propter duo hominum genera, quorum alterum eſt eorum, qui me non parum reprehendendum exiſtimabũt, quòd ueterem authorem tàm præclarum damnarim. Alterum eſt eorum, qui meam ſecuti ſententiam, Aeſchylum fortaſſe minus amare poſſent. Nam ſi qui præter hæc duo genera ſunt, qui tueri ſe poſſe confidant Aeſchylum, hi in medium ſuas afferẽt rationes; gratiſſimum enim mihi erit, ſi ſine conuitio fecerint; eroq́; ea de cauſa ipſis deuinctiſſimus, nam & ego ipſe, quas potui, rationes ad Aeſchylum tuendum libenter protuli; ut cognoſcere quiuis poſſit, me non tàm ſtudio obtrectandi, quàm ueritatis cognoſcendæ id ipſum fuiſſe aggreſſum. Verùm redeo ad rem. Habebunt, mi Mariane, poſthac Aeſchyli has interpretationes ſtudioſi literarum græcarum, quibus commodè uti poterunt ad præclariſſimi Poëtæ ſcripta intelligenda; habebunt etiam ipſius Tragedias ad ſuos numeros redactas, & ab omni labe expurgatas, atq; à te, uti dixi, habebunt, à quo & multò maiora ſperare poſſunt tùm adiumenta, tùm ornamenta; tu enim cum omni genere literarum, ac ſcientiarum ſis inſtructiſſimus, omnes etiam doctos amas, & foues, nec unquam deſiſtis illos aut commodo aliquo, aut honore augere, quod præcipuum ſemper fuit nobiliſſimæ tuæ gentis Sauellæ decus, nunc uerò totum in te, & Illuſtriſſimum uirum fratrem tuum Iacobum Cardina-

lem

lem S. R. E. *ſapientiſſimum & optimum translatum eſt*; Nam *de literis in præſentia, non de militari laude loquor, quàm à maioribus & proximé à clariſſimo, fortiſſimoq; uiro* Ioan. Baptiſta *patre ueſtro acceptam, ſumma cum dignitate ſuſtinet* Federicus *frater tuus inter* Italiæ *fortiſſimos, et laudatiſſimos* Prin*cipes maximè inſignis:* Ego *equidem mi* Mariane, *quotieſcunque te aut præſentem intueor, aut abſentem contemplor; uidere mihi uideor in te expreſſam ueterum illorum* Romanorum *fidem, bonitatem, animi magnitudinem, & uirtutem ſingularem.* Quid? *cum audio te de literis interioribus, ac grauiſſimis, quæ in philoſophia ſunt, quæſtionibus tàm diſertè, & doctè loquentem, continere me non poſſum, quin tacitus, mecumq; loquens, exclamem tamen,* O *uerè* No*biliſſimum adoleſcentem, ò* Vnicum Italiæ Decus. *ò* Romanæ *iuuentutis* Principem. *totos dies tu aut diſputationibus cum doctiſſimis uiris habitis, aut lectione antiquorum philoſophorum tranſigis.* Hoc *tuum eſt ſtudium, hæc tua una cura, ut te in dies ſcientia, & uirtute cumulatiorem reddas, quibus aliquando aſperrimis his temporibus mortales miſerè conflictatos iuues, ac recrees. quem enim alium nobiliſſimo adoleſcenti finem ſtudiorum propoſitum eſſe exiſtimare poſſum? quàm ùt, cum omni uirtutum genere inſtructus ad res magnas gerendas uenerit, laudem quærat ex iuuanda patria, & amicis, omnibus deniq; mortalibus;* Hæc *tu quotidie, quomodo confici poſ-*

ſint, ex aßidua Hiſtoricorum*, Philoſophorum, ac Poëtarum lectione diſcis, nam ſi quis minus uitæ magiſtros putat Poëtas, præſertim Tragicos, quàm aut Hiſtoricos, aut Philoſophos, parum uidetur intelligere, qualis, quantaq; ſit Poëſis, quæ & ſi alia ingreditur uia, eodem tamen tendit, quo & præclara omnium artium mater philoſophia, ſed hoc tu non ignoras doctißime Mariane, ſcisq; non temerè Pithagoreum à Cicerone uocatum Aeſchylum, atque cognoſcis rationem philoſophandi, qua utuntur Poëtæ, & ſi pauci noſtræ ætatis homines eam intelligunt. Vale. meq;, ut facis, ama. ac tibi illud perſuade, me, & ſi in te colendo plurimos habeam pares, plurimis enim neceſſe eſt uirtutem tuam, quæ alto loco poſita eſt, eſſe cognitam, ſuperiorem tamen habere neminem. Vale. Venetijs. Idibus Nouembris.*
M D L I.

HAS x i x. *reprehenſiones affert in medium* Robortellus *in* Aeſchyli *tragœdiam, quæ inſcribitur* Prometheus, *quarum tres, aut ad ſummum quatuor ſolui poſſe credit probabili aliqua ratione, ſicuti ipſe conabitur poſtea reipſa oſtendere.* Alias *ſolui non poſſe credit, ſi ad normam artis traditæ ab* Ariſtotele *pendantur.*

Multæ etiam aliæ potuiſſent afferri in alteram, quæ inſcribitur ἑπτὰ ἐπὶ θήβαις, *itidem & in reliquas præter eam, quæ appellatur* πέρσαι, *(nam illam abſolutiſsimam & maximo artificio confectam putat.) Sed commodior erit locus, cum contextum erroribus innumeris, quibus eſt fœdatus, expurgauerimus, quod quidem iam eſt à nobis ita factum, ut nihil fermè deſiderari poſsit. Sed quid multis opus eſt?* Liber *eſt ſub prælo, ac poſt paucos dies in lucem nitidus prodibit.*

PRIMA *reprehenſio. Quod coràm ſpectatoribus in ſcena* Vulcanum *facit affigentem* Caucaſo Prometheum, *quamuis* Philoſtratus *in* Apollonij *uita dicat, hunc* Poëtam *primum ſuſtuliſſe de ſcena res atroces, quod quàm ſit uerum nõ uideo, nam etiam in alijs licet intueri atrocia huiuſmodi coràm ſpectatoribus.*

2 Prometheus *neceſſe eſt, ut uerſetur ſemper in oculis ſpectatorum, quod quàm ſit abſurdum, quis non uidet? ſed dicat aliquis hoc remedium afferri à* Poëta, *quòd ſemper loquatur. imò hoc magis diſplicet.*

3 Omnes, *qui colloquuntur cum* Prometheo, Dij *ſunt, &* Deæ *per machinam uenientes, adeo ut tota* Tra-

gœdia

gœdia conficiatur per machinas, quo quid abſurdius?

4 Hæc Tragœdia non purgat affectum, neque inſtituit, nam ſpectatores homines potius inducuntur in odium Iouis, qui illorum commodis inuidens Prometheum pœna afficit.

5 Nullam habet peripetiam, neque agnitionem, ϖάθος tantùm, atque illud impietatis in Deos plenum.

6 Promethei perſona non eſt apta ad Tragœdiam, uam, ſi reſpicias ad homines, eſt bona. Si ad Deos, improba, nullo pacto neutra. Dijs non ciet commiſerationem, quia dignus pœna exiſtimatur, quòd inuulgarit ignem mortalibus. Hominibus ciet quidem, ſed, bonus cum ſit, immeritò patitur, & homines indignantur in Iouem, & Deos, tanquam crudeliſſimos tyrannos.

7 Hæc uon eſt actio hominum, ſed Deorum.

8 Ariſtoteles in libro de poëtice ait ἐν ᾅδου hæc acta, nec hoc eſt uerũ, nam agi uidentur ad Caucaſum.

9 Inducitur Prometheus multis in locis exprobrans hominibus beneficia, & ipſos ingratos uocans, quòd opem non ferrent; quaſi uerò poſſent contra Iouis potentiam. Itidem non laudo, quòd Oceanitidum chorum ſuperuenientem faciat, & ignarum rei, hoc eſt enim contra artem.

10 Superueniens Oceanus nihil noui affert, ſed idem efficit, quod Chorus Oceanitidum, hoc eſt, increpat, quòd Iouem inſectetur conuitijs, & conſiliatur amicè, ut inquit Horatius; ſed oportebat aliquid noui afferre

ferre in ſecundum Epiſodium, ut eſſet à priore diuerſum.

11 *Superueniens etiam Iò non aptè inducitur, quanuis enim uaticinia Themidis matris ſuæ illi exponẽs Prometheus coniunctim agat & de ſua, & de illius calamitate, & ideò hoc Epiſodium tertium factum ſit, nõ tamen cohæret, nam aliò tendit, & omnia ex ſuperuenientibus facta.*

12 *Aptius fuiſſet inducere aliquem, utpote Chorum ipſum Oceanitidum exponentem utrique & Ioni, & Prometheo futuram ſolutionem malorum. Nunc uerò cum exponat ipſe Prometheus, & ſciat futuram ſolutionem, Cur luget? hoc enim eſt ualde abſurdum. Si quis dixerit, luget, quia interim paſſurus eſt, at cur reijcit Oceanum uolentem precari Iouem, ut ipſum ſolueret; Reijcit, dicat aliquis; quòd præuidebat ſe non ſolutum iri, & hoc tanquam uates, cur igitur non abſtinebat à iuuandis mortalibus, inuito Ioue? At cogebatur à fato ipſum in hæc mala impellente: Cur igitur de fato, non de Ioue conqueritur? Vtique Aeſchylus fati tractationem in hac Tragœdia (nam recipiunt quidem Tragœdiæ fatum.) non rectè adhibuit, quia ignaros fati eſſe oportet eos, qui mala patiuntur, antequàm patiantur, & eius uim poſtea cognoſcere.*

13 *Chorus Oceanitidũ digreditur à re propoſita, dum auditis calamitatibus Iûs, ingemiſcit ob illius mala. quaſi oblitus iam malorum Promethei, nam precantur.*

tur, ne ſibi contingat nubere Dijs, & ex illis ſuſcipere prolem, exemplo Iûs. Sub finem tertij eiuſdem Epiſodij inducuntur Oceanitides iraſci Prometheo, & ipſum reprehendere, quòd inſectetur Iouem conui-
„ tijs. Rectè quidem, ſed cur illud? καὶ προσδοκᾷν
„ χρὴ δεσπόζειν ζηνὸς τινα. nam uidetur aſſentiri Prometheo de pellendo Ioue; nec placet Chorus, qui lubens non audit conuitia in Iouem, occultare tamen uidetur conſpirationem futuram in ipſum, de qua loquebatur Prometheus, ſic enim magis lædebant Iouem Prometheo fauentes. Deinde non uideo, quomodo Iuppiter ignarus induci poßit huius rei, quam uaticinatur Prometheus, cum ſummus Deorũ ipſe ſit Iuppiter.

14 Solutio fabulæ parum eſt artificioſa ab ea parte, in qua Mercurius minitans inducitur Oceanitidibus, ſi opem ferant Prometheo tam, impiè loquenti in Iouem, cum tamen affirment, ſe ab ope ferenda deterreri non poſſe ab ullo. Ecquæ tandem hæc eſt ſolutio, præſertim cum nulla cauſa uel affinitatis, uel coniunctionis expreſſa ſit, qua cogerentur Oceanitides tàm ſtudiosè iuuare Prometheum, quanuis dicantur ceciniſſe hymenæum in nuptijs ipſius. Nam ab initio audito tantùm ſtrepitu, & clamore ex Oceano uenerunt ad Prometheum.

15 Nulla eſt diſtinctio partium apta ſecundum qualitatem, nam Chorum non uideo canentem ſuis locis, neque Epiſodia ſatis multa, aut apta, quia non ſunt diuerſa, ſed omnia conſtant ex ſuperuenientibus, in qua

re nulla

re nulla ars ineſt,nam fabula poſſet pro arbitratu ſcribentium produci,nec eſſet certa magnitudo pro natura actionis ipſius, *ut docet* Ariſtoteles *in libro de arte poëtica.*

16 *Epiſodia non ducuntur ex ijs,quæ præcedūt actionem, uti debent duci, & ex alijs circunſtantijs hærentibus actioni, ſed omnia ducuntur ex conſequentibus quibuſdam, & parum cohærentibus, tolli enim poſſent,nec manca appareret actio,hoc uerò ſummum uitium in ipſis* Epiſodijs.

17 *Hæc actio non eſt ſimplex, & una.*

18 *Epiſodia non conſtant locis communibus, hoc eſt rebus, de quibus in utranque partem diſputetur.*

19 *In fine fabulæ nullum datur præceptum ad uitam inſtituendam, imò irritantur animi hominum in* Ioue.

RESPONSIONES HAE SVNT, *quas aduerſus aliquot reprehenſiones afferri poſſe putamus, reliquas non uideo, quo modo refellere quiſpiam poßit.*

RESPONSIO *aduerſus.* 4. *Purgat affectum hæc tragœdia per terrorem, inijcit enim metum* Deorum *hominibus. itidem purgat commiſerationem, nam quamuis* Ariſtoteles *dixerit non commiſerari quempiam bonos, ſed indignari potius, cum uidemus illos malè affectos, tamen ſciendum eſt,utrunque eſſe, & commiſerationem,& indignationem. Commiſerationem*

tionem quidem erga patientem. indignationem autem in eum, qui ipſi uim infert.

RESPON. *aduerſus* 4. & 6. & 19. *Aeſchylo fuit in animo, philoſophus cum eſſet, & Pithagoreus, ut Cic. teſtatur, reprehendere ueterum religionem, & Deos illudere, quos colebant, quod non ſine periculo unquàm aggreſſi ſunt efficere philoſophi. ideò occulta quadam ratione talem recitationem parauit inter homines, ut ſpernerent cultum eiuſmodi Deorum.*

ADVERSVS 6. *Neuter eſt Prometheus, quia bonus non eſt aduerſans Dijs, malus non eſt iuuans mortales.*

ADVERSVS 13. *Solutio fabulæ fit ex repentino motu terræ, nimbis, imbre, coruſcatione, & alijs. quibus artificioſè factis coguntur ſpectatores diſcedere, nam ad hunc finem ſpectat omnis ſolutio, hæc uerò eſt perelegans, & artificij plena, quia & remanet affixus, uti oportebat, Caucaſo Prometheus, & ſpectatores diſcedunt.*

Ex Ciceronis lib. 2. Tuſcul. quæſtionum hos uerſus Aeſchyli Latinè ab ipſo prolatos aſcripſimus. ſi hos quæras in hoc Prometheo, qui extat, non reperias, uel igitur immutati fuerunt, aut ſublati potius à poſterioribus Poëtis, quibus fuerat permiſſum emendare Aeſchyli fabulas, uel ex altero Prometheo, qui ſolutus inſcribebatur, deſumpti ſunt, qui non extat.

Veniat Aeſchylus nõ Poeta ſolum, ſed etiam Pythagoreus: ſic enim accepimus. quo modo fert apud eum Prometheus dolorem, quem excipit ob furtum Lemnium, Vnde ignis lucet mortalibus, clàm diuiſus? eũ Prometheus doctus clepſiſſe dolo, pœnaſq́; Ioui fato expendiſſe ſupremo. has igitur pœnas pendens, affixus ad Caucaſum hæc dicit:

» Titanum ſoboles ſocia noſtri ſanguinis
» Generata cœlo, aſpicite religatum aſperis,
» Vinctumq́; ſaxis, nauem ut horriſono freto
» Noctem pauentes timidi adnectunt nauitæ.
» Saturnius me ſic infixit Iupiter,
» Iouiſq́; numen mulcibri adſciuit manus.
» Hos ille cuneos fabrica crudeli inſerens,
» Perrupit artus: qua miſer ſolertia
» Transuerberatus, caſtrum hoc furiarum incolo.
» Iam tertio me quoque funeſto die,
» Triſti aduolatu, aduncis lacerans unguibus
» Iouis ſatelles paſtu dilaniat fero.
» Tum iecore opimo farta, & ſatiata affatim
» Clangorem fundit uaſtum, & ſublime aduolans

Pinnata

„ *Pinnata cauda noſtrum adulat ſanguinem.*
„ *Cum uero adeſum inflatu renouatum eſt iecur,*
„ *Tum rurſus tetros auida ſe ad paſtus refert.*
„ *Sic hunc cuſtodem mœſti cruciatus alo:*
„ *Qui me perenni uiuum fœdat miſeria.*
„ *Nanque, ut uidetis, uinclis conſtrictus* Iouis,
„ *Arcere nequeo diram uolucrem à pectore.*
„ *Sic me ipſe uiduus peſtes excipio anxias,*
„ *Amore mortis, terminum inquirens mali.*
„ *Sed longe à leto numine aſpellor* Iouis.
„ *Atque hæc uetuſta ſeclis glomerata horridis,*
„ *Luctifica clades noſtro infixa eſt corpori:*
„ Ex *quo liquatæ ſolis ardore excidunt*
„ *Guttæ, quæ ſaxa aßidue inſtillant* Caucaſi.

Itidem M. Cic. *lib.* 3.*Tuſc.quæſtionum ait.* Vt Prometheus *ille* Aeſchyli, *cui ue eſſet dictum.*

„ *Atqui* Prometheu *te hoc tenere exiſtimo,*
„ *Mederi poſſe rationem iracundiæ.* *Reſpondit.*
„ *Siquidem qui tempeſtiuam medicinam adhibuerit*
„ Non *adgraueſcens uulnus illidat manus.*

Hos Cic.*uerſus ita uertit, & leguntur in hoc* Pro=*metheo, qui extat.*

Ex Athenæo *lib.* 4. *ubi loquitur* περὶ ἡδυλόγων. ϗ ἡδυλογίας *ubi multa legi poſſunt. hæc appoſui.*

„ Τὸ δὲ χαριτογλωσσεῖν, Αἰσχύλος εἴρηκεν ἐν Προμηθεῖ δεσμώτῃ
„ Γνώσῃ τάδ' ὡς ἔτυμα γε. οὐδὲ γὰρ μάτην
„ Χαριτογλωσσεῖν ἔνι μοι.

Bernardini

BERNARDINI LAVREDANI *Patritij Veneti Andreæ F. in Aeſchyli Tragœdiam, quæ inſcribitur Prometheus, argumentum.*

CVM ignem Prometheus ſurpuiſſet cœlitum
Domo, atque cæcis intuliſſet gentibus,
Fluxere tot unde artiũ propagines,
Ferens inique Iuppiter, bile tumens,
Inuicte Diuis præferende Mulciber
Tibi, miniſtriſq; imperi potentibus
Iubet, Prometheum illico comprendere,
Iohoſpitali ut Caucaſo ſuffigerent
Arctis ligatum & undequaque, & undique,
Vinclis, cathenis, ferreis compagibus,
Fit nuncioq; triſtis ægrimoniæ,
Mox luctu, ab imis excitus cubilibus
Ponti, exit unda argentea Nereidum
Chorus, bene illi ferre caſum conſulens.
Et poſtea ipſe fluminum liquentium
Pater citato accurrit anxius gradu,
Iouem & repente pollicetur flectere,
Vt liberet Prometheum compagibus,
Huius Prometheus abnuit ſententiam,
Leges Iouis cum ſciret immutabiles,
Sic patre mœſto diſcedente fontium,

Io pererrans

Io pererrans Inacho trahens genus
Adit, cui tunc is recludit omnia,
Quæ paſſa, quæ paſſura ſit deintegro,
Illius & quòd unus ex origine
Ipſum explicabit ferreo ligamine,
Et hunc futurum protinus Tirynthium;
Poſt hæc, ab illa naſciturum filium
Magni Deorum Principis de ſemine,
Sed cum inſolenter, in Iouem & turpiſsime,
Minus ferenda diceret miſer, miſer,
Quòd nempe natus illi regnum auerteret,
Iouis ſupremi uenit Hermes numine
Miſſus Prometheo minitari fulmina,
Ni, quæ ſatori cœlitum contingerent
Potentiori, protinus prædiceret;
Sed cum proteruus nollet hæc prædicere,
Iratus atrum comparat nimbum Pater,
Demittit imbres nubibus denſiſsimos,
Molitur ignes & flagrantes dextera,
Quo terra, & altus Caucaſus motu tremit,
Nereidum ingens corda proſternit pauor,
Et pallor omnium ora tingit luteus,
Qui erant Prometheum tunc futuri ſoluere,
Vnde abeuntes deſerunt hunc aſperis
Saxis ligatum uinculis tenacibus,
Faſtidioſoq; ingemiſcentem malò.

ΑΙΣΧΥΛΟΥ ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ ΔΕΣΜΩΤΗΣ.

Χθονὸς μὲν ἐς τηλουρὸν ἥκομεν πέδον.

1 Τηλουρὸν πέδον.) τὸν καύκασον λέγει. ἰστέον ὅτι οὐ κατὰ τὸν κοινὸν λόγον ἐν καυκάσῳ φησὶ δεδέσθαι τὸν προμηθέα, ἀλλὰ πρὸς τοῖς εὐρωπαίοις τέρμασι τοῦ ὠκεανοῦ. ὡς ἀπὸ τῶν πρὸς τὴν ἰὼ λεγομένων ἔστι συμβαλεῖν. Τηλουρὸν.) διὰ τὸ πολὺ τοῦ ὄρους ἐκάλεσεν αὐτὸ τηλουρὸν, τὸ ἤγουν πολὺ διῆκον, καὶ ἕλκον τὰ οἰκεῖα ὄρεια μακρά. ἢ διὰ τὸ ὑψηλὸν, ἀφ' οὗ πόρρωθεν ὁρᾶν δύναται. Σκύθην ἐς οἶμον.) ἤγουν τὴν σκυθικὴν ὁδὸν, ἵνα γὰρ ἀπαραμύθητος εἴη ὁ προμηθεὺς διὰ τοῦτο ἐς ἐκείνους τόπους ἄγουσι, ὡς καὶ σοφοκλῆς τὸ αὐτὸ περὶ φιλοκτήτου λέγει. ἢ διὰ τοῦτο σκυθικὴν ὁδὸν εἶπε· διότι σκύθαι κατῴκουν τὸν καύκασον. ἢ διὰ τὸ ἄγριον, καὶ ἀπάνθρωπον τοῦ τόπου. ὅτι δὲ τοιοῦτος ὁ τόπος ἐκεῖνος δῆλον ἀπὸ τοῦ εἰπεῖν ἄβατον εἰς ἐρημίαν. Λεωργόν.) τὸν προμηθέα λέγει τὸν ἔχοντα ἔργον τοῖς λαοῖς ἀπαγγέλλειν τὰ τῶν θεῶν ἔργα, καὶ βουλήματα. ἢ τὸν τοὺς λαοὺς ἐργασάμενον, ἤγουν τὸ τῶν ἀνθρώπων πλῆθος. οὗτος γὰρ μυθεύεται πλάσαι τὸν ἄνθρωπον. Ἐπιστολάς.) ἐντολάς, γράφεται καὶ ἐπιτολὰς δίχα τοῦ σ. κατὰ τοὺς ἀθη-

ναίου. Τὸ σὸν γὰρ ἄνθος.) ταῦτα πρὸς ἐρεθισμὸν τοῦ Ἡφαίστου φασὶν ὅ τε κράτος, καὶ ἡ βία. ἵνα σπουδαῖον αὐτὸν ἀπεργάσωνται πρὸς τὴν τοῦ προμηθέως ἀνασκολόπισιν, ταῦτα γὰρ ἐρεθίζει τὸν Ἥφαιστον, ὡσεὶ ἔλεγε τὸν σὸν κόσμον, καὶ Ὅμηρος. αὐτὰρ ἐπεὶ πυρὸς ἄνθος ἐπέπτατο. παύσατο δὲ φλόξ. Κράτος Βία τε.) ἡ μὲν παρὰ τοῦ Διὸς βουλὴ ἡ δι' ὑμῶν ἀγγελθεῖσά μοι, φησὶν ὁ Ἥφαιστος, ἔχει ἤδη τέλος καὶ οὐδὲν ἐμποδὼν τοῦ γενέσθαι, καὶ πληρωθῆναι αὐτήν, ἐγὼ δὲ ἀπρόθυμός εἰμι τὸν προμηθέα δῆσαι, καὶ ἀνασκολοπίσασθαι ἐν τῷ δυσχειμέρῳ τούτῳ ὄρει, τὰ γὰρ ὑψηλὰ καὶ κρημνὰ ὄρη δυσχείμερα εἰσίν. ὅμως ἀναγκαῖον ἐστὶ τοῦτο ποιῆσαι. τὸ γὰρ ἔξω ὥρας, καὶ φροντίδος ἐστὶ τίθεσθαι ἤγουν ποιεῖσθαι τὰς τοῦ πατρὸς Διὸς προστάξεις, τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ ἐξωριάζειν πατρὸς λόγους, ἤτοι παραβλέπεσθαι, χαλεπὸν, καὶ ἐπικίνδυνον. Συγγενῆ θεόν.) τὸν ἀπὸ μιᾶς ὁρμώμενον τέχνης. Τῆς ὀρθοβούλου θέμιδος.) πρὸς τὸν προμηθέα ἀποστρέφει ὁ Ἥφαιστος τὸν λόγον. θέμιδός τε παῖδα αὐτὸν εἶπε, τῆς δικαιοσύνης τῆς ὀρθὰ καὶ δίκαια βουλευομένης. πῶς δὲ φασὶ τὸν προμηθέα υἱὸν τῆς θέμιδος, δέον ἀντιστρόφως λέγειν. ἐκ προμηθείας γὰρ καὶ σκέψεως τὸ δίκαιον εὕρηται: καὶ φαμὲν, ὡς αἴτιον τὸ δίκαιον τοῦ μηθεῖσθαι, διὰ τοῦτο καὶ τὸν προμηθέα δίκης υἱὸν λέγομεν, ἐπεὶ ὁ κλινοποιὸς πρῶτον ἔννοιαν λαμβάνει τῆς ἀνθρώπων ἀναπαύσεως, εἶτα ἐπιχειρεῖ καὶ κλί-

ὥρα[illegible] scribendum

νην ποιῆσαι, καὶ ὅτι τοῖς μὲν ἔργοις πρῶτον ἡ κλίνη, τῇ δὲ διανοίᾳ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ἀνάπαυσις. Πάχνην θ' ἑῴαν ἥλιος.) ἐννυχίῃ ἴσμεν ὅτι γίνεται ἡ πάχνη. ταύτην οὖν φησὶν ὑπὸ τὸν ὄρθρον ἀνατέλλων ὁ ἥλιος, ἀποσκεδάσσει, καὶ διασκορπίσει. Ἑῴαν δέ.) τὴν ἑωγενομένην, ἤτοι τὴν πρωϊνήν. δηλοῖ δὲ, ὅτι οὐδὲ νὺξ, οὐδὲ ἡμέρα ἐστιν αὐτῷ μετὰ πολυχαρείας. Ὁ λωφήσων.) ὁ ποιήσων σε λωφῆσαι ἡρακλῆς. Τοιαῦτα ἀπηύρω.) τοιούτων φησὶν ἐπέτυχες φιλάνθρωπος γενόμενος, ἐν ἤθει δὲ ὁ λόγος. οἷον τὰ τῆς φιλανθρωπίας ἐπίχειρα τοιαῦτά σοι ἐγένοντο, καὶ τοιούτων ἐπέτυχες ἀγαθῶν. ὅτι τοῖς ἀνθρώποις δέδωκας τὴν τοῦ πυρὸς χρῆσιν, τιμῶν αὐτούς. τῶν δὲ μεγίστων θεῶν τὴν ὀργὴν μὴ πτοούμενος. Ὁ λωφήσων.) φασὶν ὅτι μετὰ ταῦτα γενόμενον τὸν ἡρακλέα πρὸς τὸ καθαίρειν τῶν κακούργων καὶ λῃστῶν τὴν γῆν ἀφ' ἑαυτοῦ κεκλημένην καὶ πρὸς πᾶν μέρος γῆς περιδυόμενον, παραγενέσθαι καὶ ἐπὶ τὴν χώραν καθ' ἣν ὁ προμηθεὺς ἐδέδετο. ἰδόντα δὲ αὐτὸν ταῖς πέτραις προσηλωμένον, καὶ ὑπὸ γυπὸς τὸ ἧπαρ κειρόμενον, ὑπεραλγῆσαι τε αὐτοῦ καὶ βέλει γῦπα φονευσάμενον, ἀνελευθερῶσαι τὸν προμηθέα τοῦ ἐκ τοῦ ἀποκείρεσθαι τὸ ἧπαρ αὐτοῦ, καὶ μέντοι καὶ ἀπολῦσαι: Ἀνθ' ὧν ἀτερπῆ.) τοῦτο φησὶν ὅτι ἀνθ' ὧν ἔπραξας τολμηρῶς, φρουρήσεις ταύτην τὴν ἀτερπῆ πέτραν ὀρθὸς ἱστάμενος ἄυπνος οὐδέποτε καθήμενος. Διὸς γὰρ δυσπαραίτητοι φρέ-

νου.) χαλεποὶ εἰσὶ καὶ ἀκαταφρόνητοι αἱ τοῦ διὸς προσταγαί. καὶ εἰ παραιτηθεῖεν, κακοῦ πρόξενοι γίνονται. ἢ ἀμετάτρεπτοι, καὶ ἀμετακίνητοι εἰσὶν οἱ τοῦ διὸς λογισμοί. καθ' ὧν ὀργισθῇ. πᾶς δὲ νεωστὶ κρατήσας, πικροτέρως χρᾶται τῇ ἐξουσίᾳ, ἵνα φοβερὸς δόξῃ τοῖς ὑπὸ χεῖρα. καὶ ὁ ζεὺς νεωστὶ ἐπέβη τῆς βασιλείας.

2 Τὸ συγγενές τοι δεινόν.) ὁ ἥφαιστος φησὶν ὅτι ἰσχυρὸν καὶ βίαιον ἡ συγγένεια, καὶ ἡ ἐκ παλαιοῦ συνήθεια, καὶ ὁμιλία καὶ συναναστροφή. ταῦτα δέ φησιν πρὸς τὸ κράτος εἰπὼν πρὸς αὐτόν, διατὶ οἰκτίζῃ τὸν προμηθέα. τὸ δὲ φησὶ πρὸς τὸν ἥφαιστον, ὅτι ἀληθῶς λέγεις ταῦτα. Τὸ δ' ἀνηκουστεῖν τῆς τοῦ πατρὸς διὸς κελεύσεως, δυνατὸν ἐστὶ πῶς.) ἐρώτησις ἔχουσα τὸ ἄλυτον. οἷον τε πῶς ἐστὶν οὕτω νοηθῆναι, καὶ οὕτως, κατ' ἐρώτησιν ἁπλῆν δοκοῦσαν ἔχειν τὸ ἄλυτον, ὡς καὶ ἐν τῷ, πῶς ἂν ἔπειτα ὀδυσῆος λαθοίμην; ὡς γὰρ μὴ δυνατὸν λαθέσθαι ἠρώτα. Αἰεί τοι δὴ νηλὴς σύ.) πρὸς τὸν δία τοῦτο φησὶν οὐ πρὸς τὸ κράτος. τὸ γὰρ κράτος ἤτοι ἡ τοῦ διὸς ἐξουσία, αὐτὸς ἐστὶν ὁ ζεύς: πρὸς αὐτὸν οὖν τὸν λόγον ποιεῖται. εἰ γὰρ πρὸς τὸ κράτος ἔλεγεν, οὐδετέρως ὤφειλε τὸν λόγον ἀποδοῦναι. Ὦ πολλὰ μισηθεῖσα.) ἐνταῦθα μὴ δυνάμενος ὁ ἥφαιστος ἀντειπεῖν, πρὸς τὴν ἑαυτοῦ τέχνην τὴν χαλκευτικὴν ἀνάγει τὴν ὀργήν. καὶ μισητὴν ἀποκαλεῖ, διότι μέλλει προσηλῶσαι τὸν προμηθέα. τὸ δὲ κράτος βουλόμενον δηλῶσαι, ὅτι οὐχ ἡ αὐ-

τοῦ

τȣ̃ τέχνη ἦν αἰτία τȣ̃ δῆσαι τὸν προμηθέα, ἀλλ' ἡ πρὸς τὸν δία ὑποταγὴ, φησὶ, τὴν σὴν τέχνην μισητὴν ἀπεκάλεις, ȣ̓κ ἔστιν αὕτη ἡ σὴ τέχνη αἰτία τῶν παρόντων πόνων. ἤτοι τῆς δέσεως τȣ̃ προμηθέως, ὡς ἁπλῶς διὰ λόγου ἐστὶν εἰπεῖν. Χειρωναξία.) ἡ διὰ τῶν χειρῶν ἐργασία. καὶ χειρῶναξ ὁ διὰ χειρῶν ἐργαζόμενος, ἠνίξατο δ' ὅλη τὴν αἰτίαν τȣ̃ διὸς εἰς τὴν τέχνην μετήγαγεν. Ἅπαντ' ἐπράχθη.) τινὲς φασὶν ὅτι πάντα ἐκ μοιρῶν δέδοται τοῖς θεοῖς, πλὴν τȣ̃ ἄρχειν. τὸ δ' ἐπράχθη ἀντὶ τȣ̃ ὥρισται. τετύπωται. Ψάλλια.) κυρίως τὰ περιστόμια τῶν ἵππων. Κȣ̃ματα.) ȣ̓ μάτην γίνεται. Γόρπασον.) σπούδασον. Σοφιστὴν.) ἀπατεῶν. Γλὴν τȣ̃δε.) πλὴν τȣ̃ προμηθέως. Ἀδαμαντίνȣ νῦν σφηνὸς.) στερεȣ̃ ἥλȣ σιδηροῦ. Αὐθάδη γνάθον.) ἤτοι ἐξοχὴν περιτρίνην διότι στέρνων αὐτȣ̃ βάλε. περόνα, δέσμει ἀσφαλῶς ἢ τὴν ἀναιδῆ, καὶ στωμύλον αὐτȣ̃ γνάθον καὶ παρειὰν μέχρι τȣ̃ στήθους διάπυρον. τȣτέστιν ἕως καὶ αὐτῶν τῶν στέρνων κατελθέτω ἡ περόνη. κατὰ τῶν στέρνων δέ φησι περόνη αὐτὸν, ὅτι ἐνταῦθα αὐτῶν ἡ ἀγχίνοια καὶ ἡ βȣλὴ ἔγκειται τοῖς περὶ τὰς καρδίας τόποις. Σὺ δ' αὖ κατοκνεῖς.) ὀκνεῖν τέλεον ἄρδειν. Ὅπως.) σκόπει, ὅρα. Μασχαλιστῆρας.) δεσμά. Χωρεῖ κάτω.) διὰ τȣ̃ χωρεῖ κάτω τὸ μέγεθος ἐνέφηνε τȣ̃ δεσμευομένου θεȣ̃. Κίρκωσον.) ἀντὶ τȣ̃ κρίκωσον.) Ὁρᾷς θέαμα;) λίαν ἀσφαλῶς ὁ ἥφαιστος πεδῶν

Χειρωναξ[ία]

Μασ[χαλ]ιστῆρας

δοριχῶς, ἀν[τὶ] τȣ̃ πόρπησον

τὸν προμηθέα, φησὶν ὁρᾷς θέαμα ὀδυνηρὸν καὶ ὀφθαλμοῖς οὐκ ἀνεκτὸν μεθῆναι, τὸ δὲ κράτος φησὶν, ὁρῶν τοῦτον τὸν προμηθέα ἀπολαύοντα ὧν ἐστὶν ἄξιος: Ἀλλὰ βάλλε καὶ παρὰ τὰς πλευρὰς αὐτοῦ μασχαλιστῆρας.) διαζῶστρας, ἤτοι δεσμοὺς, ἀναγκαῖον ἐστὶ πῆξαι τοῦτον, ἤτοι τὸ βαλεῖν μασχαλιστῆρας. σὺ οὖν μὴ προσταττέ μοι συνεχῶς καὶ λίαν. τὸ δὲ φησὶ πρὸς αὐτὸν ὄντως δὴ καὶ κελεύω σοι τοῦτο καὶ κραυγάζω ἔμβαλε, περόνησον: Ἐρρωμένως νῦν θεῖναι.) τοῦ ἡφαίστου εἰπόντος, ὅτι καλῶς ἤδη πέπρακται τὸ ἔργον, ὅταν καὶ ὁ προμηθεὺς ἀσφαλῶς διεπερονήθη, φασὶ τὸ τοῦ διὸς κράτος πρὸς αὐτὸν, ἐπειδὴ ἀρκούντως τῷ βαρεῖ τοὺς κρίκους ἐνέβαλες, νῦν τύπτε ἰσχυρῶς τὰς διατόρους πέδας τὰς διαπειρούσας καὶ τιτρωσκούσας, ἤτοι τοὺς δεσμοὺς τοὺς σιδηροῦς.

3 Ὡς οὑπιτιμητής γε.) καλῶς φησὶ καὶ στερεῶς τύπτε τὰς πέδας τοῦ προμηθέος. ὁ γὰρ προστάξας τοῦτο τὸ ἔργον, ἤγουν ὁ ζεὺς ὀδυνηρός ἐστι καὶ βαρύς. ἢ ὁ τοῦ ἔργου ἐπιστάτης. ἢ ὁ ζημιωτής. καὶ ὁ οἰκητής. ταῦτα δὲ λέγοντος τοῦ κράτους, φησὶ πρὸς αὐτὸν ὁ ἥφαιστος. εὐπρεπέλου μέντοι πάντως πεποιημένου τοῦ προσώπου αὐτοῦ καὶ ἀναιδοῦς, ὅτι ἁρμόζεται τῇ μορφῇ σου, καὶ πρεσήκοντα ταῦτα πάντα τὰ τραχέα ῥήματα. τὸ δὲ πρὸς αὐτὸν, σὺ γίνου μαλθακὸς, καὶ γνώμων, ἐμοὶ δὲ ἕνεκα τῆς αὐθαδείας μὴ ἐπονείδιζε τὰ ἐκ φύσεως προσόντα. Ὡς κώλοισιν.) ἐν χερσὶ καὶ ποσὶ τὰ δεσ-

μά

μα ἔχει. Ἐνταῦθα νῦν ὕβριζε.) ἰδὸν τὸ κράτος ἀσφαλῶς δεσμηθέντα τὸν προμηθέα, φησὶ πρὸς αὐτόν. νῦν ὕβριζε καὶ καταφρόνει τοῦ διὸς ἐνταῦθα καὶ βλέπων, τὴν τιμὴν τοῦ διὸς δίδου τοῖς ἀνθρώποις. Τί δύναιντ' ἄν σοι οἱ ἄνθρωποι ἐλευθερῶσαι τῶν δεσμῶν. ψευδῶς σε ὀνομάζουσιν οἱ θεοὶ προμηθέα. χρεία γάρ σοι ἑτέρου προμηθέως δυναμένου σοι σαφηνίσαι ποίῳ τρόπῳ ἐλευθερωθήσῃ τῶνδε τῶν δεσμῶν. ἀπὸ τοῦ οἰκείου ὀνόματος διαβάλλει αὐτόν. ὅτι προνοητὴς ὢν τῶν μελλόντων, τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ προμηθέως ὄνομα, οὐκ ἐνόησε τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβῆναι. οὔτε δύναται ἑαυτὸν ἐλευθερῶσαι ἀπὸ τῶν δεσμῶν. Ὦ δῖος αἰθήρ.) ἁρμοζόντως φησὶν ὁ ποιητὴς μηδ' εὐθὺς ἀντειπεῖν τὸν προμηθέα. ἵνα μὴ δόξῃ ἄφρων καὶ αὐθάδης. μετὰ δὲ τὸ ὑποχωρῆσαι τοὺς κολαστάς, προμαρτύρεται τὸν αἰθέρα, καὶ τοὺς ἀνέμους, ἤτοι τὰ ἀέρια στοιχεῖα, τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς πηγάς, τὴν ὑγρὰν φύσιν, καὶ τὴν γῆν τὴν ξηρὰν φύσιν, καὶ τοῦ ἡλίου τὴν φύσιν. καὶ λέγει αὐτοῖς θεάσασθέ μοι οἷα πάσχω κακὰ καὶ παρὰ τῶν θεῶν, καὶ ἐγὼ θεὸς ὤν. ἀλλάσσει δὲ αὖθις τὴν λέξιν. καὶ φησὶ δέρχθητε ἀντὶ τοῦ ἴδετε. οἵαις τιμωρίαις διακοπόμενος κακοπαθήσω ἐς τὸν διηνεκῆ χρόνον. τοιοῦτον γὰρ δεσμὸν ἐξεῦρεν ἐπ' ἐμοὶ ὁ νέος ἡγεμὼν τῶν θεῶν ἤγουν ὁ Ζεύς: Ὦ δῖος αἰθήρ.) μεγαλοφυῶς δὲ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα ἐπικαλεῖται μόνος. Γέλασμα.) καλῶς εἶπε. τὸ γέλασμα χῦ-

μα ἐκ μεταφορᾶς τῶν γελώντων, καὶ διαχεομένων. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνοι εὐφραινομένης τῆς καρδίας γελῶσι, γελῶντες δὲ διαχέονται καὶ εὐρύτατοι ποιοῦνται τῶν σωμάτων αὐτῶν, ὥσπερ πάλιν οἱ λυπούμενοι συστέλλονται τοῦ ἐν ἡμῖν ἐμφύτου καὶ θερμοῦ αἵματος συστελλομένου, οὕτως καὶ τὸ κῦμα ὡσανεὶ γελᾷ καὶ διαχέεται συχνὸν ἐρχόμενον καὶ ἐπάλληλον. Τὸν μυριετῆ.) πολυετῆ, ἐν γὰρ τῷ πυρφόρῳ τρεῖς μυριάδας φησί. Τῶν δ' ἐπιτεῖλαι.) ἀντὶ τοῦ τελεσθῆναι, ὡς τόδε, νόσον ὃν ἐκ τροίας ἐπετέλλετο παλλὰς ἀθήνη. Καίτοι τί φημι.) ἀποδυρόμενος ὁ προμηθεὺς ὡσανεὶ ἄγνοιαν προβαλλόμενος τῆς τελευτῆς, καὶ τῶν συμβάντων αὐτῷ κακῶν, ἐρωτᾷ πότε ἥξει ἐλευθερία τῶν δεσμῶν. εἶτα γνοὺς ὡς αὐτὸς ὁ προμηθεὺς καὶ οὐ μόνον τὰ αὐτῷ συμβησόμενα ἐπίσταται, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέροις, φησί. τί φημι ἐγώ, τὰ πάντα ἐπίσταμαι ἀκριβῶς. τὰ μέλλοντα δέ μοι ὡς εἰ συμβήσεσθαι οὐδὲ μίαν βλάβην κομίσουσί μοι. Σκεθρῶς.) ἀκριβῶς. Ποταίνιον.) νέον πρόσφατον, ἀπροσόρατον. Οὔτε σιγᾶν.) οὔτε σιγᾶν δύναμαι, ἀλγῶ γάρ, οὔτε μὴ ἐλέγχειν, εὐλαβοῦμαι γὰρ τὸν δία. Πηγὴν κλοπαίαν.) πηγὴν εἶπεν, καὶ γὰρ αὕτη ἐκ τοῦ τυχόντος αὔξεται. καὶ πρότερον. σπέρμα πυρός, καὶ τὸ σπέρμα γὰρ ἐξ ἐλαχίστου αὔξεται. Ὁρᾶτε δεσμώτην.) διὰ τοῦτο δεσμώτης ἐπιγέγραπται. Τίς ἀχώ, τίς ὀδμά.) ἴσως αἱ ὠκεανίδες εὐωδίας

ἔπνεον

ἔπνεον. αἰσθητὴ δὲ ἡ ὀσμὴ οὐχ ὁρατή. διὸ καὶ ἀφεγγῆ ταύτην φησὶν ὡς ἀθεώρητον εἶναι, διὰ τῆς ὀσμῆς προνοεῖ τὴν τῶν ὠκεανίδων ἄφιξιν. Τερμόνιον ἐπὶ πάγον.) ἐπὶ τελευταῖον μέρος τῆς γῆς. ἐπειδὴ τέλος τῆς οἰκουμένης ὁ καύκασος. ἢ ἐγὼ πρὸς τὸ πέρας εἰμὶ δέσμιος. ἐπὶ γὰρ ἄκρου πρὸς δέδεμαι. Τὸν πᾶσι θεοῖς ἐχθρόν.) πάντες οἱ θεοὶ ὀργίζονται τῷ προμηθεῖ διὰ τὸ πῦρ. ἐκ γὰρ τούτου πάντα ῥᾶστα εἶχον οἱ ἄνθρωποι καὶ οὐκέτι ἔθυον συνεχῶς. φασὶ τὸν προμηθέα κεκλοφέναι ἀπὸ τοῦ διὸς τὸ πῦρ βαλεῖν τε νάρθηκι, καὶ τοῖς ἀνθρώποις καταγαγεῖν. τοῦτο δὲ μυθῶδες. τὸ δ' ἀληθὲς οὕτως ἔχει. πῦρ καλεῖται ἡ γνῶσις διὰ τὸ δραστήριον. προμηθεὺς δὲ καλεῖται ἡ προμήθεια, καὶ ἡ πρόγνωσις, καὶ ἡ πρωτόπλασις, ἣν δέδωκεν ὁ θεὸς τῷ ἀνθρώπῳ ἔχειν, καὶ φυλάττειν, καὶ μήποτε φροντίζειν, ὁ δὲ ταύτην λαβὼν οὐκ ἐφύλαξεν, ἀλλ' ἤρξατο φροντίζειν, καὶ λέγειν τὰ μὴ δέοντα, καὶ προβουλεύειν, οὕτως οὖν κλέπτης λέγεται τῆς προμηθείας τῶν θεῶν. ὅτι δὲ νάρθηκι ἔβαλε τὸ πῦρ, καὶ αὐτὸ προσφόρως. ἀπὸ γὰρ τῆς οἰκείας σαθρότητος, τοῦ νοός, ἤρξατο φροντίζειν, καὶ προλέγειν τὰ μὴ δέοντα.

4 Φεῦ φεῦ.) πλησιέστερον γινομένης τῆς τῶν ὠκεανίδων πληθύος, ἤδη καὶ τῆς τῶν πτερύγων ἤχους αἰσθάνεται. καὶ φησί. τί δὴ αὖ τὸ κίνημα τῶν ὀρνέων, ὅπερ ἀκούω πλησίον ὑποσυρίζει γάρ ὁ αἰθὴρ ἀνυδιεναῖς πνοαῖς πτερύγων. φησὶν οὖν ὁ χορὸς πρὸς αὐτὸν τῶν ὠκεανίδων. μηδαμῶς φοβηθῇς

βηθῇς προμηθεῦ· προσέβη γὰρ ἐνταῦθα πλῆθὺς φίλων ἐν ταχύτατος κινήσει τῶν πτερύγων. Κνώδισμα.) κίνημα πλήθους. Προφρόνως. Ῥιπαῖς.) ὁρμαῖς. Μηδὲν φοβηθῇς.) ὁ ῥυθμὸς ἀνακρέοντός ἐστι κεκλασμένος εἰς τὸ θρηνητικὸν, ἐπεδήμησε γὰρ τῇ ἀττικῇ κριτίου ἐρῶν, καὶ ἠράσθη λίαν τοῖς μέλεσι τοῦ τραγικοῦ. ἐχρῶντο δὲ αὐτοῖς οὐκ ἐν παντὶ τόπῳ, ἀλλ᾿ ἐν τοῖς θρηνητικοῖς, ὡς καὶ Σοφοκλῆς τηρεῖ. ἔστι δὲ ταῦθ᾿ ὅμοια τοῦ. οὐ δὲ ἄσεισμε μεθύοντ᾿ οἴκαδ᾿ ἀπελθεῖν. ταῦτα δέ φασι διὰ μηχανῆς ἀεροδονούμεναι, ἄτοπον γὰρ κάτωθεν διαλέγεσθαι τῷ ἐφ᾿ ὕψους. Φιλία γὰρ ἥδε.) αὕτη ἡ φάλαγξ, ἡ συστοιχία, αἵ τινες ἡμεῖς. ταῦτα φασὶν ἀεροδρομοῦσαι. ἄτοπον γὰρ κάτωθεν διαλέγεσθαι τοῦ προμηθεῖ. Κραιπνοφόροι δέ μ᾿ ἔπεμψαν αὖραι. ἐκόμισαν δὲ ἐμὲ ἐνταῦθα, αἱ ταχύταται πνοαὶ τῶν ἀνέμων. ἡνίκα γὰρ ἐπασσαλεύου τῇ πέτρᾳ προσηλούμενος, ὁ κτύπος τοῦ χαλκοῦ, σιδήρου διῆλθεν εἰς τὸν ἐσώτατον τόπον τῶν ἡμετέρων οἰκημάτων. τοῦτο δὲ δηλοῖ, ὅτι καὶ μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ ὁ κτύπος ἀφίκετο. ἀπεσεῖσαι δέ με, καὶ ἀπορρῖψαι πεποίηκε τὴν πολλὴν θερμὴν αἰδῶ, ἤγουν τὴν καλλίστην τὴν ἐξ ἀναδόσεως αἵματος γενομένην. καὶ τολμηρότερον ἐνταῦθα παρεῖναι, ἦλθον δέ, καὶ ὥρμησα ἀπέδιλος ὄχῳ πτερωτῷ, ἤγουν τῇ δι᾿ ἀέρος πτήσει. διὰ τούτου δὲ δηλοῖ ὡς σπουδαίως παρεγένοντο. Τὰν θερμερῶπιν αἰδῶ. τὴν ἐπικειμένην θερμότητα τοῦ προσώπου

Nota.

σώπου μου ἤτοι τὴν ἐρυθρότητα, ἣν οὐκ ἔστιν ἐν ἀνδρὶ βλέπειν. καὶ ἡ παρθένος ἐρύθημα ἔχει ἐν τῷ ἑαυτῆς προσώπῳ. οὕτω γὰρ συνεζεύχθη ἀνδρί. Αἲ αἲ φεῦ φεῦ τέκνα.) τῆς πολυτέκνου τηθύος, ἤγουν τῆς γῆς, καὶ τοῦ ὠκεανοῦ τοῦ περικυκλοῦντος ἐν πολυκοίτῳ ῥεύματι. ἤτοι πολυησύχῳ. τὸ γὰρ α κατ' ἐπίτασιν κεῖται. εἰ γὰρ ἦν ταραχῶδες τὸ τοῦ ὠκεανοῦ ῥεῦμα κυκλοῦντος πᾶσαν τὴν γῆν, ἀνάγκη ἦν καὶ τὴν γῆν κυμαίνεσθαι ὡς ἐν αὐτῷ ἀναπεπταμένην: ὑδάτων δὲ ἀρεταὶ τέσσαρες. ψυχρὸν τὸ λευκόν. τὸ ἡδύ. καὶ τὸ ἠρεμαῖον τῆς ῥεύσεως: Λεύσσω προμηθεῦ.) βλέπω ὦ προμηθεῦ ἃ πάσχεις φοβερά. ἤγουν φόβου ἄξια, εἰσῆλθε τοῖς ἐμοῖς ὀφθαλμοῖς νεφέλη πλήρης δακρύων εἰσιδούσῃ τὸ σὸν σῶμα πρὸς τῇ πέτρᾳ ξηραινόμενον, καὶ κατηκόμενον ταῖς τοῦ δεσμοῦ σιδήρου βλάβαις. νέοι γὰρ βασιλεῖς κρατοῦσι τοῦ ὀλύμπου. λέγει δὲ τοῦτο, διὰ τὸν δία. ἤδη γὰρ ἐρρίψε τὸν ἑαυτοῦ πατέρα κρόνον τῆς βασιλείας, καὶ νέοις νόμοις, καὶ ἀσυνήθεσι τὰ πάντα διεξάγει ἀδίκως. οἰακονόμοι δὲ λέγονται οἱ κυβερνῆται τῶν νηῶν. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνοι φέρουσι τὴν ναῦν ἔνθα βούλονται, οὕτω καὶ ὁ βασιλεὺς ποιεῖ ἃ βούλεται: Ὁμίχλη.) ταύτην φασὶν ἀπὸ τοῦ νέφους, καὶ τῆς ὁμίχλης, ἐκ τούτων γὰρ τὸ ὕδωρ καταρρήγνυται, οὕτω δὴ καὶ ἐν ταῦθα νέφους ἐπιγεγονότος, τὸ δὲ δάκρυον οἱ ἄνθρωποι καταχέουσιν: Πελώριον.) ἐτυμολογεῖται, ἀπὸ τοῦ πέλω,

λω, τὸ πλησιάζω, καὶ τοῦ ὤρα ἡ φροντίς. ἀλλ' ὡς πελώρια λέγει τοὺς τιτᾶνας, πρὶν γὰρ ὡς λέγουσί τινες οἱ τιτᾶνες ἐβασίλευον. ἐλθὼν δὲ ὁ Ζεὺς, καὶ καταβαλὼν τούτους, ἐβασίλευσεν· πελώρια δὲ λέγει καὶ τιτᾶνας, καὶ νόμους αὐτῶν. Εἰ γάρ μ' ὑπὸ γῆν.) εἴθε, φησὶν, οὕτως ἀπηνῶς ὑπολαβών με ὁ Ζεὺς τοιούτοις ἀλύτοις δεσμοῖς, ἔπεμψεν ἂν ὑπὸ τὴν γῆν κάτωθεν τοὺς νεκροὺς δεχομένου ᾅδου. λέγει δὲ εἰς τὸν ἀκατανόητον καὶ ἀμέτρητον τάρταρον. ἐπεὶ καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ θεοί εἰσιν ὁ πλούτων. ἡ περσεφόνη, καὶ ἄλλοι. Αἰθέριον κίνυγμα.) ὥσπερ εἴδωλον κρέμαται ὑπὸ τὸν ἀέρα ἐπίχαρτα πεπονθὼς τοῖς ἐχθροῖς. Δίχα γε Διός.) πλὴν Διὸς Οὐρανίαν γένναν.) τὴν τιτανικὴν τὴν ἐξ οὐρανοῦ. παλάμη.) μηχανῆ.

5 Ἦ μὴν ἔτ' ἐμοῦ.) ἐμοῦ χρείαν ἕξει ὁ πρύτανις ὁ διοικητὴς, καὶ ἡγεμὼν τῶν θεῶν ὁ Ζεὺς. καίτοι αἰκιζόμενός με ἤγουν δεσμῶν ἰσχυραῖς γυιοπέδαις καὶ δεσμοῖς τῶν μελῶν, ἢ αἰκιζομένου ἐμοῦ παρ' ἐκείνου. ἕξει δὲ χρείαν ἐμοῦ δεῖξαι αὐτῷ τὸν νεωστὶ ἀποσυλήσοντα τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ. καὶ εἰπεῖν αὐτῷ βούλευμα, ὑφ' οὗ τὴν ἀρχὴν μέλλει ἀφαιρεθῆναι. λέγει δὲ τὸν ἔρωτα τῆς θέτιδος, ὃν ἔσχεν ὁ Ζεὺς. οὗτος γὰρ ἐρασθεὶς αὐτῆς, ἐδίωκεν αὐτὴν ἐν τῷ καυκάσῳ ὄρει, ὅπως συγγένηται αὐτῇ. ἐκωλύθη δὲ ὑπὸ προμηθέως εἰπόντος αὐτῷ, ὁ μέλλων γεννηθῆναι ἐξ αὐτῆς ἔσαι κρείττων κατὰ πολὺ τοῦ ἰδίου πατρός. φοβηθεὶς οὖν ὁ Ζεὺς περὶ

τῆς βασιλείας ἀπείχετο τῆς πρὸς θέτιδα συνουσίας. φησὶν οὖν ὁ προμηθεὺς, ὅτι ἕξει ποτὲ χρείαν ἐμοῦ ὁ πρῶτος τῶν θεῶν δεῖξαι αὐτῷ τὴν ἀφ' οὗ ἀφαιρεθήσεται. τὴν βουλευτικὴν πρόνοιαν. τὴν ἐξουσίαν, τὰς τιμάς. οὐδαμῶς δέ με τοῖς μειλιχόοις καὶ γλυκέσι ῥήμασι τῆς οἰκείας πειθοῦς θέλξει, ἤγουν ἀπατήσει. οὔτε μὴν διαπειλῶν πτήξει ἐμὲ εἰπεῖν αὐτῷ πρὶν ἂν λύσῃ με τούτων τῶν ἀγρίων δεσμῶν. βουληθῇ δὲ δοῦναι ἐμοὶ ἀνταπόδοσιν ταύτης τῆς τιμωρίας. ἣν ἐτιμωρήσατό με: Σὺ μὲν θρασύς τε.) σὺ μὲν εὔτολμος, καὶ ἀναιδὴς γίνῃ. καὶ οὐδαμῶς ἐπικάμπτῃ ταῖς πικραῖς ταύταις αἰκίαις καταπονούμενος, καὶ πιεζόμενος. ἐγὼ δὲ λίαν φοβοῦμαι περὶ ταῖς σαῖς τύχαις καὶ λογίζομαι ποῖ ποτε παύσονται καὶ ἐλλιμενισθήσονται. ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν προσορμιζόντων νηῶν. ἤγουν, τί δεῖ σε τέρμα καὶ τέλος ἰδεῖν τῶν δεινῶν πόνων. ἀκαμπῆ γὰρ καὶ σκληρὰν ψυχὴν ἔχει ὁ ζεὺς: Ἄλλως.) ἐγὼ ἀπορῶ φησὶν, εἰ ὅλως σε ὁ ζεὺς ἀπολύσει τῶν δεσμῶν. σὺ δὲ καὶ ἀντίποινα λαβεῖν ἀξιοῖς, τὸ δὲ κέλσοντα ἀντὶ τοῦ παυσόμενον. ἐκ μεταφορᾶς τῶν προσορμιζομένων νηῶν. Ἀπράμυθον.) οὐ μύθῳ πραόμενον, καὶ πειθόμενον τὸ τοῦ διὸς κέαρ. καὶ παραμύθιον, τὸ δίκαιον ἔχον, πάντα δικαίως οἰόμενος ποιεῖν αὐτὸς ἑαυτῷ ἀρέσκων. καὶ δίκαιον νομίζων εἶναι ὅπερ ἂν βούλοιτο πράττειν. διάτορος φόβος.) ὁ διατορεῖν δυνάμενος, καὶ τιτρώσκειν. Οἷ δ' ὅπι

θρασύς τε.)

θρασὺς τι.) οἶδα φησὶν ὁ προμηθεὺς ὅτι ἀμετάβλητος ἐστὶν ὁ ζεὺς, καὶ τὸ δόξαν αὐτῷ δίκαιον νομίζει εἶναι. ἀλλ᾽ ὅμως ἔσται πραΰς, ὅταν τοῦτον τὸν τρόπον ῥαισθῇ καὶ κρατηθῇ· τὴν δὲ σκληρὰν καὶ ἀκατάπαυστον αὐτοῦ ὀργὴν καταπραΰνας, καὶ ἥξει ἐμοὶ εἰς φιλίαν, καὶ συντυχίαν ἀναγκαζόμενος ἀναγκαζομένῳ. ἢ ποθῶν μαθεῖν τὰ περὶ ἑαυτοῦ, συνέλθῃ ἐμοὶ ποθοῦντι λυθῆναι τῶν δεσμῶν: Μαλακογνώμων.) οὕτω τυφθῆ ἀπό τοῦ ἀναγκαίου ὥσπερ ἀπὸ ῥαιστῆρος, ἐκ μεταφορᾶς τῶν σιδηρῶν: Πάντ᾽ ἐκκάλυψον.) ἐκκάλυψον, καὶ φανέρωσον, καὶ εἰπὲ ἡμῖν πᾶσαν αἰτίαν, καὶ τὸν τρόπον, ἐν ποίῳ πταίσματι λαβών σε ὁ ζεὺς αἰκίζεται. καὶ τιμωρεῖ οὕτως ἀτίμως, καὶ ὀδυνηρῶς. δίδαξον ἡμᾶς τόδε, εἰ μὴ βλάπτῃ, καὶ ὡς σαφεῖ αἰσχύνη τῷ λόγῳ, καὶ τῷ φανερῶσαι. βουλόμενος τοίνυν ὁ ποιητὴς διδάξαι τὴν ὑπόθεσιν, προσεποιήσατο ἐρωτῆσαι αὐτὸν προμηθέα τὰς ὠκεανίδας: Ἀλγεινὰ μέν μοι καὶ λέγειν ἐστὶν τάδε.) ἄλγους μὲν αἴτια ὑπάρχουσί μοι ἐν τῷ λέγειν ταῦτα. λύπη δὲ πάλιν ἐστὶ σιγᾶν τινὰ τὰς οἰκείας λύπας, καὶ τοὺς ἑαυτοῦ πόνους. εἰ γάρ τις ἐκκαλύπτει πρός τινα τὴν ἑαυτοῦ θλίψιν, δέχεται παρηγορίαν τινὰ παραμυθούμενος παρ᾽ ἐκείνου. πανταχόθεν δέ μοι δυστυχήσαντι ἐπῆλθε. καὶ λεγόμενα ταῦτα λυπηρά εἰσι· καὶ σιωπώμενα ἀλγεινά. Ἐπεὶ τάχιστ᾽ ἤρξατο.) ἐπεὶ φησὶν ἔρις καὶ στάσις τοῖς θεοῖς ἐγένετο, τοῖς μὲν ἐθέλουσιν ἐκβαλεῖν

τῆς

τῆς βασιλείας τὸν κρόνον. τοῖς δὲ, μὴ ἐγὼ συνεβούλευον τούτοις τ' ἀγαθά. ἀλλὰ πείθειν οὐκ εἶχον. ἀπὸ τούτων δὲ προλέγει τινὰς ὑβρεσίας γενομένας τῷ διὶ παρ' αὐτοῦ. ἵνα ἀχάριστον, καὶ ἀγνώμονα αὐτὸν δείξῃ. Ἐμοὶ δὲ μήτηρ.) ἐμοὶ φησὶν ὁ προμηθεὺς, ἡ μήτηρ προεῖπε τὰ μέλλοντα γενέσθαι. οὐχ ἅπαξ μόνον θέμις, ἀλλὰ καὶ γαῖα, οὕτω νοητέον. ἐὰν καὶ ἡ ἐμὴ μήτηρ, καὶ θέμις, καὶ γαῖα λέγεται, οὐ κενόν, καὶ γὰρ ἄλλην μορφὴν ἔχουσιν οἱ θεοί, πολλοῖς δὲ ἐν ὀνόμασι καταμερίζονται. ἄλλως. ἐμοὶ δὲ προεῖπε τὸ μέλλον ὥσπερ γενήσεται, ἡ μήτηρ οὐ μόνον θέμις λεγομένη, ἐλλειπτικῶς κατὰ ἀττικὴν συνήθειαν, ἀλλὰ καὶ γῆ, καὶ τοῦτο ἐλλειπτικῶς. ἡ γαῖα πρόσεστι, μορφὴν γὰρ πολλῶν ὀνομάτων κατέχει. λέγεται δὲ καὶ ζείδωρος. καὶ βωτιάνειρα: Ἄλλως.) τὸ θεῖον φύσει μέν ἐστιν ἕν. ὀνόμασι δὲ πολυμερές. ἢ οὕτως, ἐμοὶ δὲ ἡ θέμις, ὡς μήτηρ τὸ μέλλον τι προεῖπε. καὶ τελεσθήσεται. τὸ δὲ πολλῶν ὀνομάτων μορφή, λέγει ὅτι τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ γῆν καὶ θέμιν ὠνόμαζεν: Ἐμαῖς τε βουλαῖς.) διὰ τῶν ἐμῶν βουλῶν φησὶ καλύπτει, καὶ κατέχει ὁ κατώτατος τόπος τοῦ ᾅδου ὁ σκοτεινότατος, τὸν παλαιγενῆ κρόνον, σὺν τοῖς αὐτοῦ συμμάχοις τοῖς τιτᾶσιν: Ἔνεστι γάρ πως.) τοῦτο φυσικῶς. πρόσεστι τοῖς τυραννοῦσι, τὸ ἐπιλανθάνεσθαι τῶν οἰκείων φίλων. καὶ τιμωρεῖν ἐκείνους ὧν ὑπόπτους. τὸ δὲ τῆς τυραννίδος ὄνομα, τοῖς μὲν παλαιοτέροις ἄγνωστον ἦν. οὗτος

δὲ

δὲ ὁ ποιητὴς οἶδεν αὐτό. πρὸ αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ ἀρχίλοχος λέγων. μεγάλης δ' ἐν καιρῷ τυραννίδος. ὅδε ὢν ὅπερ δὲ ἐρωτᾷς με, ἤγουν δι' ἣν αἰτίαν κολάζει με ὁ ζεὺς, λέξω: Ἄλλως κατ' ἐρώτησιν ἑρμηνευτέον. ἐρωτᾶτέ με, πρὸς τὰς ὠκεανίδας φησὶ, καθ' ἣν αἰτίαν, δι' ὃν τρόπον, ὅδε, καὶ οὗτος ὁ ζεὺς τιμωρεῖ με, τοῦτο ἐρῶ ὑμῖν: Ὅπως τάχιστα.) ἡνίκα ἐνιδρύνθη ἐπὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ θρόνῳ, ἤγουν ἐδράξατο ὁ ζεὺς τῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ κρόνου ἐξουσίας, τηνικαῦτα μερίζει, καὶ διανέμει γέρα τοῖς θεοῖς. ἤγουν ἐξουσίας. τιμάς. δυνάμεις. ἄλλῳ ἄλλας. καὶ ἄλλῳ ἄλλας. Καὶ διεστοιχίζετο, ἤγουν ἠσφαλίζετο, ἡδραίου τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν, καὶ τὰς τάξεις ἔνεμε τῆς ἀρχῆς. ἢ τὸ ὅπως ἀντὶ τοῦ ἐπειδή. Βροτῶν δὲ τῶν ταλαιπώρων.) τῶν δὲ τληπαθῶν ἀνθρώπων, οὐδένα ἔσχε λόγον. ἀλλ' ἤθελε τὸ πᾶν γένος αὐτῶν, τὸ τότε ὄν, ἀφανίσαι καὶ ἄλλο γεννῆσαι, καὶ πλάσαι νέον. Καὶ τούτοις τοῖς βουλεύμασι, καὶ λόγοις τοῦ διός, οὐκ ἄλλος οὐδεὶς ἀνθίστατο, καὶ ἠναντιοῦτο. ἐγὼ δὲ καὶ τόλμης ἤγουν τολμηρὸς, ἐλυτρωσάμην καὶ ἐξέβαλον τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ μὴ φθαρέντας αὐτοὺς εἰς τὸν ᾅδην παραγενέσθαι. διὰ τοῦτο καταπονοῦμαι, καὶ δαμάζομαι τοιαύταις βλάβαις ἀλγειναῖς μὲν οὔσαις τοῖς πάσχουσι ταύτας. ἐλέους δὲ ἀξίαις τοῖς βλέπουσι, καὶ τοὺς βροτοὺς ὠκτισάμενος, αὐτὸς οἴκτους οὐκ ἠξιώθην. ἀλλ' ἀπηνῶς ἐρρύθμισμαι. ἤγουν ἐσταύρωμαι, καὶ ἐκτέταμαι. τῶν δὲ

μέσων.

μέσων, τὸ ῥυθμίζειν ἐστίν. ἡ δὲ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν χορδῶν, ἐπὶ δὲ τόλμης.)Τίνδε. ἐγὼ δ' ἐτόλμη-
6 σα. Σιδηρόφρων τε.) ὁ τῶν ὠκεανίδων γυναικῶν χορὸς ἰδὼν τὸν προμηθέα κακῶς καὶ ἀθλίως πάσχοντα, φησὶ πρὸς αὐτόν. ὡς ἄγαν σκληρόψυχος, καὶ ἀμείλικτος, ὅστις οὐ συναλγεῖ τοῖς σοῖς κακοῖς. ἐγὼ γὰρ οὔτε εἰσιδεῖν ἤθελον ταῦτα. εἰσιδοῦσα τε ἠνιάθην τὴν ψυχήν: Μήτι προὔβης.) ἐπεὶ προηγήσατο ὁ προμηθεὺς, καὶ εἶπεν ὅτι ἀντέλεγον τῷ διῒ, καὶ οὐκ εἴασα τοὺς ἀνθρώπους πάλιν διαφθαρῆναι, διὰ τοῦτό με ἐτιμώρησεν ὁ ζεὺς οὕτως, ἐρωτᾷ πάλιν αὐτὸν ὁ χορὸς. μὴ γὰρ ἕτερον τί ἥμαρτες ἁμάρτημα, ὁ δὲ φησὶν ἐποίησα τοὺς ἀνθρώπους μὴ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχειν τὸν θάνατον, κατοικίσας ἐν αὐτοῖς ἐλπίδας τυφλὰς. ἤγουν ἐν αὐτοῖς ἐποίησα τὸ νομίζειν, καὶ ἐλπίζειν σήμερον, αὔριον θανεῖν. ἢ τόνδε τὸν καιρὸν. καὶ οὕτως διόλου κοπιᾶν καὶ ζῆν: Θνητοὺς ἔπαυσα.) πρῶτον φησιν οἱ ἄνθρωποι πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντες τὸν θάνατον, οὐκ ἐξήρχοντο εἰς τὸ ἐργάζεσθαι, ἢ ναυτίλεσθαι. ἢ ἄλλο τι ποιεῖν, φοβούμενοι τὸν θάνατον, μὴ ἐπέλθῃ αὐτοῖς. ἐγὼ δὲ αὐτὸν ποιήσας ἀπρόοπτον, καὶ ἐλπίδας αὐτοῖς ἐνθεὶς τοῦ ζῆν, καὶ μὴ γινώσκειν, πότε μέλλει αὐτοῖς ἐπελθεῖν ὁ θάνατος αὐτοὺς παρώτρυνα. Πρὸς τοῖς.) καὶ ἔτι ἐγὼ φησὶν, ἀνθρώποις παρέσχον, καὶ ἔδωκα τὸ πῦρ. εἶτα ἔφη ὁ χορὸς. ὅτι καὶ νῦν ἔχουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸ φλόγας ἐκπέμπον πῦρ. ὁ δὲ φησὶν ἀφ' οὗ γε

πολλὰς ἐκμαθήσονται τέχνας: Φλογωπόν.) δύο εἰσὶν ὀνόματα τῷ πυρί. τὸ στοιχειακὸν, καὶ τὸ διακονικὸν, καὶ στοιχειακὸν μὲν πῦρ, αὐτὸ τὸ στοιχεῖον ὁ αἰθὴρ, διακονικὸν δὲ αὐτὸ, τὸ πρὸς ὑπηρεσίαν ἡμετέραν χρησιμεῦον, ὅπερ φλογωπὸν ὁ αἰσχύλος φησί. παρὰ τὸ συνοικεῖσθαι τῇ ὀπωπῇ, καὶ λάμπειν. τὸ γὰρ αἰθέριον οὐχ ὑποπίπτει τῇ ὁράσει: Οὐμὴν τοι πημοναῖς.) ὅτι μὲν φησὶν ἥμαρτον, οἶδα καὶ αὐτός. οὐμὴν δὲ ὑπελάμβανον τοιαύταις τιμωρίαις τιμωρηθῆναι με, καὶ κατισχανεῖσθαι, ἤγουν κρατεῖσθαι, καὶ δεσμεῖσθαι ἐν πέτραις πεδαρσίοις, καὶ ὑπαιρομέναις τῆς γῆς, ἤτοι ὑψηλαῖς ἐπιτυχόντα τοῦ πάγους, καὶ τοῦ τόπου τούτου. τοῦ μὴ κατοίκους ἔχοντος. Μὴ ὀδύρεσθαι, ἀνθρώπων.) πάσχω κακά. πρὸς τὴν γῆν δὲ βᾶσαι, καὶ προσβιθεῖσαι. ἀέριαι γὰρ ἐφέροντο, ἀκούσατε ἅπαν τὸ ἐμόν: Ταυτί τοι πλανωμένη.) ἡ περὶ τὰ αὐτὰ πλανωμένη ἄλλοτ᾽ ἐπ᾽ ἄλλου προσιζάνει: Ἄλλως. οὐκέτι ἐπιμένει μοι ἡ θλίψις περὶ ἓν ἱσταμένη. ἤτοι οὐκ ἐφ᾽ ἑνὶ κακῷ ἀνιῶμαι. ἀλλ᾽ ἐν τοῖς διαφόροις ἀσχάλλω, καὶ ἅπαντα ὑμῖν ἀφηγήσασθαι βούλομαι. ἄλλως. τὸ ταῦτα ἀντὶ τοῦ αὕτη ἡ βλάβη οὐκέτι ἐμοὶ μόνῃ ἐγένετο, ἀλλὰ περιερχομένη. τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ πλανωμένη, ἄλλοτε πρὸς ἄλλον καὶ ἄλλον ἀπέρχεται. Τύχας.) γράφεται. βλάβας. βούλεται γὰρ στῆσαι τὸν χορὸν, ὅπως τὸ στάσιμον ᾄσῃ. Οὐκ ἀκούσαις.) καὶ μὴ βουλομέναις ἡμῖν τοῦτο εἶπας, τὸ ἔλθετε καὶ ἀκούσατε ἵνα

μάθητε ἅπαν τὸ κατ' ἐμέ. ἀλλὰ θέλομεν τοῦτο καὶ ἡμεῖς: Καὶ νῦν ἐλαφρῷ ποδὶ.) νῦν φησὶν ὁ χορὸς, ἐπεὶ καλῶς πρὸς αὐτὸν ἡμᾶς ἐν ταχύτητι προσόδῳ τῇ ἀερίᾳ πτήσει τὸν κραιπνόσυτον τὸν ταχινῶς κινούμενον θρόνον τὸν αἰθέρα τε τὸν ἁγνὸν, πόρον τῶν οἰωνῶν, ἤγουν τὸν ἀέρα, ἐν ᾧ τὴν πορείαν ποιοῦνται τὰ ὄρνια, προσπελάζω ταύτῃ τῇ τραχείᾳ γῇ, λέγει δὲ τοῦτο διὰ τὸν καύκασον. οὐ γὰρ πᾶσα γῆ σκληρὰ καὶ τραχεῖα. τοὺς σοὺς δὲ πόνους θέλω ἀκοῦσαι. Ἥκω δολιχῆς.) ὁ ὠκεανὸς φησὶ πρὸς τὸν προμηθέα, ἥκω πρὸς σὲ διαμειψάμενος, καὶ διελθὼν τὸ τέρμα, καὶ τὸ τέλος τῆς δολιχῆς, καὶ μακρᾶς ὁδοῦ. Ἥκω δολιχῆς.) καιρὸν δίδωσι τῷ χορῷ καθῆσθαι τῆς μηχανῆς ὠκεανὸς ἐλθὼν, ὑπερβολῇ δὲ ἐχρήσατο, ὅτιγε ὅμηρος οὐκ εἰσήγαγεν ὠκεανὸν εἰς τὸν σύλλογον τῶν θεῶν. Τὸν πτερυγωκῆ οἰωνὸν τόνδε.) ἤτοι τοῦτον τὸν ἐν τοῖς πτεροῖς ταχύτατον οἰωνὸν τὸν γῦπα, διευθύνων καὶ ἄγων γνώμῃ, καὶ θελήσει οἰκείᾳ χωρὶς χαλινῶν. ἤτοι αὐθαίρετον. οὐ βίᾳ, χωρὶς χαλινοῦ, οὐδὲ γρυπὸς γὰρ τετρασκελινοῦ ὀχεῖται ὁ ὠκεανός: Ταῖς σαῖς δὲ τύχαις.) ταῖς σαῖς φησὶ κακοπαθείαις, γίνωσκε, ἀνιῶμαι. ἡ γὰρ συγγένειά με ἀναγκάζει λυπεῖσθαι. καὶ χωρὶς τοῦ εἶναί μοι σὲ συγγενῆ, οὐκ ἔστιν εὑρεθῆναι ὡς ἂν πλείονα παρέχοιμι φιλίαν ἢ τινὶ πρὸ σοί. ὑπερβολῇ δὲ ἐχρήσατο, ὡς εἶπεν, ὁ ποιητής. ὁ γὰρ ὅμηρος οὐκ εἰσήγαγεν ὠκεανὸν εἰς σύλλογον τῶν θεῶν. Νήσεις δὲ φη=

σὶν τὴν πρὸς ἐμοῦ διάθεσιν ἀληθῆ. καὶ ὡς οὐ μάτην σοι διὰ λόγου χαρίζομαι. φέρε γὰρ εἰπὲ τί σοι πρέπει συμπράττειν. οὐ γὰρ πρός με λέξεις, ὡς ἄλλος τις φίλος ἐστὶ βεβαιότερος παρὰ τὸν ὠκεανόν:

7 Ἔα τί χρῆμα.) διηχεραίνει ὁ προμηθεὺς εἴπως τὸ ἴδιον ἀξίωμα οὐκ ἐτήρησεν ὁ ὠκεανός. φησὶ δὲ τί ἰδοὺ πρᾶγμα, καὶ σὺ ἥκεις ἰδεῖν τοὺς ἐμοὺς πόνους, πῶς ἐκαρτέρησας καταλείψας τὸ ἐπώνυμον ῥεῦμα τὸ ὀνομαζόμενον ὠκεάνιον, καὶ τὰ αὐτόκτιστα ἄντρα τὰ αὐτοκατασκευασμένα καὶ πετρηρεφῆ. τὰ πέτραις ἐστεγασμένα, ἐλθεῖν εἰς τὴν γῆν τὴν σιδηρομήτορα, τὴν γεννῶσαν τὸν σίδηρον. λέγει δὲ τὴν σκυθίαν. οἱ γὰρ χάλυβες σκυθικὸν ἔθνος, καὶ πολὺς ἐν σκυθίᾳ χαλκός. ἢ παρεγένου φησὶ θεωρήσων τὰς ἐμὰς δυστυχίας, καὶ συλλυπησόμενος τοῖς ἐμοῖς κακοῖς. Ἴδε οὖν θέαμα.) ἤτοι παράδοξον τέρας, καὶ ἐμὲ τὸν φίλον τοῦ διὸς τὸν τὴν τυραννίδα καὶ τὴν βασιλείαν οἰκονομήσαντα, καὶ συνεργήσαντα εἰς ταύτην, ποίαις βλάβαις ὑπ' αὐτοῦ τοῦ διὸς δαμάζομαι. Ὁρῶ προμηθεῦ.) εἰπόντος τοῦ προμηθέως πρὸς τὸν ὠκεανὸν. ἴδε οἷα πάσχω. φησὶν ὁ ὠκεανὸς πρὸς αὐτὸν ὁρῶ οἷα πάσχεις. καὶ παραινέσαι ἐθέλω τὰ ἀγαθὰ καὶ περ φρονίμῳ ὄντι, γνῶθι σαυτὸν, καὶ νόησον ὅτι ἐλάττει τοῦ διός. καὶ ἄλλαξον τοὺς τρόπους, καὶ κτῆσαι ἄλλους νέους. ἐπεὶ καὶ τύραννος ἐν θεοῖς νέος. εἰ δὲ οὕτω τραχεῖς καὶ σκληροὺς καὶ ἀναιδεῖς λόγους τεθηγμένους, ἤγουν δυναμένους λυπῆσαι. ῥίψεις δὲ

αὐτὶ

ἀντὶ τοῦ ἐκπέμπεις τοῦ στόματός σου. τάχα δὲ καὶ μακρὰν ἀπὸ σοῦ καθήμενος ὀξέως ἀκούῃ. ὥστε τὴν νῦν προσοῦσάν σοι ὀργὴν αὐτοῦ, παίγνιον εἶναι δοκεῖσθαι. ἀλλὰ δὲ χαλεπώτερα παθεῖν: Ἀρχαῖ' ἴσως.) ἀρχαῖα λέγονται τὰ μωρά, διότι οἱ ἀρχαῖοι τοιοῦτοι ἦσαν ἀπλούστατοι, καὶ ἀήθεις. ἢ οἱ γέροντες οἱ ἐξωροι τοιοῦτοι εἰσί. Τοιαῦτα μέντοι τῆς ἄγαν.) τῆς μεγαλορρημονούσης γλώσσης ὦ Προμηθεῦ τὰ ἐπιτίμια οἷα πάσχεις νῦν, αὐτὸς ἀντιλέγων πρὶν τῷ Διί. σὺ δὲ καὶ τοιαῦτα πάσχων, οὐκ ἔτι ταπεινός εἶ, οὐδ' ὑποτάσσῃ. σὺν οἷς δὲ πάσχεις κακοῖς θέλεις λαβεῖν καὶ ἕτερα. ἀλλ' ἐάν μοι πειθῇς, οὐ βλάψεις σεαυτόν. καὶ οὐ πρὸς κέντρα τὸν πόδα ἐκτενεῖς: ὁρῶν ὅτι κυριεύων πάντων χαλεπός, καὶ ὀργίλος θεὸς ὁ Ζεύς, ὅτι μόνος ἄρχει τῶν ἄλλων πάντων. οὐδ' ἔστιν ὑπεύθυνος, ἤτοι ἐξουσιαζόμενος παρά τινος, ἢ ὃν οὐ δυνάται τινες τιμωρήσασθαι. καὶ νῦν μὲν ἐγὼ ἀπέρχομαι πρὸς αὐτόν, καὶ πειράσομαι ἐὰν πως ἰσχύσω, ἀπολῦσαί σε τῶν δεσμῶν. σὺ δὲ μὴ μεγαλορρημόνει, μηδ' ὑπέρογκα, καὶ αὐθάδη λάλει. ἢ φρόνιμος ὢν οὐκ οἶδας ὅτι βλάπτεταί τις ἐκ γλώσσης ἀκολάστου καὶ φλυάρου; Πρὸς κέντρα τὸ κῶλον ἐκτείνει ὁ βοῦς. λακτίζει γὰρ κεντούμενος ὑπὸ κέντρου. ὥσπερ λακτίζει πρὸς κέντρον, καὶ τὸ κῶλον αἱμάσσει, ὁ γὰρ πρὸς κέντρα λακτίζων τοὺς ἰδίους πόδας αἱμάσσει: Ζηλῶ σ' ὁθ' οὕνεκα.) θαυμάζω πῶς οὐδὲν ὑπ' αὐτοῦ δεινὸν πεπονθὼς ἐμοὶ συναλγεῖς. καὶ νῦν ἄφες τὸ

 προσελ-

προσελθεῖν τῷ διῒ δυσωπήσων αὐτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα ἀπολύσῃ με τῶν δεσμῶν. πάντως γὰρ οὐκ ἀναπείσεις αὐτόν. σκληρὸς γάρ ἐστι, καὶ οὐκ εὐκαμπής, σὺ δὲ ἐπιτήρει καὶ περίβλεπε μή τι ἐν τῇ ὁδῷ βλαβήσῃ. Πολλῷ γ᾽ ἀμείνων.) φησὶν ὁ ὠκεανὸς πρὸς αὐτόν. ὅτι κατὰ πολὺ ἐγεννήθης κρείττων καὶ βελτίων εἰς τὸ φρονίμους ποιεῖν καὶ σωφρονίζειν ἑτέρους ἤπερ σεαυτόν. τοῦτο δὲ ἐξ ἔργων αὐτῶν νοῶ ἀληθῶς καὶ οὐκ ἀπὸ λόγου. ἐμὲ δὲ προθυμούμενον ἀπελθεῖν πρὸς τὸν δία, μηδαμῶς κωλύσῃς. θαῤῥῶ γὰρ ταύτην τὴν δωρεὰν, ἤτοι τὸ ἀπολῦσαί σε τῶν δεσμῶν, ἐμοὶ δοῦναι αὐτόν: Τὰ μέν σ᾽ ἐπαινῶ.) εἰς ταῦτα μέν σε ἐπαινῶ, ὅτι πᾶσαν προθυμίαν καὶ σπουδὴν δεικνύεις ὑπὲρ ἐμοῦ. καὶ οὐδὲ παύσομαι ποτὲ τοῦ ἐπαινεῖν σε. ἀλλὰ μηδὲν πόνει ὑπὲρ ἐμοῦ. εἴ τι γὰρ ἂν καὶ πράξῃς πρὸς ὠφέλειαν ἐμὴν σπουδῶν, μάτην ποιήσεις. προγινώσκει γὰρ, ὅτι οὐ πείσει τὸν δία: Ἐγὼ γὰρ οὐκ εἰ δυστυχῶ.) ἐγὼ φησὶ καὶ ἐὰν δυστυχῶ, καὶ τοιαύτας βλάβας πάσχω. ἀλλ᾽ οὐχὶ διὰ τοῦτο ἵνα καὶ ἄλλοι τὰ ὅμοια ἐμοὶ πάσχωσι θέλω. ἢ καὶ ἄλλους ἐπιτυχεῖν τῆς ὁμοίας βλάβης: Οὐ δῆτ᾽ ἐπεί με καὶ κασιγνήτου τύχαι.) ἰαπετὸς ὁ τοῦ κρόνου ἀδελφὸς ἐκ θυγατρὸς τοῦ ὠκεανοῦ κλυμένης λεγομένης ἔσχεν ἄτλαντα καὶ μενοίτιον καὶ προμηθέα. καὶ τὸν μὲν προμηθέα προσήλωσεν ὁ ζεὺς εἰς τὸ καυκάσιον ὄρος ἐπίβουλον αὐτὸν καὶ ἐχθρὸν φανέντα. ὡς καὶ τοὺς λοιποὺς ἀδελφούς. τὸν δὲ ἄτλαντα ἐποίη-

Clymene.

σιν ἐπ' ὤμων βαστάζειν τὸν οὐρανόν. τὸν δὲ μεσοί-
τιον ἐκεραύνωσε. φησὶν οὖν ὁ ὠκεανὸς πρὸς τὸν
προμηθέα. δαμάζουσί με, καὶ ἀνιῶσιν αἱ δυστυχίαι
τοῦ ἀδελφοῦ σου τοῦ ἄτλαντος. ὅστις πρὸς τοὺς
δυτικοὺς τόπους ἵσταται ἐν ὤμοις βαστάζων τοῦ
οὐρανοῦ καὶ γῆς κίονας. βάρος δυσμεταχείριστον καὶ
οὐ ῥᾳδίως βασταζόμενον. Τὸν γηγενῆ.) μυθεύεται
ὅτι τιτᾶνες τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ὄντες, ἀνῆραν πό-
λεμον πρὸς δία, καὶ ἀντέστησαν αὐτῷ. ἐπεὶ δὲ δέκα ἔ-
τη ἐμάχοντο καὶ λύσις τοῦ πολέμου οὐκ ἦν. ἀλλ'
ἴσος ἦν τοῖς θεοῖς καὶ τοῖς τιτᾶσιν ὁ πόλεμος, ὁ-
ζεὺς συμμάχους πρὸς τὴν μάχην λαβὼν τοὺς
τρεῖς μονοφθάλμους κύκλωπας. τὸν βρόντην. τὸν
στερόπην. καὶ τὸν ἄργον. καὶ τοὺς τρεῖς ἑκατόγχειρας.
τὸν κοῖον. τὸν βριαρέων. καὶ τὸν γύγην. οἵτινες καὶ
οὗτοι παῖδες τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ἐχρημάτιζον. καὶ
νέκταρ κεράσας, ηὔφρανε, καὶ πρὸς τὴν μάχην
προέτρεψε. καὶ πόλεμον συνάρξας μετὰ κρό-
νου τοὺς τιτᾶνας κατετροπώσατο. καὶ τῇ γῇ προ-
σέδησε, καὶ κατεταρτάρωσε. μετὰ ταῦτα ἡ γῆ πρὸς
εὐνὴν μιγεῖσα τῷ ταρτάρῳ, τὸν ἑκατοντακέφα-
λον τυφῶνα ἐγέννησεν. ἁπάντων θηρίων ἀγρίων
ἔχοντα κεφαλάς. καὶ τέρας δεινόν, καὶ παμμι-
γὲς χρηματίζοντα. καὶ ἐξ ὀφθαλμῶν σέλας κα-
ταπληκτικὸν ἀστράπτοντα, οὗτος πάλιν ἑτέραν
μάχην τῷ διὶ συνῆψε. κεραυνωθεὶς δὲ καὶ αὐτὸς
ἐν σικελίᾳ περὶ τὴν αἴτνην. πρὸς ταρτάρῳ ἐκρύ-
βη. ἐξ οὗ μυθολογεῖται πάντας τοὺς ἀνέμους σφο

δροὺς κυίσκεσθαι χωρὶς ζεφύρου, καὶ βορρᾶ. θεο-
γενεῖς γὰρ οὗτοι. ἰστέον δὲ ὅτι ἐν κιλικίᾳ μὲν, ἐγεν-
νήθη ὁ τυφώς. ἐκολάσθη δὲ ἐν σικελίᾳ. καὶ ἡσίο-
δος, τὸν ποτὲ κιλίκιον θρέψεν πολυώνυμον ἄν-
τρον: Ἑκατοντακάρηνον.) φησὶν οὖν ὁ ὠκεανὸς
ᾤκτείρησα καὶ τὸν τυφῶνα τὸν οἰκήτορα τῶν κι-
λικίων σπηλαίων τὸν ἑκατὸν κεφαλὰς ἔχοντα
τὸν ὁρμητικὸν πρὸς πόλεμον. ὅς πᾶσι τοῖς θεοῖς
ἀντέστη. καταπληκτικαῖς σιαγόσιν ἠχῶν φόνον,
γράφεται καὶ φόβον, ἐξ ὀφθαλμῶν δὲ ἤστραπτε
σέλας καταπληκτικόν. ἀλλ᾽ ἦλθε τὸ τοῦ διὸς βέ-
λος ὁ κεραυνὸς, καὶ ἔπαυσεν αὐτὸν τῶν κενοδόξων
καὶ μεγάλων κομπασμάτων. εἰς αὐτὰς γὰρ τὰς
φρένας πληγεὶς ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ κατεκάη, καὶ
νῦν κεῖται πλησίον τοῦ σικελικοῦ πορθμοῦ μετα-
ξὺ σικελίας, καὶ ἰταλίας. δέμας ἀχρεῖον καὶ πα-
ρήορον ἤγουν ἔκλυτον, καὶ ἡπλωμένον. γράφε-
ται δὲ καὶ πανάωρον ἀντὶ τοῦ παντελῶς ἀφρόντι-
στον καὶ μηδεμιᾶς φροντίδος ἄξιον. σημείωσαι δὲ
ὅτι τὸ δέμας ἐπὶ τοῦ ἀψύχου λαμβάνει οὗτος ὁ
ποιητής: Σμερδναῖσι.) καὶ ἐκπληκτικαῖς πα-
ρὰ τὸ μερίζειν καὶ δονεῖν ἢ ταράσσειν. τὸ γὰρ κα-
ταπληκτικὸν, ποιεῖ καὶ δειλὸν μερίζεσθαι εἰς φό-
βους, καὶ ἄλλας ἐννοίας: Ἄγρυπνον βέλος.) τὸ
πῦρ τὸ ποιοῦν τοὺς ἀνθρώπους ἀγρυπνεῖν, καὶ ἀ-
σχολεῖσθαι περὶ τὸ ἐργάζεσθαι, λέγουσι γὰρ, ὅτι
ἐν τῇ αἴτνῃ ἡμέρας ἀναθρώσκει καπνός. νυκτὸς δὲ
φλόξ: Φεψαλός.) λέγεται ὁ μικρὸς σπινθὴρ

ἀπὸ

ἀπὸ τοῦ φλέγειν τὸ ἅψασθαι. ἐξεβροντήθη· ἤτοι ἐξησθένησε καὶ ἀφῆκε τὴν δύναμιν ὃν τρόπον καὶ οἱ ἐμβρόντητοι. οἱ γὰρ βροντῆς ξηρᾶς ἀΐοντες ἐκπλήττονται:

8 Μύδρος.) καλεῖται ὁ πεπυρακτωμένος σίδηρος παρὰ τὸ μὴ, καὶ τὸ ὕδωρ. ὁ γὰρ πεπυρακτωμένος σίδηρος, οὐδόλως ὑγροῦ τινος μετέχει. ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ξηροῦ: Ἔνθεν ἐκραγήσονταί ποτε.) κατὰ τὴν σικελίαν ὄρος ἐστὶ τὸ καλούμενον αἴτνη. ἐξ οὗ πῦρ πολὺ ἀναδίδοται ἐκρέον ποταμηδόν. ἐκ τούτου οὖν φησὶ ποτὲ ἐκχυθήσονται ποταμοὶ πυρός. κατεσθίοντες πᾶσαν γῆν τῆς καλικάρπου σικελίας. ζάλην δὲ πυρίπνοον λέγει τὴν ἀνάδοσιν. καὶ τὴν ἀνακάχλασιν τοῦ αἰτναίου πυρός. θερμὴν δὲ αὐτὴν καλεῖ, διὰ τὸ ἐκεῖσε καυθῆναι τὸν τυφῶνα. ἄπληστον δὲ, διότι τὸ πῦρ ὕλης δραξάμενον, οὐ κορέννυται. ἀλλὰ μᾶλλον ἐπὶ πλεῖον καταφλέγει τὰ προστυχόντα καὶ οὐχ ἵσταται: Ἐν καιρῷ.) νῦν γὰρ ὅτι ἐν ἀκμῇ ἐστὶν ὁ τοῦ διὸς χόλος, οὐ πείσεται εἰ μὴ ὥριμος γένηται ἡ ὀργὴ. καὶ οἱονεὶ μαλακισθῇ, ὥσπερ καὶ ἱπποκράτης. πέπονα φαρμακεύειν μὴ ὠμά. Σφριγῶντα.) νεάζοντα, καὶ αὐξάνοντα. Ἐν τῷ προθυμεῖσθαι.) γράφεται καὶ προμηθεῖσθαι. ἤγουν. ἐν τῷ προνοεῖσθαι σου καὶ πειρᾶσθαι τὸν δία πείθειν. Ἔα με τῇ δὲ τῇ νόσῳ.) ἄφες φησὶν ἐμὲ παρακινδυνεύειν ὑπὲρ σοῦ, καὶ δοκεῖν τοῖς πολλοῖς ἄφρονα εἶναι, εὐφρονοῦντι σοι. Στέλλου.) κομίζου. πο-

ρεύου

ῥείου εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ φύλαττε τὸν παρόντα νοῦν. τὸ μὴ λυπεῖν δία. ὁρμωμένῳ μοι.) ἄτοπον ἦν τὸν πάντων γένεσιν ἔχοντα χρονίζειν ἐπὶ τῆς κινήσεως, ἐκ αἴτιος ἥλιον εἰσαγαγὼν, ἐπὶ πολὺ τὸν κόσμον ἀνήλιον ἐᾶσαι. δεῖ οὖν μεμετρημένως τὰ τοιαῦτα ποιεῖσθαι. τοῦτο δὲ φησὶν ὁ ὠκεανὸς πρὸς τὸν προμηθέα, ὅτι οὐκ ἀναίρωσμοι εἴπας, ἄπελθε. ὁ γὰρ τετρασκελὴς οἰωνὸς ὁ γρὺψ ᾧ ἐποχοῦμαι, διακόπτει τὴν ὁμαλὴν ὁδὸν τοῦ αἰθέρος, ἐν τοῖς οἰκείοις πτεροῖς. ἤτοι ἄρχεται πέτεσθαι. ψαύει πτεροῖς.) γράφεται καὶ ψαίρει. καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἐνταῦθα ἡ λέξις αὕτη. στένω σε.) στάσιμον ᾄδει ὁ χορὸς τῶν ὠκεανίδων ἐπὶ τῆς γῆς κατεληλυθὼς καὶ φησί. στενάζω, καὶ κλαίω σε ἕνεκα τῆς ὀλεθρίας τύχης, ἀπὸ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν δακρυσίστακτον στάζουσα ῥεῦμα, τὴν ἐμὴν παρειὰν ἔβρεξα ὑγραῖς πηγαῖς ἤτοι δάκρυσιν. ἀμέγαρτα γὰρ καὶ ἀφθόνητα κακὰ, ἃ οὐδεὶς ζηλώσει. δείκνυσιν ἡμῖν ὁ ζεὺς τοῖς πρώην θεοῖς ἰδίοις νόμοις ἰσχυροποιῶν τὴν ὑπερήφανον ἀρχὴν. ἢ τὴν βίαν. ὥσπερ πίνδαρος αἰχμητὰν κεραυνὸν τὸν βίαιον λέγει. ἅπασα δὲ χώρα λέλακε, καὶ στενάζει, καὶ τὴν μεγάλην τε, καὶ παλαιφανοῦς σχήματος οὖσαν τιμὴν τὴν σὴν καὶ τῶν ξυνομαιμόνων, ἤτοι τῶν ἀδελφῶν σου, τοῦ ἄτλαντος, καὶ τοῦ μενοιτίου. ὧν τὸν μὲν ἄτλαντα ἐποίησε βαστάζειν τὸν οὐρανόν. τὸν δὲ ἐκεραύνωσε. σὲ δὲ δεσμεῖ ἐνταῦθα εἰς τὸ καυκάσιον ὄρος. οὗτοι δὲ παῖδες ἦσαν τοῦ ἰαπετοῦ. ὃς

ἦν

ἦν ἀδελφὸς τοῦ κρόνου τοῦ πατρὸς τοῦ διός. Ῥαδι-
νῶν.) εὐκινήτων. Ὁπόσοι τ' ἔποικον.) ὅσοι τε ἄν-
θρωποι κατοικοῦσι τὸ ἔδαφος, καὶ τὸν χῶρον τῆς
καθαρᾶς ἀσίας συγκάμνουσιν ὑμῖν, καὶ συναικῶν-
ται ταῖς σαῖς βλάβαις, παρθένοι αἱ ἐγκάτοι-
κοι τῆς κολχίδος. ἤγουν αἱ ἀμαζόνες, αἱ ἄφε-
πτοι καὶ ἄφοβοι ἐν ταῖς μάχαις, αἰνιῶνται τοῖς
σοῖς κακοῖς. Ἁγνᾶς ἀσίας.) ἁγνὴν λέγει τὴν ἀ-
σίαν διὰ τὸ προφερεστέραν εἶναι πασῶν. καὶ διὰ τὸ με-
γάλας πόλεις, καὶ πλουσίας ἔχειν. Ὀξυπρώροι-
σι.) ὀξυκεράτοις.

9 Ἀραβίας ἄρειον ἔθνος.) πῶς τὴν ἀραβίαν
καυκάσῳ συνῴκισεν ὁ στράβων φησίν. οἱ φωγλο
δύται μεταξὺ μαιώτιδος καὶ καυκασίας. Ἁγνο
ρύτων.) καθαρῶς ῥεόντων. Μήτι κλιδῆ.) σιω-
πῶσι παρὰ ποιηταῖς τὰ πρόσωπα, ἢ δι' αὐθά-
δειαν, ὡς ἀχιλλεὺς ἐν τοῖς φρυξὶ σοφοκλέους, ἢ διὰ
τὴν συμφορὰν, ὡς ἡ νιόβη παρ' αἰσχύλῳ. ἢ διὰ
πολύσκεψιν ὡς ὁ ζεὺς παρὰ τῷ ποιητῇ, πρὸς τὴν
τοῦ τῆς θέτιδος αἴτησιν. τοῦτο δέ φησιν ὁ προ-
μηθεὺς πρὸς τὸν χορόν. μή μοι δοκεῖτε σιγᾶν ἢ ἐν
ὑπερηφανίᾳ ἢ ἐν αὐθαδείᾳ, ἤτοι ἐκ κενοδοξίας μὴ
συνομιλοῦντι ἡμῖν, καὶ καταλέγοντι τὰ ἐμά. ἐν
συννοίᾳ δὲ κόπτομαι τὴν ψυχὴν βλέπων ἐμαυτὸν
οὕτως ὑβριζόμενον. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ προσελού-
μενον. ὅθεν καὶ οἱ ἀρκάδες προσελοι ἢ προσελη-
νοι, ὑβρισταὶ γάρ. Καίτοι θεοῖσι.) καίτοι τίς φησὶν
διώρισε τιμὰς ἄλλος τοῖς νέοις τούτοις θεοῖς. τοῦτο

δὲ

δὲ λέγει πρὸς τὸν δία τὸν λόγον ἀποτεινόμενος, διὰ τὸ συμβαλέσθαι αὐτῷ δὴ κατὰ τῶν τιτάνων. ἢ ὅτι εἰ καὶ ὁ ζεὺς ἐπένειμεν ἑκάστῳ θεῷ τιμὴν, ἀλλὰ σχεδὸν οὐδιὸς, ἀλλὰ προμηθέως τὸ κατόρθωμα, οὗτος γὰρ τὸ προσῆκον ἀξίωμα διετάξατο ἑκάστῳ, ἀλλὰ ταῦτα μὲν σιωπῶ φησὶν, ἐν γινώσκουσι γὰρ ὑμῖν λέγω ταῦτα, τὰς ἀνθρώποις δὲ βλάβας, ἃς εἶχον πρώην, διὰ τὸ μηδὲν τῶν συμφερόντων εἰδέναι, ἀλλὰ οἵτινες πρῶτα μὲν βλέποντες, οὐκ ἔβλεπον. καὶ ἀκούοντες οὐκ ἤκουσαν. διότι νοῦν καὶ φρόνησιν οὐκ εἶχον. νοῦς γὰρ ὁρᾷ καὶ νοῦς ἀκούει. Ὥσπερ οἱ ἀεὶ συρόμενοι.) ἢ ἀεὶ ἕρποντες, μύρμηκες. καὶ δὴ καὶ μηχανήματα ἐξεῦρον αὐτοῖς. γραμμάτων συνθέσεις ἐδίδαξα; Ἔφυρον.) ἐκ μεταφορᾶς τῆς γυναικὸς. ὅταν μέλλῃ ζυμῶσαι, μιγνυούσης ἄλευρον. ὕδωρ. ἅλας. καὶ τριβούσης τὸν ἄρτον, ἐκεῖνοι γὰρ ἔμιγον τὰ πάντα. Δυσκρίτους.) δυσκαταλήπτους. δυσγνώστους, οἷον ὅτι ὠρίων ὅταν δύνῃ χειμῶνα ποιεῖ, ταύτην τὴν εὕρεσιν, καὶ παλαμήδης προσῆψεν. Καὶ μὴν ἀριθμὸν ἔξοχον σοφισμάτων. γράφεται καὶ νοσφισμάτων. καὶ γὰρ τὶς μέτρον γινώσκων τῶν πραγμάτων, αὐτοῦ οὔποτε τοῦ εἰκότος ἐκπέσοι: Μνήμην δ᾽ ἁπάντων.) ἐγὼ φησὶ καὶ μνήμην ἁπάντων λόγων μητέρα, τοὺς ἀνθρώπους ἐδίδαξα. καὶ ἔζευξα ἐν ζυγοῖς κνώδαλα, καὶ βόας ἐν ζεύγμασι, καὶ ἐφ᾽ ἅρματα ἤγαγον τοὺς ἵππους, ὅπερ ἐστὶ καλλώπισμα τῆς ὑπερπλούτου χλιδῆς.

δῆς. καὶ τὰ ἐν θαλάσσῃ δὲ πλανώμενα ἅρματα τῶν ναυτίλων, ἤγουν τὰς ναῦς, τὰ λινόπτερα τὰ ἔχοντα τὰ ἄρμενα ὡς πτερὰ οὐδεὶς ἄλλος ἐφεῦρε χωρὶς ἐμοῦ: Πέπονθας ἀεικὲς πῆμα.) ἔπαθες βλάβος ἀπρεπὲς μὴ καλῶς φρονῶν. ἀλλ' ἀφρόνως ἀντιλέγων τῷ διὶ καὶ ἀντιστάμενος αὐτῷ. ἢ ἔπαθες βλάβην ἀπρεπῆ, τὸ δὲ πλανᾷ δηλοῖ, ὅτι ἀποσφαλεὶς τῶν φρενῶν οὐχ εὑρίσκεις ἐν φρονήσει μηχάνημα, δι' οὗ ἂν ἀπαλλαγῇς. ὥσπερ δὲ τις ἄτεχνος ἰατρὸς εἰς νόσον πεσὼν ἀθυμεῖς, καὶ οὐκ ἔχεις εὑρεῖν ποίοις μηχανήμασιν ἑαυτὸν θεραπεύσεις. ἐκ τοῦ χοροῦ δὲ μεσολαβοῦσι τὴν ἔκθεσιν τῶν κατορθωμάτων διαναπαύουσαι τὸν ὑποκριτὴν αἰσχύλον: Τὰ λοιπά μου κλύουσα.) τὰ ἄλλα μου σοφίσματα ἀκούουσα, πλέον θαυμάσειε οἵας τέχνας, καὶ μηχανὰς ἐβουλευσάμην. τὸ μὲν μέγιστον εἴ τις ἀρρωστήσειεν, οὐκ ἦν οὐδὲν βοήθημα θεραπείας οὔτε διὰ βρώσεως προσφερόμενον, οὔτε δι' ἐπιχρίσεως ἔξωθεν. οὔτε διὰ πόσεως. τοῦτο δὲ δηλοῖ τὸ πιστὸν ἀπὸ τοῦ πίω ῥήματος. ἀλλὰ πάντες διεφθείροντο τῇ ἀχρείᾳ τῶν φαρμάκων. πρὶν ἂν ἐγὼ ἔδειξα αὐτοῖς κεράσματα θεραπείας προχωνούσης τὰς νόσους. Ἐστοίχισα.) ἐκόσμησα καὶ διεταξάμην. καὶ ἔκρινα τίνας τῶν ὀνείρων δεῖ ἐξελθεῖν, καὶ τίνας μή, μαντείας τε δυσκόλους εἰς κατάληψιν, καὶ γνῶσιν ἐγνώρισα αὐτοῖς, ἤγουν τοῖς ἀνθρώποις τὰ κατὰ τὴν ὁδὸν γινόμενα σημεῖα καὶ τεκμήρια. καὶ ἀκριβῶς ἐδίδαξα καὶ ἑρμήνευσα τὰ

τὴν

τὴν πτῆσιν τῶν ὀρνέων τῶν ἐπικαμπεῖς ὄνυχας ἐχόντων. οἵτινές τε δεξιοί, καὶ οἵτινες εὐώνυμοι. καὶ τὴν δίαιταν ἥντινα ἔχουσιν ἕκαστοι. καὶ τίνες πρὸς ἀλλήλους εἰσὶν ἔχθραι, καὶ φιλίαι, καὶ μίση, καὶ συνελεύσεις. τὸ γὰρ συνδιάγειν ὁμοῦ τοὺς οἰωνοὺς καὶ τὸ ἔχθραν ἔχειν πρὸς ἀλλήλους, ἢ καὶ φιλίαν σημαντικὰ μαντειῶν, καὶ ἀδήλων τεκμήρια παρὰ τοῖς μάντεσι πέφυκεν. ἰστέον δὲ ὅτι πολλὰ, καὶ διάφορα εἴδη μαντειῶν καθεστήκασιν. ἐνταῦθα δὲ περὶ τούτων μόνων διαλαμβάνει, περὶ τοῦ ὀνειροκριτικοῦ. τοῦ οἰωνιστικοῦ. τοῦ ἡπατικοῦ. καὶ τοῦ θυτικοῦ. Κνίσῃ τε κῶλα τὰ τῶν μηρῶν ὀστᾶ συγκεκαλυμμένα κνίσῃ.) τῷ ἄνωθεν ἐπιτεθειμένῳ αὐτῶν λίπει, καὶ τὴν μακρὰν ὀσφὺν, γαστέρα, κοιλίαν, πυρώσας, καὶ εἰς πῦρ νοουμένην. ἤτοι τὴν θυματικὴν μαντείαν. εὐκίνητος γὰρ οὖσα καὶ σπέρματα ἔχουσα ἡ γαστὴρ, θύεται θεοῖς, ἀφ' οὗ καὶ κλονὶς ὀνομάζεται διὰ τὸ ἀεικίνητον. καὶ τὰ φλογωπὰ σήματα, ἤτοι τὰς διὰ πυρὸς μαντείας τυφλὰς οὔσας πρὶν, καὶ ὑφαινομένας διὰ τὸ μὴ γινώσκεσθαι, βλέψαι ἐποίησα, καὶ εἰς τὸ ἐμφανὲς ἤγαγον καὶ πᾶσιν ὑπέδειξα: Ἐπάργεμα τυφλά.) ἐκ τοῦ ἀργὸν τὸ λευκόν. λεύκωμα νόσος γίνεται περὶ τὸν ὀφθαλμόν. ὅπερ ἀβλεψίαν ποιεῖ. διὰ τοῦτο γοῦν τὰ σκοτεινὰ φησὶν ἐπάργεμα κατὰ ἀντίφρασιν ἀργὸν λέγεται τὸ λευκόν: Ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα.) ταῦτα μὲν φησὶν, ὅσα εἶπον, οὕτως ἔχουσιν. τίς δὲ εἴποι ἄλλον τινὰ πρὸ ἐμοῦ ἐξευρεῖν τοῖς ἀνθρώποις

θρώποις ὠφέλιμα κεκρυμμένα ὑπὸ κάτω τῆς γῆς, χρυσὸν. ἄργυρον. χαλκὸν. σίδηρον. καὶ ἄλλα τινὰ οὐδεὶς εἴποι πρὸ ἐμοῦ σαφῶς γινώσκων. ἐὰν μὴ μάτην φλυαρῇ. ἐν ὀλίγῳ δὲ λόγῳ συλλήβδην μάθε, ὅτι πάσας τέχνας ἐγὼ ἐφεῦρον.

10 Μὴ νῦν βροτοὺς μὲν ὠφέλει.) μὴ νῦν φησὶ τοὺς ἀνθρώπους ὠφέλει μακρὰν τοῦ προσήκοντος, σαυτοῦ δὲ ἀφροντίστως κακῶς πράττοντος, ὡς λίαν ἐγὼ ἐλπίζω τοῖς λόγοις οἷς λέγεις, τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ εὔελπις εἰμὶ, τῶν δὲ ἀντὶ τούτων, ἃ λέγεις, ὡς καὶ λυθήσῃ τῶν δεσμῶν καὶ πλέον τοῦ διὸς ἰσχύσεις: Τί γὰρ πέπρωται.) τί οὖν ὑπόκειται τῷ διὶ, οὐδὲν ἄλλο, ἢ τὸ ἀεὶ ἄρχειν. φησὶν οὖν ὁ προμηθεὺς, ὡς εἴτε κρατήσειεν ἀεί. εἴτε μὴ, οὐδαμῶς μάθῃς ἂν ἐξ ἐμοῦ. μὴ δὲ παρακάλει με ὑπὲρ τούτου προσφωνεῖν λεληθότα τὸν τῆς θέσεως ἐρωτᾷ: Μηδάμ' ὁ πάντα νέμων.) ὁ πάντα κρατῶν φησὶ καὶ διοικῶν ζεὺς. ταῦτ' οὖν ποτὲ ἀντίπαλον κράτος οἱονεὶ ἐχθρὸν ποιήσειε τῇ ἐμῇ γνώμῃ, ἤγουν μηδέποτε ἐναντίος μοι γένηται. μὴ δὲ βραδύναιμι περιβυομένην πρὸς θεοὺς ἱεραῖς θοίναις καὶ θυσίαις. βουφόνοις, ταῖς μεγάλους ποιούσαις φόνους, ἢ σφαγὰς τῶν ἱερείων. ἤτοι μηδέποτε παυσαίμην τοῦ τιμᾶν τοὺς θεοὺς, καὶ θυσίας τούτοις προσάγειν παρὰ τὸν τοῦ ὠκεανοῦ πόρον, μὴ δὲ διὰ λόγων εἰς αὐτοὺς ποτὲ τοὺς θεοὺς ἁμαρτήσαιμι. ἀλλά μοι τόδε, τουτέστιν τὸ τιμᾶν αὐτοὺς εἴη διὰ παντὸς, καὶ μηδέποτε πληρωθείη. ἐκ μεταφορᾶς τοῦ κηροῦ.

κηροῦ. τὸ γὰρ τήκεσθαι, ἐπὶ τοῦ κηροῦ καὶ τῆς χιόνος κυρίως λέγεται. Ἡδύ τι θαρσαλέαις.) εὐφραντὸν ἐλπίσι θαρραλέαις τὸν μακρὸν τείνειν βίον. ἐν εὐφροσύναις φανεραῖς τρέφομαι τὴν ψυχὴν ἐμήν: ἄλλως. καλὸν γὰρ ἀεὶ ἀγαθοὺς συνειδότας, ἀγαθὸν ἐλπίζειν πείσεσθαι ὑπὸ τῶν θεῶν. Φρίσσω δέ σε.) δειλιῶ καὶ τρέμω βλέπουσά σε διακοπτόμενον μυρίοις πόνοις. τὸν δία γὰρ οὐ φοβούμενος, ἐν ἰδίᾳ γνώμῃ καὶ αὐθαιρέτως ἄγαν ὑπερβολικῶς σέβῃ, καὶ τιμᾷς τοὺς ἀνθρώπους. Φέρ' ὅπως χάρις.) φέρε σκόπησον ὅτι ἡ χάρις ἣν ἐχαρίσω τοῖς ἀνθρώποις, ἄχαρις ἦν. καὶ ἀμείψασθαί σε μὴ δυναμένη. πῶς γὰρ θεῷ βοηθήσει ἄνθρωπος, οὐδὲ προεσκόπησας ἀσθενέσι χαριζόμενος. τὸ δὲ ἰσόνειρον, ὅτι σκιαῖς ὀνείρων οἱ ἄνθρωποι παρεμφερεῖς κατὰ τὸν πίνδαρον: Οὔποτε τ' ἂν διὸς.) ὑψηλῶς καὶ τραγικῶς γὰρ τῆς εἱμαρμένης ὄνομα διὸς ἁρμονίαν εἶπεν. ἀλλ' οὐ τὴν εἱμαρμένην. φησὶ δὲ ὅτι οὔποτε αἱ τῶν ἀνθρώπων βουλαὶ διαφεύγουσι τὴν μοῖραν. ἀλλ' ὃ αἱ μοῖραι βούλονται, τοῦτο καὶ ποιοῦσιν, ἔμαθον ταῦτα οὕτως καὶ τὰς σὰς ὀλεθρίας ἰδοῦσα τύχας ὦ προμηθεῦ. Τὸ ἀμφίδιον δέ μοι μέλος.) τοῦτο φησὶν ὅτι ἐπεγένετο καὶ ἐπῆλθέ μοι τὸ δισσὸν μέλος τοῦτο ὃ νῦν θρηνῶ ἐπὶ τῷ σῷ πάθει. καὶ ἐκεῖνο ὅπερ ἐτραγῴδουν περὶ τὸν καιρὸν τοῦ σοῦ γάμου. ὅτι τὴν ἡσιόνην πρὸς γάμον ἤγαγε. οὐ γὰρ μόνη καθαρά μοι ἡ ἡδονὴ ἐκείνη καθέστηκε. ἀλλ' ἔχει ἐν ταυτῷ καὶ τὸ λυπηρόν.

τὸ λυπηρόν. τουτέστιν ὁμοῦ προσεγένετό μοι καὶ ἡ ἡδονὴ καὶ ἡ θλίψις διὰ σέ: Τίς γῆ; τί γένος.) τὸ τῆς ἰοῦς πρόσωπον μονῳδεῖ μὲν. ἔχει δὲ προσυποκείμενον συναφὲς, ὅτι μαντεύεται αὐτῇ προμηθεὺς τὰ μέλλοντα γενέσθαι. ὥσπερ ἀπ' αὐτῆς ἔσται τρεῖς καὶ δέκατος κατὰ γενεὰν, ὃς αὐτῷ ὕστερον τῷ χρόνῳ ποτὲ ἐπαμυνεῖ. ἄλλως τε αὐτὴ ὑπὸ διὸς φησὶν ἠδικῆσθαι. καὶ διὰ τοῦτο παραμυθεῖται τὸν προμηθέα. λέγει δὲ περὶ τοῦ ἡρακλέους, οὗτος γὰρ ἔλυσεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν: ἡ ἰὼ ἡ τοῦ ἰνάχου θυγάτηρ. ἐραθεῖσα ὑπὸ διὸς, ἐπεὶ τοῦτο ἔγνω ἡ ἥρα καὶ ἔμελλε καταλαμβάνεσθαι παρ' αὐτῆς μετεβλήθη παρὰ τοῦ διὸς εἰς βοῦν ἵνα μὴ γνωσθῇ, τίς εἴη. ἡ ἥρα δὲ προσελθοῦσα τῷ διὶ, ἐζήτησε ταύτην καὶ ἔλαβε δῶρον παρ' αὐτοῦ. καὶ ἔδωκεν ἄργῳ τῷ πανόπτῃ φυλάττειν αὐτήν. ὁ δὲ ζεὺς πάλιν ἐραθεὶς αὐτῆς ἔπεμψε τὸν ἑρμῆν. ἀφελέσθαι ταύτην τοῦ ἄργου καὶ διακομίσαι αὐτῷ. καὶ ἐπεὶ ἄλλως λαθεῖν ἄργον τὸν πανόπτην οὐκ ἦν, διὰ βολῆς λιθείας τοῦτον ἀνῄρηκεν. οὗ τὸ φάσμα ἡ ἥρα τῇ ἰοῖ, καὶ μετὰ τὸν αὐτοῦ θάνατον, προεδείκνυεν ὥστε τῷ μάλιστα ἐκφοβεῖν αὐτήν. ἡ δὲ πολλὰ πλανηθεῖσα καὶ διαφόρους τόπους, τελευταῖον ἀπῆρε καὶ πρὸς τὸν καύκασον ὁρωμένη τὸν προμηθέα: Κατὰ μέ τις τὴν ἀθλίαν οἶστρος.) τοῦτο δὲ εἶπε παλασηλῶν καὶ δεικνύων τὸ χρίει τις αὖ με: Εἴδωλον ἄργου.) τινὲς οὕτω φασὶν ἄλευ ἀντὶ τοῦ ἀναχώρει. καὶ ἔκκλινε. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἄλευε. τὸ

Argus iste lapidis interfectus.

διὰ ἃ, δᾶ. ἀντὶ τοῦ ὦ γῆ δωρικῶς. οἱ γὰρ δωριεῖς τὴν γῆν δᾶν φασὶ. καὶ τὸν γνόφον δνόφον. ἄλλοι δὲ γράφουσιν ἀλευάδε παρωνυμικὸν ἀπὸ τῆς ἀλεύας εὐθείας ἤτοι φοβοῦμαι τὸ εἴδωλον ἄργου τοῦ ἀλευάδε καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀλεύα. ὁ γὰρ ἀλεύας, πατὴρ ἦν τοῦ πανόπτου. ὃν δεῖ φυλάξασθαι καὶ ἐκκλῖναι. θαυμάζει γὰρ αὐτὸν καὶ μετὰ θάνατον φοβουμένη: Τὸν μυριωπόν.) τὸν πολυόφθαλμον. πολλοὺς γὰρ ὀφθαλμοὺς εἶχεν ὁ ἄργος ὡς μυθεύεται. ὅθεν καὶ πανόπτης ἐλέγετο. βούτην δὲ αὐτὸν καλεῖ ἤτοι βουκόλον, διὰ τὸ αὐτῆς τῆς ἰοῦς ἐπιστατεῖν μεταβληθείσης εἰς βοῦν: Ὃν οὐδὲ καταθανόντα.) ὅντινα τὸν ἄργον οὐδὲ θανόντα ἅδης κατέχει. ἀλλ᾽ ἐκ τῶν νεκρῶν ἀνερχόμενος, ἐμὲ τὴν ἀθλίαν ὀπίσω καταδιώκει καὶ ποιεῖ πλανᾶσθαι νῆστιν: Ὑπνοδόταν νόμον.) ἔπειτα φησὶ καὶ ἡ σύριγξ ἠχεῖ, αὐτὸ δηλοῖ τὸ, δόναξ. τὸ δὲ ἀχέτας. ἀντὶ τοῦ πολυήχητος. ὃς πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν αὐλικὸς τοῖς ποιμέσι διὰ τὴν τῶν ποιμνίων εἰσαγωγήν: Εἴ πέμοι τᾶ μογερᾶ,) εἰπέ μοι τῇ ἀθλίᾳ. τίς οὖν σὺ οὕτως ἀληθῶς προσφωνεῖς καὶ ὀνομάζεις ἐμὲ τὴν ἐκ θεᾶς τε τῆς ἥρας ἀπελθοῦσαν μοι νόσον εἴρηκας. λέγει δὲ τὸν τῆς πλάνης οἶστρον. ἤπισ μαραίνει με καίει με κεντοῦσα βέλεσι φοιταλέοις τοῖς ποιοῦσιν ἐμὲ ἁπανταχοῦ πορεύεσθαι πλανωμένην. Σκηρτημάτων δὲ νήστισιν.) αἰκίαις. ἐν μάστιξι δὲ σκηρτημάτων τῶν ἀπὸ τοῦ οἴστρου κινήσεων. καὶ πλανῶν νήστισιν ἤγουν πεινώσαις ἐμὲ ἀσι-

τεῖν,

τῶν, παραγενομένην λαβρόσυτος καὶ ταχεῖα καὶ ἄγαν ὁρμητικὴ, δαμασθεῖσα μήδεσι, καὶ βουλεύμασι τῆς ἥρας ἐπικότοις καὶ ὀργίλοις, καὶ μανικοῖς. γρ. δὲ καὶ νήστισιν διὰ τοῦ η. ἤγουν ποιούσαις ἐμὲ πλανᾶσθαι τῇδε κἀκεῖσε, ἀπὸ τοῦ νῆ στερητικοῦ μορίου καὶ τοῦ στάσις. Δυσδαιμόνων.) οἵτινες ὅλως τῶν τε δαιμόνων τοιαῦτα μογοῦσι οἷα ἐγώ. Λέξω τορῶς σοι.) φανερῶς καὶ διαδήλως εἴπω σοι οὐκ ἐμπλέκων λόγους ψευδεῖς διὰ πιθανῶν ὥς τε τούτους δοκεῖν ἀληθεύειν. Ω κοινὸν ὠφέλημα.) ὦ κοινὴ ὠφέλεια γεγονὼς ὅλου τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων ἄθλιε προμηθεῦ. ὑπὲρ ποίου ἁμαρτήματος ἀνταποδίδωσι ταύτην τὴν τιμωρίαν: Οὐκ ἐμπλέκων αἰνίγματα.) οἱ γὰρ παλαιοὶ τὰ ποιήματα αὐτῶν πρῶτον μὲν αἰνίγμασι γεγράφασιν. ὕστερον δὲ καθόλου φανερῶς ἐχρῶντο τῷ λόγῳ. Ἀρμοῖ πέπαυμαι.) νεωστὶ, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἁρμάτων τῶν συντιθεμένων, καὶ ἁρμοζόντων νεῶν. Οὔκουν πόροις ἄν.) τί οὐ παράσχοις ἐμοὶ φησὶ ταύτην τὴν δωρεὰν, ἤτοι τὸ ἀναδεῖξαι αὐτὴν τίς ὁ δεσμῶν ἐν τῷ ὄρει τῷ καυκάσῳ. τὸ δὲ δωρεὰν ἀντὶ συμφορᾶς λαμβάνεται, καὶ ἀντὶ κακοῦ, καὶ ἀρχίλοχος, κρύπτωμεν ἀνιαρὰ ποσειδῶνος ἄνακτος δῶρα. Ὤχμασεν.) ἐποίησεν ἀναβασταχθῆναι, ὄχμη λέγεται τὸ μέσον ἐχόμενον. ἢ παρὰ τὸ ἔχειν ἔχημα καὶ ἔχμα κατὰ συγκοπήν: Βούλευμα μὲν τὸ δῖον.) φησὶν ὅτι τὸ δῖον βούλευμα ἤτοι ἡ βουλὴ μὲν τοῦ διὸς τὴν δέσιν ἐπεβουλεύσα

τόμοι. ἡ χεὶρ δὲ τοῦ ἡφαίστου ὑπουργήσασα αὐτῷ ἢ πρὸς τὴν ἐμὴν δέον προσπελάσων ἐμοὶ μοῖραν θανατηφόρον. καὶ κῆρα. Ὠδήν.) ὅθεν καὶ τὸ νόμιον μέλος. τοιαύτην ᾠδὴν ᾄδει, οἵαν ᾄδουσιν οἱ ποιμένες, ὁπόταν τὰ θρέμματα ἐπὶ τὰς μάνδρας κατάγουσι κοιμηθησόμενα. νόμον δὲ οἵαν ὁπόταν εἰς νομὴν αὐτὰ ἐξάγουσιν. ἀποδεικνύει δὲ τάχα οὐδ᾽ ὅλως ἐᾶμε ἵστασθαι, καὶ βοσκηθῆναι. Τὸ διοσὸν μέλος, ἐπῆλθε τόδε.) καὶ τοῦτο ὅπερ νῦν τραγῳδῶ ἐπὶ τῷ σῷ πάθει. ἐκεῖνο τὲ ὅπερ ᾖδον περὶ τὰ λουτρὰ καὶ τὴν κοίτην ἐν ἰότητι γάμων τοῦ πέσιν ἐν συνόδῳ παρὰ τὸ ἰέναι πρὸς συνουσίαν. Ἕδνοις καταπείσας.) ἕδνα δὲ εἰσὶ τὰ ἐπὶ προικὶ διδόμενα πράγματα: Καὶ πρόσγε τούτοις.) δίδαξόν με ποῖος χρόνος γενήσεται πλήρωμα τῆς ἐμῆς πλάνης. ἀντὶ τοῦ ἐν ποίῳ καιρῷ τοῦ πλανᾶσθαι παυθήσομαι.

12 Μήπωγε.) ὁ χορὸς λέγει, μήπω εἴπῃς τὰ τῆς ἰοῦς, ἀλλὰ δὸς κἀμοὶ μερίδα ἡδονῆς ἔχειν τοῦ ἀκοῦσαι τῶν ταύτης παθῶν. ἀπ᾽ αὐτῶν δὲ πρῶτον λεγούσης τὰς πολυφθόρους ἑαυτῆς τύχας, μάθωμεν καὶ ἀκούσωμεν τὴν αὐτῆς νόσον. τὰ ἐπίλοιπα δὲ τῶν ἄθλων καὶ τῶν πόνων, ὧν μέλλει ἔτι παθεῖν, διδαχθήτω παρὰ σοῦ: Τοῦτο ἅμα καὶ σαφηνίζων τῷ ἀκροατῇ τὰ πράγματα τῆς ἰοῦς προμηθεὺς παραμυθούμενος, ὅπως ἐν τῷ μεταξὺ, τά τε τῆς ἰοῦς ῥηθείη. εἶτα πάλιν τὰ παρ᾽ αὐτοῦ ἡ ἐξαλλαγὴ τῆς τάξεως νεαροποιήσῃ τοὺς ἀκούοντας: Καὶ

κασιγνήτους πατέρος. εἰκότως φησὶ τὸν ἴναχον ποταμὸν ἀδελφὸν εἶναι τῶν νηρηΐδων. ἐπειδὴ φησὶ τὸν ὠκεανὸν πατέρα εἶναι πάσης ὑγρᾶς οὐσίας ὡς ἀποκλαῦσαι.) τὸ δὲ τοιοῦτό ἐστιν. ὅτι πᾶς ὃς μέλλει οἴσεσθαι δάκρυ, καὶ οἰκτειρηθῆναι παρὰ τῶν ἀκουόντων, ἀξίαν τριβὴν καὶ ἐπιμονὴν τῆς διηγήσεως ἔχει ἐκεῖ. Ἡ σύναξις ἐν ταῦθα ὅπου μέλλει τις οἰκτειρηθεῖναι παρὰ τῶν ἀκουόντων, ἤγουν ὅπου εἰσὶν ἀκροαταὶ συμπαθεῖς ἀξίαν τὸ περὶ τούτων σχολὴν ἔχει ἀποκλαύσαι, καὶ θρηνῆσαι τὰς οἰκείας τύχας. Οὐκ οἶδ᾽ ὅπως.) ἡ ἰὼ φησὶ πρὸς τὸν χορὸν. ὅτι οὐκ οἶδα πῶς ἀπειθήσω ὑμῖν θέλουσι μαθεῖν τὰ περὶ ἐμοῦ. ἐν λόγῳ δὲ ἀληθεῖ μαθήσεσθε. ἅπαν ὅπερ θέλετε. καίτοι καὶ εἰς δάκρυα ἐμβαλλόμεναι διηγουμένη τὴν ἐκ θεῶν ἀπελθοῦσάν μοι ζάλην, καὶ τὴν κλύδωνα τῶν συμφορῶν. καὶ τὴν ἀλλοίωσιν τῆς ἐμῆς μορφῆς, ὅθεν μοι ἐπῆλθεν. εἶτα ἀφηγεῖται τὴν πᾶσαν ὑπόθεσιν, καὶ λέγει ἀεὶ ὄψεις νυκτεριναὶ, ὄνειροι ἀναστρεφόμενοι εἰς τοὺς ἐμοὺς οἴκους, ἔλεγον ἐν λόγοις ὁμαλοῖς πρὸς ἐμέ. ὦ μεγάλως εὐτυχεστάτη κόρη. τί παρθένος μένεις ἔτι πολὺ, δυνατοῦ σοι ὄντος γάμου τυχεῖν. ὁ γὰρ ζεὺς καταίκαίεται βέλει τοῦ σοῦ ἔρωτος. καὶ θέλει συμβοηθῆσαι αὐτῷ καὶ τὴν ἀφροδίτην. σὺ δὲ μὴ ἀπορρίψῃς τὴν τοῦ διὸς συνουσίαν. ἀλλ᾽ ἔξελθε πρὸς τὴν λέρνην ἵνα ὁ ζεὺς παυθῇ τοῦ ἔρωτος. Τοιοῖσ δὲ πάσας εὐφρόνας ὀνείρασι.) τοιούτοις ὀνείροις συνειχόμην ἡ ἀθλία κατὰ

πᾶσαν νύκτα ἕως οὗ ὑπέμεινα ταῦτα ἀναγγεῖλαι, καὶ εἰπεῖν πρὸς πατέρα μου. ὁ δὲ πατήρ μου εἰς τὴν πυθὼ καὶ εἰς τὴν γῆν τῆς δωδώνης εἰς τὰ τοῦ ἀπόλλωνος μαντεῖα ἔπεμπε πολλοὺς θεοπρόπους ἢ θεωροὺς μηνυτὰς τῶν μαντείων, ἵνα μάθῃ τί ποιήσειε, ἢ εἴπῃ. καὶ ἦλθον οἱ ἀποσταλέντες παρ' ἐκείνου ἀναγγέλλοντες μαντείας ποικίλους καὶ αἰνιγματώδεις καὶ ἀσαφεῖς. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἀσήμους ἀντὶ οὐ φανερούς. τὸ δὲ δυσκρίτως εἰρημένους ἀντὶ τοῦ αἰνιγματωδῶς καὶ λοξῶς λεχθέντας. ὕστερον δὲ ἦλθε τῷ ἰνάχῳ μαντεῖα φανερὰ λέγουσα καὶ παραινοῦσα ἐκβάλλειν ἐμὲ τῶν τε οἴκων πόρρω καὶ τῆς πατρίδος ἀπόλυτον πλανᾶσθαι ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. ἐὰν δὲ οὐ θέλῃ εἰς αὐτὸν, τὸν πυρὸς ὄψιν ἔχοντα κεραυνὸν τοῦ διὸς ἀπελθεῖν ὃς πᾶν τὸ γένος αὐτοῦ ἀφανίσει. Τοιοῖσδε πεισθείς.) τοιαύταις μαντείαις τοῦ ἀπόλλωνος πεισθεὶς ὁ πατήρ μου ἴναχος, ἐξεδίωξέ με ἀπὸ τῶν οἴκων ἄκουσαν ἄκων. μήτε ἐκεῖνος θέλων μήτε ἐθέλουσαν. ἀλλ' ἐβίαζεν αὐτὸν κατὰ ἀνάγκην ταῦτα ποιεῖν ὁ τοῦ διὸς χαλινὸς, τὸ βούλημα τοῦ διός. τηνικαῦτα δὲ μετάμειψις καὶ ἀλλοίωσις γέγονε τῆς ἐμῆς μορφῆς, μετεβλήθην γὰρ εἰς βοῦν. καὶ αἱ φρένες διεστραμμέναι ἦσαν ἐμοί. οὐ γὰρ εἶχον ἀνθρωπίνως. Κεράστης.) ἤτοι κέρατα ἔχουσα βοῦς κεροσφόρος γενομένη ὡς βλέπετε, χρισθεῖσα μύωπι ὀξυστόμῳ ἤτοι οἴστρῳ ὀξέως δάκνοντι μανικῶς ὥρμων ἢ ἐκινούμην πρὸς τὴν ῥοὴν τῆς κέγχρης, ἤ-

τις

τὰς πηγὰς ὅθεν ἄργους, καὶ πρὸς τὴν λέρνην τὴν πηγήν: Ἄκρατος.) ὁ μηδὲν ἡμερότητος ἐν ἑαυτῷ φέρων. ἀλλ' ἄκρατος ὢν τὴν ὀργήν, ἤτοι ἀκαταπόνητος μὴ κρατούμενος: Οἰστροπλήξ.) οἰστροπλὴξ ὁ ὑπὸ οἴστρου πληττόμενος. καὶ βουπλήξ, ὁ τὸν βοῦν πλήττων. Κλύεις τὰ πραχθέντα.) ἤκουσας ἃ πέπονθα. εἰ δὲ ἄλλο τι ἔχεις σὺ ἐπίλοιπον τῶν ἐμῶν πόνων λέγε μοι. μὴ δὲ οἰκτίσας, ξύνθαλπε λόγοις ψευδέσι. οἱονεὶ μήμε αἰδούμενος μὴ δὲ ἐλεῶν παρηγόρει λόγοις, πρὸ τὸ μηδέ με αἰδόμενος μειλίσσεο, μηδ' ἐλεαίρων, ἀλλ' εὖ μοι κατάλεξον.

13 Πρό γε στενάζεις.) ἤτοι πρὶν μάθῃς καὶ τὰ λοιπὰ, δυσφορεῖς καὶ θαυμάζεις ταῦτα καὶ περίφοβος εἶ. καρτέρησον. ἕως οὗ καὶ τὰ λοιπὰ μάθῃς. Τὴν πρὶν γε χρείαν.) ὑμεῖς μὲν οὖν ὃ ἐχρήζετε, ἐτύχετε καὶ ἤδη τὸ παρ' ἡμῶν ζητούμενον ἤνυσται. τοῦτο δὲ νῦν τὸ μαθεῖν τὰ τῆς ἰοῦς καὶ ὅσα πέπονθεν ἐξ αὐτῆς, καὶ μὴ παρ' ἄλλου τινος: Πρό γε στενάζεις.) τοῖς κακῶς πάσχουσιν εὔφραντον προγινώσκειν εἴ τι ἄλλο λυπηρὸν μέλλουσι παθεῖν: Οἳ πλεκτὰς στέγας.) ὅπου δὴ οἱ σκύθαι ναίουσι καὶ κατοικοῦσι πλεκτὰς δηλονότι στέγας πεδάρσιοι καὶ ἀπὸ τῆς γῆς ἐπηρμένοι καὶ ὑψούμενοι. καὶ γὰρ ἐν ταῖς ἁμάξαις ἄνωθεν. (τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἐπ' εὐκύκλοις ὄχοις) τὰς σκηνὰς ἑαυτῶν οἱ σκύθαι ποιοῦνται, τόξα ἔχοντες: Οἷς μὴ πέλαζε.) οἷς σκύθαις, μὴ πλησίαζε. διότι ἀναιρέται τῶν ξένων εἰσιν. ἀλλὰ χρίμ

πίπτουσα καὶ προσεγγίζουσα ταῖς ῥαχίαις, καὶ ταῖς θαλασσίαις πέτραις. Ἁλισόνοις.) ταῖς ὑπὸ τῆς ἁλὸς στεναζούσαις καὶ ἠχούσαις. Γυπόδων.) γύποδες ὄνομα ἔθνους. ἕτεροι δὲ τὸ γύποδας τὸ γυ, ποιοῦνται γε. καὶ τὸν τόνον καταβιβάζοντες, λέγουσιν οὕτως. ἁλισόνοις γεπόδας χρίμπτουσα ῥαχίαισιν ἤτοι προσεγγίζουσα τοὺς πόδας ταῖς ῥαχίαις πέτραις. ἄλλοι δὲ γυμνόποδας. κατὰ γυμνοὺς πόδας, ἐξεδέξαντο κατὰ συγκοπήν: Λαιᾶς δὲ χειρὸς.) ἐν τοῖς ἀριστεροῖς δέ φησι μέρεσι κατοικοῦσιν οἱ τὸν σίδηρον ἐργαζόμενοι χάλυβες. Ἥξεις δ' ὑβριστὴν.) ὑβριστὴν ποταμὸν τὸν ἄρραξιν φησίν. ἄρραξις δὲ λέγεται, παρὰ τὸ ἀράσσειν καὶ ἠχεῖν τὰ κύματα αὐτοῦ. τὸ δὲ γὰρ ὄνομα τῇ τούτου καὶ πρᾶξις συνᾴδουσα ἐστί. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ οὐ ψευδώνυμον. ἤτοι οὐ μάτην λέγεται ἄρραξις, ὃν μὴ περάσῃς. δύσκολος γὰρ καὶ οὐκ εὔβατος ἐστί. Πρὶν ἂν μόλῃς. Τὸν καύκασον.) ἤτοι πρὸς τὸ ἕτερον μέρος τοῦ καυκάσου. ὁ γὰρ προμηθεὺς ἔν τινι μέρει καὶ ἀκρωρείᾳ τοῦ καυκάσου ἐσταυρώθη, ὁ δὲ καύκασος ὄρος ἀπέραντον: Ἔνθ' ἀμαζόνων.) ὅπου εὑρήσεις τὸν συνήγορα ἤγουν τοὺς ἄνδρας μισοῦντα στρατὸν τῶν ἀμαζόνων, αἵτινες κατοικήσουσι ποτὲ τὴν θεμίσκυραν περὶ τὸν θερμώδοντα ποταμὸν πόλιν, ὅπου ἐστὶν ἡ τραχεῖα τῆς θαλάττης γνάθος. ὀξεῖα σιαγών. διὰ τὸ εἰσχύειν τοὺς πλέοντας καταναλίσκειν. γνάθος οὖν εἶπε, διότι σαλμυδησσία θάλασσα τοιοῦτον σχῆμα ἔχει, οἷον καὶ ἡ τοῦ

ὄνου

ὄντος γνάθος. τὸ δὲ ἐχθρόξενος καὶ μητρυιὰ νεῶν, τροπικῶς εἴρηκεν. ἐκ μεταφορᾶς τῶν μητρυιῶν τῶν κακῶς καὶ ἀπεχθῶς διακειμένων πρὸς τοὺς προγόνους αὐτῶν, οἱ γὰρ ἐκεῖσε διαπλέοντες καταποντίζονται. Ἔνθ' ἀμαζόνων.) τὸ σχῆμα ἀναχρονισμὸς, τὸ γὰρ πολλῶν χρόνων γινόμενον ὡς γινησόμενον λέγει, λέγονται δὲ ἀμαζόνες ἢ ὅτι μάζοις καὶ ἄρτοις οὐκ ἐχρῶντο, ἢ ὅτι ἔκαιον τοὺς μαζούς. ἢ ὅτι οὐδόλως εἶχον μαζούς. ἢ ὅτι μαζῶν οὐκ ἐθήλαζον. ἀλλὰ φορβάδων γάλα ἤσθιον οὖσαι νεογνοί. Τοὺς κιμμερίους.) οἱ πολλοί, ἔθνος φασὶν ὑπάρχειν περὶ τὸν ταῦρον τὸν σκυθικὸν καὶ τὴν μαιῶτιν λίμνην. ἔτι περ ἀφώτιστοι εἰσίν, ἥλιον οὐχ ὁρώντων, ἐν σκότῳ δὲ διάγουσιν ὡς ἐγγενητί: Μὴ δ' ἐπῶν προοιμίοις.) δηλόν ἐστι τοῦτο. ἃ εἶπον ἀληθῆ λίαν νόμιζε καὶ γὰρ οἱ σοφοὶ ἐν τοῖς λόγοις τῶν προοιμίων αὐτῶν ἔλεγον ψευδῆ ἡνίκα δὲ περὶ τῶν πραγμάτων γυμνῶς ἔλεγον. ἢ ὅτι οὐδὲ χώραν ταῦτα ἔχουσι προοιμίου. ἃ γὰρ εἶπον μικρὰ εἰσὶ πρὸς τὰ ἄλλα: Σὺ δ' αὖ κέκραγας.) ἀποκλαίεται ὁ προμηθεὺς βλέπων αὐτὴν κακῶς πάσχουσαν παρὰ τοῦ διὸς: Ἦ γάρ τι λοιπὸν.) ὁ χορὸς ἀκούσας τοῦ προμηθέως εἰπόντος πρὸς τὴν ἰὼ, σὺ δὲ κλαίεις ἐπὶ τούτοις οἷς ἤκουσας, τί ποιήσεις λοιπὸν ἐὰν μάθῃς, καὶ ἃ μέλλεις ἔτι παθεῖν, φησὶ πρὸς αὐτὸν κατ' ἐρώτησιν. ἆρα λέξεις τι ἐπίλοιπον τῶν βλαβῶν ταύτῃ; ἀντὶ τοῦ ἄλλο τι λυπηρὸν εἴπῃς αὐτῇ, ὁ δὲ προμηθεὺς ἀποκριθεὶς, λέγει τὸν δι-

χείμε-

χείμερόν γε πέλαγος τῆς ἀτηρᾶς καὶ βλαβερᾶς δύης, καὶ κακοπαθείας εὕροιμι ἤτοι τὸ πλῆθος τῶν ἐσομένων αὐτῇ κακῶν. τὸ δὲ δυσχείμερον. πρὸς τὴν τῶν κακῶν αὐτῆς ποιότητα ἔφη.

14 Τί δῆτ' ἐμοὶ κέρδος.) ἀκούσασα ἡ ἰὼ τοῦ προμηθέως εἰπόντος, ὅτι καὶ ἄλλα πολλὰ κακὰ μέλλει παθεῖν αὐτὴ φησί. ποῖά μοι ὠφέλεια τοῦ ζῆν. ἀλλ' οὐ ταχέως ἔρριψα ἐμαυτὴν ἀπὸ ταύτης τῆς τραχείας πέτρας, καὶ ὑψηλῆς, ὅπου ἦν ἐσταυρωμένος ὁ προμηθεὺς, ὡς ἂν εἰς τὴν γῆν καταπεσοῦσα καὶ φονευθεῖσα ἀπηλλάγην τῶν πολλῶν πόνων, Ἦ δυσπετῶς.) ὁ προμηθεὺς ἰδὼν τὴν ἰὼ λυπουμένην, δι' ἃ πάσχει κακά, φησὶ πρὸς αὐτήν. δυσχερῶς ἂν τὰς ἐμὰς κακοπαθείας ἔφερες, τὸ γὰρ φέροις ἀντὶ τοῦ ἔφερες. τοῦτο δὲ ἀττικόν. τὸ τοὺς ἐνικοὺς ἐνεστῶτας ἀντὶ τῶν παρῳχημένων λαμβάνεσθαι. μοὶ δὲ οὐκ ἔστι πεπρωμένον ἀποθανεῖν οἷα θεῷ. τοῦτο γὰρ τὸ θανεῖν ἦν μοι ἐλευθερία τῶν δεινῶν. νῦν δὲ οὐκ ἄλλο τι τέλος πρόκειται τῶν ἐμῶν κακοπαθειῶν, πρὶν ἂν ὁ ζεὺς ἐκβληθῇ τῆς βασιλείας: Ὡς τοίνυν ὄντων.) ἤτοι ὡς βεβαίων καὶ ἀληθινῶν τούτων ὄντων, πάρεστι μαθεῖν. Γαμεῖ γάμον τοιοῦτον.) ἤτοι οὐκ εἰδὼς γάρ φησι λήψεται τὴν θέτιν ἥτις τέξεται τὸν μέλλοντα ἐκβαλεῖν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς. Θέορτον ἢ βρότειον.) ζηλοτυποῦσα ἐρωτᾷ ἡ ἰὼ τὸν προμηθέα. ὅτι ὁ γάμος ὃν μέλλει γαμῆσαι ὁ ζεύς, ἔσται ἤτοι θεᾶς τινός, ἢ ἀνοῦ εἰπέ μοι. ἐὰν ἔστι σοι δυνατὸν ῥηθῆναι τοῦτο.

τοῦτο. ὁ δὲ φησὶ πρὸς αὐτήν. τίς δ' ὄντινα, ἀντὶ τοῦ διὰ τί ἐρωτᾷς. ὄντινα καὶ ποῖον γάμον γαμήσει ὁ ζεύς. οὐ γὰρ πρέπει λέγεσθαι τοῦτο. εἶτα πάλιν ἐρωτᾷ ἡ ἰώ. ἆρα παρὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἥρας ἐκβληθήσεται τῆς βασιλείας, ὁ δὲ προμηθεὺς, ἀξυμφανῶς φησὶν, ἥτις τέξεται παῖδα κρείττονα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἐκεῖνος καταβιβάσει τῆς βασιλείας αὐτόν. Θέορτον.) ἀπὸ τοῦ θεοῦ κινηθέντα, ἐκ τοῦ ὄρρω τὸ διεγείρω καὶ τοῦ θεός. Οὐκ ἔστιν αὐτῷ.) ἤγουν διὰ τίς ἀποδίωξις τῆς τοιαύτης τιμῆς, ἤτοι τοῦ μὴ συνελθεῖν τοιούτου γάμου. τίς οὖν ἐστιν ὅστις μέλλει λύσαι σε ἀπὸ τῶν δεσμῶν μὴ βουλομένου τοῦ διὸς καὶ θέλοντος: Τούτων σὺ τὴν μὲν τήνδε.) ἀκούσας ὁ χορὸς τοῦ προμηθέως εἰπόντος πρὸς τὴν ἰὼ δυοῖν λόγοιν σε θατέρω δωρήσομαι, φησὶ πρὸς αὐτὸν ὁ χορός. τὴν μὲν μίαν χάριν θέλησον πληρῶσαι τῇ ἰοῖ. ἤτοι τὸ εἰπεῖν αὐτῇ τὴν λοιπὴν πλάνην ἣν ἔτι μέλλει πλανηθῆναι. ἐμοὶ δὲ τὴν ἑτέραν. ἤτοι ἀναδιδάξαι με τίς ὁ μέλλων λῦσαί σε. τοῦτο γὰρ θέλω μαθεῖν. εἶτα κοινῶς πρός τε τὸν χορὸν καὶ τὴν ἰὼ φησὶν ὁ προμηθεύς. ἐπεὶ θέλετε καὶ προθυμεῖσθε μαθεῖν, οὐκ ἀντιστῶ ὑμῖν εἰς τὸ εἰπεῖν καὶ σαφηνίσαι πᾶν ὅσον θέλετε μαθεῖν. καὶ πρῶτον σοὶ ὦ ἰοῖ εἴπω τὴν πολύστροφον πλάνην. ἥντινα ἔγγραψον σὺ ἐν ταῖς δέλτοις καὶ τοῖς βιβλίοις τῆς διανοίας σου. Ταῖς μνήμοσι.) ταῖς μνημονευτικαῖς. τοῦτο δὲ καὶ πίνδαρος φησὶ ποῦ φρενὸς ἐμᾶς γέγραπται, τὴν ἀκριβῆ κατάληψιν αἰνιττόμενος.

νιπόμενος. φλογωπάς.) ἡλιοστιβεῖς ἤγουν πρὸς τὴν ἀνατολὴν ἔνθα βαδίζει ὁ ἥλιος. Πρὸς γοργόνεια πεδία.) ἦλις σκυθίνη πόλις ἐστί. περὶ τὰ μέρη δὲ αὐτῆς κατοικοῦσιν αἱ φορκίδες καὶ αἱ γοργόνες οὕτω καλούμεναι θυγατέρες φόρκυνος τοῦ υἱοῦ πόντου καὶ τῆς γῆς, καὶ αἱ μὲν φορκίδες ἦσαν τρεῖς. ἡ ἐνυὼ. ἡ πεφρηδὼ. καὶ ἡ δεινώ. καὶ εἶχον εἶδος κύκνων. ἦσαν δὲ καὶ μονώδοντες. εἶχον δὲ καὶ αἱ τρεῖς ὀφθαλμὸν ἕνα. καὶ ἑτέρα παρ᾽ ἑτέρας λαμβάνουσα τὸν ὀφθαλμὸν, ὅτε ἤθελεν, ἔβλεπεν: αἱ γοργόνες ἦσαν ἀσθενὼ. ἡ εὐρυαλεία. καὶ ἡ μέδουσα. εἶχον δὲ καὶ αὗται ἕνα ὀφθαλμὸν ὥσπερ αἱ φορκίδες. ἦσαν δὲ πτερωταί. καὶ τρίχας δράκοντος ἔχουσαι ἃς εἴ τις εἶδεν ἄνθρωπος, εὐθὺς ἐτελεύτα, εἶχον δὲ καὶ συῶν μεγάλων ὀδόντας, χεῖρας χαλκᾶς καὶ πτέρυγας, αἷς ἐπέτοντο: Τοιοῦτον μέντοι.) τοιοῦτον μέντοι λέγω τοῦτο ἄξιον φυλάξασθαι, ἄλλην δὲ μάθε δυσχερῆ, καὶ κακίστην ὄψιν, φυλάξαι δὲ μήπως ἀπέλθῃς, ἔνθα εἰσὶν οἱ ἀκραγγεῖς κύνες. ἤγουν οἱ γρύπες. οἱ ἀεὶ κράζοντες λίαν. ἢ κράζοντες, περὶ ὧν ἡσίοδος ἐτερατεύσατο. φύλαξαι καὶ τὸν μονώπα στρατὸν ἤτοι τὸν μονόφθαλμον τὸν ἀριμασπὸν τὸν ἐν τοῖς βαίνοντα. ἤτοι τὸν πολεμικόν. ὅτινες οἰκοῦσι περὶ τὸ νᾶμα τοῦ πόρου, καὶ τοῦ ῥεισμοῦ τοῦ πλούτωνος. πλούτων δὲ ἐστὶ ποταμὸς αἰθιοπίας. οὗτος δὲ ἀπὸ τοῦ πολὺν ἐκεῖσε καταρρέειν τὸν χρυσὸν, τούτοις σὺ μὴ πέλαζε. εἰς μακρὰν δὲ γῆν ἐλθῃς. Καὶ εἰς τὸ κελαι

νὸν φῦλον.) ἤτοι εἰς τὸ μέλαν γένος. λέγει τοὺς αἰθίοπας. οἵτινες κατοικοῦσι πρὸς ταῖς πηγαῖς τοῦ ἡλίου, ἔνθα ἐστὶ καὶ ὁ ποταμὸς ὁ λεγόμενος αἰθίοψ. καὶ περὶ τὰς ὄχθας καὶ τὰ χείλη τούτου τοῦ αἰθίοπος ποταμοῦ ἕρπε καὶ βάδιζε, ἕως ἂν ἐξέλθῃς τὸν καταβασμόν. ὁ δὲ καταβασμὸς, ὄρος ἐστὶ διορίζον καὶ διαχωρίζον λιβύην καὶ αἴγυπτον. ὅπου εἰς τὸν καταβασμὸν τοῦ ὄρους ἐκπέμπει ὁ νεῖλος γλυκὺ ῥεῦμα πότιμον τοῖς ἐκεῖ οὖσιν ἀπὸ τῶν ὀρῶν τῶν βυβλίνων. ἡ δὲ βύβλος πόλις ἐστὶν αἰγύπτου: Οὗτος σ' ὁδώσει.) οὗτος φησὶν ὁ καταβασμὸς ὁδηγήσει σε καὶ ἄξει εἰς τὴν γῆν τὴν νειλῶτιν, ἤγουν τὴν αἰγυπτίαν, καὶ τὴν τρίγωνον. καὶ διὰ τοῦτο λέγεται τρίγωνος αὕτη, ὅτι ἐν αἰγύπτῳ ὁ νεῖλος ἐξερχόμενος κατὰ καιρὸν, τὰ τῆς αἰγύπτου πάντα πεδία καταρδεύει. ἔνθα καὶ ἐστὶν ἰδεῖν ἔριν πρὸς ἀλλήλους τῶν αἰγυπτίων φιλονεικούντων. ὡς τοῦ μὲν, τὴν γῆν πλεῖον. τοῦ δὲ ἧττον, ἢ οὐκ ὀλίγον καταρδεύει. ταῦτ' ἄρα καὶ οἱ αἰγύπτιοι ὅρους ταῖς αὐτῶν γαῖς ἐπιθεῖναι σπουδάζοντες, σχηματογραφοῦντες αὐτὰς ἐνεχάραξαν. τὴν μὲν τρίγωνον. ἑτέραν δὲ τετράγωνον σχηματίζοντες, ἀφ' ὧν καὶ τοῖς φιλοσόφοις τὰ γραμματικὰ σχήματα ἐφευρέθησαν: Ψελλόντι καὶ δυσεύρετον.) ἀπὸ τούτων ὧν σοι εἶπον εἴ τι δύγνωστον, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ψελλιζόντων παιδίων καὶ ἄγνωστον ποιούντων τὸ ἀληθὲς, πάλιν ἐρώτησον, καὶ διασαφηνίσω σοι τοῦτο.

Εἰμέντοι

15 Εἰ μέντοι τῇδε λοιπὸν.) ὁ χορὸς φησὶ πρὸς τὸν προμηθέα. εἰ μέντοι καὶ ἕτερον μέλλεις εἰπεῖν τῇ ἰοῖ, ὃ οὐκ ἔφθης εἰπεῖν ὥδε περὶ παραδραμεῖν τὸν σὸν λογισμὸν, πάλιν εἰπὲ αὐτῇ τὸ ἴδιον, εἰδὲ πάντα εἶπες, πλήρωσον καὶ ἡμῖν τὴν χάριν, ἣν ἐζητοῦμεν. μέμνησαι δέ που τίς ἐστιν αὕτη. λέγει δὲ τὸ εἰπεῖν τίς ἐστιν ὁ μέλλων λῦσαι αὐτὸν τοῦ δεσμοῦ: Τὸ πᾶν πορείας ὅδε τέρμ᾽ ἀκήκοεν.) ὁ προμηθεὺς πρὸς τὸν χορὸν ὅτι ἰὼ ἅπαν πλήρωμα τῆς ἑαυτῆς πλάνης μεμάθηκεν. ἵνα δὲ γνῷ, καὶ μάθῃ ὅτι οὐ ψευδῶς ταῦτα εἶπον αὐτῇ. φράσω καὶ διηγήσομαι ἃ ἐκακοπάθησε πρὸ τοῦ ἐλθεῖν ἐνταῦθα, δοὺς τεκμήριον καὶ σημεῖον τῶν ἐμῶν λόγων ὅτι ἀληθεῖς εἰσί, τοῦτο, τὸ εἰπεῖν τὰ προγινόμενα εἰς αὐτὴν, τοὺς μὲν οὖν πολλοὺς λόγους ἐάσω. πρὸς αὐτὸ δὲ τὸ κεφάλαιον τῶν σῶν πλανημάτων πορεύομαι: Ἐπεὶ γὰρ ἦλθες πρὸς μολοσσὰ δάπεδα.) ἐπεὶ γὰρ ἦλθες πρὸς τὴν γῆν τῶν μολοσσῶν, καὶ περὶ τὴν δωδώνην τὸ ὄρος. Τὴν αἰπύνωτον.) ὑψηλὴν, ὅπου μαντεῖα εἰσί. Θῶκος.) θρόνος τοῦ θεωροῦ τοῦ διός. καὶ ὅπου εἰσὶ τὸ σημεῖον τὸ ἄπιστον αἱ προσαγορεύουσαι μαντευόμεναι δρύες, ἄπιστον γὰρ τέρας τὰς δρῦς ἐκπέμπειν φωνὰς, ὑφ᾽ ὧν μαντειῶν ἐξελήλυθας σοὶ φανερῶς καὶ οὐκ αἰνιγματωδῶς, ὅτι μέλλεις γενέσθαι γυνὴ τοῦ διός. Μέγαν κόλπον τῆς ῥέας.) λέγει δὲ τὸν νῦν καλούμενον ἰόνιον. πρῶτον γὰρ οὗτος ῥέας κόλπος ἐλέγετο, ἀφ᾽ οὗ κλυδωνίζῃ ἐν πλανωμένοις δρόμοις. Χρόνον δὲ μέλλοντα.)

λοντα.) καὶ τὸ τοῦ ὕστερον, ὁ θαλάσσιος οὗτος τό=
πος ἰόνιον πέλαγος ὀνομασθήσεται. ἀπὸ σοῦ μνη=
μόνευμα τῆς σῆς πορείας: Προχώματος.) σημείω=
σαι ὅτι προχώματα λέγονται οἱ ἀναχωματισ=
μοὶ καὶ οἱονεὶ ὑπερανεστηκότες τόποι. λέγεται δὲ
πρόχωμα ἐκεῖνο ἔνθα καταρρέει ὕδωρ ἰλὺν πε=
ριελὼν καὶ ψάμμον σωρηδὸν ἐπιτίθησιν: Πέμπτη δ'
ἀπ' αὐτοῦ.) πέμπτη δέ φησι γέννα ἀπὸ τοῦ ἐπά=
φου πεντήκοντα παῖδας ἔχουσα, πάλιν μὴ θέλου=
σα, παραγενήσεται εἰς τὸ ἄργος, φεύγουσα τὸν
συγγενικὸν γάμον τῶν ἀνεψιῶν. πέμπτην δὲ γενεὰν
λέγει ἀπὸ τοῦ ἐπάφου. τὰς πεντήκοντα τοῦ δαναοῦ
θυγατέρας. πρώτη γενεὰ, ἔπαφος. τοῦ λιβύη. ἧς
βῆλος. τοῦ δαναός. τοῦ αἱ πεντήκοντα θυγατέρες.
ὡς ὁ ποιητὴς πέμπτην γενεὰν ἀπὸ τοῦ ἐπάφου
ὠνόμασεν. ἱστορεῖται δὲ ἀδελφοὺς εἶναι αἴγυπτον καὶ
δαναόν. παῖδες δὲ ἀγχινόης καὶ βήλου υἱοῦ ποσειδῶ
νος. καὶ λιβύης. ἀφ' ἧς καὶ ἡ χώρα λιβύη ὠνόμα
σται, ὃς βῆλος τὸν μὲν ἕνα παῖδα αὐτοῦ δαναὸν
κατῴκισεν. τὸν δὲ ἕτερον ἤγουν τὸν αἴγυπτον ἐν
ἀραβίᾳ. ὅστις τοὺς μελάμποδας χειρωσάμενος
ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν χώραν αὐτοῦ ὠνόμασεν αἴγυπτον.
γίνονται δὲ ἐκ πολλῶν γυναικῶν αἰγύπτῳ μὲν,
πεντήκοντα παῖδες. δαναῷ δὲ θυγατέρες πεντή=
κοντα. ἐπεὶ δὲ μέσον αὐτῶν φιλονεικία ἐγένετο ἑ=
κάστου τῆς ἀρχῆς ὄγκον ἐφέλκοντος πρὸς ἑαυτὸν
φοβηθεὶς ὁ δαναὸς μήπως ἀναιρεθήσεται ὑπὸ
τῶν υἱῶν αἰγύπτου. ἦν γὰρ χρησμὸς αὐτῷ δοθεὶς

πάλαι

πάλαι περὶ τούτου, ναῦν κατεσκεύαζε τὴν κληθεῖσαν πεντηκόνταρον ὡς ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ ὧν ἐγέννησε θυγατέρων. ἢ τὰς οἰκείας κόρας ἐνθέμενος εἰς τὸ ἄργος ἀπῄει. φυγὼν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ αἴγυπτον, ὡς εἴπομεν ἄνωθεν, εἶχεν υἱοὺς πεντήκοντα. οἳ τὰς τοῦ δαναοῦ θυγατέρας ἐζήτουν ἐπὶ τῷ συνοικῆσαι αὐταῖς. καὶ τὸ μὲν ἀληθὲς τῆς ἱστορίας οὕτως ἔχει. ὁ δὲ παρὼν ποιητὴς φησὶ διὰ τοῦτο ἐλεύσεται εἰς τὸ ἄργος ἡ θηλύσπορος γέννα. ἡ πέμπτη ἀπὸ ἐπάφου. ἤγουν. αἱ πεντήκοντα θυγατέρες τοῦ δαναοῦ, διὰ τὸ μὴ θέλειν συνελθεῖν εἰς γάμον τοῖς ἐξαδέλφοις αὐτῶν. πέως οὖν ὕστερον πεισαμένων τοῦ τε δαναοῦ καὶ τοῦ αἰγύπτου, ἔδωκεν ὁ δαναὸς τὰς οἰκείας θυγατέρας εἰς γάμον τοῖς υἱοῖς αἰγύπτου. ἐπεὶ δὲ ἐπτοεῖτο κατὰ τὸν χρησμὸν, ὅτι ἀναιρεθήσεται ὑπὸ ἑνὸς ἐκείνων, παρήγγειλε ταῖς θυγατράσιν αὐτοῦ ἀνελεῖν νυκτὸς τοὺς νυμφίους. καὶ αἱ μὲν ἄλλαι πᾶσαι οὕτως ἐποίησαν. μία δὲ θελχθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, οὐκ ἀνεῖλε τὸν ἑαυτὸν νυμφίον. ἀλλ' εἴασε ζῆν, περὶ ἧς καὶ ὁ ποιητὴς φησί: Κίρκοι πελειῶν.) πελείας τὰς νύμφας, ἤτοι τὰς τοῦ δαναοῦ θυγατέρας. ἀφροδισιαστικὸν γὰρ τὸ ὄρνεον τοῦτο ἡ περιστερά. Κίρκους δέ. ἤτοι ἀετοὺς, τοὺς νυμφίους ἤγουν τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ αἰγύπτου διὰ τὸ ἁρπακτικόν: φθόρον δὲ σωμάτων.) αὐτοῖς σώμασι τιμωρηθήσονται θεῶν νεμεσησάντων αὐτοῖς: Νυκτιφρουρήτῳ.) τῇ νυκτὸς ἐπιτηρήσει. νυκτός γὰρ ἀνεῖλον

λον αὐτοῦ: Τοιάδ' ἐπ' ἐχθρούς.) ἡ ἀφροδίτη ἐπι στάτης τῶν ἀφροδισίων ἐστίν. αὕτη γὰρ γάμων ἔφορος. ἡ δὲ ἴσας τὰς συνουσίας ποιοῦσα. νῦν δὲ λέγει ὁ προμηθεὺς ὅτι αἰτία θανάτου γένοιτο ἀφροδίτη τοῖς ἐμοῖς ἐχθροῖς. ἤγουν τοῖς τοῦ αἰγύπτου υἱοῖς. ἐχθροὺς δὲ καλεῖ αὐτούς, ὡς καταγομένους ἀπὸ τοῦ διός: Ὅπως δὲ χ' ὤπη.) ὅπως λυθήσομαι καὶ πῶς καὶ δι' ἣν αἰτίαν. μακροῦ καὶ πολλοῦ λόγου ἐστὶν εἰπεῖν. εἰς μνήμην ἔρχεται καὶ εὐφραίνεσθε διὰ τὸ εἶναι ἀληθές: Τῶν δὲ προσαύνεις.) ἀφ' ὧν εἴρηκας ὑπομιμνήσκει. χαίρει γὰρ ὀνομασθεῖσα γυνὴ τοῦ διός: Κόλπον ῥέας.) κόλπος ἐκαλεῖτο ὁ ἰόνιος πόντος: ἔστι πόλις κώναβος. τὸ σχῆμα διηγηματικὸν τῆς τῶν αἰγυπτίων χθονὸς οὐχὶ πάσης: Κρίει μ' ἄπυρος.) πολύπυρος διὰ τὸ σφοδρὸν τοῦ πάθους ἢ πολὺ ἢ ἄπυρος δίκην πυρὸς ἐμπιπρῶσα καὶ κατακαίουσα, μὴ ἔχουσα δὲ πῦρ: Καρδία δὲ φόβῳ.) ἀντὶ τοῦ παράφρων γίνεται. ἀπὸ τοῦ φόβου ἡ καρδία μου διαπαντὸς ἐκ τοῦ φόβου λακτίζει. νῦν ὑπὸ τοῦ πάθους. Τὸν πιτακὸν λέγει ὅποτε βιαζόμενος ὑπὸ δύο γυναικῶν. τῆς μὲν μιᾶς οὔσης πλουσίας τῆς δὲ ἑτέρας πενεστέρας, καὶ τοῦ γένους αὐτοῦ ἀξίας. καὶ ἀπορῶν ποίας κληθείη ἀνήρ, ἠρώτησε, ποία χρήσεται γυναικί. τοῦ δὲ εἰπόντος, μέτιθι πρός τους παῖδας τοὺς πλησίον ἡμῖν τοὺς βέμβικας παίζοντας ὅ ἐστι τὰς στρόμβας. καὶ ἀπ' αὐτῶν μαθήσῃ, ποίᾳ ἂν χρήσαιο γυναικί. καὶ ἀπελθὼν ἐκεῖνος,

ἠκροάσατο τῶν παίδων, λεγόντων πρὸς τὴν οἰκίαν στρόμβαν τὴν καθ' ἑαυτὸν ἔλαυνε. καὶ αἰσθόμενος τοῦ λόγου τοῦ παιδός, τὴν μὲν πλουσιωτέραν ἀφῆκε. τῇ δὲ πενεστέρᾳ ἐχρήσατο γυναικί, τῇ καὶ τοῦ γένους αὐτοῦ ἀξίᾳ. τοῦτο οὖν ὁ χορὸς ἐνθυμούμενος, λέγει ὅτι σοφὸς ἦν ἐκεῖνος. ὁ εἰπὼν τὸ ἀεὶ μακρῷ χρόνῳ καὶ ἀριστεύειν καὶ εὐημερεῖν αὐτούς, τοὺς τοῖς ἀξίοις τοῦ γένους αὐτῶν ἐπιγαμβρεύοντας. ἐὰν γὰρ ἡ Ἰὼ συνεμίγη τινὶ ἀνδρί, καὶ ἀξίῳ ὄντι τοῦ γένους αὐτῆς. καὶ πόῤῥω ἦν τῆς μίξεως τοῦ Διός, οὐκ ἂν νῦν ἐπλανᾶτο.

16 Χερνῆτιν.) φορτικὸν ἐστὶν ἐκ τῶν ἀπόρων γυναικῶν. αἱ οἰκείαις χερσὶ νήθουσιν ἔρια, ἑαυταῖς ἐκ τούτων τροφὴν κομίζουσαι. ἄλλως, εὐτελῆ διὰ τῶν χειρῶν νήθοντα ὅ ἐστι ἐργαζόμενος: Μήποτ' ὦ μοῖραι.) ὁ χορὸς φησὶ βλέπων τὴν Ἰὼ κακῶς πάσχουσαν διὰ τὸ ἐρασθῆναι αὐτῆς τὸν Δία, εἴθε ὦ μοῖραι, μὴ ἴδοιτέ με ποτὲ ὑπάρχουσαν εὐνάτειραν καὶ σύγκοιτον τοῦ Διός, ἤτοι μὴ ἐρασθείη μου οὐδείς ποτε. μὴ δὲ πελασθείσω τινὶ γαμέτῃ τῶν ἐξ οὐρανοῦ ἤτοι τινὶ θεῷ ἔχοντι γυναῖκα. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ, γαμέτᾳ. ἢ μηδὲ δι' ἔχθρας γενοίμην ὁ μανέντος τινὸς τῶν οὐρανίων. φοβοῦμαι γὰρ βλέπουσα τὴν τῆς Ἰοῦς παρθενίαν τὴν ἀστεργάνορα. ἣν οὐ στέργει ὁ γενόμενος αὐτῆς ἀνήρ. ἢ τὴν ὑπὸ ἀρσένων λίαν στεργομένην διὰ γάμῳ τοῦ Διὸς δαπτομένην καὶ ἐν ἀλητείαις καὶ πολλαῖς πόνων δυσπλάγχνοις ἥρας ἤτοι ἀφορήτοις ἃς οὔτις ἐπενεγκεῖν ἐν τοῖς αὐ-

τοῖς σπλάγχνοις δύναιτο. μὴ δὲ ὁ ἔρως τῶν κρειττόνων θεῶν ἐπίδοι με. εἶτα παρακαλῶν ἐφορμηνεύων τὸ ἔρωσ, φησὶν ὅς ἐστιν ὄμμα ἄφυκτον. Ἀπόλεμος.) ἀκαταμάχητος, καὶ πολλὰ μηχανησαμένη, οὐ φεύξομαι: Ἄπορα πόριμος.) οἷον. οὗτος ὁ πόλεμος ὁ ἐρωτικὸς ἐστι πόρον διδοὺς καὶ εἰς τὰ ἄπορα καὶ οἷον εἰπεῖν καὶ τοῖς ἀδυνάτοις τοῖς ἐπιχειρεῖν. Ἦ μὴν ἔτι.) ὅπερ προείρηκεν προμηθεὺς ἐν οἷς ἔλεγεν ὅτι ὁ ζεὺς ἐκβληθήσεται τῆς βασιλείασ, εἰσ γάμον συνελθὼν τῇ θέτιδι. τοῦτο καὶ ἐνταῦθα πάλιν φησί. λέγει οὖν ὅτι ὄντως δὴ ὁ ζεὺς καίπερ αὐθάδης, καὶ ἐπηρμένος ἂν καὶ ὑπέρογκος ἔσται ταπεινός. ἑτοιμάζεται γὰρ γάμον γαμεῖν, ὅς αὐτὸν βασιλείασ ῥίψει. καὶ τότε πληρωθήσεται ἡ τοῦ κρόνου κατάρα ἐπ' αὐτῷ τῷ διΐ. ἐκπίπτων τῶν μακροχρονίων καὶ παλαιῶν θρόνων τῆς βασιλείασ ἀποστροφὴν καὶ ἐκφυγὴν καὶ φύλαξιν τῶν ἀπὸ τοῦ εἰρημένου γάμου κακοπαθειῶν. μελλόντων ἐπελθεῖν αὐτῷ οὐδεὶς τῶν θεῶν ἰσχύσει ἀποδεῖξαι χωρὶς ἐμοῦ, ἐγὼ ταῦτα γινώσκω καὶ ποίῳ τρόπῳ γενήσεται. πρὸς ταῦτα οὖν καθήσω νῦν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς καὶ τῆς γῆς ὑπεραιρομένοις τόποις, ἢ ἐν τῷ ὑψηλῷ ὀλύμπῳ, πιστὸς καὶ θαρρῶν. ἢ πιστὸς ἢ ἄπιστος καὶ διάδηλος, καὶ ἔντιμος ἐν βρονταῖς ἤγουν διὰ τοῦ ποιεῖν βροντὰς μεγαλυνόμενος. καὶ ἐκπέμπων βέλος πυρπνόον. λέγει δὲ τὸν κεραυνόν. οὐδὲν γὰρ ταῦτα αὐτῷ βοηθήσει εἰς τὸ μὴ καταπεσεῖν

πτώματα ἀνυπομόνητα καὶ ἀναφόρητα τοιοῦτον ἀντίπαλον καὶ ἀντίμαχον νῦν ἐυτρεπίζει αὐτὸς ἑαυτῷ ὅστις δὴ ὑπὲρ κεραυνὸν κατὰ φλέξει αὐτὸν, καὶ τὸν γενναῖον κτύπον τῆς βροντῆς καὶ τὴν τρίαιναν αἰχμὴν τοῦ ποσειδῶνος, δι' ἧς σαλεύει τὴν γῆν, διασκεδάσει, καὶ ἀφανίσει, καὶ διαλύσει. λέγει δὲ ὃν ἔμελλε γεννῆσαι ὁ ζεὺς, μιγεὶς τῇ θέτιδι. Ὅς δὴ κεραυνοῦ.) ταῦτα αἰνιγματωδῶς φησὶ καὶ διὰ τοὺς κύκλωπας τὸν βρόντην καὶ τὸν στερόπην, οἳ ἀδελφοὶ ἦσαν τοῦ κρόνου τοῦ πατρὸς τοῦ διός. εἶχον δὲ πρὸς ἕνα μόνον ὀφθαλμὸν τοῖς μετώποις. οὓς ὁ κρόνος μὲν περὶ ταρτάρῳ προσέδησεν, ὡς ἐπιβούλους πτοούμενος. ὁ δὲ ζεὺς τῆς βασιλείας κρατήσας, τὸν μὲν πατέρα κρόνον εἰς τάρταρον κατάγει. τοὺς δὲ εἰρημένους ἀνάγει, καὶ συνέργους τοῦ κράτους ἐχήκει. τὸν μὲν βρόντην μηχανώμενον αὐτῷ, τὸν δὲ στερόπην ἀστραπὴν εἰς ἐκφόβησιν τῶν ἑτέρων πάντων θεῶν. φησὶν οὖν ὁ προμηθεὺς ὅτι ὁ μέλλων γεννηθῆναι ἀπὸ τοῦ διὸς συνευνασθέντος τῇ θέτιδι. καὶ ὕστερον ὑπὲρ τὸν στερόπην, καὶ τὸν βρόντην ἔσται. ἐπεὶ δὲ ᾤετο δὴ τὸν ποσειδῶνα φοβηθῆναι αὐτῷ περὶ διὶ ὡς ἀδελφὸν αὐτοῦ ὄντα. φησὶν ὅτι οὐδὲ ἡ τὴν γῆν σαλεύουσα τρίαινα τοῦ ποσειδῶνος ἔσται τῷ διὶ εἰς βοήθειαν. τρίαιναν λέγουσι κρατεῖν τὸν ποσειδῶνα. ἢ διὰ τὸ τρίτον στοιχεῖον εἶναι αὐτόν. ἢ διὰ τὸ εἰς τρία διαιρεῖσθαι τὸ ὕδωρ, εἰς πότιμον· εἰς θαλάσσιον· καὶ εἰς λιμναῖον: Ἀλλ' ἄθλον αὔσοι.) ἀλλὰ καὶ

εἰμὴ

εἰ μὴ ἔστι σοι τὸ πεπρωμένον ἀποθανεῖν. πόροι ἤγουν δώσει σοι πόνον. ἀλλ' ἀλγεινότερον καὶ λυπηρότερον τούτου οὐ νῦν πάσχεις. ὥσπερ δὲ ὁ βελτίω καὶ καλλίω. οὕτω καὶ τὰ ἀλγίω αἱ παλικὴ. ἐστὶ ἀντὶ τῆς ἀλγεινῶν ἀθείας: Τὴν ἀδράστειαν.) τὴν δίκην. θεὰ γάρ ἐστι τοὺς ὑπερηφάνους τιμωροῦσα. Ἄλλως ἀδράστεια.) παραινεῖ δὲ προσέσθαι μήποτέ τις νεμεσήσῃ δικαίως αὐτῷ ὡς τὸν δία ὑβρίζοντι: Σέβου.) προσδόκου. σὺ σέβου καὶ θέλγε τὸν δία τὸν ἀεὶ κρατοῦντα. τοῦτο δὲ κατ' εἰρωνείαν φησίν. ἐλπίζειν γὰρ ὅσον οὔπω περὶ τῆς βασιλείας ἐκπεσεῖν αὐτόν. ἐμοὶ δὲ μικρὸν καὶ ὀλίγον. ἢ οὐδόλως φροντίς ἐστι τοῦ διός. τοῦτον τὸν καιρὸν δράτω καὶ πραττέτω ἃ βούλεται καὶ βασιλευέτω ὧδε πολὺ γὰρ οὐκ ἄρξει. καὶ βασιλεύσει τοῖς θεοῖς. ἀλλὰ βλέπω τοῦτον τὸν ἄγγελον τοῦ διὸς λέγει δὲ τὸν ἑρμῆν. πάντως τι νέον ἦλθε μηνύσων ἡμῖν. Καὶ ταῦτα μέντοι μηδὲν αἰνικτηρίως.) ὁ ζεὺς ὁ πατὴρ τῶν θεῶν κελεύει σοι εἰπεῖν οὕστινας λέγεις γάμους, καὶ τοὺς ἀνθρώπους, παρ' ὧν ἐκεῖνος τῆς βασιλείας ἐκβληθῇ καὶ ταῦτα μέντοι λέγε μηδ' ὅλως αἰνιγματωδῶς. ἀλλ' αὐτὰ ἐκεῖνα ἕκαστα φανερά. μὴ δ' ἐμοί ὦ προμηθεῦ προξενήσεις. καὶ δώσεις διπλᾶς ὁδοὺς. ἤτοι μὴ ποιήσης ἀπελθεῖν κενὸν ἢ πάλιν πεμφθῆναι πρὸς σέ. βλέπεις γὰρ ὅτι τοῖς τοιούτοις οὐδεὶς οὐ καταπραΰνεται.

17 Σεμνόστομός γε.) κατ' εἰρωνείαν ὁ προμηθεὺς μὴ φησὶ ὁ μῦθος καὶ ὁ λόγος οὗτος, προσήκων ἐστὶ ἢ

καλῶς εἰρημένος. καὶ φρονήσεως γέμων ὡς ῥηθεὶς
ὑπὸ ὑπηρέτου τῶν θεῶν, ἢ τὸ σεμνόστομος, ἀντὶ
τοῦ κενόδοξος καὶ ἐπηρμένως εἰρημένος, καὶ γέμων
οἰήσεως: Νέον νέοι.) νῦν νέοι θεοὶ βασιλεύε-
τε καὶ νομίζετε χωρὶς πένθους ἀεὶ κατοικεῖν τὰς
τοῦ ὀλύμπου ἀκρωρείας καὶ μέρη ἐκ τούτων δὲ, τῶν
τοῦ ὀλύμπου μερῶν καὶ ἀκρωτηρίων, κατενόησα καὶ
εἶδον δύο τυράννους ἐκπεσόντας καὶ ἐκβληθέντας
τῆς βασιλείας. λέγει δὲ τὸν ὀφίωνα καὶ τὸν εὐρυνό-
μην. καὶ τὸν κρόνον ὃν ἔρριψεν ὁ ζεύς. τρίτον δὲ καὶ
τὸν νῦν τυραννοῦντα δία θεάσομαι ἐκπεσόντα
καὶ κακῶς, καὶ ἐφυβρίστως καὶ συντόμως. μὴ δοκῶ
σοι φοβεῖσθαι τοὺς νέους θεοὺς, ἐγὼ δὲ πολλοῦ ἐλλεί-
πω τοῦ φοβεῖσθαι αὐτούς. σὺ δὲ τὴν ὁδὸν ἣν ἐβά-
δισας ἐρχόμενος ἐνταῦθα πάλιν βάδιζε. οὐδὲν
γὰρ εἴπω σοι ὧν ἐμὲ ἐρωτᾷς: Τρίτον.) ἐβασί-
λευσε πρῶτον μὲν, ὁ ὀφίων καὶ εὐρυνόμης. ἔπει-
τα κρόνος καὶ ῥέα. μετὰ ταῦτα δὲ ζεὺς καὶ ἥρα:
Τοιοῖσδε.) ἐν ταύταις ταῖς κενοδοξίαις καὶ ὑπερη-
φανίαις καὶ ἀναισχυντίαις. καὶ πρὶν σαυτὸν εἰσήγα-
γες καὶ ἐνέδησας εἰς τὰς βλάβας ἃς πάσχεις νῦν:
Τῆς σῆς λατρείας.) ἴσθι φησὶν ὁ προμηθεὺς πρὸς
τὸν ἑρμῆν. σαφῶς γίνωσκε, ὅτι οὐκ ἂν ἀλλάξαιμι
τῆς σῆς λατρείας, τὴν ἐμὴν δυσπραξίαν. ἤγουν οὐ
προτιμήσομαι τὸ λατρεύειν τῷ διὶ, τὸ ὑπηρετεῖν
αὐτῷ καὶ εἶναι ἄγγελος αὐτοῦ ὥσπερ σὺ, τοῦ πά-
σχειν οὕτως κακῶς. τουτέστι κρεῖσσον ἡγοῦμαι τοῦ
λατρεύειν καὶ ἀγγελίαν φορεῖν τῷ διὶ ὡς σὺ, τὸ προ-
σηλῶσθαι

σηλῶσθαι τῇ πέτρᾳ ταύτῃ, καὶ πάσχειν κακῶς. Χλιδᾶν ἔοικας.) τρυφᾶν καὶ χαίρειν τοῖς κακοῖς οἷς πάσχεις. Κλύωσ᾽ ἐγώ. (νοσῶ φησίν. ἐγώ με μηνότα καὶ παραφρονοῦντα. καὶ πάσχοντα νόσον κακίαν. ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν ἔστω νοσεῖν με κατὰ σὲ κριτὴν ἐὰν νόσημα ἐστὶ καὶ παραφροσύνη καὶ μανία τὸ μισεῖν τοὺς ἐχθρούς: Οὐχ ὁρῶ φησὶν ἀλλὰ κλύω.) οὐ γὰρ δι᾽ ἔργων ὕβριζεν ὁ προμηθεὺς τοὺς θεοὺς, ἀλλὰ διὰ λόγων. Οἱ προσκυνοῦντες τὴν ἀδράστειαν,) ἤτοι τὴν τύχην τὴν μὴ ἐῶσαν ἡμᾶς δρᾶν τὸ θελητόν. Τρόχιν.) τὸν ἄγγελον ἀπὸ τοῦ τρέχειν. δηλοῖ δὲ τὸν σπουδαῖον οἰκέτην τὸν σπουδαίως πράττοντα τὰ προστάγματα τοῦ κυρίου αὐτοῦ. καὶ μὴ βραδύνειν ἢ χρονίζειν. Τὸν ἐφημέροις. γρ. ἡμέροις. ἤγουν τοῖς ἀνθρώποις. ἢ τοῖς ἡμέροις πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἀγρίων ζώων: Μὴ δ᾽ ἐμοὶ διπλᾶς.) μὴ κάματόν μοι διπλοῦν προξενήσῃς. τί γὰρ αἰνίττεται διὰ τοῦ λόγου. μὴ βούλου αὖθις ἀπελθεῖν με κενὸν πρὸς τὸν δία ἤγουν. ἄπερ εἴπας κατὰ τοῦ διὸς κρύψεις. κἀκεῖνος πάλιν πρὸς σὲ ἀντιστρέψει: Τοῖς μὴ πειθομένοις.) οὕτω ἢ τοῖς ψευδέσι λόγοις χρωμένοις, οὐ κάμπτεται. οὔτι μειλίσσεται. ἀλλ᾽ ἤδη πολὺ θυμοῦται καὶ ἀμείλικτος γίνεται τοῖς μὴ πειθομένοις τῷ διΐ: Σύνθην ἀχρήζεσθε. τοῦ γὰρ σύνθην ἔνθα ἡ ἑρμηνεία τοῦ ὄπισθεν κειμένου ἀναφέρεται. Λέγων ἔοικα. πολλά φησι λέγω, καὶ ἔοικα ταῦτα λέγειν μάτην. οὐδὲν γὰρ μαλθάσσῃ. καὶ πεχύνη

καὶ πέγγη καὶ ἐνδίδως τῆς ἐνστάσεως ὥσπερ δὲ νεοσὶ ἀχθεὶς εἰς ζυγὸν πῶλος. δάκνων τὸν χαλινὸν βιάζῃ σὺ, καὶ ἀνθίστασαι. καὶ πρὸς τοὺς χαλινοὺς ἀντιμάχῃ καὶ σφοδρύνῃ καὶ θρασύνῃ ἐνδεδαμένῳ σοφίσματι, μὴ δυναμένῳ τι ὠφελῆσαι. Σκέψαι δέ.) σκόπησον ποταπὸς χειμὼν καὶ ζάλη τῶν ἀθλίων καὶ τῶν κακῶν τρικυμία ἄφυκτος, ἣν οὐ δυνήσῃ ἐκφυγεῖν ἔπεισι καὶ ἐπέρχεται καὶ ἐπὶ σὲ, πρῶτα μὲν τὴν ὀκρίδα φάραγγα, τραχεῖαν δὲ λέγει φάραγγα τὸ τραχὺ ὄρος τὸν καύκασον βροντῇ καὶ κεραυνῷ διασχίσει ὁ ζεὺς. καὶ ἔνδον ταύτης καλύψει τὸ σῶμα. ἡ πετραία δὲ ἀγκάλη καὶ κοιλότης σὲ βαστάσει καὶ δέξεται. πολὺ δὲ μῆκος χρόνου τελειώσας, ἄψορρον καὶ ὀπισθόρμητον ἥξεις. Πετραία δ' ἀγκάλη σε.) ἀγκάλη λέγεται τὸ ἀπόρρημα καὶ κοίλωμα τῆς πέτρας. τούτου γοῦν φησὶν ὅτι χάσματος γενομένου, μετέωρος ἔσῃ, κρεμάμενος τῶν χειρῶν:

18 Πτηνὸς κύων.) μυθεύεται ὅτι ὁ ζεὺς εἰς ὄρος τὸν καύκασον προσηλώσας τὸν προμηθέα μέσον κίονος, ἐποίησεν ἀετὸν κατέρχεσθαι, καὶ ἐσθίειν καθημέραν τὸ ἧπαρ αὐτοῦ, διὰ πάσης μὲν ἡμέρας βιβρωσκόμενον. νυκτὸς δὲ πάλιν ἀναπληρούμενον. καὶ οἷον ἀνακαινιζόμενον, ἕως οὗ ὁ ἡρακλῆς τοξεύσας τὸν ἀετὸν ἀπέκτεινε. τὸν προμηθέα δὲ κακῆς μερίμνης ἀπέλυσε. Ἄλλως τοῦτο φησὶν, ὅτι ὁ τοῦ διὸς κύων ἀετὸς, τῷ διὶ γὰρ ὁ ἀετὸς ἀνατίθεται ὡς ζῶον βασιλικὸν διακόπτει μέγα ῥα-

κος

κος τοῦ σώματος, τουτέστι μέρος. καὶ ἀπόκομμα, ἀκάλεστος ἐρχόμενος εὐωχητὴς, ἐκθοινήσεται δὲ τὸ ἧπαρ τὸ ἐκ τῆς βρώσεως μελαινόμενον. τοῦ τοιούτου δὲ δεσμοῦ καὶ τῆς τοιαύτης κακοπαθείας μηδέν τι προσδόκα τέλος, πρὶν ἄν τις τῶν θεῶν διάδοχος φανῇ τῶν σῶν πόνων. καὶ εἰς τὸν σκοτεινὸν ᾅδην θελήσῃ παραγενέσθαι. καὶ εἰς τὸν τάρταρον ὡς τοῦ βοηθοῦντος αὐτῷ πάντα πεισομένου: Ἅδην κνεφαῖα.) τοῦτο λέγει ὁ μέλλων βοηθῆσαί σοι καὶ ἀπολυτρῶσαι τοῦ πόνου τούτου εἰς τὸν ᾅδην ἥξει καὶ ταρταρωθήσεται: Πρὸς ταῦτα βούλευε.) πρὸς ταῦτα βουλεύου. καὶ σκόπει τὸ προσῆκον ὅτι ταῦτα ἅσοι λέγω οὐκ εἰσὶ πεπλασμένα, ψευδῆ. ἀλλὰ καὶ λίαν ἀληθῆ. τὸ γὰρ δῖον στόμα, ἤτοι τὸ τοῦ διὸς, οὐκ ἐπίσταται ψευδολογεῖν: ἀλλὰ πᾶν ὃ εἴπῃ, καὶ εἰς τέλος καὶ πλήρωμα ἄγει. σὺ δὲ ἐπιτήρει καὶ πρόσεχε. μὴ δὲ τὴν αὐθάδειαν ἡγήσῃ ποτὲ κρείττονα τῆς εὐβουλίας: Πρὸς ταῦτ' ἐπ' ἐμοί.) πρὸς ταῦτα ῥιπτέσθω μὲν ἐπ' ἐμοὶ ἡ ἑλικοειδὴς τοῦ πυρὸς καταφορά. ἀμφήκης δὲ ἐστὶν ὁ ὀξύς. ὁ αἰθὴρ δὲ, καὶ ὁ ἀὴρ ἐρεθιζέσθω καὶ κινείσθω ἐν βροντῇ σφακέλῳ τε ἀγρίων ἀνέμων, τουτέστι συντόνῳ κινήσει. σφάκελος δὲ κυρίως ἡ σῆψις τοῦ ἐγκεφάλου. τὴν γῆν δὲ ἐκ τῶν πυθμένων ἐκ τῶν κατωτάτων τόπων σὺν αὐτοῖς θεμελίοις κραδαίνοι καὶ κινήσειεν. τὸ κῦμα δὲ τῆς θαλάσσης ἐν τραχεῖ ῥεύματι συγχώσειεν ἐμέ. καὶ τὸ σῶμα τὸ ἐμὸν ἀναρρίψει εἰς τὰς διόδους τῶν οὐρανίων

ρανίων ἄςρων. ἤτοι εἰς τὸν οὐρανὸν ὅπου εἰσὶ τὰ ἄ-
ςρα; ἀλλ' οὖν ὑμεῖς γε πημοσύναις. πρὸς ὠκεανί-
δας φησὶν ὁ ἑρμῆς. ἀλλ' οὖν ὑμεῖς ὦ γυναῖκες συλ-
λυπούμεναι καὶ συγκακοπαθοῦσαι ταῖς τοῦ προ-
μηθέως βλάβαις, ὑποχωρεῖτε ταχυτάτως ἐκ
τῶν ἐν ταῦθα τόπων. μὴ τὰς φρένας ὑμῶν μα-
ταίας καὶ μωρὰς ἢ παραπλῆγας ποιήσῃ τὸ ὄχη-
μα τῆς τοῦ διὸς βροντῆς. τὸ ἀπέραμνον καὶ σκλη-
ρὸν καὶ μέγα: Ἄλλο τι φώνει.) ἄλλο πλέκε,
καὶ παραμυθοῦ, καὶ παραλογίζου. καὶ ἀπά-
τα ἐμὲ, εἰς ὅπερ καὶ πείσεις καταλεῖψαι τὸν προ-
μηθέα. οὐ γὰρ τοῦτο ἔπος δηλαδὴ τὸ μὴ ἠλιθιώσῃ
τὰς φρένας ὑμῶν τὸ τῆς βροντῆς ὄχημα. τλητὸν
καὶ ὑπομονητὸν καὶ καρτερικὸν παρέρριψας καὶ
παρήγαγες εἰς τὸ καταλεῖψαι τὸν προμηθέα.
Πῶς με κελεύεις.) κακίαν ἀγαπᾶν καὶ μισεῖν τοῦ-
τον. Ἀλλ' οὖν μέμνησθ' ἅπερ ἐγὼ.) ἀλλ' οὖν
μέμνησθε ἅπερ προλέγω ὑμῖν. μὴ δὲ παρ' ἄτης
θηραθεῖσαι ἤγουν εἰς βλάβην ἐμπεσοῦσαι, μέμ-
ψοισθε τὴν δυστυχίαν ἣν μέλλετε παθεῖν. μὴ δὲ
ποτὲ εἴπητε, ὅτι ὑμᾶς ὁ ζεὺς καὶ ἀπροσδόκητον ἢ
ἀνέλπιστον καὶ ἀφνίδιον βλάβας εἰσέβαλε. αὐ-
ταὶ δὲ ὑμᾶς αἰτιᾶσθε. εἰδυῖαι γὰρ καὶ ἐπιστάμε-
ναι καὶ οὐκ ἀγνοοῦσαι. οὐ δὲ ἐξαίφνης καὶ λαθραίως
ἐμπλεχθήσεσθε εἰς τὸ δίκτυον τῆς βλάβης τὸ ἀ-
πέραντον· οὗ τέλος οὐχ εὑρήσετε. Καὶ μὴν ἔρ-
γῳ.) καὶ δὴ ἐν ἔργοις αὐτοῖς οὐκ ἐν μύθῳ ὡς ἀ-
πλῶς ἐμοῦ λέγοντος ὅτι μέλλει γενέσθαι τίδε,

ἡ γῆ σεσάλευται. ἡ τῆς βροντῆς δὲ φωνὴ ἡ βρυχοῦσα παραμυκᾶται καὶ ἠχεῖ καὶ βοᾷ. ἐκλάμπουσι δὲ αἱ πολύπυροι ἕλικες τῆς στεροπῆς. ἤτοι αἱ ἑλικοειδεῖς ἐν τοῖς νέφεσι τῶν ἀστραπῶν κινήσεις. οἱ στρόμβοι δὲ καὶ αἱ ἕλικες τῶν ἀνέμων συστρέφουσι τὴν κόνιν. σκιρτᾷ δὲ τῶν ἀνέμων πάντων τὰ πνεύματα ἀποδεικνύοντα πρὸς ἄλληλα στάσιν ἀντίπνουν. ἤγουν τῇ ἐναντίᾳ ἀλλήλων πνοῇ πρὸς ἄλληλα ἀνθιστάμενα. ξυντετάρακται δὲ ὁ ἀὴρ ἐν τῇ θαλάσσῃ. τοιαύτη ἐπ' ἐμοὶ ἐπέρχεται καὶ κινεῖται ῥιπὴ καὶ κίνησις, καὶ ζάλη ἀπὸ τοῦ διὸς κατασκευάσαι σάμοι φόνον. ὦ μητρὸς ἐμῆς. περιφραστικῶς ὦ μήτηρ ἐμὴ ὦ θέμις.

ΤΕΛΟΣ.

Κάδμου πολῖται χρὴ λέγειν τὰ καίρια.

1 ΚΑΔΜΟΥ πολῖται.) ὁ Ἐτεοκλῆς προλογίζει, καὶ παρασκευάζων τὸν λαὸν ἅπαντα πρὸς φρουρὰν τῆς πόλεως φησίν. Ὦ Κάδμου πολῖται.) ἤτοι ὦ Θηβαῖοι πρέπει λέγειν τὰ καίρια καὶ τὰ ἐνδεχόμενα ἢ τὰ ἀναγκαῖα τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον. ὅστις φυλάσσει καὶ ἔχει καὶ φέρει τὸ πρᾶγος ἤγουν πρᾶγμα καὶ ἐξουσίαν ἐν πρύμνῃ ἤγουν ἐν τῇ ἀρχῇ νωμῶν καὶ κινῶν καὶ οἰακονομῶν οἴακα πόλεως ἤγουν τὴν τῆς πόλεως κυβέρνησιν. μὴ κοιμῶν καὶ ἀναπαύων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐν ὕπνῳ. Οἴακα νωμῶν.) κυβερνήτης ὢν τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων καλῶς ὁ ποιητὴς τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως ἐξισοῖ τῷ τῆς νηὸς κυβερνήτῃ. ὃν γὰρ τρόπον ὁ κυβερνήτης ἐν τῇ νηὶ. τοῦτο αὐτὸ καὶ ἀρχηγὸς ἐν τῇ πόλει. μὴ κοιμώμενος ἐκ φροντίζειν τῆς πόλεως. καὶ Ὅμηρος. οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα: Εἰ μὲν γὰρ εὖ πράξαιμεν. εἰ μὲν γὰρ καλῶς φησὶ πράξαιμεν τῆς εὐπραξίας. ἡ αἰτία ἐπὶ τοὺς θεοὺς ἀναφέρεται. τῆς δὲ δυσπραξίας, ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας. διὸ καὶ φησὶ, εἰ δ᾽ αὖτε καὶ πάλιν συμφορὰ καὶ δυστυχία τύχοι, ἤγουν ἐὰν δυστυχήσωμεν καὶ κακῶς πάθωμεν ὅ=

περ

πρ. μὴ γένοιτο, ὁ ἐτεοκλῆς αὖ τουτέστιν ἐγὼ εἷς ὢν πολὺς κατὰ πόλιν ὑμνοῖτο καὶ λοιδοροῖτο καὶ ὑβρίζοιτο ὑπὸ τῶν πολιτῶν διὰ κακῶν καὶ πολυρρόθων ὕβρεων, καὶ ψόγων καὶ ὀνειδισμῶν, ὧντινων τούτων ὀξὺς γένοιτο ἀλεξητήριος ἐπώνυμος τῇ πόλει καδμείων. ἔστιν γὰρ ἔχει ἐπώνυμον ἐν θήβαις ὁ ζεύς. καὶ ἐκεῖ ζεὺς τιμᾶται ἀλεξητήριος: Ὑμᾶς δὲ χρή.) καὶ τὸν ἐλλείποντα ἔτι ἡλικίας ἀκμαίας καὶ ὀξυτάτης, ἤτοι τὸν νεάζοντα καὶ τὸν ἔξηβον χρόνῳ, ἤτοι τὸν γηραιὸν, καὶ παρηβηκότα καὶ παρακμάζοντα ὑπὸ τοῦ χρόνου. ὥραν, φροντίδα, ἡλικίαν, ἵν' ᾖ οὖν οὕτως ἕκαστον ἡμῶν ἔχοντα φροντίδα τῆς πόλεως ἢ ἕκαστον πρὸς ἡλικίαν ἑαυτοῖς: βοηθεῖν τῇ πόλει ὡς πρέπον ἐστίν: Ἀλλ' εἰς ἐπάλξεις.) ἀλλὰ πάντες σὺν πανοπλίᾳ καὶ σὺν πᾶσι τοῖς ὅπλοις, ἤγουν ὡπλισμένοι, ὁρμᾶσθε. σοῦσθε ὁμοίως ἐς τὰς ἐπάλξεις τῶν πύργων. καὶ ἐπὶ τὰς πύλας καὶ ἐπὶ τοῖς σέλμασι, καὶ ταῖς καθέδραις ἢ ταῖς κατασκευαῖς τῶν πύργων σταθῆτε, μίμνοντες δὲ καὶ καρτεροῦντες, θαρσεῖτε. μὴ δὲ λίαν φοβεῖσθε τὸν ὅμιλον καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐπηλύδων ἤγουν τῶν ἀπὸ ξένης ἐλθόντων πολεμίων. εὖ καὶ καλῶς ὁ θεὸς παράσχοι ἡμῖν, καὶ ἀγαθὰ πράξειεν. Πληροῦτε θωρακία.) τὰ τείχη διὰ τὴν πόλιν ὡς θώρακα ἔχειν αὐτά: Σέλμασι.) ταῖς καθέδραις μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν νηῶν. Σκοποὺς δὲ κἀγώ.) καὶ ἐγὼ δέ φησιν ἐτεοκλῆς ἔπεμψα σκοποὺς τοῦ

στρατοῦ

στρατοῦ τῶν ἑλλήνων οὕστινας πέπεισθαι καὶ θαῤῥεῖν μὴ ματαιοπονεῖν ἐν τῇ ὁδῷ. τουτέστι μὴ μάτην ἀπελθεῖν. ἀλλὰ μαθεῖν ἅπαντα καὶ κατοπτεῦσαι τὸν στρατὸν τῶν ἑλλήνων. καὶ ἀπὸ τούτων μαθὼν ἐγὼ. ὅτι οὐδαμῶς ληφθῶ, καὶ κρατηθῶ τῶν ἑλλήνων δόλῳ. τὸ δὲ μὴ παρέλκον: Ἐτεόκλεις φέριστε.) ἄγγελος ἐλθὼν φησὶ πρὸς τὸν ἐτεοκλέα. ὦ φέριστε βασιλεῦ τῶν καδμείων ἥκω φέρων σοι σαφῆ καὶ φανερὰ πάντα τὰ ἐκεῖσε. καὶ αὐτὸς δ' ἐγὼ εἰμὶ κατάσκοπος τῶν πραγμάτων. οὐχ ὑπ' ἄλλων ταῦτα μαθών: Ἄνδρες γὰρ ἑπτά.) θούριοι καὶ ὁρμητικοὶ πρὸς πόλεμον λοχαγέται καὶ στρατηγοί. ταυροσφαγοῦντες ἐς σάκος μελάνδετον ἤτοι τὸ μελανθὲν τῷ αἵματι. ἢ τὸ ἐκ μελαινῶν βυρσῶν κατεσκευασμένον. ἢ τὸ πολυφέρειαν σιδηρᾶν ἔχον. μέλας γὰρ ὁ σίδηρος: Ὡρκωμότησαν.) ὅρκους ἐποίησαν εἰς τὸν ἄρην τε καὶ τὴν ἐνυὼ, καὶ τὸν φιλαίματον φόβον. φόβος δὲ καὶ δῆμος θεράποντες ἄρεος. ὅτι ὤμοσαν ἢ ἀλαπάξειν καὶ κατασκάψειν τὴν πόλιν τῶν θηβαίων, ἢ ἀποθανεῖν ἐν ταύτῃ τῇ γῇ: Μνημεῖά θ' αὑτῶν.) περόνας ἢ τρίχας ἤτι τοιοῦτον, ἔθος γὰρ ἦν τοὺς ἐν πολέμῳ τοῖς οἰκείοις πέμπειν σημεῖα. ἢ περόνας ἢ ταινίας. ἢ βοστρύχους ἢ τὶ τοιοῦτον. Τὸ δὲ ἔστεφον.) αἰτὶ τοῦ ἐπλήρουν. πρὸς ἅρμα δὲ ἀδράστου, ἐπεὶ ἀμφιάραος αὐτοῖς ἐμαντεύσατο μόνον ἄδραστον σωθήσεσθαι. ὅτι δὲ ἀπὸ τῆς ἱστορίας ἔλαβεν ὅτι ἐσώθη ὁ ἄδραστος ἐπεὶ πόθεν ᾔδεσαν ὅτι δὴ φεύξεται.

φθέγξεται: ἄλλως ὁ ἀμφιάραος εἷς τῶν ἀργείων ὢν, οἰαμάντις προεῖπεν αὐτὸν μόνον τὸν ἄδρασον καὶ τὸ αὐτοῦ ἅρμα ὑποστρέψαι ἐκ θηβῶν. τοὺς δὲ ἄλλους ἐκεῖσε ἀπολωλέναι. διὰ τοῦτο γοῦν ἕκαστος τῶν ἀργείων ἐζωγράφει τῷ ἅρματι τοῦ ἀδράστου τὴν οἰκείαν μορφήν. ἵνα ἐὰν συμβῇ ἀπολωλέναι αὐτοὺς ἐκεῖσε, ὑποστρέψει δὲ ὁ ἄδρασος μόνος μετὰ τοῦ οἰκείου ἅρματος θεῶνται ἐν εἰκονίσμασιν ὑπό τε τῶν γονέων καὶ φίλων καὶ πολιτῶν: Οἶκτος δ' οὔτις ἦν.) οὐκ ἦν ἔλεος διὰ τῆς γλώττης αὐτῶν ἐκθηλυνῶν τὴν ὁρμήν. ἤγουν οὐκ ἦν παρ' αὐτοῖς φιλόψυχος λογισμός. οὐδ' οἶκτον ζωῆς ἐν γλώττῃ προέφερον ἀνακόπτοντα αὐτοὺς τοῦ ἐγχειρήματος. σιδηρόφρων γὰρ καὶ ἀκαμπὴς καὶ σκληρὸς θυμὸς αὐτῶν, ἔπνει ἀναπλόμενος τῇ ἀνδρείᾳ δεδορκότων καὶ βλεπόντων αὐτῶν, ἀρήϊ ἤτοι φονικὸν καὶ πολεμικὸν ὁρώντων, ὡς λεόντων.

2 Καὶ τῶνδε πύστις,) εἰς ἐπίτασιν πολλοῦ καιροῦ. μετ' οὐ πολὺ δὲ ταῦτα γνώσῃ τῇ πείρᾳ. ἡ πύστις τούτων γὰρ ἀκοὴ, οὐ βραδέως ἠγγέλθη ἀλλὰ ταχέως: Κληρουμένους δ' ἔλιπον.) κατέλειψα δὲ αὐτοὺς ἐκεῖσε κλῆρον ποιουμένους. ὅπως ἕκαστος αὐτῶν ἄγοι λόχον καὶ ἔνεδραν. καὶ τάξιν πολεμικὴν πρὸς πύλας πάλῳ καὶ κλήρῳ τοῦτο λαχών. κλήρους γὰρ ποιησαμένων τῶν ἑπτὰ λοχαγῶν, μία πύλη, ἑκάστῳ ἐδόθη πρὸς φυλακήν: Σὺ δ' ὥς τε νηός.) σὺ δ' ὥσπερ ἀγαθὸς κυβερνήτης νεώς: Φράξαι καὶ φρούρησον τὴν πόλιν. πρὶν σφοδρῶς πνεῦσαι τὰς

πνοὰς

πνοὰς τοῦ πολέμου. τροπικὸς δὲ ὁ λόγος. Ἑλλάδος φθόγγον χέουσαν.) ἤγουν τὴν μὴ βάρβαρον οὖσαν ἀλλ᾽ ἑλληνίδα ἐν αὐτῇ: Μήποτε σχέθειν.) τὸ ἀπαρέμφατον ἀντὶ τοῦ προστακτικοῦ· ἀντὶ τοῦ μήποτε σχῆτε ἐν ζυγοῖς τοῖς δουλείοις τὴν ἐλευθέραν πόλιν: Θρέομαι φοβερὰ μεγάλ᾽ ἄχη.) ἤτοι θρηνῶ. βοῶ. φοβερὰς μεγάλας θρηνῳδίας. εὐπτόητος δὲ ἡ τῶν παρθένων ἡλικία πρὸς φόβον μάλιστα πρὸς πολιορκίαν. τὸ δὲ φοβερὰ ἢ διὰ τὰ φοβερὰ ἄχη, ἢ φοβερὰ γινομένη ὅ ἐστιν ἐπίτρομος: ὁ ἱππικὸς στρατὸς πρὸς τὴν πόλιν ὁρμᾷ πρόδρομος. ἤτοι προπορευόμενος τῶν ἑτέρων. τὸ τοῦ στρατοῦ ὅλον τουτέστιν ἅπαν τὸ τοῦ στρατοῦ. μὴ πλῆθος ἐλάσας, ῥεῖ ὁρμᾷ. χέεται, κινεῖται. ἀσυνδέτως ταῦτα. πείθει δέ με ταῦτα σκοπεῖν ὁ ἐν τῷ ἀέρι ἀναφερόμενος κονιορτός. ὁ ἄναυλος καὶ ἄφωνος ὤν. σαφὴς δὲ καὶ φανερὸς, ἀληθὴς μηνυτὴς τούτων, ἤγουν τοῦ κονιορτοῦ κίνησις ἱππέων πλῆθος σημαίνει ἐπέρχεσθαι: Πολὺς ἔμπροσθεν λαὸς ἱππότας.) φαντάζονται δὲ ταῦτα. αἰθερία δὲ κόνις ἡ αὐγὴ ἡ αἰρομένη ἀπὸ τοῦ αἰθέρος. καίτοι ἄφωνος οὖσα, ἐναργής ἐστιν, ὑπὲρ ἄγγελος ἀληθής: Ἐλεδέμνας.) ὁ ἐλαύνων καὶ διεγείρων τῶν δεμνίων. Πεδιοπλόκτυπος.) καὶ τὰ τῆς τῆς δέμου πέδου κατακτυπούμενα τοῖς ποσὶ τῶν ἵππων καὶ τῶν ὅπλων, ποιεῖ μου προσπελάζειν τὸν ἦχον τοῖς ὠσίν: Βοᾷ ὑπὲρ τειχέων.) καὶ θορύβῳ, καὶ ὄχλῳ ὁ ἀργεῖος λαὸς ὁ λευκὰς ἀσπίδας ἔχων.

ὄρνυται καὶ ὁρμᾷ ὑπεράνω τῶν τειχέων, εὐπρεπὴς, ἤτοι τοῖς ὅπλοις κεκοσμημένος. προορᾶ γὰρ ὡσανεὶ ὁ τῶν παρθένων χορὸς πῶς ὁ τῶν ἀργείων ὄχλος ἄνοδον ἤδη τῶν θηβαϊκῶν τειχῶν μέλλει ποιήσασθαι. Πότερα ἄρα ἐγὼ πέσω.) πρὸς τὰ εἴδωλα τῶν θεῶν, παρακαλῶν καὶ δυσωπῶν αὐτοὺς, ἢ ἄλλο τι πράξομεν: Ἀκμάζει βρετέων.) ἔχεσθαι. τοῦτο φησὶ καιρὸς ἐστὶ νῦν ἔχεσθαι βρετέων, ἤτοι προσπίπτειν τοῖς εἰδώλοις τῶν θεῶν, καὶ παρακαλεῖν αὐτοὺς, τί βραδύνομεν, οὐχ ἱκετεύομεν, ὦ ἀγάστονοι ὑμεῖς αἱ ὑπὸ τοῦ στόνου ἀγόμεναι καὶ μαχόμεναι ἢ λίαν θρηνοῦσαι. ταῦτα δὲ τινὲς τῶν τοῦ χοροῦ γυναικῶν πρὸς τὰς ἑτέρας φασί:

Κτύπον δέδορκα.) μετήγαγε τὰς αἰσθήσεις πρὸς τὸ ἐναργέστερον. ὁ μέντοι ὀκτάσημος ῥυθμὸς. ὡς καὶ παρ' εὐριπίδῃ ἐγὼ δὲ οὔτοι πυρὸς ἀνῆψα φῶς νόμιμον ἐν γάμοις. πολὺς ἐστὶν ἐν τραγῳδίᾳ καὶ ἤδη τίθεται πρὸς θρήνους καὶ στεναγμοὺς:

Τί ῥέξεις ὦ παλαίχθων.) αἴτιε τοῦ ὁ ἐκ παλαιοῦ κληρωσάμενος τήνδε τὴν γῆν, τιμᾶται γὰρ παρὰ θηβαίοις ὁ ἄρης. διὸ καὶ ἄρειον τεῖχος καὶ ἀρητιὰς κρήνη παρ' αὐτοῖς, ἄρης ἀττικόν. ὦ ἄρης κλητικόν. οἱ δὲ γράφουσιν ὦ ἀρῆ. ἱερὰ δὲ ἐν τῇ θήβῃ τοῦ ἄρεος: Ἐπιδ' ἔπιδε πόλιν.) ἠθικὸν. τὸ δὶς ἀναφωνῆσαι, δειλίαν γὰρ ἐμφαίνουσι διὰ τοῦτο: Ἴθ' ἴτε πάντες.) τινὲς δὲ ἴτε φασί, διὰ τὸ κακόφωνον εἶναι τὸ τ, τὸ θ, ἄλλοι δὲ ἴθι ἑνικῶς λέγουσι πρὸς τὸν ἄρην τοῦτο ἀποτείνοντες. τὸ δὲ ἕτερον εἰς

τοὺς θεούς. ὁ δὲ νοῦς ἐστὶ τοιοῦτος. ἔλθετε ὦ θεοὶ σύμπαντες ἴδετε καὶ δέξασθε τὸν ἱκέσιον λόγον τῶν παρθένων ἤγουν τὸ πλῆθος καὶ τὴν συνάθροισιν τῶν παρθένων γυναικῶν τὴν ἱκετεύουσαν ὑμᾶς ὑπὲρ τοῦ μὴ γενέσθαι δούλας αὐτὰς τοῖς ἐχθροῖς:

Κῦμα γὰρ δοχμολόφων ἀνδρῶν περὶ τὴν πόλιν καχλάζει.) ταῦτα τροπικῶς εἶπεν. ἤτοι ὀργὴ, καὶ θυμὸς τῶν δοχμολόφων ἀνδρῶν ταῖς πνοαῖς ταῖς ἐκπεμπομέναις τοῦ στόματος αὐτῶν καχλάζει καὶ τῶν ῥινῶν ἔξωθεν. δοχμολόφων δὲ τῶν ἐπινευόντων τοὺς λόφους ἤτοι τὰ κράνη αὐτά. ἐν γὰρ τῇ κινήσει, συμβαίνει πλαγιάζεσθαι τοὺς λόφους. ἢ δοχμολόφων τῶν κορυθαιόλων. καὶ ὅμηρος ἔφη. κορυθαίολος ἕκτωρ. τὸ γὰρ κινούμενον κράνος τῇδε κἀκεῖσε, δόχμιον γίνεται. ἡ δὲ κίνησις κατηγορεῖται τοῦ ἐμπράκτου. ἄλλοι δὲ δοχμολόφων φασὶ, διότι οἱ πολεμοῦντες κόρυθας ἐν τῇ κεφαλῇ ἐπεφέροντο τρεῖς λόφους ἐχούσας. νευούσας τῇδε κἀκεῖσε: Διάδετοι γενύων ἱππείων.) οἱ χαλινοὶ δὲ οἱ διάδετοι ἤγουν οἱ κρεμάμενοι τῶν ἱππικῶν γενύων ἢ στομάτων κινύρονται. φόβον ἤτοι ἦχον ξενὰ φονικὸν καὶ φονοεργάτην ἐκπέμπουσιν.

3 Καὶ κύπρις ἅτε γένους.) κύπρις ἡ ἀφροδίτη λέγεται. ταύτης δὲ καὶ ἄρεος θυγάτηρ ἡ ἁρμονία ἐγένετο, ἣν ὁ κάδμος ἔλαβεν εἰς γυναῖκα. ἀφ᾽ ἧς οἱ ἀπὸ τοῦ κάδμου πάντες γεγόνασι. φησὶν εἶναι ὁ χορὸς πρὸς τὴν ἀφροδίτην, καὶ τὴν ταύτης θυγατέρα

τέρα

πέρα ἁρμονίαν. βοήθησον ἡ μὲν ὅτι ἀπὸ τοῦ αἵματός σου ἐγεννήθημεν, ἀντὶ τοῦ ἀπὸ σοῦ καταγόμεθα: Λύκει᾽ ἄναξ.) λύκειόν φασι τὸν ἀπόλλωνα, ἢ διὰ τὸ ἐν τῇ λυκίᾳ τιμᾶσθαι αὐτὸν, ἢ διὰ τὸ ἀνατεθεῖναι τούτῳ λύκον ὡς ἱερὸν. ἢ διὰ τὸ λύκους ἀνελεῖν. ἢ ὅγε κρεῖττον, διὰ τὸ λυκόφως ποιεῖν τῆς νυκτὸς ὑποχωρησάσης. ἀπόλλων γὰρ ὁ ἥλιος: Εὖ πυκάζου.) ἤτοι ἐντέχνως καὶ ἐπιστημόνως ἔντεινε τὸ τόξον. τὸ γὰρ πύκα ἀντὶ τοῦ ἐπιστημόνως παραλαμβάνεται: Ὄτοβον ἁρμάτων.) ἀκούω φησὶ τὸν χνοῶν κτύπον: Ἔλακεν ἀξόνων.) ὅμηρος· περὶ δὲ μεγάλ᾽ ἔβραχε φήγινος ἄξων ὑπὸ ἄξων εἴρηται. χνόαι δέ εἰσι τὰ ἀκροαξόνια, περὶ ἃ αἱ χοινικίδες, αἳ καὶ παραξονίτιδες λέγονται.. Ἀκροβόλων δ᾽ ἐπάλξεων.) ἀκροβολίζεσθαι ὅ ἐστι τὸ ἐν πολέμοις κατάρχεσθαι: Λιθὰς δὲ ἤτοι σωροὶ λίθων ἔρχεσθαι ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων, τῶν ἀκροβόλων ἤτοι τῶν βαλλομένων διὰ τὸ ἐν ἄκρῳ τῶν τειχῶν, καὶ ἄνωθεν ἵστασθαι. Κόναβος ἐν πύλαις.) κόναβος καὶ ἦχος, καὶ κτύπος τῶν σακέων καὶ τῶν ἀσπίδων τῶν ὑπὸ χαλκοῦ συνδεδεμένων. ἐν μάχαις τε τέλος καὶ πλήρωμα ζωῆς ἤτοι θάνατος. ἁγνὸν ἐν τῷ πολέμῳ πληρωθὲν ἢ ὑπὸ τοῦ πολέμου γενόμενον. ἐπεὶ δὲ μιαρὸς ὁ ἐν πολέμῳ φόνος, ἁγνὸν μᾶλλον τοῦτο ἔφησεν, ἐπεὶ οἱ πολεμίους ἀποκτείναντες, καθαροί εἰσι μᾶλλον, ἢ οἱ φίλους ἀνελόντες, τέλος δὲ ὁ φόνος καὶ ὁ πόλεμος, τέλος γὰρ τινες τοῦ βιό-

τοῦ ἐν τούτῳ πολλάκις εὑρίσκουσι. τέλος γὰρ τῆς τοῦ ἀνθρώπου ζωῆς ὁ θάνατος: Μάκαιρ' ἄνασσ' ὄγκα.) ὄγκα ἡ ἀθηνᾶ παρὰ θηβαίοις ἐτιμᾶτο, ἐπεύχεται δὲ τὴν ἐπιχώριον ἀθηνᾶν καλοῦν εἰς βοήθειαν ὡς ὁ θεσσαλὸς τὸν δία λέγων. ζεῦ ἄνα δωδωναῖε. καὶ ὁ λύκιος τὸν ἀπόλλωνα, κλῦθι ἄναξ ὅς που λυκίης εὐρείης ἀνάσσεις. καὶ ὁ ἰδαῖος. ζεῦ πάτερ ἴδηθεν μεδέων. ὀγκαία τοίνυν ἡ ἀθηνᾶ. τιμᾶται παρὰ θηβαίοις. ὄγκα δὲ παρὰ φοίνιξιν ἡ ἀθηνᾶ. καὶ ὀγκαῖαι πύλαι. μέμνηται τούτου καὶ ἀντίμαχος. φοίνιξ δὲ τὸ γένος ἄνωθεν ὁ κάδμος ἐτύγχανεν ὁ τῶν θηβαίων οἰκιστής, διὸ καὶ ὡς ἐκ φοινίκων κατηγμένον ὄγκαν ἀθηνᾶν παρὰ θηβαίοις τιμᾶσθαι ἐποίησε. τὸ δὲ πρὸ πόλεως ἑπτάπυλον ἕδος ῥῦσαι, οὕτως ῥητέον. ὦ μάκαιρ' ἄνασσα ὄγκα· ὦ μακαρία θεὰ ἀθηνᾶ πρὸ τῆς πόλεως γενομένη. βοήθησον αὐτῇ. κάλλιον δὲ εἰπεῖν τὸ πρὸ τῆς πόλεως, οὕτως. ὦ ὄγκα ἀθηνᾶ ἡ πρὸ τῆς πόλεως ἤτοι οὖσα ἐζωγραφημένη τῆς πόλεως ἔμπροσθεν, ῥῦσαι δὲ ἑπτάπυλον ἕδος, ἤτοι τὴν ἑπτάπυλον πόλιν τῶν θηβαίων. γίνωσκε γὰρ ὅτι ἐζωγράφουν ταύτην πρὸ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως. ἣν καὶ ὁ λυκόφρων πυλαῖτιδα λέγει, διὰ τὸ ἄνωθεν ἱστορεῖσθαι ταύτην τῆς πόλεως πυλῶν:

Κλύετε παρθένων.) ἀκούετε ἡμῶν τῶν παρθένων. δικαίως εἰς οὐρανὸν ἀνεχουσῶν τὰς χεῖρας. τοῦτο δὲ τὴν ἐκ ψυχῆς ἱκετείαν δηλοῖ, καὶ ὅμηρος χεῖρας ἀνασχόντες. μεγάλ' εὐχετόωντο: Λυτήει'

ἀμφι-

ἀμφιβαίνετες.) ὦ θεοὶ περὶ τὴν πόλιν ἐλθόντες λυτήριον, ἤτοι ἀφανισταὶ τῶν κακῶν, καὶ σωτῆρες δὲ ἔργων αὐτῶν δείξατε ὅτι φιλοπόλιδες ἐστέ, ἤτοι τὴν ἡμετέραν ἀγαπῶντες πόλιν. Μέλεσθε δ' ἱερῶν δημίων.) ἤτοι φροντίζετε τῶν ἀνακειμένων καὶ ἀνατεθειμένων ἐν τοῖς ἡμῶν ναοῖς ἱερῶν δημίων τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου. κοινῇ γὰρ πάντες ἐκείνοις ἐπετίθουν χρήματα. περιφραστικῶς οὖν εἶπε τοῦτο μέλλων εἰπεῖν, φροντίζετε τῶν ναῶν ὑμῶν μὴ κατασκαφθῶσιν ἀπὸ τῶν πολεμίων.

4 Ὑμᾶς ἐρωτῶ θρέμματ' οὐκ ἀνασχετά.) καθ' ὑπόκρισιν, ἢ ἐν ἐρωτήσει μετ' ἐπιτιμήσεως ἀναγνωστέον. ὁ Ἐτεοκλῆς ἀκούσας τῶν παρθένων ὀδυρομένων καὶ παρακαλουσῶν, τοὺς θεοὺς, φησὶ πρὸς αὐτὰς ἐρωτῶ ὑμᾶς θρέμματα οὐκ ἀνασχετά. ἆρα ταῦτα ἃ ποιεῖτε σωτήρια τῷ στρατῷ, καὶ τῇ πόλει τυγχάνουσι δηλονότι. τὸ προσπεσούσας ὑμᾶς πρὸς τὰ εἴδωλα τῶν πολιούχων θεῶν, αὔειν ἤτοι βοᾶν καὶ θρηνεῖν. καὶ φωνεῖν σωφρόνων μισήματα. τοῦτ' ἔστι τὰ μισούμενα τοῖς σώφροσιν: Αὔειν, λακίζειν.) ταῦτα ἐπὶ τῶν ὀρνέων λέγεται. ἀλόγοις γὰρ ζώοις παρέβαλεν τὰς παρθένους ὅτι ἐν φαντασίᾳ γεγόνασι. πρῶτον μὲν. γυναικεία δειλῇ, δεύτερον δὲ οὐκ ἀληθεῖ. λακίζειν λέγεται τὸ ἠχεῖν. ἀπὸ τοῦ λήκω ῥήματος λακάζω κατὰ παραγωγήν. Αὐτοὶ δ' ὑφ' αὐτῶν ἔνδοθεν.) αὐτοὶ δὲ καὶ ἡμεῖς ὑπ' αὐτῶν ἤτοι ὑφ' ὑμῶν τῶν γυναικῶν δεικτικῶς πορθούμεθα. τουτέστι καὶ μὴ πο-

λεμούμενοι, πολεμούμεθα. γράφεται καὶ ὑφ' ἑαυτῶν. ἤτοι αὐτοὶ δι' ἑαυτῶν: Κεἴ μή τις ἀρχῆς τῆς ἐμῆς.) τοῦτο φησὶν ὁ ἐτεοκλῆς πρὸς τὸν χορὸν, ὅτι ἐὰν μή τις ἀκούσηται τῆς ἐμῆς ἐξουσίας καὶ τὸ ἐμὸν ποιήσῃ πρόσταγμα, εἴτε ἀνὴρ εἴτε γυνὴ, εἴτε ἄλλο τούτων μεταίχμιον, καὶ μέσον, ὀλεθρία ψῆφος κατ' αὐτοῦ συμβουλεύσεται. τὸν θάνατον δὲ λιθόλευστον τὸν διὰ βολῆς λίθων γενόμενον, οὔτι μὴ φύγῃ. οὐδαμῶς ἐκφύγῃ: τὸ δὲ μὴ, περιέλκον: Μεταίχμιον.) καὶ τὸ μέσον λέγεται μεταίχμιον. εἰπὼν οὖν ἄνδρα καὶ γυναῖκα ἀναγκαίως δεῖ νοῆσαι τὸ τούτων μέσον. καὶ παῖδα νεογνὸν πρὸς τὴν τῶν ἑκατέρων ἡλικίαν. Μέλει γάρ.) ἀνδρὶ γὰρ διὰ φροντίδος δεῖ τὰ ἔξωθεν, μὴ γυνὴ περὶ τούτων βουλευέτω. ἔνδον δὲ οὖσα ἡσύχαζε καὶ μὴ βλάβην ποίει τῇ πόλει δειλαινομένη καὶ κλαίουσα.

Σύριγγες ἔκλαγξαν.) περιφραστικῶς τοὺς χοροὺς φησί. σύριγγες δέ εἰσι τὰ ξύλα τὰ μέσον τοῦ περιφεροῦς ξύλου τοῦ τροχοῦ πειρονούμενα. Ἀλλ' ἤδη δαιμόνων πρόσδρομος ἦλθον.) ὅτε βρόχος καὶ ἦχος καὶ κτύπος γέγονεν ἐν πύλαις. τουτέστι δὲ ἔξωθεν νιφάδος ὀλοῆς νιφομένης. τότε δὲ ἦλθον πρὸς ἀρχαῖα εἴδωλα τῶν θεῶν θαρρῶν τοῖς θεοῖς. τότε ἤρθην πρὸς μακάρων λιτὰς ἀσυνδέτως ταῦτα. ἢ δὴ ἦλθον θαρρῶν τοῖς θεοῖς. ἢ οὕτως, ἤδη δαιμόνων ἦλθον βρέτη. διότι βρόμος ἐν πύλαις νιφάδος ὀλοῆς νιφομένης, ἤγουν συχνῶν βελῶν καταφερομένων πρὸς τὴν πόλιν, καὶ οὕτω τὸ ἑξῆς:

τότε δὴ ἦλθον πρὸς μακάρων λιτάς. Πύργων στέγειν εὔχεσθαι.) τὸν πύργον ἤτοι τὰ ἡμέτερα τείχη μένειν ἀσφαλῶς. καὶ στέγειν, καὶ ὑπομένειν τὸ πολεμικὸν δόρυ. οὐκ οὖν ταῦτα, ἅ φησ, ἔσται πρὸς θεῶν ἤτοι τὴν ἀλκὴν καὶ βοήθειαν παρέχειν ἡμῖν. οὐκ ἀλόγως λέγει, τοὺς τῆς πόλεως θεοὺς φεύγειν, πορθηθείσης αὐτῆς. λέγεται γὰρ, ὅτι ὅταν ἔμελλε πορθηθῆναι ἡ τροία, ἐφαίνησαν οἱ θεοὶ τοῖς τρωσὶν ἀνελόμενοι ἐκ τῶν ναῶν τὰ ἀγάλματα αὐτῶν.

5 Μὴ ποτ' ἐμὸν κατ' αἰῶνα.) μὴ δέποτε αὕτη ἡ πανήγυρις τῶν θεῶν ἤγουν ἡ συναγωγὴ τῶν ἐν ταύτῃ ὄντων θεῶν καταλείψοι τὴν πόλιν κατ' ἐμὸν χρόνον. ἤγουν ἡμῶν ζώντων: Πειθαρχία γάρ ἐστι.) πάνυ εὐφυῶς ὁ αἰσχύλος τὴν πειθαρχίαν ὡς γυναῖκα ὠνόμασε μητέρα τῆς εὐπραξίας τῆς σωτῆρος, λέγων ἡ πειθαρχία γυνή ἐστι μήτηρ τῆς σωτῆρος εὐπραξίας. οὕτως λέγεται λόγος ἐμφαίνων, ὅτι καλόν ἐστι τὸ πειθαρχεῖν. πειθόμεναι γὰρ αἱ πόλεις τοῖς κρατοῦσιν ἐν στάσει; Ἔστι θεοῖς δέ τ' ἰσχὺς.) ὁ χορὸς φησὶ πρὸς τὸν ἐτεοκλέα. ἀλήθειά ἐστιν ὅτι ἡ πειθαρχία μήτηρ τῆς σωστικῆς εὐπραξίας πέφυκεν. ἔστι δὲ καὶ τοῖς θεοῖς δύναμις ὑπερέχουσα πάντα. πολλάκις δὲ ἡ τῶν θεῶν ἰσχὺς, τὴν ἀμήχανον νεφέλην καὶ ἐκ χαλεπῆς δύης κρεμαμένην ὕπερθεν τῶν ὀμμάτων ὀρθοῖ καὶ ἀποσοβεῖ αὐτήν: Διὰ θεῶν πάλιν.) διὰ τῆς ἐπικουρείας τῶν θεῶν, νεμόμεθα τὴν πόλιν ἀδάμαστον, μὴ δαμαζομένην παρὰ τῶν πολε-

μίων τὸν ὄχλον δὲ τῶν ἐχθρῶν, ἀποστέγει τὸ ὑπομέ-
νει ὁ πύργος καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως: Τί τάδε
νέμεσις στυγεῖ.) ὁ χορός φησι πρὸς τὸν ἐτεοκλέα.
τί τάδε ἃ φημὶ περὶ τῶν θεῶν, δι' ἐργίτας τού-
τους ἀπεικαλῶν στυγεῖ ἡ νέμεσις, ἤτοι ἡ ἀπὸ σοῦ μέμ
ψις. Ποτάνιον κλύουσα.) ὁ χορὸς πάλιν ἀνελ
θὼν εἰς τὸ τεῖχος τῆς πόλεως. φησί. νεωστὶ κτύπον
καὶ ἦχον ἀκούσασα, σὺν φόβῳ παραγενόμην εἰς
ταύτην τὴν ἀκρόπολιν: Μὴ νῦν ἐὰν θνήσκοντας. (
ἐτεοκλῆς φησὶ πρὸς τὸν χορὸν ὧδε τῆς ἀκροπό-
λεως ἱστάμενον. μὴ ἁρπαλίζητε οἰκωκυτοῖς. μὴ
ἁρπάζητε τὸ θρηνεῖν ἐάν τινας ἀκούσητε σφαττομέ-
νους ἢ ἠτημένους. Βόσκεται ὁ ἄρης.) ἤτοι τρέφε
ται ἐν αἵμασι τῶν σφαττομένων διὰ φόβῳ τῶν
βροτῶν, χαυνούμενοι γὰρ ὑπὸ τῶν θρήνων καὶ τῶν
ὀδυρμῶν, οὐκέτι κυρίως μαχόμενοι ἵστανται ἀν-
δρείως κατὰ τῶν ἀντιπάλων ἀνδρικῶς στρατευό-
μενοι. ἀλλὰ τὰ νῶτα κλίνοντες, ἀναιροῦνται εὐ-
θύς: Σιγῶ σὺν ἄλλοις.) τὸ σὸν βούλημα ποιῶ.
ἰδοὺ σιγῶ σὺν τοῖς ἄλλοις πᾶσι πείσομαι, καὶ πά-
θω τὸ μόρσιμον ἤγουν τὸ πεπρωμένον. τουτέστι τὸ
εἱμαρμένον μετὰ πάντων τῶν ἄλλων πάθω ἐγὼ
ἔτι μοι ἀπόκειται: Αἰτουμένῳ μοι.) ἐὰν ἐμοὶ
ζητοῦντι σοι τὸ σιωπᾶν παράσχοις τέλος. καὶ ποιή
σῃς τὸ ἐμὸν θέλημα ἀβαρές σοι: Τοῦτ' ἀντ' ἐκεί-
νων.) καὶ τοῦτο τὸ ἔπος τὸ ὅτι σὺν τοῖς ἄλλοις πεί
σομαι τὸ μόρσιμον, μᾶλλον προκέκρικα ἀντ' ἐ-
κείνων, ἤτοι τῶν ἄλλων τῶν ἐπῶν ὧν εἴρηκας.

6 Ἑλληνικὸν νόμισμα θυστάδος βοῆς. ἤτοι κατὰ τὸν νόμον τὸν ἑλληνικὸν τῆς βοῆς τῆς θυσίας γινομένης. ἢ ὡς νενόμισται τοῖς ἕλλησι περὶ ταῖς θυσίαις ὀλολύζειν. Θάρσος φίλοις.) ἤτοι διὰ τῶν τοιούτων εὐχῶν, θάρσος ἐμποιοῦσι τοῖς φίλοις καὶ λύουσι τὸν ἐν αὐτοῖς ἐνόντα τῶν πολεμίων φόβον. τινὲς δὲ λέγουσι τὸν πολέμιον φόβον, ὃν ὁ χορὸς ἐποίει διὰ τοῦ ὀλολύζειν, καὶ κλαίειν. Πεδιονόμοις τε.) ἤτοι τοῖς κλήροις τῶν ἀλσῶν καὶ τῶν πεδίων ἀφωρισμένον ἔχουσιν ἑαυτοῖς, ἄλση γὰρ καὶ παραδείσους καὶ πεδία λιπαρὰ οἱ πολῖται ἐκτέμνοντες τῶν ἰδίων κτημάτων, ταῦτα τοῖς θεοῖς ἀνετίθεσαν: Οὐδ᾽ ἀπ᾽ ἰσμηνοῦ λέγω, καλῶς εἶπεν οὐκ ἀριθμῶ τοὺς ἀπὸ τῶν θηβῶν τῆς ἐμῆς δηλαδὴ πόλεως (ἰσμηνὸς γὰρ ποταμὸς τῶν θηβῶν) ὅτι τιμῶνται καὶ ἐγγράφονται τοῖς τιμωμένοις. πῶς γὰρ οὔ; ὅτι τοῖς ἀπὸ τοῦ ἰσμηνοῦ θύω πᾶσιν αὐτοῖς τῶν πραγμάτων εὐτυχῶς ἀποβάντων: Ἐγὼ δ᾽ ἐπ᾽ ἄνδρας.) ἐγὼ δὲ παραγενόμενος ἐπ᾽ ἄνδρας ἓξ σὺν ἐμοὶ ἑβδόμους, τάξω εἰς ἑπτατειχεῖς ἐξόδους, ἤτοι εἰς τὰς ἑπτὰ πύλας τῆς πόλεως ἀντηρέτας καὶ ἀντιμάχους τοῖς ἐχθροῖς. ἀπὸ τοῦ ἀνταίρω ῥήματος. πρὶν ἱκέσθαι, καὶ παραγενέσθαι πρὸς ἡμᾶς λόγους μηνυτὰς συνεχεῖς καὶ κατεπείγοντας ἡμῶν τὴν ἔξοδον: Μέλει φόβῳ δ᾽ οὐχ.) φησὶν ὁ χορὸς, μέλει ἡ ψυχή μου ἤτοι φροντίζει ὧν εἶπεν ὁ ἐτεοκλῆς. ἀλλ᾽ ὁ ἐν ἐμοὶ φόβος οὐκ ἠρεμεῖν ἐᾷ, καὶ ἡσυχάζειν ἐμέ. ἡ δὲ ἐν τῇ καρδίᾳ μου μέ-

ριμνα

ειμνα τὸν ἐμὸν φόβον ἀνανεοῦται. Ποῖον δ' ἀμείψεσθε.) ποῖον δὲ πέδον ἕτερον (ἤγουν τὴν γῆν) ἀμείψεσθε ἄρειον καὶ βέλτιον καὶ κρεῖττον ταύτης τῆς γῆς. ἐχθροῖς ἀφέντες καὶ καταλείψαντες καὶ δόντες τὴν αἶαν, καὶ τὴν γῆν βαθύχθονα καὶ λιπαρὰν. ὕδωρ τε πάλιν τὸ τῆς Δίρκης τῆς πηγῆς ἀφέντες τὸ εὐτραφέστατον τῶν ποταμῶν ὁπόσων ἵησι καὶ ἐκπέμπει ὁ ποσειδῶν ὁ γαιήοχος, οἱ παῖδές τε τῆς τηθύος: Ὅσων ἵησι ποσειδῶν.) τὸν ποσειδῶνα λέγει ἐκπέμπειν τοὺς ποταμοὺς. ὅτι ὑγρᾶς οὐσίας δεσπότης οὗτος ἐστί. ἢ ὅτι ἐκ τῆς θαλάσσης οἱ ὄμβροι ἀναδίδονται, εἶθ' οὕτως ῥήγνυνται. ἐκ δὲ τούτων οἱ χείμαρροι γίνονται. τηθύος δὲ παῖδας πάλιν τοὺς ποταμοὺς ὀνομάζει. μυθεύεται γὰρ ὅτι ὁ οὐρανὸς συμμιγεὶς τῇ γῇ, ἀπέτεκε τὸν ὠκεανὸν, καὶ τὴν τηθὺν. καὶ ἄλλους οὐκ ὀλίγους παῖδας τε καὶ θυγατέρας. ὁ δὲ ὠκεανὸς μιγεὶς τηθύι τῇ αὐτοῦ ἀδελφῇ, ἐγέννησε τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς πηγὰς, τὰς οὔσας ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὕτως λέγονται οἱ ποταμοὶ παῖδες τηθύος: Πρὸς τάδ' ὦ πολιοῦχοι θεοί.) πρὸς ταῦτα ὦ πολιοῦχοι θεοί, τοῖς μὲν ἔξω πύργων ἤτοι τοῖς πολεμίοις, ἐμβαλόντες ἄταν, καὶ βλάβην τὴν τοὺς ἄνδρας φθείρουσαν, καὶ τὴν ποιοῦσαν ῥίπτειν τὰ ὅπλα, ἄροισθε κῦδος ἤτοι ἕξετε δόξαν. τοῖς δὲ πολίταις στάθητε εὔεδροί τε καὶ καλῶς ἡδρασμένοι καὶ εὐστήρικτοι, καὶ ἀμετάκλιτοι φύλακες τῆς πόλεως. οἱονεὶ δυσωπηθέντες ταῖς ὀξυγόοις λιταῖς ἡμῶν: Τὰς

δ' ἐκχειρω=

δὲ κεχειρωμένας.) τὰς δὲ νέας καὶ γηραιὰς ἄγεσθαι κεχειρωμένας ἀπὸ τῶν πολεμίων, ἱππηδὸν ἤτοι δίκην ἵππων, τουτέστι μετὰ ἀνάγκης. οἱ γὰρ ἵπποι μετὰ ἀνάγκης ἕλκονται. καὶ ὅμηρος φησὶν, ἀέκοντε πετέσθην: Βοᾷ δ᾽ ἐκκενουμένα πόλις) θρηνεῖ δὲ ἡ πόλις ἐκκενουμένη τῆς λαΐδος, τουτέστι τῶν πολιτῶν ἢ ληΐδος ἤγουν τῆς λείας ὀλλυμένης καὶ φθειρομένης τῆς μιξοθρόου, πολὺν τὸν θρόνον καὶ βοὴν ποιοῦσιν ἀνάμικτον. γυναῖκες γὰρ καὶ παῖδες ἀκμάζοντες καὶ ἀρτιγενῆ βρέφη καὶ ἄνδρες καὶ γέροντες ἐποιοῦντο τὸν θρῆνον σύμμικτον: Κλαυτὸν δ᾽ ἀρτιτρόποις ὠμοδρόπων.) ἄξιον μεγάλου κλαυθμοῦ ταῖς κόραις ταῖς ἀρτιδρεπομέναις πρὸ τοῦ ἐλθεῖν εἰς ὥραν γάμου αἰχμαλωτισθῆναι καὶ δούλαις εἰς τὴν ξένην χώραν ἀπελθεῖν: Ὠμοδρόπων.) τῶν ὠμῶς δρεπομένων ἤτοι τὴν ὠμὴν καὶ ἄωρον δρεπομένων τὴν παρθένον: Ἄλλως.) κλαυτὸν δὲ καὶ θρήνου ἄξιον ἔσεσθαι ταῖς ἀρτιτρόποις ταῖς ἄρτι ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἐπὶ τὴν τελειοτέραν τραπείσαις ἀπὸ τῶν ἑαυτῶν δωμάτων διαμεῖψαι, καὶ ὁδὸν ὁδεῦσαι στυγερὰν, καὶ μίσους ἀξίαν. ἤτοι διακορηθῆναι καὶ διαπαρθενευθῆναι παρὰ τῶν ἐχθρῶν τῶν ὠμοδρόπων πρὸ πείροιθεν νομίμων, ἤτοι τοῦ νενομισμένου καιροῦ δρεπομένων καὶ φυτωμένων. τὰ γὰρ ἔξω τοῦ καιροῦ δρεπόμενα καὶ μήπω πεπανθῆναι τῷ χρόνῳ φθάσαντα, πάντα ἀηδῆ τυγχάνουσι, καὶ πικρίας πολλῆς ἀνάμεστα: Ὀρφανή.)

τὸ θη-

τὸ θηρευτικὸν δίκτυον ὃ καὶ σαργάνη καλεῖται:

Βληχαὶ δ' αἱματόεσσαι. ἡ βληχὴ κυρίως ἐπὶ τῶν προβάτων λέγεται. ἠχώ τινα καὶ φωνὴν τοιαύτην, καὶ ἄσημον ἐκπεμπόντων. ἐξελάβετο δὲ τοῦτο ὁ ποιητὴς καὶ ἐπὶ τῶν νεογνῶν καὶ ἀρτιγενῶν καὶ ἁπαλῶν βρεφῶν, ὡς τοιᾷδε τῇ φωνῇ ἀσήμῳ δηλαδὴ καὶ ἀνάρθρῳ χρωμένων. ἃ παρὰ τῶν πολεμίων ἁρπαζόμενα ἀπὸ μαστῶν, αἱμάσσεται ὥστ' ἄναρθρον φωνὴν, καὶ προβατώδη προΐεσθαι: Οὔτε μεῖον οὔτ' ἴσον.) διὰ τούτων τοὺς πλεονεκτοῦντας ἐμφαίνει. ὁ γὰρ μήτε ἴσον τῷ προλαβόντι λαβεῖν αἱρούμενος, φαίνεται πλείονος ὀρεγόμενος. τινὲς δὲ τὸ λελημμένοι διὰ τοῦ ι γράφουσι. οἷον λελιμμένοι καὶ ἐπιθυμοῦντες, ὤφειλε δὲ πρὸς τοῦτο μείονος καὶ ἴσου γράφεσθαι. ἀλλὰ λαμβάνουσιν ἔξωθεν τὸ λαβεῖν. καὶ λέγουσιν οὔτε μεῖον οὔτε ἴσον ἐπιθυμοῦντες λαβεῖν. λελημμένοι καὶ η. καὶ ι. οἱ μὲν, ἐκ τοῦ λήβω τὸ λαμβάνω. οἱ δὲ, ἐκ τοῦ λίπτω τὸ ἐπιθυμῶ: Πολλὰ δ' ἀκριτόφυρτος.) ἡ πολλὴ δὲ δόσις καὶ καρπὸς τῆς γῆς, ἡ ἀκριτόφυρτος καὶ ἀναμεμιγμένη, φέρεται ἐν τοῖς τοῦ πολέμου ῥεύμασιν οὐτιδανοῖς ἀχρείοις. ἤτοι ἀνευφράντοις:

Σπουδὴ δὲ καί.) ἔοικε δὲ φησὶ καὶ ὁ ἄγγελος ἐκ τῆς ἄγαν ἐπιφαινομένης σπουδῆς, μὴ ἡδρασμένον ἔχειν τὸν αὐτοῦ πόδα, καὶ ἄστατον: λέγοιμ' ἂν .ὁ ἄγγελος ὁ παρὰ τοῦ Ἐτεοκλέους ἀποσταλεὶς κατάσκοπος τῶν πολεμίων ἐλθών, φησὶ λέγοιμ' ἂν πάντα καλῶς ταῦτα γινώσκων, πῶς τε ἕκα-

στος ἔλαβε κλῆρον ἐν ταῖς πύλαις. ἐπειδὴ ἑπτά-
πυλος ἦν ἡ πόλις τῶν θηβαίων. κλήρῳ ἔβαλλον
οἱ πρῶτοι τῶν ἄλλων στρατηγοὶ τῶν ἀργείων·
ποίαν αὖ πύλην λάβοι ἕκαστος, ἰδὼν οὖν ἅπαντα
ἔρχεται, καὶ ἀπαγγέλλει ταῦτα. καὶ φησὶν ὅτι
ὁ τυδεὺς ἄρτι μὲν βρέμει, καὶ ἠχεῖ, καὶ ὀργίλον,
καὶ μανικὸν πνέει πρὸς ταῖς πύλαις ταῖς προιτί-
σιν. αἱ γὰρ οὕτω καλούμεναι πύλαι, ἔλαχον αὐ-
τῷ. ὁ δὲ ἀμφιάραος ὁ μάντις, οὐκ ἀφίησιν αὐτὸν
περᾶν τὸν ἰσμηνὸν ποταμὸν λέγων, ὅτι οὐκ ἀλλὰ
θύματα γίνεται. ὁ δὲ τυδεὺς μαινόμενος καὶ μά-
χης ἐπιθυμῶν, βοᾷ, καὶ μαίνεται. ὥσπερ ὁ-
δράκων ὑπὸ τοῦ ἡλίου ὑπεκκαύματι. τότε γὰρ μά-
λιστα μαίνεται. στένει δὲ καὶ τύπτει: ὀνειδίζει ἤτοι
βάλλει ὀνειδισμοῖς τὸν μάντιν τὲ ὀικλείδην τὸν υἱὸν
τοῦ ὀικλέους τὸν ἀμφιάρεων: Τοιαῦτα ἀϋτῶν.)
τοιαῦτα φωνῶν, σείει καὶ κινεῖ τρεῖς κατασκίους
λόφους. ἡ γὰρ τούτου περικεφαλαία, τρεῖς λό-
φους ἦν ἔχουσα. χαίτωμα δὲ ταύτας εἴρηκε, διὰ
τὸ δίκην χαίτης ἐπικαμπῶς ἵστασθαι ἄνωθεν. ἢ
διὰ τὸ θρίχας ὡς ἐξ ἵππων χαίτης ἔχειν ἄνωθεν.
ἀπὸ δὲ τῆς ἀσπίδος τούτου οἱ κώδωνες οἱ χαλκή-
λατοι καὶ ἀπὸ τοῦ χαλκοῦ κατεσκευασμένοι κλά-
ζουσι φόβον: Ἔχει δ' ὑπέρφρον σῆμ' ἐπ' ἀσπί-
δος τόδε.) ἔχει δὲ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος ὑπέρφρον καὶ
ὑπερήφανον σημεῖον τοῦτο, κατεσκευασμένον οὐρα-
νόν λάμποντα ἐν ἄστροις. ἡ λαμπρὰ δὲ πανσέλη-
νος ἤτοι φέγγος τὸ τιμιώτατον τῶν ἄστρων. πρέ-

πει

πει ἐν μέσῳ τῷ σάκει, καὶ ἐν μέσῳ τῇ ἀσπίδι, τὸ δὲ νυκτὸς ὀφθαλμὸς ἐστὶν ἐφερμηνευτικόν. τῆς νυκτὸς γὰρ ὀφθαλμὸς ἡ σελήνη ἐστίν. ὥσπερ καὶ τῆς ἡμέρας ὁ ἥλιος: Τοιαῦτ' ἀλύων.) τοιαῦτα ἀλύων καὶ φωνῶν τοῖς ὑπερκόμποις καὶ κενοδόξοις σαγαῖς καὶ πανοπλίαις, βοᾷ παρὰ τοῖς τείχεσι τοῦ ἰσμηνοῦ ποταμοῦ. τὸ δὲ ἑξῆς οὕτως ἀσθμαίνει ὡς ἵππος πολεμιστὴς σάλπιγγος ἀκούων ἐπιθυμῶν πολέμου εἴρηται πρὸς τοῦ ἐπιβάλτου. τὸ δὲ ἵππος ὥς, κατασθμαίνων μένει, ἀντὶ τοῦ ὡς ἵππος: Τίν' ἀντιτάξεις.) ἀντὶ τοῦ τίνα ὦ ἐτεόκλεις ἀντιπαρατάξεις καὶ ἀντιστήσεις τούτῳ ἀντίμαχον. τίς βέβαιος, καὶ ἀξιόχρεως. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ φερέγγυος, προΐστασθαι τῶν προΐτου πυλῶν, λυθέντων τῶν κλείθρων ἤτοι ἀνοιχθέντων τῶν πυλῶν. ἢ τὸ φερέγγυος, οὕτως ῥητέον. τίνα ἀντιτάξεις τούτῳ ὥστε προΐστασθαι τῶν τοῦ προΐτου πυλῶν λυθέντων τῶν κλείθρων ἤτοι ἀνοιγεισῶν τῶν πυλῶν, τὸ δὲ ἑξῆς, τίς φερέγγυος ἀντὶ τοῦ τίς φέρων τὸ ἵστασθαι αὐτοῦ πλησίον. γύη γὰρ λέγεται τὸ πλησίον, Ὁ δ' ἑλκοποιά.) ταῦτα παρ' ἀλκαίου εἴρηται, οὐ τιτρώσκει τὰ ἐπίσημα ὅπλα. οὐ δὲ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ δύναμιν ἔχει, εἰ μὴ ἄρα ὁ φέρων αὐτὰ, δύναμιν ἔχει καὶ γενναῖος ᾖ: Καὶ νύκτα ταύτην ἣν λέγεις.) τάχα ἂν αὕτη ἡ νὺξ τινὶ γενήσεται. οὕτως γὰρ εἰπεῖν ὤφειλεν. εἶπε δὲ τάχα ἂν ἡ ἄνοια, μάντις τινὶ γένοιτο, ἐπιφέρει δὲ ὥσπερ ἐξηγούμενος. εἰ γὰρ τῷ ἐπιφέροντι

σῆμα τοῦτο τὸ ὑπέρκομπον, ἤτοι τὸ ἔχοντα αὐτὴν τῆς ἀσπίδος τὴν νύκτα ἐζωγραφημένην, ἐπ' ὀφθαλμοῖς πέσοι ἡ νὺξ ἤγουν καλυφθήσεται τῇ νυκτὶ τοῦ θανάτου, γένοιτο ἂν τοῦτο σῆμα ἐπώνυμον τῇ αὐτοῦ αναιρέσει: Τόνδ' ἀντιτάξω.) καλῶς ἀντέταξε τὸν μὴ τοῖς ἤθεσιν αὐτοῦ συμφωνοῦντα, ἀλλ' ἐναντίον. αἰσχύνης δὲ θρόνον, αὐτὴν τὴν αἰδῶ ὀνομάζει. ὑπέρφρονας δὲ λόγους τοὺς ὑπερηφάνους φησίν: Ὁ καπανεύς.) εἶχε δὲ ἐν τῇ ἀσπίδι αὐτοῦ ἐζωγραφημένον γυμνὸν ἄνδρα κατέχοντα τῇ χειρὶ λαμπάδα ἀναπτομένην. οὐκ ἄλλο δηλοῦντος τοῦ σημείου, ἀλλ' ἢ ὥσπερ ὁ γυμνὸς ἀκώλυτον ἔχει εἰς τὸ δραμεῖν, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἀκώλυτοι, καὶ χωρὶς ἐμποδίου ταύτην ἂν πρήσομεν. ἢ γυμνὴν αὐτὴν παντελῶς ἐργασόμεθα, ἔπειτα δὲ καὶ καύσομεν: Οὐδὲ τὴν διὸς ἔριν.) ἤτοι οὐδὲ τὴν ὀργὴν καὶ τὸν θυμὸν τοῦ διὸς τῇ γῇ ἐπελθόντα φησὶν ἐκποδὼν σχέθειν, καὶ κρατήσειν: Τὰς δ' ἀστραπάς.) τὰς δ' ἀστραπάς τε καὶ τὰς κεραυνίας βολὰς τοῦ διὸς παρείκασε καὶ ὡμοίωσε μεσημβρινοῖς θάλπεσιν ἤτοι ἔφησε δύνασθαι φέρειν καὶ ὑπομένειν τὰς τοῦ διὸς κεραυνοὺς ὥσπερ τὰς μεσημβρινὰς τοῦ ἡλίου φορὰς, ἤτοι τὰ μεγάλα καὶ καυστικὰ καύματα: Ἔχει δὲ σῆμα.) ἡ δὲ ἀσπὶς αὐτοῦ σημεῖον ἔχει ἄνδρα γυμνὸν λαμπάδα βαστάζον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ἀνθ' ὅπλου. καὶ φωνοῦντα διὰ τῶν ἐν αὐτῷ κεχρυσωμένων γραμμάτων. πρήσω τὴν πόλιν: Καὶ τῷδε κέρδει.) εἰπόντος τοῦ ἀγγέλου πρὸς

πρὸς τὸν ἐτεοκλῆ τίς τῷ τοιούτῳ ἀνδρὶ ξυστήσεται, ἢ τίς ἀντιμαχόμενος ἔσαι αὐτῷ φησὶν ὁ ἐτεοκλῆς πρὸς αὐτόν. ὅτι σὺν τῷδε τῷ κέρδει καὶ ἄλλο κέρδος ἕπεται. τουτέστι καὶ σὺν τῷ ἔχειν ἄνδρα ἱκανὸν πρὸς πόλεμον αὐτῷ συστῆναι τῇ μάχῃ ἀντιπαλαμήσασθαι καὶ πόλεμον ἐπίσον τούτῳ προσαγαγεῖν, ἔχομέν τι καὶ ἕτερον κέρδος δηλαδὴ τὸ νικῆσαι: Τῶν τοῖς ματαίων ἀνδράσιν.) ἡ γλῶσσα ἐστὶν ἀληθὴς διδάσκαλος τῶν ἐν ἀνθρώποις ματαίων φρονημάτων. θεατρίζει γὰρ οἷα ἕκαστος φρονεῖ. εἰ μὲν συνετὸς καὶ ταπεινὸς ἐστὶν, συνετὰ, καὶ ταπεινὰ φθέγγεται. εἰ δὲ μωρὸς καὶ ὑπέρκομπος, μωρὰ πάλιν καὶ ἐπηρμένα βοᾷ: Καπανεὺς δ' ἀπειλεῖ.) ὁ καπανεὺς δὲ ὁ ὡπλισμένος ἀπειλεῖ κακὰ ποιεῖν εἰς ἡμᾶς τοὺς θεοὺς ἀτιμάζων, καὶ τὸ στόμα μὴ κατέχων, καὶ παιδεύων, ἄνθρωπος ὢν φθαρτὸς, πέμπει εἰς οὐρανὸν τῷ διὶ ἔπη ταραχώδη. ἤγουν ὑβρίζει τὸν θεὸν τὸν δία, ἐν χαρᾷ ματαίᾳ καὶ ψευδεῖ. οὐ γὰρ οἶδεν ὅπως αὐτῷ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον ἀποβήσεται. θαῤῥῶ δὲ αὐτῷ ἐπελθεῖν τὸν καυστικὸν κεραυνὸν κατ' οὐδὲν ἴσον τοῖς μεσημβρινοῖς τοῦ ἡλίου θάλπεσιν, ἀλλὰ φλέγοντα καὶ ἀπόλλοντα ὅπερ ἐγένετο. Ἀνὴρ δ' ἐπ' αὐτῷ.) ἐπ' αὐτῷ δὲ τῷ καπανεῖ, καὶ ἐὰν φλύαρος καὶ ὑπέρκομπος ἄγαν ἐστὶν, τέτακται ἀνὴρ αἴθων, δηλαδὴ τοὔνομα τὸ αἴθων. οἱ μὲν διὰ τοῦ ω μεγάλου γράφουσιν. καὶ συντάσσεται οὕτως. ἀνὴρ ἐπ' αὐτῷ αἴθων καὶ πρόθυμος καὶ διάπυρος τέτακται ἐν βίᾳ ἤτοι ἐν δυνάμει.

νάμει. λῆμα πολυφόντα περιφραστικῶς ὁ πολυφόντως. οἱ δὲ διὰ τοῦ ο μικροῦ, καὶ συντάσσουσιν οὕτως. ἀνὴρ δ' ἐπ' αὐτῷ τέτακται αἴθων λῆμα ἤτοι φρόνημα δραστήριον καὶ διάπυρον καὶ τὰ πολεμικὰ ἐμπειρότως πολυφόντου βία ἤτοι περιφραστικῶς ὁ πολυφόντης ὡς τὸ ἡρακλείη ἀντὶ τοῦ ἡρακλῆς.

8 Ὄλοιθ' ὃς πόλει.) ὁ χορὸς εὐχόμενος φησὶν εἴθε ὄλοιτο ὃς μεγάλως ἐγκαυχᾶται κατὰ τῆς πόλεως ἡμῶν. βέλος δὲ τοῦ κεραυνοῦ ἐπισχέθοι καὶ κρατήσοι αὐτὸν, πρὶν ἐς τὸν ἐμὸν οἶκον θορεῖν, καὶ πηδᾶν καὶ ὁρμᾶν. ἐκ τῶν πωλικῶν τε, καὶ παρθενικῶν ἑδωλίων καὶ καθεδρῶν. πώλοις γὰρ αἱ παρθένοι εἰκάζονται. ἐκπορθῆσαι καὶ ἐφαρπάσαι ἐμέ. Καὶ μὴν τὸν ἐντεῦθεν.) εἰπόντος τοῦ Ἐτεοκλέους, λέγ' ἄλλον ἄλλαις ἐν πύλαις εἰληχότα φησὶν ὁ ἄγγελος. καὶ δὴ λέξω τὸν ἐντεῦθεν λαχόντα πρὸς πύλαις, τῷ τε γὰρ Ἐτεοκλῆ τρίτῳ τρίτος ἐξῆλθε κλῆρος. προσβαλεῖν λόχον, καὶ ἐνέδραν, καὶ φυλακὴν ἐν ταῖς πύλαις ταῖς καλουμέναις νηΐτησιν. ἐξῆλθε δὲ ὁ κλῆρος ἐκ τοῦ καλῶς κεχαλκευμένου κράνους, ἤτοι περικεφαλαίας τοῦ ὑπτίου ἤγουν τοῦ ἀνατετραμμένου: Ἀρτέμιδος.) ἀφιέρωται δὲ τῇ ἀρτέμιδι ἡ τῶν θηβαίων πόλις. διὰ τοῦτο οὖν οὕτως λέγει εὐνοίαις ἀρτέμιδος, καὶ τῶν ἄλλων πολιούχων θεῶν: Ἐπεύχομαι δὲ καὶ ταῦτα μὲν εὐτυχεῖν ὦ πρόμαχε σοὶ προπολεμοῦντι τῆς οἰκίας ἡμῶν. τοῖς δὲ ἤγουν τοῖς

πολεμίοις ἐπεύχομαι δυστυχεῖν. ὥσπερ δὲ ὑπέραυχα καὶ ὑπέρογκα καὶ κενόδοξα λέγουσιν ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ πόλει, τῶν σῶν. οὕτως αὐτοὺς ἐπίδοι ὁ ζεὺς πάντα διανέμων καὶ διοικῶν, κοτοῦνων, ὁ ὀργιζόμενος κατ' αὐτῶν: Τέταρτος ἄλλος γείτονας πύλας ἔχων.) ἤτοι γείτονας πλησίον οὔσας τῶν ὧν εἶπεν ἄνωθεν. γείτονας οὖν πύλας τὰς τῆς ἀθηνᾶς φησὶν ὀγκαίας ἀφ' ἧς καὶ αἱ πύλαι αὗται ὀγκαῖαι ἐλέγοντο. ἄνωθεν γὰρ ἤγουν τῶν πυλῶν ἐκεῖσε, ἀθηνᾶ ἐγγέγραπτο: σημείωσαι δὲ ὅτι ἐκ τῆς ἱστορίας τοιαύτης ὄγκα ἡ ἀθηνᾶ παρ' ἀθηναίοις ἐλέγετο, ἀγήνωρ ὁ τύριος ἔσχε παῖδας τρεῖς εὐρώπην, κάδμον, καὶ κίλικα. τῆς δὲ εὐρώπης ὑπὸ τοῦ διὸς ἁρπαχθείσης, ἀπέστειλεν ὁ ἀγήνωρ τοὺς ἑτέρους παῖδας αὐτοῦ εἰς ζήτησιν αὐτῆς. καὶ εἰ μὴ εὕροιεν προσέταξεν μὴ ἐπανήκειν. ὁ οὖν κάδμος ἐλθὼν εἰς ἑλλάδα καὶ μὴ εὑρὼν τὴν εὐρώπην, εἰς δελφοὺς ἦλθεν ἐρωτῆσαι τὸν ἀπόλλωνα ποῦ κατασταίη, ὁ δὲ θεὸς εἶπεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τοῦ ἱεροῦ τῷ εὑρεθέντι ἀκολουθεῖν, εὑρέθη βοῦς. ἠκολούθει οὖν αὐτῇ. ἦλθεν εἰς θήβας ὤκλασεν ἡ βοῦς. καὶ ὁ κάδμος ἐκεῖ ᾤκησεν. ἔθυσε τὴν βοῦν ἀθηνᾷ καὶ τῇ αἰγυπτίᾳ φωνῇ ταύτην ἐτίμησεν ἐκεῖ. ὅθεν οὕτως καὶ αἱ πύλαι ὠνομάσθησαν. ἀπὸ δὲ κίλικος τοῦ κάδμου ἀδελφοῦ, κιλικία ἡ χώρα: Ἅλω δὲ πολλήν.) ἅλως ἐστὶ κυρίως, ὅταν νέφη περὶ τὸν ἥλιον ἐκπταθέντα λευκὰ φαίνηται καὶ ὡς ἐν κύκλῳ τοῦ ἡλίου γένηται. νῦν δὲ λέγει τὸ ῥοῖζον καὶ

τὴν συνεχῆ κίνησιν τῆς ἀσπίδος. κινήσαντος οὖν φησὶ ταύτην τοῦ ἱππομέδοντος, ἔφριξα οὐ ψευδῆ ὡς λέγω: Ὁ σηματουργὸς δ' οὔτις.) ὁ δὲ ποιήσας τὴν ἀσπίδα, ἢ σημεῖα ἐγγράψας αὐτῇ, οὐ κλυτὸς ὡς ἔοικεν εὐτελής. ὅστις ὤπασεν ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τοῦτο τὸ ἔργον καὶ ἱστόρησεν ἐπὶ τῆς ἀσπίδος. τουτέστι τυφῶνα ἀφιέντα ἀπὸ τοῦ στόματος καπνὸν μέλανα τὸν τοῦ πυρὸς ἀδελφόν. τὸ γὰρ πῦρ, καὶ ὁ καπνὸς ἀδελφοί εἰσιν ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης τικτόμενοι. αἰόλην δὲ τὴν εὐκίνητον, καὶ ταχεῖαν ἑλισσομένην συχνῶς: Ὄφεων δὲ πλεκτάναισι.) τὸ κύτος δὲ φησὶ στρογγύλον τοῦ κύκλου δηλαδὴ τῆς ἀσπίδος. τῆς κοιλογάστορος. ὅλη γάρ τις πολυφερὴς προσυμπεμφαίνεται προσηδαφισμένη ἢ προσεπέπλεκται πλεκτάναις τῶν ὄφεων. ἤτοι ἡ ἀσπὶς κυκλόθεν ἔχει ἐζωγραφισμένους ὄφεις πολυπεπλεγμένους: Ἔνθεος δ' ἄρην βακχᾷ.) βακχᾷ δὲ, καὶ ἐνθουσιᾷ, καὶ ὁρμᾷ πρὸς τὸν πόλεμον. ἔνθεος καὶ ὁρμητικὸς καὶ πηδητικὸς πρὸς τὴν ἀλκήν. ὡς θυὰς ἤτοι βακχὶς φόβον βλέπων. ἤτοι ἐκπληκτικῶς καὶ φοβερῶς. γράφεται δὲ καὶ βάκχα, καὶ συντάσσεται οὕτως. ἔνθεος δὲ καὶ ὁρμητικὸς ὢν ὁ τυφὼς πρὸς τὴν ἄρην, ὥς πέρ τις βάκχα θυὰς καὶ μαινομένη: Ἑρμῆς δ' εὐλόγως συνήγαγεν.) ἰστέον ὅτι πάντα τὰ ὅσια, καὶ τὰ ἕρμαια καὶ κατὰ τύχην συμβεβηκότα τοῖς βροτοῖς, τῷ ἑρμῇ ταῦτα ἀνατιθέασιν Ἕλληνες, ἐπεὶ καὶ τούτοις συνέβη τυχηρῶς πως, ἀλλήλοις

9 ἀντιτάξασθαι. Διός τε δ' αὐδᾶν.) ἤγουν φωνεῖ καὶ λέγει τὸ βλάστημα τὸ ἐκ τῆς ὀρεσκόου καὶ ὀρειτρόφου μητρὸς τὸ καλλίπρωρον; καὶ τὸ εὐειδὲς τὸ τὴν πρώραν ἐπανθοῦσαν ἔχον τοῖς κάλλεσι. τοῦτο δὲ τροπικὸν ἀπὸ τῆς νεώς. ὥσπερ γὰρ ἡ πρώρα ταύτης θεωρία τίς ἐστι καὶ ἄποψις τυγχάνει τὴν πόρρωθεν καὶ οἷον δι' αὐτῆς τὸ μακρόθεν διαγινώσκεται, οὕτω καὶ τὸ τοῦ ἀνθρώπου εἶδος πρώραις φαίνεται. καὶ τ. ὡραῖα γὰρ ἐμφανῶς ἅπασι καὶ ἐκφαίνεται μάλιστα τῶν ἄλλων μερῶν: Ἀνδρόπαις ἀνήρ.) ἢ ὁ παῖς ὁ νεωστὶ εἰς ἄνδρας ἐλθών, ἢ ὁ ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ ἀνδρεῖος ὤν. λέγει δὲ τὸν παρθενοπαῖον τὸν υἱὸν τῆς ἀντιόπης. ἥτις καὶ παρθενόπη ἐλέγετο, ἀφ' ἧς καὶ οὗτος παρθενοπαῖος ἐκλήθη. ὃς ἐξ ἀρκαδίας εἰς τὸ ἄργος μετῴκησε.

Στείχει δ' ἴουλος, ἄρτι.) ἤτοι νῦν ἀπήρξατο γενειάζειν. στείχει δὲ καὶ βαδίζει διὰ τῶν παρειῶν αὐτοῦ. ἴουλος, φησὶ θρὶξ ἀνατέλλουσα καὶ ἀναβλαστάνουσα καὶ ἀναφύουσα, ἀναφερομένη καὶ ἐξερχομένη τῆς ὥρας ἤγουν τῆς αὐτοῦ ἡλικίας φυούσης καὶ ἀναθαλλούσης καὶ ἐπανθούσης. ἢ τοῦ νενομισμένου καιροῦ τοῖς νέοις ἀναφύοντος τὸν ἴουλον:

Ὅδ' ὠμὸν οὔτι.) εἴπομεν ἄνωθεν ὅτι περὶ τοῦ παρθενοπαίου τοῦ υἱοῦ τῆς ἀντιόπης ἐνταῦθα διαλαμβάνει, φησὶν οὖν. ὁ δέ, ἤτοι ὁ παρθενοπαῖος προσίσταται ταῖς πύλαις οὔτι καὶ οὐδαμῶς φρόνημα ἔχων παρθένων. χαῦνον δηλαδή, καὶ μαλακὸν ἐπώνυμον αὐτῷ οἷα καὶ παρθενοπαίῳ καλου-

μένῳ,

μείω, ἀλλὰ ὠμὸν καὶ ἀπηνὲς χαλεπὸν, καὶ γοργὸν ὄμμα ἔχει: Τὸ γὰρ πόλεως ὄνειδος.) παρὰ τῆς σφιγγὸς φησὶν, ἐξ ἧς τῷ οἰδίποδι προσεγένετο τῇ οἰκείᾳ συμμιγῆναι μητρὶ, ταύτην τῇ εὑρέσει τοῦ αἰνίγματος, ἀναιρήσαντι· ὅθεν τῇ πόλει πάσῃ τῶν θηβαίων ἐγένετο ὄνειδος. συντάσσεται δὲ οὕτως· ὃ γὰρ πόλεως ὄνειδος τὸ, δι' οὗ δηλαδὴ περὶ οἰδίποδι καὶ τῇ πόλει πάσῃ ὄνειδος ἐγένετο, τουτέστι τὴν σφίγγα τὴν ὠμόσιτον, ἐνώμα καὶ ἐκίνει, καὶ ἔφερε προσμεμηχανημένην καὶ κατεσκευασμένην ἐν σάκει χαλκηλάτῳ γόμφοις, ἤτοι τοῖς ἥλοις. περὶ τοῦ σώματος προβλήματι. τοῦτο γὰρ δηλαδὴ τὸ σάκος: Λαμπρὸν ἔκκρουστον δέμας.) πρὸς τὸν λαμπρὸν τέθεικε καὶ τὸ ἔκκρουστον. ἤτοι ἐκκρουστὸν καὶ ἀποτρέπον καταπληκτικὸν καὶ ὑπερεκπλῆττον τῇ λαμπρότητι τοὺς θεατάς. καὶ ὅμηρος ἡνία σιγαλόεντα φησὶ τὰ λαμπρά. καὶ σιγὴν, καὶ ἔκπληξιν ἐμποιοῦντα τοῖς βλέπουσι: Φέρει δ' ὑφ' αὐτῇ φῶτα.) φέρει δὲ ἡ σφὶγξ ἕκαστον τῶν ἀργείων ἐν τοῖς ὄνυξιν ἑαυτῆς οὕτως, ὥστε δοκεῖν ἐπ' αὐτῷ πλεῖστα βέλη ἰάπτεσθαι καὶ πέμπεσθαι:

Ἔξωθεν εἴσω φέρουσι μέμψεται.) ἤτοι ἡ σφὶγξ ἡ περὶ σάκει ἐγγεγραμμένη ἔξωθεν ἱσταμένη τοῦ τείχους καὶ πετροβολουμένη μέμψεται περὶ φέρουσι αὐτὴν ἔσωθεν ἤτοι περὶ διὰ τῆς χειρὸς αὐτὴν φέρουσι. Ὃς οὐκ ἐάσει γλῶσσαν.) ὅς τις ὁ ἄκτωρ ὁ ἀδελφὸς τοῦ παρθενοπαίου οὐκ ἐάσει τὴν γλῶσσαν τῶν ἐργμάτων ἄτερ, ἤτοι ὃς τὸν κόμπον τούτου

τῶν πράξεων ἀποδέοντα ἐφέξει, μὴ εἴσω πυλῶν
γενέσθαι τῆς πόλεως. δηλονότι τὸν παρθενοπαῖον
τὸν φέροντα ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τῆς πολεμικῆς εἰκό-
να καὶ ἱστορίαν τοῦ μισητοῦ θηρίου. τουτέστι τῆς σφιγ-
γὸς: Ἔγω γε μὲν δή.) ἐγὼ γε μὲν δὴ ταύτην τὴν
γῆν πιανῶ, ἐπὶ τῆς πολεμίας γῆς κρυφθεὶς μάν-
τις, κεραυνῷ γὰρ σχισθεῖσα ἡ γῆ ἔλαβεν αὐτόν:
Μαχώμεθ' οὐκ ἄτιμον.) ὁ ἀμφιάραος οἷα μάν-
τις εἰδὼς ὅτι ἐκεῖ καταποθεὶς ὑπὸ τῆς γῆς ὕστερον
μετὰ θάνατον ἔσται μαντείας ἐκφέρων τοῖς θέ-
λουσι. καὶ ἡμᾶς ἕξει λαμπρῶς, φησί, μαχώμε-
θα. οὐ γὰρ ἄτιμον καὶ ἄδοξον. καὶ ἀφανῆ ἐλπί-
ζω μόρον. αἰνιττόμενος τὴν μετὰ θάνατον αὐτοῦ
τιμήν: Βαθεῖαν ἔχων τὴν ἄλοκα.) ἐξ ἧς φρενὸς
φύεται τὰ ἀγαθὰ βουλεύματα. ὥσπερ ὁ πλάτων
ἐν τῇ πολιτείᾳ ἀπεδέξατο. ὥσπερ οὖν φησὶ καρ-
πούμενος καὶ τρυγῶν βαθεῖαν καὶ λιπαρὰν ἄλο-
κα τῆς φρενὸς. ἐξ ἧς φύεται τὰ ἀγαθὰ βουλεύ-
ματα ὥσπερ βλαστήματα: Τούτῳ σοφούς τε.)
τούτῳ φησὶ τῷ ἀμφιαράῳ. σοφούς τε κἀγαθοὺς
ἀντηρέτας καὶ ἀντιπάλους ἢ ἀντιμάχους ἐπαι-
νῶ, καὶ κρίνω στεῖλαι φοτικῶς ὡς ἀπὸ ναυμαχίας:
Φεῦ τοῦ ξυναλλάσσοντος.) ἤγουν συνάγοντος.
10 ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν τὰς συναλλαγὰς καὶ συμβό-
λαια ποιουμένων. ὥσπερ δ' ἐστὶν ὃ λέγει. ἰδὼν τὸν ἀμ-
φιάραον ὁ ἐτεοκλῆς, ἄνδρα ὄντα ἀγαθὸν καὶ εὐσε-
βῆ συστρατευόμενον μετὰ τῶν ἀνθρώπων πονηρῶν
καὶ ἀσεβῶν, ἐπαρᾶται τῇ τύχῃ, καὶ φησί. φεῦ
τοῦ

τοῦ ὄρνιθος ἤγουν τῆς τύχης καὶ τοῦ μαντεύματος τοῦ συναλλάσσοντος, καὶ συνάγοντος, καὶ ἑνοῦντος τὸν δίκαιον ἄνδρα τοῖς δυσσεβεστέροις. ἀποκλαίεται γὰρ αὐτὸν ὁ ἐτεοκλῆς ὡς προλέγονται ἐκεῖσε θανεῖν αὐτόν: Ἢ γὰρ ξυνεισβάς.) παρὰ τῆς κακῆς ὁμιλίας κατὰ μέρος γινόμενα διέξεισι. καὶ φησὶν ὅτι ὁ δυσσεβὴς ἀνὴρ εἴτε ἐν θαλάσσῃ συμπλέοι πονηροῖς, καὶ κακοῖς ἀνδράσιν εἴτε ἐν γῇ διάγη μετὰ πονηρῶν, καὶ ἀσεβῶν ἀνδρῶν, φθείρεται, καὶ ἀπόλλυται καὶ αὐτὸς σὺν ἐκείνοις, διὰ τὴν ἐκείνων ἀσέβειαν. ἡ δὲ σύνταξις οὕτως ὁ δυσσεβὴς γὰρ ἀνὴρ ἢ εἰς πλοῖον συνεισβὰς, καὶ συνελθὼν ναύταις θερμοῖς καὶ σπουδαίοις εἰς τὸ πανουργεύεσθαι, ὄλωλεσεν τῷ τοῖς θεοῖς μισητῷ γένει τῶν ἀσεβῶν ἀνδρῶν, ἢ δίκαιος ὢν σὺν πολίταις ἀνδράσιν ἐχθροξένοις τε καὶ ἐχθροῖς τῶν ξένων καὶ ἀμνήμοσι τῶν θεῶν, ἐδάμη καὶ ἐδαμάσθη πληγεὶς θεοῦ μάστιγι παγκοίνῳ: Κυρήσας.) καὶ ἐπιτυχὼν ἐνδίκως, καὶ δικαίως τοῦ αὐτοῦ, καὶ τοῦ ὁμοίου ἐκείνοις ἀγρεύματος. τουτέστι σὺν αὐτοῖς θηραθεὶς καὶ τῇ αὐτῇ παγίδι πλαγείς: Οὗτος δ' ὁ μάντις.) τὸν υἱὸν λέγει τοῦ οἰκλέους. ἤγουν τὸν ἀμφιάραον. σώφρων, καὶ δίκαιος, καὶ εὐσεβὴς ἀνὴρ ὤν, συγκαθελκυσθήσεται, καὶ εἰς τὸν ἅδην καταχθήσεται μετὰ τῶν ἀσεβῶν συμμιγεὶς ἀνοσίοις, καὶ ἀσεβέσιν ἀνδράσι θρασυστόμοις, καὶ φλυάροις. Δοκῶ μὲν οὖν.) δοκῶ φησὶ τὸν ἀμφιάραον μηδὲ προσεγγίσαι ταῖς τῆς ἡμετέραις πόλεως πύλαις οὐχ' ὡς δειλὸς οὐ δὲ ἐν

κακία φρονήματος, ἀλλὰ γινώσκει ὅτι σφὲ καὶ αὐτὸν ἀπόκειται τελευτῆσαι ἐν τῇ μάχῃ. ἐὰν τέων ἔσται καρπὸς καὶ τέλος τοῖς τοῦ ἀπόλλωνος μαντεύμασιν ἤτοι εἰ ἀληθῆ εἰσὶ τὰ θέσματα τοῦ ἀπόλλωνος: Θορμοῖς πρὸς τὴν κακίαν.) καὶ γελωτοποιοῖς. οἱ γὰρ γελοιαζόμενοι θορμὴν καὶ ἔκλυτον ἔχουσι τὴν ψυχήν: Ἴστεον ὅτι πολλὴ ἐστὶν ἡ διαφορὰ τοῦ διαλελυμένου καὶ τοῦ συνθέτου· μέγας μὲν θυμὸς ὁ πολὺ τοῦ χόλου. μεγάθυμος δὲ ὁ μεγαλόφρων καὶ μεγαλόψυχος, καὶ χειροδίκης μὲν συνθέτως ὁ βίαιος. καὶ οὐκ ἐν τοῖς νόμοις ἀλλ᾽ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ κείμενον ἔχων τὸ δίκαιον. δίκην δὲ ἔχων ἐν χερσὶν ὁ δίκαιος καὶ ἀεὶ πρὸ χειρῶν. οἷον φέρων τὸ δίκαιον οὕτω καὶ θορμὸν ἔργον διαλελυμένον μὲν, ὁ ἀναιδὴς καὶ θρασύ. θερμουργὸς δὲ ὁ ἀνὴρ ἐν συνθέσει κατὰ λόγον ἐπαινετὸν ὁ θαρραλέος καὶ μὴ ψυχρὸς εἰς ἔργον: Ὅμως δ᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ.) ὅμως δὲ ἐπ᾽ αὐτῷ ἀμφιαράῳ ἀντιτάξομαι πυλωρὸν καὶ φύλακα, τῶν πυλῶν φῶτα καὶ ἄνδρα ἐχθρόξενον. καὶ ἐχθρὸν ὄντα τοῖς ἐξ ἀλλοδαπῆς ἐλθοῦσι πρὸς βλάβην ἡμῶν λασθένους βίαν περιφραστικῶς τὸν λασθένην: τοιαῦτ᾽ ἀϋτεῖ.) καὶ φωνεῖ, καὶ βοᾷ ἡ πολυνείκους βία, περιφραστικῶς αὐτὸς ὁ πολυνείκης καὶ καλεῖ τοὺς θεοὺς τοὺς γενεθλίους τῆς πατρικῆς χώρας, γενέσθαι παντελῶς ἐποπτῆρας καὶ ἐπιτηρητὰς τῶν εὐχῶν αὐτοῦ: καὶ βοηθοὺς γενέσθαι αὐτῷ ἐπακούσαντας τῶν εὐχῶν αὐτοῦ: Ἔχει δὲ καινοπηγές.) ἔχει δέ φησιν ὁ πολυνείκης

νείκης ἀσπίδα παραδόξως κατεσκευασμένην εὔκυ-
κλον. ἵσταται δὲ ἐν μέσῳ τῆς ἀσπίδος ἐζωγραφημένος
ὁ πολυνείκης. καὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου, ἣν εἰκονισμέ-
νη γυνὴ σωφρόνως πορευομένη καὶ οὐκ ἀσχημόνως.
αὕτη δὲ ἡ δίκη. καὶ εἶχεν ἄνωθεν ἑαυτῆς γράμμα-
τα λέγοντα ὅτι ἐγὼ εἰμὶ ἡ δικαιοσύνη. καὶ ἐπεὶ ἀ-
δίκως ἐξῶσεν ὁ ἐτεοκλῆς τὸν πολυνείκην ἀπὸ τῆς
ἑαυτοῦ πατρίδος, πάλιν ἐγὼ κατάξω τοῦτον τὸν πο-
λυνείκην εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, καὶ βασιλέα
ταύτης ποιήσω.

11 Ὦ θεομανές τε.) ὦ θεοῖς ἐπιμαινόμενε καὶ ἐπι-
στρατεύει γὰρ τῇ πατρίδι καὶ πατρῴοις θεοῖς. καὶ
ὦ μέγα στύγος καὶ μῖσος τῶν θεῶν. λέγει δὲ ταῦτα
ὁ ἐτεοκλῆς πρὸς τὸν πολυνείκην. φεῦ μοι. αἱ δὲ τοῦ
πατρὸς, ἤγουν τοῦ οἰδίποδος κατάραι, νῦν τέλος
φέρουσιν ἑαυτῶν. Ἀλλ' οὔτε κλαίειν.) ὁ ἐτεοκλῆς
εἰς θρῆνον τραπεὶς διὰ τὰς τοῦ πατρὸς ἀρὰς καὶ διὰ
τὴν πρὸς τὸν ἀδελφὸν μάχην, ἵνα μὴ ἀπὸ τοῦ θρή-
νου ταράξῃ τοὺς πολίτας, πάλιν μεταφέρει ἑαυ-
τὸν καὶ φησί· ἀλλ' οὔτε κλαίειν οὔτε ὀδύρεσθαι πρέ-
πει νῦν, ἵνα μὴ καὶ ἀφόρητος γόος καὶ χαλεπὸς
τεκνωθῇ ἤγουν αὐξηθῇ ἐν τῇ πόλει: Ἐπωνύμω
δέ.) τάχα φησὶν ὅτι ταχέως γνώσομεν τὰ ἐν μέσῳ τῆς
ἀσπίδος ἐπίσημα ποῦ τελεσθήσεται καὶ εἰς τίνα κα-
ταντήσει τῷ πολυνείκει τῷ ἐπωνύμῳ, πάνυ γὰρ τὸ
ἐπώνυμον τῇ φιλονεικίᾳ συμφωνεῖ· ἐτυμολογεῖ
γὰρ τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ πολὺ καὶ τοῦ νείκους: Εἰ δ'
ἡ διὸς παῖς.) ἐὰν δὲ ἡ παρθένος παῖς τοῦ διὸς ἡ δί-
κη, τοῦ

κη, τοῦ διὸς γὰρ θυγάτηρ λέγεται, αὕτη παρῆν τοῖς ἔργοις ἐκείνου καὶ ταῖς φρεσὶ, τουτέστιν ἐὰν τὴν δίκην εἶχεν ὁ πολυνείκης, συμπαροῦσαν καὶ ἔργοις καὶ λόγοις καὶ ἐνθυμήμασιν ἑαυτοῦ. καὶ οὐ κατὰ πάντα ἦν ἄδικος, τάχα ἂν τοῦτο ὑπῆρχεν, ἤγουν τὴν δίκην βοηθῆσαι αὐτῷ, καὶ εἰσάξαι εἰς τὴν πατρίδα καὶ νικῆσαι ἡμᾶς: Τί μέμηνας τέκνον.) ὁ χορὸς βλέπων ἐτεοκλέα ἀποδύοντα πρὸς πολυνείκην ἐξελθεῖν, φησὶ πρὸς αὐτὸν τί μέμηνας καὶ ἐκμαίνῃς. καὶ ὀργίζῃ. μὴ φερέτω καὶ κινείτω σε τις ἄτη καὶ βλάβη θυμοῦ γέμουσα εἰς πόλεμον μαινομένη. τοῦτο γὰρ τὸ δορίμαργος, ἡ δὲ δορὶ ἐφ' οὗ δηλοῖ τὸν πόλεμον μαινομένη: Ἐπεὶ τὸ πρᾶγμα.) ἐπεὶ βούλημα ἐστὶ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀπόλλωνος τὸ ἡμᾶς ἀποθανεῖν, καὶ αὐτὸς ἐπισπεύδει, καὶ βιάζει τοῦτο, ἐλθέτω πρὸς τὸν ἅδην ἅπαν τὸ τοῦ λαΐου γένος ἤγουν ἡμεῖς οἱ ἀπὸ τοῦ λαΐου καταγόμενοι. ἐλθέτω οὖν φησὶ κατ' εὐθεῖαν τὸ τοῦ κωκυτοῦ κῦμα, οὗτος δὲ ποταμὸς ἅδου. ἐπειδὴ πᾶν δὲ τοῦ λαΐου γένος κεκλήρωται τούτῳ τῷ ἀπόλλωνι μισηθὲν, ἐπεὶ γὰρ ὁ θεὸς καθαρὸς καὶ ἀμίαντος ὢν. παρήγγειλε τῷ λαΐῳ μὴ κοινωνεῖν τῇ γυναικὶ μὴ δὲ συνουσιάζειν αὐτῇ, οὗτος δὲ παρήκουσεν αὐτοῦ καὶ ἐγένετο ἀνόμως πατὴρ. διὰ τοῦτο ἐμίσησεν ἅπαν τὸ γένος αὐτοῦ: Κνημῖδας.) τὰς τοῖς ποσὶ καὶ τοῖς σκέλεσι περιβαλλομένας πρὸς φυλακήν. ἡ κνημῖδας τὰ σκουτάρια καὶ ταῦτά τις περιπεφραγμένος ἐντέχνως καὶ περικαλυψάμενος,

μενος φυλάσσει ὅλω τῷ ἑαυτοῦ σώματι. καὶ αἱ προσβολαὶ καὶ ῥίψεις συνεχεῖς τῶν βελῶν καθάπτονται καὶ ἐμβέβληνται τῷ ἑαυτοῦ σώματι ὡς περιτετειχισμένῳ, καὶ καλῶς ὡπλισμένῳ: Αἷμά γὰρ καθάρσιον.) τί δὲ αἰνιττόμενος διὰ τούτου τοῦ λόγου φησίν. ὅτι πᾶς ἄλλος φόνος καθαίρεται. ὁ γὰρ τῶν ἀλλοφύλων καὶ πολεμίων γινόμενος φόνος, κάθαρσιν ἐπιδέχεται, ἡ δὲ μυσητὴ ἀδελφοκτονία, οὐδέπω καθαίρεται: Αἰσχύνης ἄτερ.) τοῦτο φησὶ τὸ εὐκλεῶς ἀποθανεῖν. διὰ τὸ τιμωρῆσαι τοὺς ἐχθρούς. ὁ γὰρ ἀντικρὺ καὶ ἀντιπρόσωπον τῶν πολεμίων ἀντιστάμενος καὶ ἀντιπολεμούμενος, καὶ μὴ ἀντιστρέψας καὶ νῶτα διδοὺς τοῖς ἐχθροῖς ἐκεῖνος φημὶ τὸν θάνατον ἐπιδέχεται ἐντίμως καὶ εὐκλεῶς καὶ ἀεὶ ἐπαινεῖται καὶ μακαρίζεται: Σαίνοιμεν καὶ ἐκφύγοιμεν, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κυνῶν τῶν σαινόντων τὰς οὐρὰς αὐτῶν. ὅτε πρὸς εὐωχίαν οἱ δεσπόται κληθῶσι. τούτους λέγομεν σαίνειν:

12. Ὠμοδακής.) ἄλογος ἄγαν ἐπιθυμία παροργεῖ, καὶ κινεῖ σε πλεῖν, καὶ ποιεῖν ἀνδροκτασίαν πικρὸν καρπὸν, καὶ κέρδος ἔχουσαν ἕνεκεν αἵματος καὶ φόνου οὐ δικαίου. τουτέστιν ὅτι μέλλουσιν οἱ ἀδελφοὶ ἀλλήλους ἀναιρεῖν: Λέγουσα κέρδος.) κέρδος μοι ὑποτιθεμένη ἐστὶ προτερῆσαι ἀποκτείναντα, ἢ ὑστερῆσαι. ὅτι κρεῖττον ἐστὶ προφθάσαι καὶ ἀναιρῆσαι τὸν πολέμιον, ἢ καὶ ἐάσαι ἐκεῖνον ὕστερον ζῆν. ἀναιρεθῆναι ὑπ' ἐκείνου: Ἀλλὰ σὺ μὴ ἐποτρύνου.) καλῶς

καλῶς γὰρ καὶ ἐναρέτως ζήσας πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ
τὸν βίον εὖ διάξας οὐκ ὀνομασθήσῃ φαῦλος. οὐδὲ
ἡ τὴν φοβερὰν καὶ μέλαιναν ἔχουσα αἰγίδα ἐριν-
νὺς, εἴσω καὶ εἰσέρχεται ἤδη τὸν οἶκον ἐκείνου τοῦ ἀν-
θρώπου. οὗ ἂν ἐκ τῶν χειρῶν θεοὶ θυσίαν προσδέ-
χωνται, ἀντὶ τοῦ καθαρὰς τὰς χεῖρας ἔχοντος:

Θεοῖς μὲν ἤδη.) τοῖς μὲν θεοῖς φησὶν ἄρτι κα-
ταπεφρονήμεθα. ἀγαθοεργία δέ τις ἀφ' ἡμῶν
θαυμάζεται. ὀλωμένων ἤγουν ἀποθανόντων ἡ-
μῶν. μετὰ θάνατον γὰρ αἱ πράξεις τῶν ἀνθρώ-
πων θαυμάζονται. τί οὐχὶ γενναῖον τι δράσαν-
τες εὐκλεῶς ἀποθανούμεθα; τὸν πολυνείκην ὡς
ἀσεβῆ ἢ ἀσθενῆ ἀνελόντες, ἀλλὰ κολακεύομεν τὸν
θάνατον. καὶ οὐχὶ χωροῦμεν πρὸς αὐτὸν ἀδεῶς:

Νῦν ὅτε σοι παρέστηκε.) νῦν κολακευτέον τὸν
θάνατον, ὅτε σοι οὗτος παρέστηκε καὶ ἐπήλθε σοι. ἐπεὶ
ὁ θυμὸς χρόνια καὶ βραδέως ποτὲ ἴσως ἂν ἔλθοι
μετηλλαγμένος, ἐν ἀναφορᾷ καὶ μεταλλειώσει
τοῦ φρονήματος ἐν θαλερωτέρῳ, καὶ ἀσθενεστέρῳ καὶ
ἀναπεπτωκότι πνεύματι. νῦν δὲ ἀκμὴν ἀναβρά-
ζει ὁ θυμός. τοῦτο δὲ λέγει ὑπολαμβάνω, ὅτι
ἴσως ποτὲ. οἷον ἐὰν ποτὲ ἀναπέσῃς καὶ ῥαθυμήσῃς. καὶ
τὸν θυμὸν καταστείλῃς. καὶ οὐ θελήσεις ἀποθανεῖν:

Ἄγαν δ' ἀληθεῖς.) ὡς τοῦτο ἐν τοῖς ὀνείροις ἰδὼν
ὁ ἐτεοκλῆς. ὅτι δι' αἵματος αὐτοῖς ἔσται ἡ τῶν χρη-
μάτων διανομή: Νίκην γε μέντοι.) τοῦτο λέγει
ὅρα μὴ τὸν ἀδελφόν σου φονεύσας, τιμωρίαν ὑπό-
σχῃς. τὴν γὰρ κακὴν δίκην ἢ νίκην. λέγει δὲ τὴν

γενο=

γενομένην ἀνόμως, τιμωρεῖται ὁ θεός. ἢ κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον, ἀντὶ τοῦ ἀποδέχεται ὁ θεὸς καὶ τιμᾷ τὴν ἐπὶ κακῶν νίκην; Οὐκ ἂν δ' ὁπλίτην.) οὐχὶ χρὴ καὶ πρέπει ἐμὲ, καὶ ἀγαπᾶν καὶ στέργειν ὑμέτερον λόγον. ὡς στρατιώτην ὄντα, καὶ περιδόντα τιμωρήσασθαι τὸν ἐχθρόν: Παλαιγενῆ γὰρ λέγω.) παλαιὰν γὰρ λέγω παραβασίαν, τὴν περὶ τοῦ Λαΐου γενομένην. πάλαι παράβασιν τῶν χρησμῶν τοῦ Ἀπόλλωνος. τὴν ὠκύποινον τὴν ταχέως τιμωρήσασαν καὶ μετελθοῦσαν ἐκεῖνον. μένει δὲ ἀκμὴ καὶ εἰς τρίτην γενεὰν Λαΐου. οἰδίποδος. καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ ἐτεοκλέους, καὶ πολυνείκους: Ἀπόλλωνος εὖτε Λάϊος.) ὁπηνίκα ἦλθεν ὁ Λάϊος. λείπει δὲ βίᾳ τοῦ Ἀπόλλωνος εἰπόντος πρὸς αὐτὸν ἐν τοῖς πυθικοῖς μαντείοις σώζει τὴν πόλιν θνήσκοντα γέννας ἄτερ. ἤγουν χωρὶς παιδοποιίας μὴ τεκνοποιήσαντα. διὰ δὲ τοῦ εἰπεῖν, ὅτι τρεῖς εἶπεν ὁ θεὸς τῷ Λαΐῳ μὴ σπεῖρε τέκνων ἄλοκα, ἐπεὶ κτανεῖ σε ὁ φὺς, τὸ φιλάνθρωπον ἐμφαίνεται καὶ κηδεμονικὸν τοῦ θεοῦ. αὐτὸς δὲ ὁ Λάϊος παρωσάμενος τὰς τοῦ θεοῦ ἐντολὰς ὑπὸ τῶν αὐτοῦ φίλων ἢ δούλων κρατηθεὶς, ἢ τῆς γυναικὸς, κρείσσω γὰρ τὰ πάθη τῶν λογισμῶν, ἢ τῶν συγγενῶν, οἷς ἀνεκοινώσατο τὸν χρησμὸν, ἐγέννησε μὲν τὸν πατροκτόνον οἰδίποδα θάνατον ἑαυτῷ: Ὥς τε μή. ὅς τις ὁ οἰδίπους ἔτλα καὶ ἐκαρτέρησε, καὶ ὑπέμεινε σπείρας ῥίζαν αἱματόεσσαν, ἤτοι ἀρχὴν γένους ἵνα καὶ ὅπου ἐτράφη

ἤγουν

ἤγουν εἰς τὴν τῆς μητρὸς αὐτοῦ γαστέρα οὐχὶ πρὸς ἁγνὴν ἄρουραν, τουτέστιν οὐ πρὸς ὁσίαν καὶ νομίμην γυναῖκα. ἡ δὲ ἄνοια συνέμιξεν νυμφίους φρενώλεις, καὶ τὰς φρένας ἀπολέσαντας. τὸν οἰδίποδα καὶ τὴν ἰοκάστην: Κακῶν δ' ὥς περ.) τὰ κακὰ ὥς περ θαλάσσης κῦμα ἔρρευσαν καὶ τὸ μὲν ἐπὶ λαΐου γέγονε. τὸ δὲ ἐπὶ οἰδίποδος. τὸ δὲ νῦν ἄλμα βρέμει καὶ ἠχεῖ περὶ τὸ ἄκρον τῆς πόλεως. τοῦτο δὲ λέγει ὅτι τὸ μὲν, τῶν κακῶν κῦμα πίπτει. τὸ δὲ, ἐγείρεται. τὸ δὲ περὶ τὴν ναῦν προσρήγνυται:

Μεταξὺ δ' ἀλκά.) μεταξὺ δὲ ἡμῶν, καὶ τῶν πολεμίων τείνεται ἀλκὴ, καὶ βοήθεια ἡμῶν, καὶ ἀποσόβησις τῶν πολεμίων δι' ὀλίγου. ἴσο δὲ ἐστὶν ἡ ἀλκὴ ἡ μεταξὺ ἡμῶν. ὁ πύργος τῆς πόλεως. τουτέστι μόνον τὸν πύργον τῆς πόλεως ἔχομεν βοηθοῦντα ἡμῖν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἀποσοβοῦντα:

Δέδοικα δέ.) καὶ φοβοῦμαι μὴ σὺν τῷ πολυνείκει καὶ ἐτεοκλεῖ ἀφανισθῇ καὶ ἡ πόλις. τέλειαι γὰρ καὶ εἰς τέλος ἐξερχόμεναι καὶ πληρούμεναι αἱ πάλαι ῥηθεῖσαι τοῦ οἰδίποδος ἀραί. ἢ αἱ πάλαι χρησμῳδηθεῖσαι τῷ λαΐῳ: Τὰ δ' ὀλοά.) τὰ δὲ δεινὰ καὶ ὀλέθρια. οὐ παρέρχεται ψευδῶς, καὶ μάτην ἀφ' ἡμῶν ὅσον οὔπω τελούμενα. ἢ πληρούμενα: Πρόπρυμνα.) ὁ δὲ ὄλβος. καὶ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ εὐτυχία τῶν ἀνδρῶν, τῶν ἀλφηστῶν ἢ τῶν φρονίμων καὶ τῶν ἐφευρετῶν καὶ ἀναγκαίων πραγμάτων. τοῦτο δὲ λέγει διὰ τὸν οἰδίποδα, ἄγαν παχυνθεὶς, ἤτοι πολὺς καὶ μέγας γε-

νόμενος ἐκφορεῖται καὶ ἐκβολὴν πάσχει, καὶ ὑπομένει, τοῦτο δὲ λέγει, ὅτι ἡ δόξα τοῦ Οἰδίποδος πολλὴ γενομένη καὶ ἄμετρος, νῦν ἀφανίζεται, καὶ ἐκδιώκεται καὶ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκβάλλεται. ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἐμπόρων. οἵτινες πλοῦτον πολὺν σωρεύσαντες, καὶ παχυνθέντες τῷ ὄλβῳ, ὕστερον ἐκβολὴν ποιοῦνται τοῦ ὅλου φόρτου ναυαγοῦντες, καὶ κλυδωνιζόμενοι:

Τίν' ἀνδρῶν γάρ.) τίνα γὰρ ἀπὸ τῶν ὅλων ἀνδρῶν, φησὶ, τοσοῦτον ἐθαύμασαν, καὶ οἱ θεοὶ καὶ οἱ κάτοικοι τῆς ἡμετέρας πόλεως. καὶ ἁπλῶς πάντες οἱ ἄνθρωποι. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ, πολύβοτος αἰὼν βροτῶν ἤγουν ἡ ζωὴ, καὶ ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων. ὁ πολύβοτος καὶ ὁ πολλοὺς φέρων, ἢ ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐμβατευόμενος. ἢ ὅπου πολὺ ἐκτεινόμενος. ὅσον καὶ ἐτίμων καὶ ἐθαύμαζον τότε τὸν Οἰδίποδα ἀφελόντα ἀπὸ τῆς ἡμετέρας πόλεως τὴν θανατοφόρον μοῖραν τὴν ἀναρπαξάνδραν, τὴν τοὺς ἄνδρας ἁρπάζουσαν, καὶ ἐσθίουσαν, λέγει δὲ τὴν σφίγγα:

13 Πόλις πέφευγε.) τῆς προσβολῆς καὶ συγκρούσεως τῶν πολεμίων, καὶ τῆς ἐκ τούτου ζάλης τροπικῶς τῷ λόγῳ ἐχρήσατο, πολλὰ χειμασθεῖσα ἡ πόλις παρὰ τῶν πολεμίων ἀπόρθητος μόλις ἔμεινε καὶ ἀβλαβὴς διεσώθη. Ἄντλον.) ναυάγιον, πλημμύραν. ἄντλον δὲ λέγεται τὸ ἀπὸ τοῦ κλύδωνος εἰσερχόμενον ὕδωρ. ἑτοίμως οὖν οἱ ναῦται ἐξαντλοῦσι καὶ χέουσι καὶ ἔξω τῆς θαλάσσης ἐκφέ-

ἐκφέρουσιν δὲ τὸ καὶ τὸ καλούμενον ἀντλητήριον: Ὁ σεμνὸς ἑβδομαγέτας.) τὸν ἀπόλλων λέγει. ὅτι ἐν ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς γεννηθεὶς ἐκλήθη ἑβδομαγέτας: Εἷλε τ᾽ οἰδίπου γένει.) ἐνέβαλε. προέκρινεν ὥστε φυλάττεσθαι περὶ ἐτεοκλεῖ: Οὐδ᾽ ἀμφιλέκτως.) οὐδ᾽ ἀμφιβόλως. ἀλλ᾽ ἀληθῶς εἰσὶ τῇ σποδῷ κεκονιαμένοι. κατακεχωσμένοι. ἀνῃρημένοι: Παμπησίαν.) τὴν περιουσίαν διανομήν. ὁλοκληρείαν, ἀπὸ τοῦ πᾶς παντὸς καὶ τοῦ πῶ τὸ κτῶμαι, παμπησία δὲ λέγεται, ἡ πᾶσα περιουσία τοῦ ὅλου βίου: Ὦ μεγάλε ζεῦ.) ὦ μέγιστε ζεῦ. καὶ οἱ τὴν πόλιν συνέχοντες θεοί: οἵτινες δὴ νῦν ῥύεσθε καὶ φυλάττετε τούς δὲ τοὺς πύργους τοῦ κάδμου ἤτοι τῆς πόλεως τῶν θηβαίων. ἆρα χαίρω καὶ ὑμνήσω καὶ παιανίσω ἐπὶ τῇ τῆς πόλεως σωτηρίᾳ ἢ θρηνήσω καὶ ἀποκλαύσομαι τοὺς τλημπαθεῖς καὶ δυστυχεῖς πολεμάρχους. λέγει δὲ τὸν ἐτεοκλέα καὶ τὸν πολυνείκην, φρονίμως δὲ ὁ ποιητὴς μέσην ὁδὸν ἔδραμεν. καὶ σωθείσης τῆς πόλεως ἄτοπον ἡγεῖται τὸ θρηνεῖν καὶ οὐχ ὅσιον: Ὦ μέλαινα καὶ τελεία.) ἡ συντελουμένη ἐπὶ τῷ γένει τοῦ οἰδίποδος ἀρά. κρύος τις καὶ φόβος κακὸς καὶ χαλεπὸς περιπίπτει τῇ καρδίᾳ μου. ἡ φόβος κακοῦ αἰτίου τούτων δύου: Ἔτευξα τύμβῳ μέλος.) ἤτοι κατεσκεύασα καὶ ἐποίησα μέλος ἐπὶ τύμβῳ, ἤτοι θρῆνον ἐπιτύμβιον. ὡς θυὰς καὶ ὡς βακχικλύουσα καὶ ἀκούουσα αὐτοὺς καὶ μαθοῦσα νεκροὺς αἵματι βεβρεγμένους δυσμόρως θανόντας

ἀπὸ

ὑπὸ δορὸς ἀλλήλων: Ἢ δύσορνις.) ὄντως δύσορνις καὶ δυσοιώνυστος, καὶ κατὰ σκοπὸν γέγονεν αὐτοῖς ἡ συμφορά, καὶ ἡ συνέλευσις τῆς μάχης. ἐπεὶ κακῶς συνῆλθον εἰς μάχην. ἡ δὲ τοῦ οἰδίποδος κατάρα ἐξέπλεξε καὶ εἰς τέλος ἤγαγε τὰ κακά: Βουλαὶ δ' ἄπιστοι.) αἱ βουλαὶ δὲ τοῦ λαΐου διῆλθον, καὶ διεπληρώθησαν. λέγει δὲ τὰς περὶ τὴν μίξιν τῆς αὐτοῦ γυναικός. ἄπιστοι δὲ ὅτι οὐκ ἐπείσθη τῷ ἀπόλλωνι εἰπόντι αὐτῷ, μὴ συνελθεῖν τῇ γυναικὶ ἰοκάστῃ. μέριμνα δ' ἀμφὶ πόλιν. ἡ μέριμνα δὲ ἤτοι ἡ φροντὶς ἣν ἔσχεν ὁ λάϊος περὶ τὴν μίξιν καὶ τὰ θεσπίσματα τοῦ ἀπόλλωνος, οὐκ ἀμβλύνεται, ἢ παρέρχεται ἀλλ' ἔργοις τελεῖται:

14 Ἀλλὰ γόον ὦ φίλε.) ἀλλὰ θρῆνον ἐρέσσεται ἐκ μεταφορᾶς τῶν πλεόντων σὺν τῇ τῆς κρατὸς προσδούσῃ κρούσει τῶν χειρῶν: Πίτυλος.) ὁ θόρυβος. ἀπὸ τοῦ τύπω τύπυλος καὶ πίτυλος· ἔστιν ὁ ἀπὸ τῶν ἐρεσσομένων κωπίων γινόμενος θόρυβος, θεωρίδα οἱ ἀθηναῖοι ἔστελλον ναῦν ἐστεφανωμένην εἰς τὸν ἀπόλλωνα διὰ μαντείας. θεωρίδα γοῦν ἐκείνην ἐκάλεσαν ὡς εἰς θεὸν ἀποδεχομένην. καὶ τοῦ θεοῦ θέσφατα πάλιν μετακομίζουσαν. ἐξ ἐκείνης οὖν καταχρηστικῶς τὴν νῆα θεωρίδα ἐκάλεσαν: Ἀτρύμονες.) ἀκμῆτες. τῶν καιρῶν ἀκόρεστοι. ταῦτα λέγει ὁ χορὸς πρὸς τὸν ἐτεοκλῆν, καὶ πολυνείκην, ἄλλως. ἀτρύμονες, ἀδάμαστοι. ἀκαταπόνητοι, ὑπὸ τῶν κακῶν μὴ νικηθέντες, ἢ οὓς πολλὰ κακὰ ἐδάμασαν: Διήλλαχθε. κακῇ

διαλλαγὴ ἡ διὰ θανάτου, μὴ ὄντες γὰρ, οὐδὲ μάχην ἔχει τε. ἡ διήλλαχθε ἀντὶ τοῦ ἀπηλλάγητε: Κάρτ' ἀληθῆ.) κάρτα δὲ καὶ λίαν ἀληθῆ ἐπέκρανε καὶ ἐπλήρωσε τὰ κατεύγματα τοῦ πατρὸς οἰδίποδος, ἡ σεβασμία καὶ τιμία ἐριννὺς, ἐκείνου τοῦ πέσι τοῦ οἰδίποδος, ἐτελείωσε τὰς ἐκείνου ἀρὰς κατὰ τῶν παίδων: Δι' εὐωνύμων πετυμμένοι.) τὸ ἑξῆς τοῦ λόγου οὕτως νοητέον, ἤδη διήλλαχθε σιδήρῳ οὐκέτ' ἐν φιλίᾳ, ἀλλ' ἐν φόνῳ διεκρίθητε πετυμμένοι καὶ πετρωμένοι δι' εὐωνύμων. τοῦτο δὲ συμβαίνει ἐν τοῖς κατὰ τὸ ἐναντίον ἱσταμένοις, οἷον, διαμπὰξ ἀλλήλων τὰς πλευρὰς φράξαντες. ἑκάτερος γὰρ τῶν μονομαχούντων, τὸ ἀριστερὸν πλευρὸν τοῦ ἀντιπάλου τιτρώσκειν βούλεται. οἷον διὰ τῶν πλευρῶν αὐτῶν τεθνήκασιν οἱ ὁμόσπλαγχνοι: Ὁμοσπλάγχνων τι πλευρωμάτων.) ἐν τῷ μέσῳ ἔφησε τὸ ἕτερον ἡμιχόριον, συμμαρτυροῦν καὶ συμφωνοῦν ἐκείνῳ, ἀληθῶς πετυμμένοι: Δόμοισι, καὶ σώμασιν.) εἰπόντος τοῦ ἡμιχόρου, αἶ αἶ. ἰσοφόνων θανάτων ἀραί. καὶ πρὸς τοῦτο ἀντιφήσαντος τοῦ ἑτέρου ἡμιχόρου, ὅτι διανταίαν λέγεις πληγήν. ὥσπερ ἑρμηνεῦον, τὶ εἶπεν αἶ αἶ, τὸ πρῶτον ἡμίχορον, λέγει, ὅτι φημὶ αὐτοὺς στερηθέντας καὶ οἴκων, καὶ σωμάτων διὰ τὸ ἀναιρεθῆναι αὐτοὺς ὑπ' ἀλλήλων: Μενεῖ κτέανά τ' ἐπιγόνοις.) τοῦτο φησὶν ὅτι τὰ χρήματα, ὧν χάριν φιλονεικία ἐγένετο, καὶ θανάτου τέλος τοῖς αἱ νομένοις ἀδελφοῖς, μενεῖ καὶ τοῖς

ἐπιγόνοις

ἐπιγόνοις καὶ τοῖς συγγενέσιν ἐκείνων. τουτέστιν ἄλλοι κερδήσουσι τὰ χρήματα, δι᾽ ἃ ἐκεῖνοι ἀπώλοντο. ἢ οὕτως. τὰ κτέανα ταῦτα οἱονεὶ τὰ ὀνείδη διήξουσι μέχρι τῶν ἐπιγόνων. κτέανα δὲ εἶπεν, ὡς ἐπὶ οὐσίας, οἱονεὶ κληρονόμοι τῶν παθῶν ἐκείνων καὶ τῶν ὀνειδῶν οἱ παῖδες γενήσονται ὀνειδιζόμενοι τὴν τῶν προγόνων ἀπώλειαν: Διανταίαν λέγεις πληγήν.) διαμπὰξ γενομένην καὶ δι᾽ ἐναντίας ἐρχομένην, καὶ ἐπὶ τῶν σωμάτων, καὶ ἐπὶ τῶν οἴκων, ἄμφω γὰρ ἔχει κακῶς: Ἐμοιράσαντο.) ὀξύθυμοι ὄντες ἐμοιράσαντο καὶ διενείμαντο τὰ κτήματα ὥστε ἴσα λαχεῖν. λέγει δὲ τὰς ταφάς: μόνος γὰρ ὁ τάφος αὐτοῖς ἐξ ἴσου μεμέρισται καὶ τοῦτον μόνον ἐκέρδησαν: Διαλλακτῆρι οὐκ ἀμεμφία.) οὐδεὶς ἔπαινος. καὶ τιμὴ τῷ καταλλάξαντι αὐτοὺς σιδήρῳ καὶ διαλύσαντι τὸ νεῖκος. ἀλλὰ μέμψις καὶ ὄνειδος οἱονεὶ μέμφονται οἱ φίλοι τῷ διαλλακτῆρι αὐτῶν σιδήρῳ, ὡς οὐδ᾽ ἑτέρῳ χαρισαμένῳ ἀλλ᾽ ἀνελόντι καὶ τοὺς δύο:

Δόμων μάλ᾽ ἀχώ.) ἀπὸ τῶν δόμων ἠχὴν καὶ βοὴν προπέμπει ἐπ᾽ αὐτοὺς γόος καὶ θρῆνος, δαϊκτήρ, καὶ διακόπτων πάντα, αὐτοπήμων, ἤτοι ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἔχων τὰ κακά, ἐκβάλλουσ θρηνῶν. ἥτις ἡ ἠχὼ μηνύει, καὶ ἐλάττεται ἐμοῦ θρηνούσης, καὶ σφοδρότερον ἦχον καὶ μείζονα ποιουμένης: Πάρεστι δ᾽ εἰπεῖν.) πάρεστιν εἰπεῖν ἐπ᾽ ἀμφοτέρων τοῦ τ᾽ ἐτεοκλέους, καὶ τοῦ πολυνείκους, ὅτι πολλὰ κακὰ ἔπραξαν τοῖς πολίταις. τοῖς μὲν θηβαίοις ὁ

ἐτεοκλῆς. τοῖς δὲ ἀργείοισι πολυνείκης, ὡς ἐναντίοι γενόμενοι εἴς τε θηβαίους καὶ ἀργείους: Δυσδαίμων σφὶν ἡ τεκοῦσα.) μήτηρ αὐτῶν δυστυχεστάτη πασῶν γυναικῶν, ὅσαι παῖδας ἐποίησαν. θεμένη καὶ ποιήσασα ἄνδρα ἑαυτῆς τὸν ἴδιον παῖδα τοῦ πάνυ δυσδαίμων, ὅτι ὃν ἔτεκεν, ἄνδρα ἔσχε. λέγει δὲ τὸν οἰδίποδα, ἐξ οὗ ἐγεννήθησαν ὁ ἐτεοκλῆς καὶ ὁ πολυνείκης: Ὁμόσποροι.) ἀληθῶς ἀδελφοὶ καὶ πανώλεθροι γεγόνασιν ἀλλήλους διαπεμόντες ἐν μαινομένῃ ἔριδι πρὸς τὸ τέλος τῆς φιλονεικίας, ἀποθανόντων γὰρ αὐτῶν πέπαυται τὸ ἔχθος: Ἐν δὲ γαίᾳ.) ἐν δὲ τῇ γῇ ῥανθείσῃ ὑπὸ αἵματι, μέμικται ἡ ζωὴ αὐτῶν:

Πικρὸς λυτὴρ νεικέων.) χαλεπὸς, καὶ πικρὸς ὁ δύνης αἴτιος λυτὴρ, τῶν νεικέων καὶ τῶν φιλονεικιῶν, τοῦ ἐτεοκλέους καὶ τοῦ πολυνείκους, ὁ ξένος σίδηρος ὁ πόντιος ὁ ἐκ πυρὸς συθεὶς καὶ ὁρμηθεὶς θηκτὸς, καὶ ἠκονημένος, πικρὸς δὲ μεριστὴς τῶν χρημάτων ὁ σίδηρος. πόντιον δὲ τὸν σίδηρον λέγει, ὅτι οἱ χάλυβες, παράλιοι εἰσὶν ἐν οἷς ὁ σίδηρος γίνεται. ἢ ὅτι ἔθνος ἐν τῷ πόντῳ οἱ χάλυβες, ὅθεν ὁ σίδηρος. πυρὸς δὲ συθεὶς εἶπεν, ὅτι διὰ πυρὸς ἡ κατασκευὴ τοῦ σιδήρου. τὸ δὲ ἄρης ἀραὶ πατρὸς τεθεὶς ἀληθῆ. ἐπεὶ φησὶν, ὅτι ἐπηράσατο ὁ οἰδίπους διὰ ξίφων τὴν οὐσίαν αὐτῶν μερίσαι. καὶ διανείμασθαι τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ταύτην δὲ τὴν τοῦ οἰδίποδος ἀρὰν ἐπλήρωσεν ὁ σίδηρος:

Ὑπὸ δὲ σώματι γῆς.) πολλὴ τῆς γῆς ἡ ἀφθο-

νία

νία ὑποκείσεται αὐτοῖς. ἢ οὕτως. ὑπὸ γῆν δὲ ὁ πολὺς πλοῦτος αὐτῶν κέκρυπται: Τελευταῖ δ' ἐπηλάλαξαν.) εὐθὺ δὲ τῇ τελευτῇ τούτων ἠλάλαξαν καὶ ἤχησαν. κατὰ τὸν ὀξύφωνον καὶ μεγαλόηχον νόμον, αἱ ἀραὶ τοῦ οἰδίποδος, ἀντὶ τοῦ θόρυβον μέγαν καὶ θρῆνον αἱ ἀραὶ ἐποίησαν εὐθὺ τῷ θανάτῳ τούτων. τοῦ γένους. παντὸς τοῦ οἰδίποδος οὐκέτι φέροντος τὰς συμφοράς. ἀλλ' ἡττηθέντος αὐτῶν καὶ οἱονεὶ δεδωκότος νῶτα τοῖς ἐχθροῖς ἤγουν τοῖς κακοῖς τοῖς κατὰ τὸ γένος τοῦ οἰδίποδος ἐνσκημμένοις. τῆς δὲ βλάβης τρόπαιον ἔστησεν. ἐν αἷς πύλαις ἐθείνοντο καὶ ἐτύπτοντο τοῖς ξίφεσιν οἱ ἀδελφοί. λέγει δὲ τὰς ἑβδόμας πύλας τῆς πόλεως, καὶ τὰς δύο ἀπλέστατα ἡ τύχη ἐπαύθη: Παισθείς.) ἡ ἀντιγόνη φησὶ πρὸς τὸν πολυνείκην, τυφθεὶς καὶ πεσὼν ἔτυψας. φιλικῶς γὰρ διέκειτο πρὸς αὐτόν: Σὺ δ' ἔθανες.) φησὶ δὲ πάλιν ἡ ἰσμήνη. σὺ δὲ ὦ ἐτεόκλεες ὁ θανατώσας τὸν πολυνείκην ἔθανες ὑπ' αὐτοῦ: ἄλλως. οὗτος ὁ πλήξας ἐπλήγης. ὁ δὲ ἀποθανὼν, ἀνελὼν τὸν ἕτερον ἀπέθανες: Ἴτω γόος.) ἴτω δάκρυα. ποτὲ πρὸς τοῦτον, ποτὲ πρὸς ἕτερον ἴτω, καὶ ὁ ἀνελὼν τὸν ἕτερον, καὶ αὐτὸς προκείσεται, τουτέστι τεθνήξεται: Πέλας αἵδ' ἀδελφαί.) ἐγγὺς δὲ τῶν κακῶν, ὧν ἔπαθον οἱ ἀδελφοί, ἐσμὲν καὶ ἡμεῖς αἱ ἀδελφαί. Ἰὼ μοῖρα.) φεῦ μοῖρα βαρέα πάθη παρέχουσα, καὶ ὦ σεβασμία οἰδίπου σκιά. σύ τε ὦ ἐριννὺς ὄντως μεγαλοδύναμος καὶ γενναία τις εἶ:

Τάδ' ἐγγύθεν,) ἀντὶ τοῦ οὐκ ἀλλότρια. ἀλλὰ τοῖς παθήμασιν ἀγχιστεύοντα. οἰδίπου σκιά. σκιὰν οἰδίποδος αὐτὸν καλεῖ τὸν οἰδίποδα: τυφλωθεὶς γὰρ εἴδωλον εἶναι δοκεῖ καὶ οὐ τέλειος ἄνθρωπος.

Ἠὲ, φεῦ φεῦ.) ταῦτα ὡς πρὸς πολυνείκην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ φησὶν, ὅτι ἐκ τῆς φυγῆς ἐπανήκοντες, ἐδείξατε βλάβας ἀφορήτους: Δίυγρα.) πήματα λεγόμενα, καὶ πολλὰ, τριπάλτων δὲ πημάτων τῶν σφοδρῶς πηδησάντων: Σὺ τοίνυν οἶσθα.) οἶσθας ὦ πολύνεικες τὴν μοῖραν ὅσον δυνάται διαβὰς αὐτῆς, ἢ δι' αὐτὴν καταβὰς εἰς τὸν ᾅδην. σὺ δὲ ὦ ἐτεόκλες. οὐ δὲ μετ' οὐ πολύ. οὐδ' ὕστερον ἔμαθες ἀντικρὺς τὸν ἀδελφόν σου πολεμήσας:. Ἰὼ ἰὼ πῆμα.) ἀπὸ γὰρ τῆς εὐνῆς τῆς τοῦ οἰδίποδος ταῦτα. ἄλλως πάρευνοι παρὰ τὴν εὐνὴν τοῦ πατρὸς τουτέστι πλησίον τοῦ τάφος.

16. Δοκοῦντα καὶ δόξαντα.) ὁ κῆρυξ ἐλθὼν φησὶ πρὸς τὴν ἰσμήνην, καὶ τὴν ἀντιγόνην πρέπειμε ἀπαγγεῖλαι ὑμῖν τὰ ἀρέσκοντα τοῖς στρατηγοῖς, καὶ τοῖς προέχουσι τῶν θηβαίων. ταῦτα δέ εἰσι, τὸν ἐτεοκλέα μὲν ταφῆναι περιφανῶς καὶ ἐντίμως. διότι ὑπὲρ τῆς πόλεως τέθνηκε. τὸν δὲ πολυνείκην ἄταφον ῥιφθῆναι, βρωθέντα ὑπὸ τῶν ὀρνέων, διότι ἦλθεν ἀφανίσαι τὴν πόλιν ἡμῶν, ἐὰν οὐκ οἱ θεοὶ διεκώλυσαν: Ὡς ὄντ' ἀναστατῆρα.) ὡς ὑπάρχοντα ἀφανιστὴν καὶ πορθητὴν τῆς πόλεως τῶν θηβαίων: Καὶ μήθ' ὁμαρτεῖν, καὶ μήτε τούτῳ ἐπακολουθῆσαι θύματα ἤδη τοῖς νεκροῖς

κροῖς διὰ χειρῶν ἐργαζόμενα περὶ τύμβῳ τοῦ νεκροῦ. μήτε μὴν ὁ ξυντάτοισ καὶ ὀξυφώνοις θρήνοις τιμᾶν αὐτόν: Τοιαῦτ' ἔδοξε.) τοιαῦτα ἤρεσε τῷ τῷ ταύγματι πάντων τῶν θηλαίων: Κάνακίνδυνον. καὶ εἰς κίνδυνον ἐμβαλὼν ἐμαυτὴν διὰ τοῦτον. ἄλλως. καὶ βάλλω αὐτὸν ἐν τῇ γῇ ὥστε μήτινα κίνδυνον ἀποστῆναι παρά τι θηείων. εἰδέχ ἢ βαρεῖαν, λέγει δὲ, καὶ εἴ ἦν ἐμαυτὴν ἀνακίνδυνον θάψασα τὸν ἀδελφόν. σημ, ὅτι τὸ συγκομίζειν ἢ ἀνακομίζειν καὶ ἐκκομίζειν, ἐπὶ νεκρῶν λέγεται. καὶ συγκομιδὴ μὲν λέγεται ἡ πρὸ τοῦ τάφου πᾶσα ἐπιμέλεια. ἐκκομιδὴ ἡ πρὸς τὸν τάφον ἀπαγωγή. ἀνακομιδὴ ἡ ἐκ τάφου εἰς τάφον μετάθεσις: Μήτ' ὀξυμόλποις.) μήτε θῦσαι περὶ πολυνείκη, μήτε κλαῦσαι ἐπάνω τοῦ τάφου αὐτοῦ τιμήν. καὶ γὰρ τοῦτο οἱ παλαιοὶ ὑπελάμβανον, εἴ τις ἐπὶ τῷ τύμβῳ τοῦ τεθνεῶτος ἔθυσε, καὶ ἐκόψατο, διὰ τοῦτο ὁ κῆρυξ ἵνα μὴ τιμηθῇ ὁ πολυνείκης, ἐντέλλεται μήτε διὰ θυσιῶν, μήτε δι' οἰμωγμάτων τιμηθῆναι αὐτόν: Κόλπῳ φέρουσα.) φέρουσα ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ βυσσίνου πέπλου. διὰ δὲ τούτου τὴν γῆν αἰνίττεται ὡς ἐν ταφιᾶσαι τοῦτον τῇ γῇ μέλλουσα: ἄλλως τῷ τοῦ βυσσίνου κόλπου πέπλῳ τὴν γῆν προκομίζουσα καὶ ἐπιβάλλειν μέλλουσα χῶμα διὰ τοῦ πέπλου διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ὀρύττειν: Τραχὺς γε μέντοι.) τοῦτο φησὶ ὁ κῆρυξ, ὅτι ὁ λαὸς τῆς πόλεως ἐλεύθερος τῶν κακῶν γενόμενος, ὡς ἐκ ποδῶν τῶν πολεμίων γενομένων

νων, τραχὺς καὶ ἀπηνὴς ἔσαι κατὰ σοῦ. ὡς παρὰ γνώμης αὐτοῦ τὸν πολυνείκην θελούσης θάψαι. ἡ δὲ ἀντιγόνη φησὶ πρὸς αὐτόν. τράχυνε, ἀντὶ τοῦ λέγειν πολλάκις ὅτι τραχὺς ἐστὶν ὁ δῆμος. ἀλλ' ὅμως οὐκ ἐκφοβήσει με θάψαι τὸν ἀδελφόν: Ἤδη τὰ τοῦδε.) τὰ περὶ τῆς τιμῆς τούτου τοῦ πολυνείκους ὑπὸ θεῶν κέκριται καλῶς. ἀλλὰ τίμιος καὶ οὗτος παρὰ θεοῖς: Οὔπριν γε χώραν.) φησὶν ὁ κῆρυξ πρὸς αὐτήν. οὐδαμῶς τὰ τοῦ πολυνείκους ἐτιμήθησαν παρὰ τοῖς θεοῖς, πρὶν κακῶσαι αὐτὸν τὴν πόλιν. ἀλλὰ μετὰ τὸ τὴν πόλιν βαλεῖν αὐτοῖς κακοῖς: Ἀλλ' εἰς ἅπαντας.) ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἑνός, ἐτεοκλέους δηλονότι. αὐτὸς γὰρ μόνος ἔβλαψεν αὐτόν, εἰς πάντας τοὺς πολίτας οὐκ ἔδει ἀμείβεσθαι ἐν κακοῖς: Ἀλλ' αὐτόβουλος.) διαιρεῖται ὁ χορὸς τῶν γυναικῶν τῶν μὲν ὑπὲρ πολυνείκους. τῶν δὲ ὑπὲρ ἐτεοκλέους οὐσῶν. ὥσπερ δὲ μεμέρισται ὁ χορός, οὕτως καὶ αἱ ἀδελφαί. καὶ ἡ μὲν ἰσμήνη, τῷ ἐτεοκλεῖ ἀκολουθεῖ καὶ τῇ πόλει. ἡ δὲ ἀντιγόνη, τῷ πολυνείκει: Μὴ δὲ τῷ δόξῃ πάλιν.) μὴ δὲ ἀντεγραμμένως ἐμοί, εἴτ' οὖν ἐναντίως τις οἰηθῇ, γενέσθαι τουτί τὸ θάψαι τὸν ἀδελφὸν πολυνείκην:

Σὺ γε μὴν πολλῶν πενθητήρων.) ἐν τούτῳ διαχωρίζονται γυναῖκες τινὲς συγκλαίουσαι τῇ ἀντιγόνῃ ἕνεκεν τοῦ πολυνείκους. αἱ δὲ τῇ ἰσμήνῃ χάριν τοῦ ἐτεοκλέους: Τίς οὖν ταῦτα.) τίς οὖν πειθείη τοῖς δόξασι τῇ πόλει καὶ τίς ἡμῶν δεῖ ταύτης τῆς γνώμης: Δράτω πόλις.) λείπει τὸ καλῶς, ἵν' ᾖ

οὕτως

οὕτως δράτω, καὶ μὴ δράτω κακῶς τοὺς κλαίοντας καὶ διὰ τοῦτο τὸν πολυνείκην τιμῶντας: Ἡμεῖς μὲν ἴμεν.) καὶ συνθάψομεν σὺν τῇ ἀντιγόνῃ τὸν πολυνείκην. καὶ γὰρ ἐ πάντοτε τῷ δήμῳ καὶ τῇ πόλει τὰ αὐτὰ δοκεῖ: Μετὰ γὰρ μάκαρας.) μετὰ γὰρ τοὺς θεοὺς καὶ τὴν ἑαυτῶν ἰσχὺν, οὐκ εἴασε πόλιν ἡμῶν ἀπὸ χειμερινοῦ κύματος κατακλυσθῆναι, κῦμα δὲ τὴν ἔφοδον εἴρηκε τῶν ἀργείων.

ΤΕΛΟΣ.

VITTORIO EMANUELE

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Τάδε μὲν περσῶν τῶν οἰχομένων.

1 ΤΑ'ΔΕ μὲν περσῶν.) τοῦτο δεικτικῶς οἷον φησὶ τίς πρὸς ἑαυτόν. ὅτι τάδε καὶ ταῦτα πιστὰ, καὶ πιστώματα καλεῖται τῶν περσῶν τῶν πορευθέντων εἰς τὴν ἑλλάδα γῆν. αἰτία τοῦ, ἡμεῖς πιστοὶ χρηματοφύλακες τῶν περσῶν καλούμεθα. καὶ ἐσμὲν ἐπόπται τῶν οἴκων αὐτῶν. οὕστινας ἡμᾶς αὐτὸς ὁ ξέρξης ὁ βασιλεὺς, ὁ τοῦ δαρείου υἱὸς ὡς πρεσβύτας, καὶ ἐντίμους ὄντας, τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ κατὰ πρεσβείαν, προέκρινε τῶν ἄλλων ἐφορεύειν ἤτοι ἄρχειν. καὶ ἐπόπτας εἶναι καὶ ἐπιτηρητὰς τῆς χώρας αὐτοῦ. μὴ δυναμένους πολεμεῖν. τὸ δὲ πιστὰ, τινὲς φασὶν, ὅτι ὑποπτεύσαντες τοὺς κατὰ χορὸν ἑαυτὸν λέγειν πιστώματα περσῶν, ἀγνοοῦσιν ὅτι πόλις ἐστὶ περσῶν ἔσωθεν, πίστειρα καλουμένη, ἣν συγκόψας ὁ ποιητὴς, πιστὰ ἔφη: Ἀμφὶ δὲ νόστῳ.) ταράσσεται φησὶ καὶ θορυβεῖται ἡ ψυχὴ ἔσωθεν. τοῦτο γὰρ θυμὸς δηλοῖ, κακὰ μαντευομένων περὶ τῆς ὑποστροφῆς τοῦ ξέρξου, καὶ τῆς πολυχρύσου καὶ πλουσίας στρατιᾶς τῶν περσῶν. ὁμηρικῶς δὲ πρῶτον τὸν βασιλέα ἔταξεν, εἶτα τοὺς ὑπηκόους. φησὶ γὰρ ἀτρεΐδαι τε καὶ ἄλλοι εὐκνήμιδες ἀχαιοί: Πᾶσα γὰρ ἰσχὺς.) πᾶσα γὰρ ἡ δύναμις ἡ ἀσιατογενὴς

ἤχειν

ἤγουν ἡ περσικὴ ἡ ἐν τῇ ἀσίᾳ γεννηθεῖσα, παρεγέ
νετο καὶ ἐπορθήθη μετὰ τοῦ βασιλέως εἰς τὴν ἑλ-
λάδα. νέον δ' ἄνδρα βαΰζει, ἤτοι νεότητα πᾶσαν
τῶν περσῶν ἀνακαλεῖται ἡ ἀσία. γράφεται δὲ, καὶ
ἑὸν ἤτοι τὸν ἴδιον ἄνδρα: Καὶ τὸ παλαιὸν κίσσι
νον ἕρκος.) ἔστι δὲ καὶ τοῦτο πόλισμα περσῶν, ἔβαν
καὶ ἐπορθήθησαν εἰς ἑλλάδα. οἱ μὲν ἔφιπποι. οἱ
δὲ διὰ πλοίων. ἄλλοι δὲ πεζοί. παρέχοντες καὶ
ποιοῦντες στίφους, καὶ πύκνωμα τοῦ πολέμου. τινὲς
δὲ τὸ παρέχοντες, ἀντὶ τοῦ ὄντες λέγουσιν, ἕτεροι δὲ
ἀντὶ τοῦ διδόντες, καὶ τὸ τοῦ πολέμου, πολέμῳ φα-
σίν: Οἷος ἀμίστρης.) βασιλεῖς μὲν τῶν ἰδίων πό
λεων, ὑποτεταγμένοι δὲ τῷ πέρσῃ. τὰ μὲν τῶν
ὀνομάτων ἱστόρησεν. τὰ δὲ τελέως ἔπλασεν οἷος ἢ
ὁ ἀμίστρης. καὶ ὁ ἀρταφρένης καὶ ὁ ἀστάπης τα
γοὶ καὶ ἡγεμόνες τῶν περσῶν ὄντες, ὁρμῶ-
σι πρὸς τὴν ἑλλάδα. βασιλεῖς μὲν τῶν ἰδίων πό-
λεων ὕπαρχοι δὲ καὶ ὑποκλινεῖς καὶ ὑποτεταγμέ-
νοι μεγάλῳ βασιλεῖ τῷ πέρσῃ: Τοξοδάμαν-
τες.) τοξόται διὰ τῶν τόξων δαμάζοντες τοὺς ἀντι
πάλους, καὶ ἱππικοὶ φοβεροὶ μὲν εἰς τὸ θεαθῆναι
τουτέστιν ἱκανοὶ φοβεῖν ἐκ τῆς ὄψεως. ἐπιτήδειοι δὲ.
καὶ δεξιοὶ πρὸς πόλεμον ἐν τλήμονι καὶ καρτερι
κῇ καὶ γενναίᾳ δόξῃ καὶ γνώμῃ ψυχῆς: Δόξῃ.)
γνώμη. ἢ φιλοτιμίᾳ. ἢ ἐν τῷ στρατῷ δόξῃ καὶ πείσ-
ματι ψυχῆς: Ἀρτεμβάρης.) ὁ διὰ τῶν ἵππων εἰς
τὴν μάχην φερόμενος. ἐπεὶ οἱ αἰγύπτιοι ὑπὸ
τὴν χεῖρα τῶν περσῶν ἦσαν τότε: Ἄλλους δ' ἐμέ
γας.)

γας.) ἄλλους δὲ φησὶν ἔπεμψε συμμάχους τῷ περσῶν ὁ μέγας καὶ ὁ πολλὰ θρέμματα ἔχων νεῖλος. ὑποχείριοι γὰρ ἦσαν περσῶν τότε οἱ αἰγύπτιοι. εἶτα λέγει τίνες ἦσαν οἱ ἀπ' αἰγύπτου καὶ φησὶν. ὁ σουσισκάνης. καὶ ὁ πηγασταγὼν ὁ αἰγυπτιογενής. τινὲς δὲ διαιροῦσι τὸ σουσισκάνης. καὶ πηγὰς καὶ ταγὼν. τὰ γὰρ ὀνόματα ὁ ποιητὴς πέπλακε. καὶ οὐκ ἔστιν αἰγυπτιακά. ἕτεροι δὲ πηγὰς καὶ τὸ ταγὼν, ὡς ἐν ἀναγνώσκουσι πηγασταγὼν: Ἑλειοβάται.) οἱ αἰγύπτιοι ἕλος οἰκοῦντες, ἢ κοινῶς αἰγύπτιοι λέγονται. ἕλος γὰρ ἡ αἴγυπτος. παρ' ἄπασι δὲ ἑλειοβάται λέγονται, οἱ ἐπὶ ἕλους ἐλαύνειν δυνάμενοι ναῦς ὅπερ ἐστὶ δυσχερεστάτων. τινὲς δὲ τὸ ἑλειοβάται στίζοντες, τὸ ἑξῆς ἐρέται δεινοί, λέγουσιν, ἀντὶ τοῦ κωπηλάται νηῶν ἐπιτήδειοι: Ἁβροδιαίτων.) τοιοῦτοι γὰρ ὄντως οἱ λυδοὶ οἱ τὰς σάρδεις οἰκοῦντες, κῦρος ὁ τῶν περσῶν βασιλεὺς, ὁ τοῦ καμβύσου πατὴρ πολεμήσας, κατεδουλώσατο. καὶ ὑποχείρια ἑαυτοῦ πεποίηκεν. ἁβροδίαιτοι δὲ οὗτοι καὶ τὸ παρ' ἀνακρέοντι λυδοπαθεῖς τινὲς, ἀντὶ τοῦ ἡδυπαθεῖς: Τοὺς μητραγαθής.) οὕστινας λυδοὺς ἐξορμῶσι καὶ ἐλαύνουσι καὶ παρακινοῦσι πρὸς τὴν ἑλλάδα ἐποχουμένους ἐν πολλοῖς ἅρμασι. μητραγαθὴς, ὁ ἀρκεύς τε ἀγαθὸς. ἡγεμόνες οἰκονομοῦντες αὐτοὺς, καὶ αἱ πλήσιαι σάρδεις. οὗτοι γὰρ τὰς σάρδεις κατῴκουν: Δίρρυμά τε.) εἰπὼν πολλοῖς ἅρμασι τοὺς λυδοὺς ἐποχεῖσθαι, παρακαλῶν τὴν ἁρματηλασίαν, καὶ ἐκ πόσων ἵππων

ἵππων αὐτὰ συνίστατο ἐδήλωσεν. εἰρηκὼς πέλη καὶ ἅρματα δηλαδὴ ἐξορμῶσι τῶν σαρδέων πεθείππια καὶ ἑξάϊππα ἅρματα ἢ τάγματα. ἐκ τούτου δὲ τῶν ἵππων τὸ πλῆθος δηλοῖ: Βαβυλὼν δ' ἡ πολύχρυσος.) ἡ πλουσία δὲ βαβυλὼν πάμμικτον ὄχλον. εἶτα ἑρμηνεύων τοῦτο φησὶ, ναῶν τε ἐπόχους, ἤτοι λαὸν ναυτικὸν τοῖς ναυσὶν ἐποχούμενον, καὶ πιστοὺς θαρροῦντας φρονήματι τοξικῷ ἤτοι ἐμπείρους τῆς τοξικῆς: Τοιόνδ' ἄνθος.) τοιοῦτο καλλώπισμα καὶ τὸ ἐξαίρετον μέρος τῶν ἀνδρῶν τῆς γῆς τῆς περσίδος οἴχεται καὶ πορεύεται πρὸς τὴν ἑλλάδα. περὶ οὓς πᾶσα γῆ ἀσιῆτις ἡ ἀναθρεψαμένη αὐτοὺς, στενάζει ἐν πόθῳ μαραντικῷ καὶ καυστικῷ: Τοκέες τ' ἄλοχοί τε.) οἱ πατέρες δὲ αὐτῶν, καὶ αἱ ὁμόκοιτοι αὐτῶν γυναῖκες τρομέουσι τὸν χρόνον τείνοντα καὶ μηκυνόμενον τῇ τῶν ἡμερῶν παραφορᾷ τὸν ἡμερόλεγδον, ἤτοι τὸν ἐκ τῶν ἡμερῶν καταριθμούμενον, παρὰ τὸ ἡμέρα καὶ τὸ λέγω τὸ ἀριθμῶ: Πεπέρακε μὲν.) ἐπέρασε μὲν φησὶν ἤδη εἰς τὴν ἀντίπερον γείτονα χώραν, ἤτοι τὴν εὐρώπην οἱ γὰρ πέρσαι τῆς ἀσίας εἰσὶ κάτοικοι. ὁ τοῦ βασιλέως ξέρξου στρατὸς. ὁ τὰς πόλεις περθῶν, ἀμείψας καὶ ἀλλάξας τὸν πορθμὸν τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀθάμαντος ἕλλης ἤτοι τὸν ἑλλήσποντον: σχεδίᾳ λίνῳ δεδεμένη, γεφυρώσας γὰρ τὴν θάλασσαν διὰ τῶν νηῶν πεζῇ ταύτην τὸν στρατὸν αὐτοῦ περάσαι πεποίηκεν: Πολυάνδρου.) ὁ θούριος δὲ καὶ ὁ πολεμικώτατος ἄρχων

ὁ ξέρξης

ὁ ξέρξης τῆς πολυάνδρου ἀσίας ἐπὶ πᾶσαν χθόνα τὴν εὐρώπην δηλονότι ἐλαύνει. ποιμανόριον θεῖον διχόθεν ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης. ποιμανόριον δὲ τὸ πλῆθος τὸ στρατευθὲν ἀνδρικὸν πλῆθος. σημαίνει δὲ τὸ στράτευμα παρὰ τὸ τοὺς βασιλεῖς λέγεσθαι ποιμένας. ὅθεν ποιμανόριον, τὸ ἐκ ποίμνης ἀνδρῶν συνηγμένον βασίλειον: Ἀθαμαντίδος.) ἀθάμας ἔσχε γυναῖκα. ἐξ ἧς τὴν ἕλλην, καὶ τὸν φρύξον πεποίηκεν. τελευτησάσης δὲ τῆς μητρὸς αὐτῶν ἔλαβε τὴν ἰνὼ τὰ δὲ λοιπὰ πάντες οἴδασιν.

Ὀχυροῖσι πεποιθώς.) πεποιθὼς καὶ θαρρῶν ἐφέτους ἢ τοξότους καὶ ἢ γεμάσι τῆς χρυσονόμου γενεᾶς, ὀχυροῖς, στυφέλοις, καὶ σκληροῖς, ὁ ἰσόθεος φὼς καὶ ἀνὴρ τουτέστιν ὁ ξέρξης. τὸ δὲ χρυσονόμου, ἀντὶ τοῦ πλουσίας εἶπε. τινὲς δὲ χρυσογόνου λέγουσι διὰ τὸν περσέα ἀπὸ χρυσοῦ γεγενῆσθαι. ὃ καὶ βέλτιον. ἀπογόνου γοῦν φησὶ τῆς περσέως γενεᾶς. ἢ τῆς τῶν χρυσῶν ἀνθρώπων οἱ πολύχρυσοι:

Πολύγομφον ὅδισμα.) ἀμφὶ τῷ αὐχένι τοῦ πόντου ζυγὸν βαλών, πολύγομφον ὅδισμα καὶ βάδισμα τῶν τῆς θαλάσσης δηλονότι, νώτων ἄνωθεν, ἐγεφύρωσε γὰρ τὸ ἑπταστάδιον τῆς θαλάσσης ταῖς ναυσὶ συνδήσας ἐπιβαλὼν ἄνωθεν ὥς τε ὁδὸν ποιῆσαι ἐπὶ τῶν νεῶν. διὸ πολύγομφον ὅδισμα εἶπε: Θεόθεν γάρ.) θεόθεν γὰρ ἡ μοῖρα κατεκράτησε τοῖς πέρσαις, ὥς τε καὶ πολέμους καὶ μάχας ἐγείρειν. τουτέστιν ἀνέκαθεν ἀνδρεῖοι εἰσίν. καὶ κατὰ τὴν εἱμαρμένην πολεμοῦσι. πολεμι-

κοὶ δὲ

καὶ δὲ ὄντες οὐχ ἡττηθήσονται: Πολέμους πυργοδαΐκτους.) ὁ τοὺς πύργους κατακόπτων καὶ κατερειπών. ἱπποχάρμας δὲ, λέγει τοὺς πολεμικοὺς θορύβους: Ἔμαθον δ' εὐρυπόροιο.) ἔμαθον δὲ ἐσορᾶν ἤγουν βλέπειν πόντιον ἄλσος τῆς εὐρυπόροιο θαλάσσης ἤτοι διὰ θαλάσσης τὰς ὁδοὺς αὐτῶν ποιεῖν, πολιουμένης αὐτῆς ἐν πνεύματι λάβρῳ, ἀφριζομένης δηλαδὴ τῇ κωπηλασίᾳ, ἢ τῷ βιαίῳ ἀνέμῳ. πίσυνοι καὶ θαῤῥοῦντες πείσμασι λεπτοδόμοις, ἤτοι ταῖς ναυσί. πλὴν οὐχ οἱ πέρσαι ναυτικοὶ, ἀλλ' ὑπήκοοι αὐτῶν. ὥστε τὸ ἔμαθον ἀντὶ τοῦ μαθεῖν ἐποίησαν, φησὶν, οἱ πέρσαι τοὺς ὑπηκόους αὐτῶν: Λαοπόροις τε.) ταῖς τοὺς λαοὺς διαπορθμευούσαις, ἢ ταῖς ἀπὸ τῶν κωπηλασιῶν πλαύναις, ταῖς ὑπὸ τῶν λαῶν γινομέναις. οὐχ ὡς αὐτῶν τῶν περσῶν θαλαττίων ὄντων, ἀλλὰ τῶν ἐκείνοις ὑπηκόων παραλίων: Ταῦτά μοι μελαγχίτων.) διὰ ταῦτα ἡ φρήν μου μελαγχίτων καὶ περὶ θήρης οὖσιν ἡ ἀμφιμέλαινα ἀμύσσεται φόβῳ. ἤτοι διακόπτεται ὑπὸ τοῦ φόβου ἀσυνδέτως. ἢ οὕτως ἡ φρήν μου ἡ μελαγχίτων. ἤτοι ἡ δεκτικὴ, καὶ ἐν βάθει μένη, καὶ ἀφανὴς οὖσα, περὶ φόβῳ διακόπτεται. εἴρηται δὲ παρὰ τὸ σὺ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις. τοῖς γὰρ τοῦ σώματος πάθεσι δοκοῦμεν συμπάσχειν καὶ τὴν ψυχήν: Μὴ πόλις πύθηται.) μὴ πύθηται φησὶ καὶ μάθῃ καὶ ἀκούσῃ τὶς τῶν ἑτέρων πόλεων κενὸν ἀνδρῶν ὂν τὸ ἄστυ τῆς σουσίδος. οὕτω γὰρ αὐτὸ κισσίων πόλισμα αἰτι-

δουτον

δυνηρὸν ἔσεται ἤτοι αὐτὴ ἠχήσει τοῖς θρήνοις ἐκ τοῦ ἑκατέρου μέρους: Ὁ δὲ τοῦτ' ἔπος.) ὁ γυναικοπληθὺς ὅμιλος ἐκεῖσε ἀπύων, ὁ δὲ τοῦτο δηλοῖ, τὸ ἔπος. τὸ δὲ ἀπύων, οὕτως νοητέον. ἢ ἔσται ἀπύων καὶ φωνῶν ἔξωθεν λαμβανομένου τοῦ ἔσται. ἢ τὴν μετοχὴν ἀντὶ ῥήματος. ἀντὶ τοῦ ἀπύσει: Πέσῃ λακίς.) ἀπὸ κοινοῦ τὸ μὴ ἵν' ᾖ οὕτως. μὴ πέσῃ ῥῆξις ἐν τοῖς πέπλοις τοῖς βυσσίνοις ἤτοι μὴ διαρρήξεσι τὰ ἱμάτια αὐτῶν: Πᾶς γὰρ ἱππηλάτας.) πᾶς γὰρ ἱππικὸς λαὸς καὶ πεδοστιβής. ἤτοι διὰ πέδῳ καὶ τῇ γῇ πεειπατῶν. καὶ πεζῇ βαδίζων. καταλελοίπασι τὴν πόλιν ἀκολουθοῦντες τῷ ξέρξῃ. ὥσπερ δὲ σμῆνος τῶν μελισσῶν ἕπεται τῷ ἀρχηγῷ αὐτῶν, λέγεται γάρ, ὡς εἰ μὴ ἀρχηγὸς τῶν μελισσῶν πρότερον πετάσει ἄλλως οὐχ ἵπτανται: Τὸν ἀμφίζευκτον.) ἐξαμείψας καὶ περάσας τὸν ἀμφίζευκτον, ἅλιον πρῶνα τῆς ἀμφοτέρας γῆς τῆς εὐρώπης δηλαδὴ καὶ τῆς ἀσίας. ἀμφίζευκτον δὲ, τὸν ζευγνῦντα ἄμφω τὰς ἠπείρους, ἢ ζευγνύμενον ὑπ' ἀμφοῖν. ἢ τὸν περιζευχθέντα. βατὸν γὰρ ἐποίησεν ὁ ξέρξης. πρῶνα δὲ τὸν προνεύοντα καὶ εἰς τὰς ἀμφοτέρας ἠπείρους. ἢ τὸν κοινὸν ἑκατέρας γῆς. μεταξὺ γὰρ ἐστὶν εὐρώπης καὶ ἀσίας: Λέκτρα δ' ἀνδρῶν.) τὰ λέκτρα δὲ τῶν ἀνδρῶν τῇ αὐτῶν ἀποδημίᾳ καὶ ἀπουσίᾳ πίμπλανται, καὶ πληροῦνται τοῖς δακρύσιν. αἱ δὲ περσίδες γυναῖκες, ἀκροπενθεῖς καὶ ἐπιμανῶς πενθοῦσαι: Ἑκάστῳ πόθῳ.) ἑκάστηκυῖα περσὶς γυνὴ τὸν ἑαυτῆς εὐνατῆρα καὶ ἄνδρα ἀποπεμ-

ἀποπεμψαμένη εἰς τὸν αἰχμήεντα θοῦρον, ὦ πόλεμον. λείπεται αὕτη τοῦ λοιποῦ μονόνυξ καὶ μόνη: Ἀλλ' ἄγε πέρσαι.) ἀλλὰ φέρε ὦ πέρσαι αἰεζόμενοι καὶ ἐγκαθήμενοι εἰς τοῦτο τὸ ἀρχαῖον στέγος ἤγουν εἰς ταύτην τὴν ἀρχαίαν καθέδραν, φροντίσωμεν καὶ βουλευσώμεθα πῶς πράσσει καὶ ποιεῖ ἐν ἑλλάδι ὁ ξέρξης. χρεία δὲ προσήκει. τὸ δὲ ἀντὶ τοῦ γάρ. ἡ χρεία προσήκει, καὶ ποιεῖ τὸ βουλεύεσθαι: Τὸ πατρωνύμιον.) τὸ πατρωνύμιον γένος ἤτοι ὁ κατὰ πατέρα συγγενὴς ἡμῖν, τουτέστιν ὁ ἐκ προγόνου ἰθαγενής: Πότερον ἄρα φησίν.) ἡ ὁρμὴ τοῦ τόξου ἐστὶ τὸ νικῆσαν καὶ ἡττῆσαν τοὺς ἀθηναίους ἢ ἰσχὺς τῆς δορυκρανοῦς λόγχης κεκράτηκε καὶ ἐνίκησε τοὺς πέρσας δηλαδή. οἱ μὲν γὰρ πέρσαι, τοξόται. οἱ δ' ἀθηναῖοι λογχοφόροι. ὃ δὲ λέγει, τοῦτό ἐστιν. ἆρα οἱ πέρσαι ἐνίκησαν τοὺς ἀθηναίους. ἢ οἱ ἀθηναῖοι τοὺς πέρσας: Ἀλλ' ἥδε θεῶν.) ἀλλ' αὕτη ἡ τοῦ βασιλέως μήτηρ. ἡ δέσποινα δὲ ἐμοὶ ὑπάρχουσα φῶς τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ἴσον τῇ θεῶν ὁρμᾶται ἤτοι ἔρχεται. λέγει δὲ τὴν ἄτοσσαν. ἥτις ἦν θυγάτηρ μὲν κύρου, γυνὴ δὲ δαρείου. μήτηρ δὲ ξέρξου: Καὶ προσφθόγγοις δέ.) καὶ προσηγόροις δὲ λόγοις πρέπει αὐτὴν προσφωνεῖ ἤτοι πρέπει χαιρετίσαι αὐτήν, εἶτα κοινῶς ὁ χορὸς χαιρετίζων αὐτήν, φησίν. ὦ χαῖρε βασίλεισσα τῶν περσίδων τῶν βαθυζώνων. βαθύζωνοι δὲ αἱ περσίδες, διὰ τὸ κροσσωτὰς ζώνας ἔχειν: ταῦτα δὴ ἀκούσασα ἡ ἄτοσσα τοῦ χοροῦ εἰπόντος. ὅτι

μὴ ἡ πρὶν εὐτυχία μεθέστηκε, φησί. διὰ ταῦτα καὶ ἐγὼ παραγίνομαι ἐν ταῦθα πρὸς ὑμᾶς, καταλείψασα τοὺς χρυσῷ κεκοσμημένους οἴκους, καὶ τὸν βασιλικὸν κοιτῶνα. καὶ ἐμὲ κατὰ τὴν καρδίαν ἔσωθεν κόπτει φροντίς. εἰς ὑμᾶς δὲ εἴπω λόγον οὐδαμῶς ἐμαυτῆς οὖσα. ἤτοι οὐδόλως ἐμαυτῆς κυρία τυγχάνουσα, οὐκ ἄφοβος. δονοῦμαι γὰρ, καὶ τῶν φρενῶν ἐξίσταμαι τῷ ὀνείρῳ.

3 Μέγας πλοῦτος.) δέδοικα φησί, μήπως ὁ μέγας πλοῦτος καὶ ἡ εὐδαιμονία, κονίσας, καὶ κονιθεὶς καὶ βληθεὶς ἐν τῷ ποδί, καὶ ἀφεὶς καὶ λακτισθεὶς εἰς οὖδας, ἀνατρέψῃ τὸν ὄλβον ὃν ὁ δαρεῖος εἷλεν. ἤτοι τὸ κλέος ὃ ἔλαβεν ὁ δαρεῖος καὶ εἰς μέγα ὕψωσεν οὐ χωρὶς τῶν θεῶν: Ταῦτά μοι διπλῆ μέριμνα ἄλεκτος.) ἡ δὲ τοιάδε, μήτε χρημάτων πλῆθος σέβειν ἀνάνδρων, ἤτοι ἀνδρῶν ἐκεῖσε μὴ παρόντων. μήτε τοῖς ἀχρημάτοις ἀνδράσι δηλονότι τοῖς πένησι, λάμπειν φῶς εὐτυχές, ὅσον ἐστὶ σθένος, ὅ ἐστι οὐ πάσης ἀπολαύουσι τῆς τοῦ φωτὸς ἡδονῆς οἱ πένητες. ἑκατέρων γὰρ λειπόντων, τὸ τῆς εὐδοκιμήσεως δυσχερές, χωρὶς μὲν ἀνδρῶν ἄχρηστα εἰσὶ τὰ χρήματα. χωρὶς δὲ χρημάτων οἱ ἄνδρες, καὶ ἁπλῶς οἱ μὴ ἔχοντες ταῦτα, ἀνίσχυροι:

Ἔστι γὰρ πλοῦτος.) ἔστι γὰρ ἡμῖν πλοῦτος ἀμεμφὴς καὶ ἄφθονος, δεδοίκαμεν δὲ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἄνδρας. ὀφθαλμὸν γὰρ καὶ φῶς τὴν τοῦ δεσπότου παρουσίαν νομίζω: Ἀμφὶ δ' ὀφθαλμοῖς.) ἤγουν ἀμφὶ τῷ ξέρξῃ ὀφθαλμὸν γὰρ ἐκεῖνον καλεῖ:

λεῖ· Πρὸς τὰ δ' οὕτως ἐχόντων.) πρὸς ταῦτα φησὶ γίνεσθέ μοι σύμβουλοι τούτου τοῦ λόγου ὦ πιστοὶ σου γηραλέα πιστώματα. ἤτοι ὦ ἀρχαῖοι γέροντες πιστοὶ, ὡς τούτων, ὧν εἶπεν οὕτως ἐχόντων ἀντὶ τοῦ ἀληθῶν ὄντων· Εὖ τὸ δ' ἴσθι γῆς ἄνασσα.) γίνωσκε ὦ βασίλισσα ἐπὶ λόγου, καὶ ἔργου, ἐφ' οὗ ἂν δυνώμεθα πρᾶξαι καὶ εἰπεῖν, οὐδὶς σὲ φράσαι, ὥστε μὴ ἐν λόγῳ καὶ ἔργῳ βοηθῆσαί σοι·

Πολλοῖς μὲν ἀεί.) ἡ ἄτοσσα φησὶ πρὸς τὸν χορόν. πολλὰ μὲν νυκτερινὰ ὀνείρατα φαντάζομαι, ἐξ οὗ καιροῦ ὁ ἐμὸς παῖς ὁ ξέρξης διακομίσας στρατὸν πορεύεται, καὶ ἄπεισιν εἰς τὴν γῆν τῶν ἰαόνων θέλων ἐκπορθῆσαι αὐτήν. ἀλλ' οὐδαμῶς τοιοῦτον ὄναρ φανερὸν εἶδον ποτὲ, ὥσπερ ἐπὶ τῆς παρελθούσης νυκτός. λέξω δέ σοι τοῦτο. ἰστέον δὲ ὅτι ἰάονες οἱ ἀθηναῖοι λέγονται ἔκ τινος ἴωνος βασιλεύσαντος αὐτῶν· Γένους τ' αὐτοῦ.) ἀνθρώπων ὁ ἁλικαρνασεὺς φησὶ τὸν ὠκεανὸν γῆμαι πομφολύγην καὶ παρθενόπην. σχεῖν δὲ ἐκ μὲν παρθενόπης, εὐρώπην καὶ θρᾴκην. ἐκ δὲ πομφολύγης, ἀσίαν καὶ λιβύην. ἀφ' ὧν τὰς ἠπείρους ὀνομασθῆναι συμβέβηκεν. ἡ γοῦν ἄτοσσα φησὶ δύο γυναῖκας κατ' ὄναρ ἰδεῖν, τὰς δύο ἠπείρους ταύτας ἀσίαν καὶ εὐρώπην·

Τούτω στάσιν.) ταύτας φησὶ τὼ γυναῖκε τὴν ἀσίαν καὶ τὴν εὐρώπην, λίαν ἐγὼ ἐδόκουν ὁρᾶν στάσιν τινὰ, καὶ φιλονεικίαν τεύχειν καὶ κατασκευάζειν, καὶ ποιεῖν ἐν ἀλλήλαις. παῖς δὲ ὁ ἐμὸς παθὼν στασιαζούσας ταύτας, κατεῖχε καὶ ἐπράϋνε καὶ ἡμέρου αὐτάς. ἤθελε γὰρ ὁ ξέρξης εἰς ἑνὸς ἀ-

γαγεῖν κράτος τὴν εὐρώπην καὶ τὴν ἀσίαν, ὑπὸ ἅρμασι δὲ ζεύγνυσιν αὐτῷ ἀντὶ τοῦ αὐτὰς καὶ λέπαδνα. ἤτοι ζυγόλωρα ὑπέθηκεν ὑπὸ τῶν αὐχένων αὐτῶν: Χ' ἡ μὲν.) καὶ ἡ μὲν ἤγουν ἀσία, ἐπυργοῦτο καὶ ἐκοσμεῖτο, καὶ ἥρετο τῇ στολῇ τῇδε. δεικτικῶς δὲ τοῦτο ἀντὶ τοῦ περσικῇ ταύτῃ, ἣν φορῶ. εἶχε δὲ στόμα εὐαρκτον, καὶ ὑπήκοον καὶ πειθήνιον ἐν τοῖς χαλινοῖς: Ἡ δ' ἐσφάδαζε.) ἡ δὲ εὐρώπη, ἐσφάδαζε, καὶ ὥρμα καὶ ἐπήδα. καὶ διὰ τῶν χειρῶν ἐν τῇ τοῦ δίφρου βίᾳ, ῥήσσει τὸν δίφρον, καὶ ξυναρπάζει ἄνευ χαλινῶν, ἤτοι ἀχαλίνωτον γενόμενον. καὶ τὸν ζυγὸν συνθλᾷ. πίπτει δὲ ἐκ τοῦ ἅρματος ὁ ξέρξης. οὗτος γὰρ ἦν ὁ ὑπὸ ζυγὸν ἔχων αὐτὰς καὶ πατὴρ δαρεῖος παρίσταται οἰκτείρων αὐτὸν, ἐπεὶ δὲ τοῦτο εἶδεν ὁ ξέρξης αἰδεσθεὶς τὸ πτῶμα, διαρρηγνύει τοὺς οἰκείους πέπλους: Καλλιρρόου πηγῆς.) πηγή τις ἱερὰ ἀφ' ἧς ἀνιμῶντο νᾶμα ταῖς θυσίαις ἐπιχέεσθαι. διὰ γοῦν τὸ ἐξ αὐτῆς τὰς θυσίας γενέσθαι, καλλίρροον αὐτὴν ὠνόμαζον ἀποτροπαστὴν δὲ τῶν ὀνείρων φασὶν εἶναι τὸν ἥλιον. τούτου γὰρ ἐπιλάμψαντος, οἱ ὄνειροι διασκεδάζονται: Μεθύστερον.) μετὰ δὲ τοῦτο ὁρῶ κίρκον ἤτοι ἱέρακα σφαδάζοντα καὶ ὀξέως κινούμενον ἐν τοῖς πτεροῖς, καὶ ἐν τοῖς ὄνυξι, τὸ κάρα, καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀετοῦ διακόπτοντα. ὁ δὲ ἀετὸς ἤγουν ὁ ξέρξης οὐδὲν ἄλλο ἐποίει, ἢ μόνον παρεῖχε τῷ ἱέρακι τὸ σῶμα χρᾶσθαι, ὡς βούλεται. ἀετὸν οὖν τὸν ξέρξην φησί. διὰ τὸ βασιλικὸν ἢ γενναῖον ἱέρακα

δὲ τὸ τῶν ἀθηναίων στράτευμα διὰ τὸ πρὸς τοὺς πέρσας ἐλάττονα ἔχειν κατὰ πολὺ τὴν δύναμιν:

Στείλας στρατόν.) τοῦτ' ἐστι κοσμήσας. ὁμώνυμος γάρ ἐστι λέξις. ἔστι γὰρ στέλλω τὸ κοσμῶ, ἐξ οὗ καὶ στολή. στέλλω τὸ πλέω. ἐξ οὗ καὶ στόλος. στέλλω τὸ ἀποστέλλω, ἐξ οὗ καὶ ἀπόστολος: Λέπαδνα.) οἱ παχεῖς ἱμάντες, οἷς ἀναδεσμοῦνται οἱ τράχηλοι τῶν ἵππων πρὸς τὸν ζυγόν, ἐτυμολογεῖται δὲ ἀπὸ τοῦ λέπω τὸ λεπίζω, λέπανον, καὶ λέπαδνον. τινὲς δὲ λέπαδνα τοὺς μασχαλιστῆρας φασί: Θέλουσα θῦσαι πέλαδνον.) πέλανος κυρίως. ὁ πεπηγὼς ῥύπος λέγεται. ἄλλως. ὁ ἀφρὸς γινόμενος ἐν τῇ χύτρᾳ. ἐτυμολογεῖται δὲ ἀπὸ τοῦ πέλω τὸ ἀναστρέφομαι. ἐνταῦθα δὲ πέλανον, τὴν θυσίαν φασί: Οὐχ ὑπεύθυνος πόλει.) οὐ τιμωρητέος οὐδὲ δίκας ὀφείλων διὰ τὸ ὑμᾶς αὐτὸν παρορμῆσαι. καὶ κοινῷ δόγματι γενέσθαι τὴν ἐκείνου ἔξοδον καὶ πρὸς τοὺς ἀθηναίους ἄφιξιν.

4 Οὔτε βουλόμεθα.) ὁ χορὸς ἀκούσας τοῦ ὀνείρου τῆς ἀτόσσης, φησὶ πρὸς αὐτήν. ὦ μῆτερ τοῦ ξέρξου. οὐδαμῶς θέλομεν οὔτε ἄγαν ἐκφοβεῖν ἐν λόγοις σὲ, ἤτοι λέγειν ὅτι κακὰ ταῦτά ἐστιν, ἃ εἶδες, οὔτε παραθαρσύνειν τῷ οἴεσθαι, ὅτι καλά. τοὺς θεοὺς δὲ τοὺς οὐρανίωνας πρῶτον ἐν ἱκεσίᾳ παρακαλέσασα, εἴ τι κάκιστον, καὶ μισητὸν εἶδες, ζήτει αὐτοὺς ποιεῖν ἀποσόβησιν τούτων. τὰ καλὰ δὲ πεπληρωμένα γενέσθαι καὶ σῷα, καὶ τῷ ξέρξῃ, καὶ τῇ πόλει. δεύτερον δὲ πρέπει σε ἐπιθῦσαι θυσίας τῇ γῇ

τε καὶ τοῖς κάτω νεκροῖς. αἰτοῦ δὲ καὶ ζήτει, καὶ παρακάλει τὸν δαρεῖον, ὃν λέγεις ἰδεῖν κατ' ὄναρ ταῦτά σοι ἀγαθὰ κάτωθεν ἀπὸ τῆς γῆς πέμπειν εἰς φάος. ἤτοι ἀναδιδόναι σοι ἀγαθὰ τὰ ὀνείρατα ἃ εἶδες. οἱ γὰρ ὄνειροι ἐκ τῆς γῆς ἀνέρχεσθαι λέγονται: Τοὔμπαλιν δέ.) καὶ ταῦτα ἐναντία τούτων τῶν ἀγαθῶν αἰτοῦ κατεχόμενα τῇ γῇ ἀμαυροῦσθαι. ἤτοι ὑπὸ τῆς γῆς κρατηθέντα ἀφανισθῆναι ὑπὸ σκότει: Ταῦτα θυμόμαντις.) ταῦτα φησὶ προήνεσα, οὐ φύσει μάντις ὤν. ἀλλ' ἀπὸ λογισμοῦ κρίνων, καὶ ἐνθυμήσεως. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ θυμόμαντις: Τῶν δ' ἐκρίνομεν πέρι.) τὸ φανερὸν κρίνομεν. εἰς καλὸν τὰ ὁραθέντα μοι ὀνείρατα ἐκβιβασθῆναι. τὸ δ' ἄλλο κρίνομεν τόδε καλὸν γενέσθαι τὸ, ἐὰν ἀπελθοῦσα θύσῃς τοῖς θεοῖς, ὡς προέφημεν: ἀλλὰ μὴν εὔνους. ἀλλὰ δὴ σὺ ὁ πρῶτος ἀκούσας τοῦ ὀνείρου, εὐνοϊκῶς συνεβούλευσας ἐξιλεάσασθαι οὐρανίους, καὶ καταχθονίους δαίμονας: Ἐξιλεοῖτο δέ.) σὺ μὲν φησὶν ἐκύρωσας, καὶ ἐβεβαίωσας ταύτην τὴν φήμην τοῦ θῦσαι δηλονότι τοῖς θεοῖς ὑπὲρ τοῦ παιδὸς τοῦ ἐμοῦ καὶ τῶν ἐμῶν οἴκων. εἴθε δὲ ἡ ἐξιλέωσις εἰς ἀγαθὸν ἀποβαίνῃ. Ταῦτα δὲ ὡς λέγεις, πάντα ποιήσομεν τοῖς θεοῖς καὶ τοῖς κάτω νεκροῖς, ὁπόταν ἀπέλθωμεν εἰς τοὺς οἴκους ἡμῶν: Τῆλε πρὸς δυσμαῖς.) ἐρωτηθεὶς ὁ χορὸς ποῦ λέγουσι τὰς ἀθήνας κρατεῖσθαι, καὶ ἐν ποίῳ μέρει τῆς γῆς, φησὶν ὅτι μακρὰν πρὸς ταῖς δυσμαῖς τῶν φθινασμάτων τοῦ θεοῦ ἡλίου. ὁ ἥλιος γὰρ

παρα

παρὰ πέρσαις ἱμάτια. φθινασμάτων δὲ τῶν δύσεων ἢ τῶν ἐκλείψεων. ὅτι γὰρ δύει ὁ ἥλιος, ἐκλείπει. ἔνθα καὶ λὶψ ὁ ἄνεμος ἀπὸ δυσμῶν: Πᾶσα γάρ.) ἐὰν ἀθήνας κρατήσῃ ὁ ξέρξης, τηνικαῦτα καὶ τὴν ἑλλάδα πᾶσαν καταδουλώσει. αἱ μὲν ἀθῆναι εἰσὶν ἰσχυρότατα τῆς ἑλλάδος. τοῦτο δὲ λέγει, θέλων ἐπαινέσαι τὰς ἀθήνας μέμνηται. μήδους δὲ τοὺς πέρσας εἴρηκεν: Ἀργύρου πηγή τις.) ἐν θωρικῷ γὰρ καὶ ἐν θακείῳ μέταλλα. ἀργύρου τυγχάνουσιν: Πότερα γάρ.) ἆρα φησὶ διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῖς πρέπει ἡ βολὴ ἢ τοξική. ἀντὶ τοῦ οἴδασι τὸ ξύειν οἱ ἀθηναῖοι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ χορὸς, λέγει, οὐδαμῶς τόξα ἕλκειν οἴδασιν. ἔγχη δὲ σταδαῖα: ἤτοι ξίφη σταδαῖα. δι' ὧν συστάδην καὶ ἐγγύως καὶ πλησίον μάχονται. τοὺς γὰρ ἐκ διαστημάτων μαχομένους κατηυτέλιζον: Τίς δὲ ποιμάνωρ.) τίς δέ φησιν ἐστὶ ποιμάνωρ ἤτοι βασιλεὺς τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ στρατεύματος. ποιμένες γὰρ οἱ βασιλεῖς λέγονται. ὁ δὲ χορὸς ἀποκριθεὶς λέγει· οὐχὶ τινὸς ἀνδρὸς ὀνομάζονται δοῦλοι οὐχ ὑπήκοοι: Πῶς ἂν οὖν μένοιεν.) ἀκούσασα ἡ ἄτοσσα ὅτι οὐδὲ τινος ἀνδρὸς εἰσὶ δοῦλοι οὐδὲ ἐπήκοοι οἱ ἀθηναῖοι, φησί. πῶς ἂν οὖν εἰ ἐναρχίαν εἶχον, καὶ πρὸς διάφορα διὰ τοῦτο θελήματα μετεστράποντο, ἴσχυσαν πολεμῆσαι τοὺς ἐπελθόντας αὐτοῖς, ὡς ὑπὸ ἑνὸς συνθήματος, πέρσας: Δεινά τοι λέγει.) χαλεπὰ λέγει τοῖς γονεῦσιν τῶν ἰόντων καὶ ἐλθόντων εἰς ἀθήνας, ὥστε φροντίσαι αὐτῶν: Ἀλλ' ἐμοί.) ἰδών.

ὁ χορὸς τὸν ἄγγελον ἐρχόμενον, φησὶ πρὸς τὴν ἄπασαν. ἀλλ' ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἤτοι κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν καὶ δόκησιν, πάντως γνώσεις ἀληθῆ λόγον. τοῦ δὲ γὰρ, τούτου τοῦ ἀνδρὸς τὸ δράμημα καὶ τὸ βάδισμα περσικὸν φαίνεται. καὶ φέρει ἡμῖν ὥστε ἀκούειν φανερὸν ἢ πρᾶγμα ἀγαθὸν, ἢ κακόν: Ὤμοι κακόν μέν.) φεῦ μοι κοινὸν μέν ἐστιν ἀγγέλλειν καὶ μηνύειν καὶ λέγει κακά, στέργει γὰρ οὐδεὶς ἄγγελον κακῶν ἐπῶν. ὅμως δὲ ἀναγκαῖον, ἐστὶν ἀναπτύξαι καὶ ἀνακαλύψαι καὶ φανερὸν θεῖναι ὅλον τὸ πάθος, ἅπας γὰρ στρατὸς τῶν περσῶν ὄλωλεν:

Ἄνια ἄνια.) νεωστὶ μηνυθέντα κακὰ ὑπό τινος τῶν δαιμόνων ἄνια καὶ λυπηρὰ καὶ ἀνίατα: Διαίνεσθε πέρσαι.) κλύοντες καὶ ἀκούοντες. τὸ δ' ἄχος ἀντὶ τοῦ ταύτην τὴν λύπην: Ὡς πάντα γ' ἐς ἐκεῖνα.) τὸ ὡς ἀντὶ ὅτι, καὶ ἀντὶ τοῦ λίαν πάντα ἐκεῖνα ὅσα ἔφην διαπεπραγμένα ἐστί. κἀγὼ δὲ ἀέλπτως νόστιμον βλέπω φάος ἀντὶ τοῦ ἀνελπίστως ὑποστρέψας ζῶ, καὶ βλέπω τὸ φῶς: Ἦ μακροβίοτος.) ὄντως μακροβίοτος, καὶ πολυχρόνιος ὅδε, καὶ οὕτως ὁ αἰὼν καὶ ὁ χρόνος καὶ βίος ἐφάνη ἡμῖν τοῖς γηραιοῖς διὰ τὸ ἀκούειν τοῦτο τὸ πῆμα καὶ τὸ βλάβος τὸ ἀνέλπιστον: καὶ ἄλλως, εἰς τοῦτο ἐμακρώθη ὁ βίος ἡμῶν εἰς τὸ ἀκοῦσαι τὰ τοιαῦτα κακά.

5 Καὶ μὴν.) καὶ μὴν αὐτὸς ἐκεῖσε παρὼν καὶ αὐτοψεὶ ὁρῶν τὰ τελούμενα, καὶ μὴ ἐξ ἑτέρων ἀκηκοὼς, φράσαιμι ἂν οἷα καὶ πόσα τὰ κακὰ ἐπορσύνθη, καὶ κατεσκευάσθη καὶ ἐγένετο: Στυγναὶ δ' Ἀθῆναι.)

ἀθῆναι.) καὶ αἱ ἀθῆναι στυγναί, γειτόνασιν τοῖς πολεμικοῖς πέρσαις. Τινὲς δὲ τὸ στυγναὶ δ᾽ ἀθῆναι, τοιοῦτον φασίν. ὅτι ἡμῖν τοῖς δαΐοις στυγνότητος αἴτια εἰσὶν αἱ ἀθῆναι. ὅ ἐστι τῶν ἀθηνῶν ἡ μνήμη. στυγνοὺς ἡμᾶς ποιεῖ. ἔστι δὲ τὸ πρῶτον κάλλιον: Καὶ ἐποίησαν εὐνίδας.) ἐστερημένας, καὶ ἀνάνδρους: Τίς οὐ τέθνηκε.) καλῶς πρῶτον περὶ τῶν ζώντων ἐρωτᾷ ἡ ἄτοσσα τὸν ἄγγελον ὡς ὄντων ὀλίγων. ὁ δέ, περιέσησι καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀποθανόντων. ἄλλως καπίσασιν λαβὼν τοῦ θορύβου μὴ θορυβούμενος: Ὅστ᾽ ἐνθάδε σκηπτουχία.) Τινὲς τὸ ὥστε, διὰ τοῦ ω μεγάλου γράφουσι. καὶ φασὶ πῶς τεθνηκώς. ἤγουν ἐνθάδε σκηπτουχία θανών: Ἐμοῖς μὲν εἶπας.) ἡ ἄτοσσα, ἀκούσασα τοῦ ἀγγέλου εἰπόντος ὅτι ὁ ξέρξης ζῇ φησίν. εἶπας φῶς μέγα τοῖς ἐμοῖς οἴκοις. καὶ λαμπρὰν ἡμέραν ἐκ νυκτὸς μελαίνης. ἐνόμιζε γὰρ αὐτὸν τεθνάναι: Ἀρτεμβάρης δέ.) ὁ ἀρτεμβάρης δὲ ἡ γεμὼν καὶ ὁ διοικητὴς τῆς μυρίας ἵππου ἤτοι ὁ ἔχων ἵππους πολλοὺς θείνεται καὶ τύπτεται καὶ σφάλλεται περὶ τὰς ἀκτὰς καὶ τοὺς αἰγιαλοὺς τοὺς σκληροὺς καὶ τραχεῖς, αἰγιαλὸς ἐστὶ τῆς σαλαμῖνος τῆς λεγομένης σιλενιάδος ἄκρας. ὡς τιμόξενος ἐν τῷ περὶ λίμνων φησί: Χὠ χιλίαρχος.) καὶ ὁ χιλίων στρατιωτῶν ἄρχων δαδάκης ἐκ τῆς νηὸς ἀφήλλατο καὶ ἐπήδησε πήδημα κοῦφον καὶ ἐλαφρὸν καὶ σύντομον καὶ ταχύ. ἐν πληγῇ δορός, ἤγουν περὶ δόρατι πληγείς, ἐξέπιπτε καὶ ἦλθεν ἔξωθεν τῆς νεώς: Τενάγων ὁ ἄριστος ὁ

ἰθαγε-

ἰθαγενής.) ἢ ὁ πολίτης τῶν Βακτρίων Βάκτρα
γὰρ πόλις Περσίδος, πολεῖ ἢ ἀναστρέφεται τὴν θα-
λασσόπληκτον νῆσον τοῦ Αἴαντος. ἐμφαίνεται γὰρ
διὰ τοῦτο ὡς οὐ καλῶς μαχεσάμενος ἢ ἀναιρεθεὶς
πρὸς τὰς τῶν μακάρων νήσους αὐλίζεται. φαίνε-
ται δὲ ὁ Αἰσχύλος κωμῳδῶν τοῦτον: Λίλαιος,
Ἀρσάκης.) ταῦτα τὰ ὀνόματα, οὐκ ἔχει τὸν τῆς αἰ-
γύπτου χαρακτῆρα. ἀλλὰ ποιητικῶς διαπέπλα-
σται: Οἳ δ' ἀμφὶ νῆσον.) οὗτοι περὶ τὴν νῆσον τὴν
πελειοθρέμμονα, ἤτοι τὴν Σαλαμῖνα. πολυφή-
ρων γὰρ αὕτη. συνέκρουον ἀλλήλοις ἀπὸ μεταφο-
ρᾶς τῶν ἀλόγων ζώων τῶν συγκρουόντων τοῖς κέ-
ρασι: Μάταλλος.) καὶ ὁ Μάταλλος ὁ ἡγεμὼν
καὶ ὁ ἄρχων τῆς μελαίνης ἵππου τῆς φισμυρίας
θανὼν ἔτεγγε καὶ ἔβρεχεν ἐν πορφυρέῃ βαφῇ ἤ-
τοι τῇ διὰ τοῦ αἵματος, τὴν πυρρὰν γενειάδα τὴν
ζαπληθῆ καὶ ἄγαν πολλὴν ἢ δασύτριχον: Τὴν
πελειοθρέμμονα. ταῦτα οὐκ ἔχει χαρρακτῆρα. ἀλ-
λὰ ποιητικῶς διαπέπλασται. ἐκεῖ ἀπελθὼν
κατῴκησε τὴν Σαλαμῖνα τὴν σκληρὰν καὶ πε-
τρώδη. ἢ καὶ οὕτως ἐν Σαλαμῖνι κατοικήσας δυσφή-
μως παρόσον ἀνυπόστροφος αὐτῷ ἡ ἐκ ταύτης ἔ-
φοδος γέγονεν. Ὅ θ' ἐσθλός.) ὁ ἐσθλός τε καὶ ἀγα-
θὸς Ἀριόμαρδος ὁ παρασχὼν καὶ δοὺς πένθος ἢ
θρῆνον τοῖς Σάρδεσιν. πατρὶς γὰρ αἱ Σάρδεις αὐτῷ.
ὁ Θάμυεις τε ὁ ταγὸς καὶ ἡγεμὼν νηῶν πεντήκοντα
πεντάκις τοῦτ' ἐστιν διακοσίων πεντήκοντα τὸ γένος
ὢν ἀπὸ Λύρνης τῆς χώρας, κεῖται δείλαιος ἢ ἄ-
θλιος

θλιβόμενος θανὼν οὐ μάλα εὐτυχῶς.

6 Συέννεσίς τε πρῶτος.) ὁ συέννεσίς τε. ὁ πρῶτος εἰς θαῤῥαλεότητα καὶ ἀνδρείαν ὁ ἡγεμὼν τῶν κιλίκων εὐκλεῶς ἀπώλετο ἀντὶ τοῦ καλῶς καὶ ἀνδρείως μαχεσάμενος ἀπώλετο, εἷς ἀνὴρ ὤν. καὶ πολλοὺς πόνους ἐμποιήσας τοῖς ἐχθροῖς ὡς ὑπὲρ πολλοὺς μαχεσάμενος: Μὴ σοὶ δοκοῦμεν.) μὴ δοκεῖ ἡμᾶς ἡττηθῆναι ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἤτοι τῇ ναυμαχίᾳ, ἀλλ' οὕτω τίς δαίμων κατέφθειρε τὸν λαὸν, ἤτοι τὸν στρατὸν τῶν περσῶν: Ἀρχὴ τε ναυσί.) ἀρχὴ δὲ τῆς συμβολῆς τῶν νηῶν. ἤτοι τῆς ναυμαχίας. ἆρα οἱ ἕλληνες, ἢ ὁ παῖς ὁ ἐμὸς ξέρξης καταυχήσας ἐπαρθεὶς καὶ θαρσύνας τῷ πλήθει τῶν νηῶν:

Ἦρξε μὲν.) ἀρχὴ τίς ἐγένετο τοῦ παντὸς κακοῦ, ποθὲν ἐλθὼν τελχὶν ἤ τις ἢ δαίμων, εἶτα διηγεῖται τὸ γεγονός. καὶ λέγει, ὅτι τὶς ἕλλην ἀπὸ τοῦ στρατεύματος τῶν ἀθηναίων ἐλθὼν εἶπε. πρὸς ξέρξην τάδε, ἃ καὶ κατὰ μικρὸν ἐξείπη. νῦν δὲ τὴν ἱστορίαν ἐροῦμεν. βουληθέντων τῶν ἑλλήνων ἤτοι τῶν λακεδαιμονίων, τῶν τοῖς ἀθηναίοις συμμαχούντων ἀπελθεῖν πρὸς τὴν ἑαυτῶν πατρίδα διὰ τὸ μὴ παραδοθῆναι ταύτην τῷ ξέρξῃ, τῶν αὐτῆς ἀνδρῶν οὖσαν ἄμοιρον. θεμιστοκλῆς σίκινον τὸν παιδαγωγὸν ἔπεμψε πρὸς τὸν ξέρξην λέγων ὅλως τὰ περὶ αὐτοῦ φρονεῖν, καὶ φροντίζειν εὐκαιρίας, πῶς αὐτῷ τὰς ἀθήνας προδώσει, εἶθ' οὕτως εἰπεῖν τὸν σίκινον πρὸς αὐτὸν, ὡς μέλλουσι φυγεῖν οἱ ἕλληνες. τούτου γοῦν ὁ ξέρξης ἀκούσας, πρὸς τὰς διεξόδους τῶν λακεδαι-

μονίων

μονίων πεπομφὼς νῆας, τὴν ἔξοδον αὐτῶν ὑπέφραξεν. οὗτοι δὲ μὴ ἔχοντες ὅποι τράποιντο, στάντες γενναίως, τὸν μὲν ξέρξου στόλον ἠφάνιζαν ἅπαντα, εἶθ' οὕτως καὶ πρὸς τοὺς τάττοντας ἐκείνους ἐλθόντες, ἐκεῖσε καὶ τούτους ἀπέκτειναν: Ἀνὴρ γὰρ Ἕλλην. (ἀνὴρ φησὶν Ἕλλην ἐκ τοῦ στρατοῦ τῶν ἀθηναίων. ἦν δ' οὗτος σικίνος ὁ τοῦ θεμιστοκλέους παιδαγωγὸς, ἐλθὼν εἶπε τῷ ξέρξῃ ταῦτα, ὅτι εἰ τὸ σκότος τῆς μελαίνης, καὶ τῆς ἀφεγγοῦς καὶ σκοτεινῆς νυκτὸς παραγενήσεται, καὶ ἔλθῃ. ἤτοι ἂν γένοιτο νὺξ, οἱ Ἕλληνες οὐ καρτερήσοιεν καὶ ὑπομένοιεν. ἀλλὰ καὶ τοῖς καταστρώμασι τῶν νηῶν περιφραστικῶς ταῖς ναυσὶν ἐπιπηδῶντες ἄλλοις ἀλλαχοῦ ἐν φυγῇ κρυφίᾳ τὴν ζωὴν φυλάξουσιν. ὁ δὲ ξέρξης οὐ ξυνεὶς καὶ νοήσας τὸν δόλον τοῦ Ἕλληνος ἀνδρὸς, ὃν ἄνωθεν εἴπομεν, εὐθὺς πᾶσι τοῖς ἄρχουσι τῶν νεῶν, προσφωνεῖ τοῦτον τὸν λόγον, ὁπηνίκα διώκει ἥλιος τὴν γῆν καίων ἐν ταῖς οἰκείαις ἀκτῖσι. τὸ κνέφας δὲ καὶ τὸ σκότος λάβῃ τὸ τέμενος, τοῦ αἰθέρος περιφραστικῶς αὐτὸν τὸν αἰθέρα, τότε τάξαι τὰς νῆας ἐν τρισὶ τάξεσι φυλάσσειν τοὺς ἔκπλους ἤγουν τὰς ἐξόδους, καὶ τὰς διεξελάσεις τῶν ἀθηναίων, καὶ τόπους θαλασσίους. ἄλλας δὲ νῆας τάξαι ἀπὸ κοινοῦ κύκλωθεν περὶ τὴν τοῦ αἴαντος νῆσον, τουτέστι τὴν σαλαμῖνα: Ὡς εἰ μόρον.) ἀπὸ τῶν διηγηματικῶν ἐπὶ τὸν μιμητικόν. ὡς πᾶσιν ἦν προκείμενον τῆς κεφαλῆς, ἐὰν οἱ Ἕλληνες φεύξοιατο καὶ φύγοιεν τὸν θάνατον τὸν χαλεπόν. εὑρόντες τινὰ δρασμὸν

ναὶ δρασμὸν

ναὶ δρασμὸν καὶ φυγὴν κρυφαίως διὰ τῶν νηῶν. του-
τέστι πᾶσιν ἠπείλει τοῖς ταχθεῖσι παρ' αὐτοῦ φυλά-
ξαι τοὺς Ἕλληνας στερίσκεσθαι τῆς κεφαλῆς. ἐὰν οἱ
Ἕλληνες λαβόντες ἐκφύγωσιν. ἄτοπον δὲ ἀπειλεῖν
τοσούτῳ πλήθει θάνατον. βέλτιον οὖν εἰπεῖν τὸ
κράτος, ἀντὶ τοῦ κράτους κατὰ ἀντίπτωσιν. ἵν'
ᾖ στερίσκεσθαι τοῦ κράτους, ἤτοι τῆς τιμῆς, καὶ τῆς
ἀρχῆς: Τοσαῦτ' ἔλεξε.) τοσαῦτα φησὶν εἶπεν ὁ
ξέρξης ὑπὸ ἀλαζόνος καὶ τετυφωμένης διανοίας,
λίαν, οὐ γὰρ τὸ μέλλον ἠπίστατο. οἱ δὲ ὑπ' αὐτὸν δη-
λονότι οὐκ ἀτάκτως. ἀλλ' ἐν εὐείκτῳ καὶ πειθηνίῳ
λογισμῷ. ἐπορσύνοντο, καὶ κατεσκεύαζον, καὶ ἡτοίμα-
ζον εὐωχίαν, ἵνα πρῶτον εὐωχηθῶσιν. εἶθ' οὕτως ἐ-
ξέλθωσι πρὸς τὴν ναυμαχίαν. πᾶς τε ἀνὴρ ναυτι-
κῶς τὸν εὐήρετμον κώπην ἐδέσμευσεν, ἀμφὶ τὸν
σκαλμὸν καὶ τὸ ξύλον ἐν τῷ τροπωτῆρι, καὶ τῷ λώ-
ρῳ; ἄλλως κώπην εὐήρετμον ἀμφὶ σκαλμὸν ἐ-
δέσμευσεν, τροπωτὴρ δὲ ὁ δεσμεύων τὴν κώπην
7 πρὸς τὸν σκαλμόν. Τὸ δεξιὸν μὲν.) τὸ δεξιὸν κέ-
ρας καὶ μέρος τὸ τοῦ θεμιστοκλέους μετ' εὐταξίας
προηγεμόνευε τῶν ἄλλων, καὶ προήρχετο. δεύτε-
ρον δὲ ὑπεξεχώρει, καὶ ἐξήρχετο. καὶ ὁ πᾶς στόλος,
καὶ παρῆν ἀκούειν ἐσβολὴν πολλήν. ἥτις ἦν ταῦτα,
ἔλθετε ὦ Ἕλληνες, ἐλευθεροῦτε ἀπὸ τῶν βαρβάρων
τὴν πατρίδα ἡμῶν, καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ τοὺς
παῖδας, καὶ πάντα τὰ ἡμέτερα: Ὁ πᾶς στό-
λος.) τὸ ἔμβολον λέγει, στόλον δὲ λέγει, παρόσον
εἰς ὀξὺ συνεσταλμέναι εἰσίν. οὕτως γὰρ ἔλεγον στό-

λον

λον τὰ ἐπεξυσμένα: Καὶ μὴν παρ' ἡμῶν ὑπην-
τίαζε.) καὶ ἐναντίως τούτοις ἐφέρετο ὁ ῥόθος καὶ
ὁ ἦχος καὶ κραυγὴ τῆς περσικῆς γλώσσης. τοῖς πᾶ-
σιν ἀντεφωνοῦμεν ἐκείνοις, καὶ οὐκ ἔτι ἦν ἀκμὴ,
ἢ καιρὸς μέλλειν καὶ βραδύνειν: Εὐθὺς δὲ ναῦς.)
τηνικαῦτα δὲ ναῦς ἀθηναϊκὴ ἔπαισε, καὶ ἔτυψε τὸν
χαλκήρη στόλον, ἤτοι τὸ ἔμβολον, ἐν νηὶ περσικῇ δη-
λαδή. στόλον δὲ λέγει, πρόσον εἰς ὀξὺ συνεσταλμέναι
ἦσαν. Ἦρξε δ' ἐμβολῆς.) ἀρχὴν ἐποίησε τοῦ πρώ-
του πολέμου ναῦς ἀθηναϊκὴ, ἣν ὁ λυκομήδης ὁ
αἰσχραίου παῖς, καὶ διακόπτει τηνικαῦτα πάντα
τὰ κόρυμβα καὶ τὰ ἀκροστόλια τῆς φοινίσσης ἤ-
γουν τῆς περσικῆς νηός. οἱ γὰρ φοίνικες τῶν περ-
σῶν εἰσὶν. ἄλλος δὲ ἐπ' ἄλλην νῆα περσικὴν ἐπιτη-
δείως ἦγε τὸ δόρυ. τὴν ναῦν δὲ λέγει δόρυ: Τὰ
πρῶτα μὲν.) κατὰ τὴν ἀρχὴν μὲν φησὶ τὸ συγκίνη-
μα τοῦ περσικοῦ στρατοῦ ἀνθίστατο καὶ ἀντεμάχε-
το τοῖς ἀθηναίοις. ἐπεὶ δὲ ἐν στενῷ συνηθροίσθη τὸ
πλῆθος τῶν νεῶν, μεταξὺ δὲ σαλαμῖνος καὶ αἰγί-
νης ἦν τὸ στενὸν καὶ οὐδαμοῦ τις βοήθεια ἀλλήλοις
παρῆν. οὐ γὰρ ἠδύνατο ἕτερος ἑτέρῳ συμμαχῆσαι
διὰ τὴν στενότητα τοῦ τόπου. αὐτοὶ δὲ οἱ πέρσαι ὑπ'
αὐτῶν ἐτύπτοντο ταῖς συγκρούσεσι καὶ προσαρ-
ράξεσι τῶν νηῶν συνέθλαττον πάντα κωπήρη στό-
λον, οἱ ἕλληνες δὲ οὐκ ἀβούλως καὶ ἀδιδάκτως κύ-
κλωθεν ἔτυπτον τοὺς πέρσας. ἔπιπτον δὲ αἱ νῆες. θά-
λασσα δὲ οὐκ ἔτι ἦν ὥστε ἰδεῖν αὐτὴν ἤτοι οὐκ ἐφαίνε-
το ἡ θάλασσα γέμουσα τῶν νεκρῶν. οἱ αἰγιαλοὶ δὲ
καὶ

καὶ αἰθαλάσσιαι πέτραι, ἔγεμον τῶν πτωμάτων, πᾶσα δὲ ναῦς περσικὴ ἠρέσσετο καὶ ἐκωπηλατεῖτο ἐν φυγῇ, ἀκόσμως, καὶ ἀτάκτως. οἱ γὰρ φεύγοντες οὐκ εὐτάκτως πορεύονται: Ναυάγιον.) αὐτὸ τὸ πάθος. ναυάγιον δὲ αὐτὸ τὸ ναυαγῆσαν σκάφος. ναυαγίων δὲ βαρυτόνως τῶν σωμάτων: Τοὶ δ' ὥστε θύννους.) οὗτοι δὲ οἱ Ἕλληνες ἔπαιον, καὶ ἔκοπτον, ὥσπερ θύννους, θραύμασί τ' ἐρειπίων. ἐρείπια δὲ κυρίως τὰ παραπτώματα τῶν οἴκων λέγεται. ἢ τὰ σώματα τὰ θνησιμαῖα τὰ πτώσει ὑποπεσόντα, καταχρηστικῶς δὲ ἐνταῦθα, ἐρειπίων τῶν νεῶν φησὶ τῶν ἀφανισθεισῶν: Ἕως μελαίνης νυκτὸς, λείπει τὴν μάχην, ἵν' οὕτως ἕως τὸ ὄμμα τῆς μελαίνης, καὶ σκοτεινῆς νυκτὸς, ἤτοι αὐτὴ ἡ νὺξ ἐπιγενομένη ἀφείλετο τὴν μάχην: Κακῶν δὲ πλῆθος.) τὸ πλῆθος δὲ τῶν κακῶν οὐκ ἂν ἐκπλήσαιμί σοι, ἢ ἐκπληρώσαιμι οὐδ' ἂν εἰ δέκα ἡμέρας στοιχηγοροίην. ἤτοι μετὰ σπουδῆς καὶ κατὰ τάξιν λέγοιμι: Αἲ αἲ φεῦ φεῦ.) μέγα πένθος τῶν κακῶν ἐῤῥάγη Πέρσαις, καὶ πᾶσι τοῖς βαρβάροις. εὔκαιρος δὲ ἡ ῥοπὴ ἀπὸ τῶν ἐνθαλάσσῃ κυμάτων: Ὡς τοῖσδε καὶ δίς.) γίνωσκε γὰρ, ὅτι ὅσα εἶπον, δὶς τόσα εἰσίν. εὔκαιρος ἡ ῥοπὴ ἀπὸ τῶν ἐν πελάγει δυστυχησάντων, ἃ ὑπέμειναν κακὰ, ἀντισήκωσιν, καὶ ἀντιστάθμησιν δὶς τόσα ἔχουσιν, ἢ ὧν εἶπεν: Καὶ τίς γένοιτ' ἄν.) καὶ τίς ἂν τύχη γένοιτο ἐχθίων καὶ χείρων ταύτης. λέξον τίν' αὖ λέγεις ταύτην τὴν συμφορὰν ἐλθεῖν ὁρμῶσαν μείζονα τῶν κακῶν: Αὐ-

τῷ

τῷ τ' ἄνακτι.) καὶ αὐτῷ τῷ ἄνακτι, καὶ τῷ βασιλεῖ τῷ ξέρξῃ: Νῆσός τις ἐστίν.) τὴν ψυτταλίαν φησὶν ἥτις ἀπέχει τῆς σαλαμῖνος, ρε. σταδίους, ὅπου φυγόντες οἱ ἡγεμόνες τῶν περσῶν, ὑπὸ τῶν ἀθηναίων ἀπώλοντο: Ἣν ὁ φιλόχορος.) φιλόχορον τὸν πᾶνα τὸν θεὸν τὸν αὐλητὴν φησίν. ἐμβατεύειν δὲ ταύτης τῆς νήσου τοῦτον φασίν, ἢ ὡς ἱερᾶς πανὸς οὔσης τῆς νήσου, ἢ ὡς ἐρήμου. ἐρήμοις γὰρ τόποις οὗτος ὁ θεὸς ἐνδιατρίβειν εἰώθει: Ἐνταῦθα πέμπει τούσδε.) ἐνταῦθα φησὶ πρὸς τὴν εἰρημένην νῆσον τὴν ψυτταλίαν, πέμπει τούτους ὁ ξέρξης, ὅπως ὅταν οἱ ἐχθροὶ τῶν περσικῶν νεῶν φθαρέντες πρὸς τὴν νῆσον ἐκσωζοίατο, ἀντὶ τοῦ μετὰ φθορᾶς, καὶ βλάβης ἐκσωθῶσιν καὶ ἐξέλθωσι πρὸς τὴν νῆσον, κτείνειεν, καὶ φονεύσειεν ῥαδίως κρατηθέντα τὸν στρατὸν τῶν ἑλλήνων. τοὺς φίλους δὲ πέρσας ὑπεκσώζοιεν ἀπὸ τῶν θαλασσίων πόρων. καλῶς ἱστορῶν, προσβλέπων, καὶ νοῶν, καὶ σκοπῶν τὸ μέλλον: ἄλλως ἐκεῖ γὰρ ἔπεμψε τοὺς ἡγεμόνας ὁ ξέρξης ἵνα ἐὰν φεύγοντες οἱ ἀθηναῖοι ἔλθωσιν ἐκεῖσε, καὶ ἀποκτανθῶσι παρ' αὐτῶν. ἐγένετο δὲ τοὐναντίον: Ὡς γὰρ θεὸς.) ἐπεὶ γάρ φησιν ὅτι ὁ θεὸς ἔδωκε τοῖς ἕλλησι κῦδος καὶ δόξαν νεῶν, ἤτοι ἐν τῇ ναυμαχίᾳ ἐτίμησεν, αὐθήμερον καὶ ἐν αὐτῇ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐξέθρωσκον καὶ ἐπήδων ἀπὸ τῶν νεῶν φράξαντες τὸ σῶμα ἑαυτῶν ὅπλοις καλῶς κατεσκευασμένοις. περιεκυκλοῦντο δὲ, καὶ συνεῖχον πᾶσαν τὴν νῆσον ὥστε ἀμηχανεῖν τοὺς πέρ-

σας

σας που φύγοιεν: Πολλὰ μὲν γάρ.) ἐκ χειρῶν ἠραίζοντο πέτροισιν ἤγουν λίθοις ἐβάλλοντο, καὶ συνετρίβοντο λιθολευσούμενοι. θῶμιγξ δέ ἐστιν ὁ λεπτότατος χοῖνος. μεταφορικῶς δὲ ἐν ταῦθα λέγει τὴν νευρὰν τοῦ τόξου: Τέλος δ᾽ ἐφορμηθέντος.) ὕστερον δὲ κινηθέντες, ὁμοῦ πάντες οἱ ἕλληνες ἐξ ἑνὸς ῥόθου καὶ ἐκ μιᾶς ῥοπῆς. κρεοκοποῦσι τὰς σάρκας τῶν ἀθλίων περσῶν ἕως ἐθανάτωσαν ἅπαντας. ὁ ξέρξης δὲ ἐθρήνησεν ὁρῶν βάθος κακῶν, ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ὑδάτων. ἕδραν γὰρ εἶχεν καὶ ἐν ὑψηλῷ φησὶν ἐκάθητο τόπῳ. καὶ διὰ τοῦτο ἑώρα τὸν στρατὸν ὁ ξέρξης καὶ τὰ αὐτῶν συμβαίντα. ἕδραν γὰρ εἶχε πλησίον τῆς πελαγιζούσης θαλάσσης: Ἕδραν.) ὅθεν ἐδύνατο καλῶς ἄγειν τὸν ὀφθαλμὸν πανταχοῦ, καὶ βλέπειν. ὑψηλὸς γὰρ ἦν. εὐαγῆ, καθαρὰν, κεχωρισμένην: Ὑψηλὸν ὄχθον.) λέγει δὲ τὸ ἀντικρὺ σαλαμῖνος ὄρος τῶν αἰγαλέων ὥς φησιν ἡρόδοτος. τὸ δὲ εὐαγῆ παντὸς στρατοῦ. ἀντὶ τοῦ καθαρὰν, κεχωρισμένην δὲ ἔχουσαν οἷον τὴν ἄποψιν, καὶ ἐπιτηροῦσαν τὸν λεὼν ἅπαντα. ἢ αὐγάζοντα καὶ ὁρῶντα: Ῥήξας δὲ πέπλους.) διαρρήξας δὲ τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ, καὶ ἀνοιμώξας ὀξὺ καὶ μέγα, ὥρμα σὺν φυγῇ, ἤτοι ἔφευγε ταχέως, ἄφαρ καὶ εὐθέως παραγγείλας καὶ συμβουλευσάμενος δηλαδὴ τὸ φεύγειν: Ὦ στυγνὲ δαῖμον.) ὦ τύχη ἡ στυγνάζειν καὶ ἀνιάζειν ποιοῦσα ἡμᾶς, ψευσθῆναι ἐποίησας τῶν φρενῶν τοὺς πέρσας, καὶ ἀποτυχεῖν, ὧν ἤλπιζον: Οὓς

πρόσθε μαραθῶν.) μαραθὼν ὄρον. ὅπου πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἀπώλλοντο. οὓς ὁ δαρεῖος πολεμήσας τοὺς ἀθηναίους ἀπέστειλε τῷ ἀριθμῷ, ὡσεὶ μυριάδας λ΄. ἐφ' ᾧ ξέρξης μανεὶς, καὶ τοὺς πέρσας πάντας, καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν πέριξ πόλεων συναγωγὴν, τοῖς ἀθήναις ἐπεχωρίαζε: Ναῶν δὲ ταγοί.) οἱ ταγοὶ δὲ καὶ ἡγεμόνες τῶν λελειμμένων νεῶν σύδην ὁρμητικῶς αἴρουσι τὴν φυγὴν κατ' οὖρον οὐκ εὔκοσμον, ἤτοι οὐκ ἐν ἐπιτηδείῳ καιρῷ, ἔφυγον. φορτικῶς ἀπὸ τῶν ἐν χειμῶνι πλεόντων. ὅτι φυσῶσιν ὀλέθριοι ἄνεμοι. τινὲς δὲ οὕτω φασὶν οὕτως, ὅτι ἐκεῖσε φησὶν ἀπίασιν ὅπου αὐτοὺς ὁ ἄνεμος φέρει: Οἱ μὲν ἀμφὶ κρηναῖον γάνος.) τόπος βοιωτίας ὅπου ἐστὶν ἡ κρήνη. οἱ μὲν οὖν φασὶν ἐς τὴν βοιωτῶν χθόνα διὰ δίψει φθειρόμενοι καὶ ἀποθνήσκοντες. οἱ δὲ ἀπολειφθέντες παρειμένοι. καὶ οἷον μικρὸν ἀσθμαίνοντες ἐκπερῶμεν πρὸς τὴν φωκίδα. καὶ τὴν δωρίδα γῆν καὶ τὸν μηλιᾶ κόλπον. ὅπου ῥέει ὁ σπερχειὸς ποταμός. οὗτος γὰρ διὰ αἰνιάνων ῥέων εἰς τὸν μηλιακὸν ἐμβάλλει κόλπον: Κἀντεῦθεν ἡμᾶς γῆς.) ἀπὸ δὲ τῆς γῆς τῶν φωκέων ἐδέξατο ἡμᾶς ἡ γῆ τῶν ἀχαιῶν, καὶ ἡ πόλις τῶν θεσσαλῶν ἐνδεεῖς ὄντας, καὶ χρήζοντας τροφῆς. ὅπου πολλοὶ ἀπέθανον. ἀπό τε δίψης καὶ πείνης. ταῦτα γὰρ ἦν τότε: Βόλβης θ' ἕλειον.) βόλβη ὄνομα λίμνης θρακικῆς. ἥτις ὑλώδης καὶ τελματώδης οὖσα καὶ κάθυγρος, δόνακας πολλοὺς ἀναδίδωσι: Στρυμόνος ἁγνοῦ. ἁγνοῦ διὰ τὸ

καθαρὸν

καθαρὸν καὶ διαδὲς φυλάττειν τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἔστιν οὗτος ποταμὸς θράκης: Θεοὺς δέ τις.) ὅστις δὲ πρὶν οὐκ ἐγίνωσκε τοὺς θεοὺς τῶν περσῶν τότε, προσεκύνει τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν μετὰ λιτῶν καὶ παρακλήσεων. ἐπεὶ δὲ πολλὰ παρακαλῶν καὶ γονυπετῶν ὁ στρατὸς ἐπαύσατο, διαπερᾷ τὸν πόρον καὶ τὸν ποταμὸν τὸν κρυστάλλῳ πεπηγότα. λέγει δὲ τὸν στρυμόνα: Χὤστις μὲν.) ὥστις μὲν ὡρμήθη καὶ ὥρμησε περᾶσαι τὸν πεπηγότα ποταμὸν, πρὶν σκεδασθῆναι πανταχοῦ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ἤγουν πρὸ τοῦ τὸν ἥλιον ἀνατεῖλαι, καὶ τὸ πεπηγὸς θερμαίναι, κυρεῖ καὶ ὑπάρχει σεσωσμένος. ἀντὶ τοῦ ἐσώθη κυρίως δὲ σκεδασθῆναι, τὸ ἀφανισθῆναι καὶ παυθῆναι ἐστίν: Φλέγων γὰρ αὐγαῖς. ὁ γὰρ λαμπρὸς κύκλος τοῦ ἡλίου περιφραστικῶς ὁ ἥλιος φλέγων καὶ λάμπων ἐν αὐγαῖς καὶ ταῖς οἰκείαις ἀκτῖσι, διῆκε καὶ διῆλθε τὸν ποταμὸν μέσον ἤγουν λυθῆναι τὸ πεπηγὸς ἐποίησε θερμαίνων ἐκεῖνον. ἔπιπτον δὲ καὶ ἀπεπνίγοντο ἐν τῷ ποταμῷ συνεχεῖς. εὐτυχὴς δὲ ἦν ὅστις ταχινώτερον τῶν ἄλλων ἀπέθανεν: Ὅσοι δὲ λοιποί.) ὅσοι δὲ λοιποὶ οἱ δὲ ἐπίλοιποι καὶ ἔτυχον σωτηρίας ἤτοι οὐκ ἐπνίγησαν, τὴν θράκην διελθόντες, μόλις ἥκουσιν ἐπὶ τὴν περσίδα γῆν, τὴν ἑστιοῦχον, καὶ ἔχουσαν αὐτῶν τὴν ἑστίαν, ὥστε στένειν μετὰ τοσαῦτα κακὰ, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν τὴν τοὺς αὐτῆς φιλοῦσαν πολίτας, οὓς ἀνεθρέψατο. τινὲς δὲ τὸ, ὥστε στενάζειν, ἐπὶ τῆς πόλεως ἀποδιδόασι, καὶ φασὶν

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

ἥκουσιν οὔτοι πρὸς τὴν αὐτῶν πατρίδα ὥστε τούτους τὴν πόλιν στενάζειν: Ταῦτ' ἔστ' ἀληθῆ.) ταῦτα ὅσα εἶπον, ἀληθῆ. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα παρίημι τῶν κακῶν, ἃ ὁ θεὸς ἐπελθεῖν ἐποίησε τοῖς πέρσαις: Οἲ ἐγὼ τάλαινα.) φεῦ ἐγὼ ἡ ἀθλία ἕνεκεν τοῦ ἀπολλυμένου καὶ ἀφανισθέντος στρατοῦ:

9 Ὦ δυσπόνητε.) ὦ δαῖμον δυσπόνητε, καὶ χαλεποὺς πόνους ἡμῖν ἐμποιήσας. ὡς λίαν βαρὺς ἐνήλλου, καὶ ἐπήδησας πᾶσι τοῖς πέρσαις. ἤγουν ὦ χαλεπὴ τύχη, ὡς ἄγαν βαρεῖα ἐπῆλθες τοῖς πέρσαις: Ὑμεῖς δὲ φαύλως.) πρὸς τὸν χορὸν ἡ ἄτοσσα φησίν. ὑμεῖς γὰρ οὐκ ἀληθῶς αὐτὰ τὰ ὀνείρατα ἐκρίνατε. ὀνείρατα δὲ φησὶν ἃ εἴρηκεν ἐν τῇ ἀρχῇ λέγουσα. πολλοῖς μὲν ἀεὶ νυκτέροις ὀνείρασιν. καὶ ὁρῶ δὲ φεύγοντ' αἰετὸν πρὸς ἐσχάραν φοίβου:

Ὅμως δ' ἐπειδή.) οὕτως ἡ ὑμετέρα φάτις ἐκύρωσε καὶ κρίσις δηλαδὴ λέγουσά μοι εὔξασθαι θεοῖς θέλω τοῦτο ποιῆσαι πρῶτον, ἔπειτα ἐλθὼ λαβοῦσα ἀπὸ τῶν ἐμῶν οἴκων δωρήματα τῇ γῇ τε, καὶ νεκροῖς πέλανον. πέλανος γὰρ ἐστὶν, ὁ ἐζυμωμένος καὶ πεπηγὼς πλακοῦς: Ἐπίσταμαι μέν.) οἶδα μὲν φησὶν ἐγὼ, ὅτι ἐπὶ ἐξειργασμένοις, καὶ ἤδη φθάσασι γενέσθαι πράγμασι, καὶ φόνοις τῶν περσῶν μέλλω θύειν αὐτὴν, τὸ κακὸν γὰρ ἤδη ἐγένετο. ἀλλ' ὅμως κἂν ἐπὶ τοῖς ζῶσιν ἀνδράσι εὔξομαι, ὅπως τὸ μέλλον, καλὸν ἀποβήσεται: Ἀλλ' ἐς τὸ λοιπόν. ἀλλὰ διὰ τοὺς ζῶντας χρὴ θυσίας ποιεῖν, εἴπου τινὲς εἰσὶ ζωοὶ, ἤτοι ζῶντες: Πιστοῖς πιστά.)

συνεισφέρει τοὺς βελοὺς ἡμῖν [illegible] μᾶς. εἰ δὲ χρὴ θέσθαι [illegible], λέγε ἡμᾶς [illegible] τοὺς ὄντας [illegible] : [illegible] γυναῖκες [illegible] καὶ [illegible] λύπρας, καὶ τοὺς ἰδίους [illegible], [illegible] βρέχουσι τοὺς [illegible] καὶ δάκρυσι, θλίβομαι [illegible] πολλαὶ [illegible] γυναῖκες καὶ [illegible] χθεῖσαι, [illegible] χερσί, [illegible] ὅλον [illegible] : [illegible] σιν [illegible].) καὶ [illegible] ποθοῦσαι ἰδεῖν τὸν [illegible] μικροῦ γενομένου [illegible] μετὰ τῶν ἀνδρῶν. [illegible] γίαν τῶν ἀνδρῶν. καὶ [illegible] σαι τὰς ἐν τοῖς λέκτροις [illegible] νας. τὴν [illegible] καὶ διακεχυμένως [illegible] ἀπληρώτοις : [illegible] τὴν [illegible], καὶ [illegible] νότι πόν. λέγει [illegible] : [illegible]) ἐπιρρέματα [illegible], [illegible] καὶ [illegible] ἀντὶ [illegible], [illegible] ἐν ταῖς [illegible]. [illegible] ἐμὴν [illegible].

Ξέρξης δ' ἀπώλεσεν [illegible] καὶ [illegible], καὶ [illegible]

 ἔθνα

εἴδεσι ναυσὶ, ταῖς ἀπὸ τῆς βαρέως ἔσσαις. ἥτις ἐστὶ πόλις περσίδος, ἐξ ἧς καὶ αἱ νῆες βαρίδες. πάσας γὰρ κατέθραυσεν ἐκεῖσε. ὁ γοῦν πατὴρ αὐτοῦ δαρεῖος ἀβλαβὴς ἦν τόξαρχος καὶ ἡγεμὼν μὴ βλάβην ἐπενεγκὼν περὶ αὐτοῦ στρατεύμασι, ὁ φίλος ἄκτωρ καὶ βασιλεὺς τοῖς σουσίδαις: Πεζοί τε γάρ.) πεζοί τε γὰρ καὶ θαλάσσιοι αἱ κυανώπιδες μὲν καὶ αἱ μέλαιναι αἱ ὁμόπτεροι, καὶ τοῖς αὐτῶν πτεροῖς κουφιζόμεναι, ἢ αἱ ὁμοίως πτεροῖς θέουσαι ἤγαγον ποτὲ οἱ ἤγουν ἐν τῇ ἑλλάδι καὶ αὐτοὺς ἀπώλεσαν ἐκεῖ: Διὰ δ' ἰαόνων. χέρας.) περισσοὶ οἱ δύο δὲ δὲ σύνδεσμοι, καὶ τὸ ὡς. τὸ δὲ ἑξῆς δηλοῖ οὕτως μόλις καὶ μικρὸν. ἔστι γὰρ δηλοῖ τὸ πυθέσθαι, ἀκούομεν αὐτὸν τὸν ἄνακτα, καὶ τὸν βασιλέα διεκφυγεῖν τὰς χέρας τῶν ἰαόνων; καὶ τῶν ἀθηναίων ἀνὰ τὰς πεδιήρεις κελεύθους καὶ ὁδοὺς τῆς θράκης τὰς δυσχειμάρρους. οὗτοι δὲ ἤγουν οἱ πέρσαι ἄρα πρωτόμοροι. πρῶτοι ληφθέντες πρὸς ἀνάγκην τοῦ μόρου, καὶ τοῦ θανάτου δηλαδὴ περὶ τὰς κεγχρείας ἀκτὰς ἤγουν τὰς ἀττικὰς, ἢ τὰς τῆς σαλαμῖνος, ἢ τὸ λειφθέντες, διὰ διφθόγγου ἀντὶ τοῦ ἀπομείναντες, καὶ κείμενοι τεθνεῶτες περὶ τὰς ἀκτὰς τῆς κεγχρείας καὶ τῆς σαλαμῖνος διὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ θανάτου. τὸ δὲ, ἠὲ, καὶ τὸ ὀᾶ, ἀντὶ τοῦ φεῦ: Ὀᾶ στένε καὶ δακνάζου.) πρὸς ἑαυτὸν τοῦτο λέγει ὁ χορὸς στέναζε, καὶ δακνάζου περιαλγῶς βαρὺ δ' ἀναβόησον οὐράνι' ἄχη, ἀντὶ τοῦ ὀξέως κώκυσον οὐράνια ἤγουν μέχρι

τοῦ

τοῦ οὐρανοῦ διελθέτω ὁ βόημα ἤδη τὰ νῦν καταλαβόντα ἡμᾶς ἄχη: Τεῖνε δὲ δυσβάϊκτον.) τεῖνε δὲ, αὐδὰν καὶ φωνὴν τάλαιναν, καὶ τληπαθῆ, δυσβάϊκτον καὶ θρηνητικήν. βοᾶτιν, καὶ βοητικήν: Γναμπτόμενοι δ' ἁλί.) γναμπτόμενοι δὲ καὶ συνθριβόμενοι οἱ πέρσαι τῇ δεινῇ θαλάσσῃ. σκύλλονται, καὶ σύρονται, καὶ ἐσθίονται πρὸς τῶν ἀναύδων, καὶ ἀφώνων παίδων τῆς ἀμιάντου δηλαδὴ θαλάσσης. οὐ γὰρ μιαίνεται πώποτε. καὶ πολλῶν μολυσμάτων ἐπιχυθέντων αὐτῇ. ἀναύδων δὲ παίδων τῆς θαλάσσης τῶν ἰχθύων λέγει:

Τοκῆες δ' ἄπαιδες.) οἱ τοκῆες δὲ καὶ οἱ γονεῖς οἱ γέροντες ἔῤῥανται καὶ βρέχονται τοῖς δάκρυσιν ὀδυρόμενοι τὰ ἐκ τοῦ δαίμονος, καὶ τῆς τύχης αὐτοῖς ἐπελθόντα ἄχθη, τὸ πᾶν δὴ κλύουσι, καὶ μανθάνουσιν ἄχος, οἱ δὲ οὐκέτι περσονομοῦνται, καὶ κατὰ τοὺς περσῶν νόμους πολιτεύονται. καὶ ὑπὸ τῶν περσῶν ἄρχονται, καὶ διϊθύνονται. οὐ δὲ δασμοφοροῦσι καὶ τοῖς τέλεσι πρόσκεινται, ἃ ἔθος ἦν αὐτοῖς διδόναι τοῖς ἄρχουσιν. ἐφθάρησαν γάρ:

Οὔτ' ἐς γᾶν.) οὔτε εἰς τὴν γῆν προσπίπτοντες ἤγουν προσκυνοῦντες τὸν βασιλέα, ἄρξονται καὶ ὑποκλιθήσονται. ἡ γὰρ βασιλικὴ ἰσχὺς ὤλετο.

Οὐδ' ἔτι γλῶσσα.) οὐδ' ἔτι ἡ τῶν περσῶν γλῶσσα ἐν φυλακαῖς. ἠλευθέρωται γὰρ αὐτοῖς ἡ γλῶσσα, πρὸς τὸ κατηγορεῖν βασιλέα. οὐδὲν γὰρ νῦν δεδίασιν οἱ ὑπήκοοι. ὅτι λαὸς ἐλύθη ὑπὸ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως τὸν ζυγὸν, ὑφ' οὗ συνείχετο τὰ

πλεῖσα. καὶ ὑπεκλίνετο. ἢ ἔλυσε τὸν ζυγὸν τῆς ἀλκῆς, ἤτοι τῆς βασιλικῆς δυνάμεως. ἡ γὰρ βασιλικὴ διόλωλεν ἰσχὺς τῶν ἡγεμόνων, καὶ τῶν ἀρχόντων δηλαδή: Αἱμαχθεῖσα.) ἡ ἄρουρα, καὶ ἡ γῆ, καὶ ἡ χώρα τοῦ αἴαντος ἡ περικλύστα, καὶ περικλυζομένη τῇ θαλάσσῃ δηλαδὴ νῆσος ἤγουν ἡ σαλαμὶν, ἔχει τὰ σώματα τῶν περσῶν.

Φίλοι κακῶν.) ὦ φίλοι, ὅστις κυρεῖ καὶ ὑπάρχει ἔμπορος τῶν κακῶν, ἤγουν ἔμπλεως τοῖς κακοῖς γινώσκει, ὅτι ὅταν ἐπέλθῃ κλύδων καὶ ζάλη τῶν κακῶν τοῖς ἀνθρώποις, φιλεῖ, καὶ ἔθος ἔχει φοβεῖσθαι εἰς πάντα, ἤγουν καὶ εἰς τὰ μετὰ ταῦτα. ὅταν δὲ ὁ δαίμων καὶ τύχη εὔροῃ καὶ καλῶς καὶ εὐτυχῶς ῥέῃ, καὶ ἀπέρχεται, ἔθος ἔχει, ἀπὸ κοινοῦ πάλιν θαρρεῖν τὴν αὐτὴν εὐτυχίαν οὐριοδρομεῖν, καὶ εἰς τὸ μετέπειτα: Ἐμοὶ γὰρ ἤδη.) ἐμοί φησι φόβου γέμοντα τὰ πάντα φαίνεται ἐν τοῖς ἐμοῖς ὄμμασιν ἀνταῖα καὶ ἐμφανῆ καὶ ἄντην οἷον, ἢ κατὰ πρόσωπον ἀπὸ θεῶν. τινὲς δὲ τὸ πλέα στίζοντες ὡς ἐξ ἄλλης ἀρχῆς τοῦτο συντάσσουσιν, τ' ἀνταῖα λέγοντες οἷον ἐν τοῖς ὄμμασι τὰ τῶν θεῶν ἐναντία φαίνεται. τουτέστιν ἀντικειμένους ἡμῖν ὁρῶ τοὺς θεούς: Βοὸς τ' ἀφ' ἁγνῆς.) ἁγνὴν τὴν βοῦν καλεῖ. ἢ διὰ τὸ τοῖς θεοῖς ἀεὶ τὰς βοῦς θύεσθαι, ἢ διὰ τὸ ταύτην εἶναι λευκήν. τὰ γὰρ λευκὰ, καὶ καθαρὰ καὶ φαεινὰ καὶ ἀρρύπωτα. ἢ διὰ τὸ ἀγελαίαν εἶναι, τὰ γὰρ ἐν τοῖς ὄρεσιν διατρίβοντα, καθαρώτερα καὶ ὑγιεινότερα τῶν ἄλλων, ἡ ἁγνῆς.

τῆς

τῆς ἀσινοῦς, καὶ μηδέτινα βλάβην ἐχούσης, ἢ οὔτε ποδὸς στερηθείσης ἢ ὀφθαλμοῦ: Ἀκήρατόν τε ποτόν.) γάνος τόδε ἀπὸ τῆς μητρὸς τῆς παλαιᾶς ἀμπέλου, ἀκήρατον ποτὸν τὸν οἶνον λέγει, τὸν ἔχοντα μητέρα τὴν ἄμπελον. ἀγρίας δὲ τῆς ἀγριοποιοῦ, ἢ τῆς ἀγρίους ποιούσης τοὺς μεθύοντας. ἢ ἐν τῷ ἀγρῷ οὔσης. καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἀγροῖς αἱ ἄμπελοι: Πάρα.) πάρεστι γοῦν ταῖς ἐμαῖς χερσὶ καὶ καρπὸς ἐλαίας ξανθῆς αἰὲν θαλλούσης τοῖς φύλλοις. ἀειθαλὴς γάρ, διὸ προσέθηκεν ἐν φύλλοισι θαλλούσης πρὸς τὸν καρπόν. οὐ γὰρ διηνεκὴς ὁ καρπός. ξανθῆς δὲ διὰ τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ φύλλου, ὡς πρασινίζον ἐμφαίνεσθαι: Σύν τε πέμπε.) ὁ χορὸς φησὶ πρὸς τὴν ἄτοσσαν, ὅπου σὺ θυσίαζε τοῖς καταχθονίοις θεοῖς. ἡμεῖς δὲ αἰτησόμεθα ἐν ὕμνοις τοὺς πομποὺς τῶν φθιμένων ἤγουν τοὺς θεοὺς τοὺς κάτω τοὺς πέμποντας ἄνω τοὺς νεκρούς, εἶναι κάτω τῆς γῆς πρᾳεῖς, πρὸς τὴν δαρείου. ὥστε συγχωρῆσαι αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς ἐλθεῖν: Ἀλλὰ χθόνιοι δαίμονες.) ἀλλ' ὦ χθόνιοι θεοί, γῆ τε, καὶ ἑρμῆ, καὶ ὦ πλούτων βασιλεῦ τῶν νεκρῶν. πέμψατε ἐς φῶς, ἤγουν ἐνταῦθα πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τῶν κάτω, τὴν ψυχὴν τοῦ δαρείου. οὗ γάρτοι ἄλλος τῶν ἡμετέρων κακῶν, πλέον, καὶ ἐπέκεινα οἶδεν, ἤτοι νικήσειεν τὰ ἡμῶν κακά, μόνος αὐτὸς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων. εἴποι τὸ πέρας καὶ παῦσιν αὐτοῖς, καὶ πότε, καὶ τίνι τρόπῳ ἐκφύγωμεν: Ἦ ῥ' ἀΐει μου μακαρίτας.) ἄρα ἀκούει μου ὁ μακαρίτης θεὸς δαρεῖος ὁ ἰσό-

θεος

θεὸς βασιλεὺς ἰέοντος, καὶ πέμποντος τὰ βάρ-
βαρα λόγια σαφηνῆ, καὶ σαφῆ. οὐ γὰρ δυσνόητα
ταῦτα φημὶ τὰ ποικίλα βάγματα καὶ φωνή-
ματα αἰανῆ, καὶ σκοτεινά, ἢ θλῖψιν, ἢ ἄκλαυ
ἐμποιοῦντα τοῖς κλαίουσιν: Ἀλλὰ σύ μοι γᾶ τε.)
ἀλλὰ σύ μοι ὦ γῆ, καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες τῶν χθο-
νίων καὶ τῶν νεκρῶν τὸν μεγαλαυχῆ δαίμονα δα-
ρεῖον ἐρχόμενον ἐκ τῶν τοῦ ἅδου δόμων, αἰνέσατε,
ἤγουν συναινέσατε καὶ συναρήξατε αὐτῷ περὶ ποιῆ-
σαι τουτί, τὸν καταχθόνιον οὖν δαρεῖον αἰνέσατε
ἐξ ἅδου δόμων μολεῖν. τὸν σουσιγενῆ θεὸν τῶν περ-
σῶν, ἤγουν τὸν δαρεῖον: Ἦ φίλος ἀνήρ.) ὄντως
φίλος ἦν ἀνὴρ ἐμοὶ ὁ δαρεῖος. ὄντως φίλος ἢ
ὁ τάφος, ὃς κρύπτει τὰ φίλα ἤθη, τοῦτ' ἐστι τοὺς
προσφιλεῖς τρόπους ἐμοὶ τοῦ δαρείου. ὄχθον γὰρ τὸν
τάφον καλεῖ. διὰ τὸν ἀναχωματισμόν: Ἀϊδω-
νεὺς δ' ἀνίη.) ἀϊδωνεὺς δὲ ὁ ἀναπομπὸς τῶν νεκρῶν
ἀνίη, καὶ ἀναπέμψει, καὶ ἀναδώσει τῆς γῆς τὸν δα-
ρεῖον βασιλέα, οἷον. τὸν, καὶ δαρειᾶν κεκλημέ-
νον. ἢ τὴν δαρειᾶν ψυχὴν ἀναπέμψει ὁ ἅδης, τοῦ-
το ἔξωθεν: Θεομήστωρ δ' ἐκικλύσκετο.) θεομήστωρ
τε καὶ τὰ θεῖα βουλευόμενος ἐκαλεῖτο τοῖς πέρ-
σαις οὐ μόνον δὲ ἐκαλεῖτο θεός, ἀλλὰ καὶ θεομή-
στωρ ὑπῆρχεν. ἐπεὶ οὖν καὶ καλῶς ἐποδώκει, ἢ
ἴθυνε, καὶ ὑπὸ τὸν ἑαυτοῦ πόδα ἡνιόχει τὸν στρα-
τόν: Βαλλὴν ἀρχαῖος.) βαλλὴν ὁ βασιλεὺς λέ-
γεται. θουρείων δέ φησι θουρείων εἶναι τὴν διάλε-
κτον. ὅθεν καὶ βαλλιναῖον ὄρος, ὃ ἐστὶ βασιλικόν.
φησὶν

φησὶν οὖν ἀρχαῖε βασιλεῦ ἴκου καὶ παραγενοῦ, καὶ ἐλθὲ ἐπ᾽ ἄκρον κόρυμβον. ὄχθου ἤγουν τὴν ἄκλαν ἐξοχὴν, καὶ περιωπὴν τοῦ τάφου, ἀείρων, καὶ ἐπαίρων, καὶ κινῶν τὴν εὔμαριν, καὶ τὸ ὑπόδημα τοῦ ποδὸς κροκόβαπτον, καὶ ἐρυθροῦν, ἔστιν δὲ ὅλον περίφρασις. ἐπεὶ φάσκων ἢ δεικνύων καὶ ἀναφαίνων τὸν φάλαρον καὶ τὸν λόφον τῆς βασιλικῆς τιάρας ἢ περικεφαλαίας περιφραστικῶς τὸ στέμμα φασί: Βάσκε πάτερ.) βάσκε ἢ πορεύθητι ὦ δαρεῖε δέσποτα, ὅπως κλύῃς ἢ ἀκούσῃς, καὶ μάθῃς καινὰ καὶ ἀλλόκοτα, καὶ νέα ἄχη τοῦ ξέρξου, ὡς ἤγουν ὧδε δὲ λέγει βάσκε πάτερ δαρειάν:

Στυγία γάρ τις. ἐπιπετάννυσθαι γὰρ, καὶ ἐξήπλωσται στυγερὰ, καὶ μισητή τις ἀχλὺς καὶ θλῖψις. πᾶσα γὰρ νεόλαια, καὶ ἡ τῶν περσῶν ἡλικία καὶ νεότης ἐξαπόλωλε, καὶ παρῴχετο: Τί τάδε δυνάστα.) τί ὦ δυνάστα τάδε τὰ δίδυμα καὶ διπλᾶ ἁμάρτια καὶ ἡμαρτήματα. διάγουσι καὶ διάγουσι περὶ τῇ σῇ γῇ, γῇ τῇδε. δίδυμα δὲ, ἢ διὰ τὸ ἤγουν δαρείου τριάκοντα φονευθῆναι χιλιάδας. νυνὶ ἤγουν τοῦ ξέρξου μυριάδας. ἢ ὅτι ξέρξου καὶ περσῶν τινὸς εἰσὶν ἁμαρτίαι καὶ ἀτυχίαι ἡρμοσμέναι ὁμοῦ. ἢ τὰ δίδυμα τὰ ἐν πλαταιαῖς γεγενημένα κακὰ, καὶ τὰ ἐν σαλαμῖνι.

11 Ὦ πιστὰ πιστῶν.) τὸ τοῦ δαρείου εἴδωλον ἐξ ἅδου ἀνελθὸν φησὶ πρὸς τοὺς πέρσας, ὦ πιστὰ γεννήματα, καὶ ἀναφοραὶ πατέρων πιστῶν ἐμοί. ἥλικές τε καὶ ἰσήλικες τῆς ἐμῆς ἡλικίας. τίνα πόνον, ἢ

κακο=

λον τὰ ἐπεξυσμένα: Καὶ μὴν παρ᾽ ἡμῶν ὑπηντίαζε.) καὶ ἐναντίως τούτοις ἐφέρετο ὁ ῥόθος καὶ ὁ ἦχος καὶ κραυγὴ τῆς περσικῆς γλώσσης. τοῦ πέστιν ἀντεφωνοῦμεν ἐκείνοις, καὶ οὐκ ἔτι ἦν ἀκμή, ἢ καιρὸς μέλλειν ἢ βραδύνειν: Εὐθὺς δὲ ναῦς.) τηνικαῦτα δὲ ναῦς ἀθηναϊκὴ ἔπαισε, ἢ ἔτυψε τὸν χαλκήρη στόλον, ἤτοι τὸ ἔμβολον, ἐν νηῒ περσικῇ δηλαδὴ. στόλον δὲ λέγει, πρόσον εἰς ὀξὺ συνεσταλμέναι ἦσαν. Ἦρξε δ᾽ ἐμβολῆς.) ἀρχὴν ἐποίησε τοῦ πρώτου πολέμου ναῦς ἀθηναϊκή, ἧς ἦρχεν ὁ λυκομήδης ὁ αἰσχραίου παῖς, καὶ διακόπτει τηνικαῦτα πάντα τὰ κόρυμβα καὶ τὰ ἀκρόστολα τῆς φοινίσσης ἤγουν τῆς περσικῆς νηός. οἱ γὰρ φοίνικες τῶν περσῶν εἰσίν. ἄλλος δὲ ἐπ᾽ ἄλλην νῆα περσικὴν ἐπιτηδείως ἦγε τὸ δόρυ. τὴν ναῦν δὲ λέγει δόρυ: Τὰ πρῶτα μὲν.) κατὰ τὴν ἀρχὴν μὲν φησὶ τὸ συγκίνημα τοῦ περσικοῦ στρατοῦ ἀνθίστατο καὶ ἀντεμάχετο τοῖς ἀθηναίοις. ἐπεὶ δὲ ἐν στενῷ συνηθροίσθη τὸ πλῆθος τῶν νεῶν, μεταξὺ δὲ σαλαμῖνος καὶ αἰγίνης ὄντος τὸ στενὸν καὶ οὐδαμοῦ τις βοήθεια ἀλλήλοις παρῆν. οὐ γὰρ ἠδύνατο ἕτερος ἑτέρῳ συμμαχῆσαι διὰ τὴν στενότητα τοῦ τόπου. αὐτοὶ δὲ οἱ πέρσαι ὑπ᾽ αὐτῶν ἐτύπτοντο ταῖς συγκρούσεσι καὶ προσαράξεσι τῶν νηῶν συνέθλαττον πάντα κωπήρη στόλον, οἱ ἕλληνες δὲ οὐκ ἀβούλως καὶ ἀδιαλείπτως κύκλωθεν ἔτυπτον τοὺς πέρσας. ἔπιπτον δὲ αἱ νῆες. θάλασσα δὲ οὐκ ἔτι ἦν ὥστε ἰδεῖν αὐτὴν ἤτοι οὐκ ἐφαίνετο ἡ θάλασσα γέμουσα τῶν νεκρῶν. οἱ αἰγιαλοὶ δὲ

καὶ

καὶ αἱ θαλάσσιαι πέτραι, ἔγεμον τῶν πτωμάτων, πᾶσα δὲ ναῦς τρέσινη ἠρέσσετο καὶ ἐκωπηλάτει τὸ ἐν φυγῇ, ἀκόσμως, καὶ ἀτάκτως. οἱ γὰρ φεύγοντες οὐκ εὐτάκτως πορεύονται: Ναυάγιον.) αὐτὸ τὸ πάθος. ναυάγιον δὲ αὐτὸ τὸ ναυαγῆσαν σκάφος. ναυαγίων δὲ βαρυτόνως τῶν σωμάτων: Τοὶ δ' ὥστε θύννους.) οὗτοι δὲ οἱ ἕλληνες ἔπαιον, καὶ ἔκοπτον, ὥσπερ θύννους, θραύμασί τ' ἐρειπίων. ἐρείπια δὲ κυρίως τὰ παραπτώματα τῶν οἴκων λέγεται. ἢ τὰ σώματα τὰ θνησιμαῖα τὰ πτώσει ἀποπεσόντα, καταχρηστικῶς δὲ ἐνταῦθα, ἐρειπίων τῶν νεῶν φησὶ τῶν ἀφανισθεισῶν: Ἕως μελαίνης νυκτὸς, λείπει τὴν μάχην, ἵν' οὕτως ἕως τὸ ὄμμα τῆς μελαίνης, καὶ σκοτεινῆς νυκτὸς, ἤτοι αὐτὴ ἡ νὺξ ἐπιγενομένη ἀφείλετο τὴν μάχην: Κακῶν δὲ πλῆθος.) τὸ πλῆθος δὲ τῶν κακῶν οὐκ ἂν ἐκπλήσαιμι σοι, ἢ ἐκπληρώσαιμι οὐδ' ἂν εἰ δέκα ἡμέρας στοιχηγοροίην. ἤτοι μετὰ σπουδῆς καὶ κατὰ τάξιν λέγοιμι: Αἲ αἶ φεῦ φεῦ.) μέγα πένθος τῶν κακῶν ἔρρωγε πέρσαις, καὶ πᾶσι τοῖς βαρβάροις. εὐκαίρως δὲ ἡ τροπὴ ἀπὸ τῶν ἐνθαλλασσίων κυμάτων: Ὡς τοῖσδε καὶ δίς.) γίνωσκε γὰρ, ὅτι ὅσα εἶπον, δὶς τόσα εἰσίν. εὐκαίρως ἡ τροπὴ ἀπὸ τῶν ἐν πελάγει δυστυχησάντων, ἃ ὑπέμειναν κακὰ, ἀντισήκωσιν, καὶ ἀντιστάθμησιν δὶς τόσα ἔχουσιν, ἢ ἂν εἴπω: Καὶ τίς γένοιτ' ἄν.) καὶ τίς ἂν τύχη γένοιτο ἐχθίων καὶ χείρων ταύτης. λέξον τίνα σὺ λέγεις ταύτην τὴν συμφορὰν ἐλθεῖν ὁρμῶσαν μείζονα τῶν κακῶν: Αὐ-

τῷ

τῷ τ' ἄνακτι.) καὶ αὐτῷ τῷ ἄνακτι, καὶ τῷ βασιλεῖ τῷ ξέρξῃ: Νῆσός τις ἐστίν.) τὴν ψυτταλίαν φησὶν ἥτις ἀπέχει τῆς σαλαμῖνος, ρε. σταδίους, ὅπου φυγόντες οἱ ἡγεμόνες τῶν περσῶν, ὑπὸ τῶν ἀθηναίων ἀπώλοντο: Ἣν ὁ φιλόχορος.) φιλόχορον τὸν πᾶνα τὸν θεὸν τὸν αὐλητὴν φησίν. ἐμβατεύειν δὲ ταύτης τῆς νήσου τοῦτον φασίν, ἢ ὡς ἱερᾶς πανὸς οὔσης τῆς νήσου, ἢ ὡς ἐρήμου. ἐρήμοις γὰρ τόποις οὗτος ὁ θεὸς ἐνδιατρίβειν εἰώθει: Ἐνταῦθα πέμπει τούς δε.) ἐνταῦθα φησὶ πρὸς τὴν εἰρημένην νῆσον τὴν ψυτταλίαν, πέμπει τούτους ὁ ξέρξης, ὅπως ὅταν οἱ ἐχθροὶ τῶν περσικῶν νεῶν φθαρέντες πρὸς τὴν νῆσον ἐκσώζοιντο, ἀντὶ τοῦ μετὰ φθορᾶς, καὶ βλάβης ἐκσωθῶσιν καὶ ἐξέλθωσι πρὸς τὴν νῆσον, κτείνειεν, καὶ φονεύσειεν ῥαδίως κρατηθέντα τὸν στρατὸν τῶν ἑλλήνων. τοὺς φίλους δὲ πέρσας ὑπεκσώζοιεν ὑπὸ τῶν θαλασσίων πόρων. καλῶς ἱστορῶν, προσβλέπων, καὶ νοῶν, καὶ σκοπῶν τὸ μέλλον: ἄλλως ἐκεῖ γὰρ ἔπεμψε τοὺς ἡγεμόνας ὁ ξέρξης ἵνα ἐὰν φεύγοντες οἱ ἀθηναῖοι ἔλθωσιν ἐκεῖσε, καὶ ἀποκτανθῶσι παρ' αὐτῶν. ἐγένετο δὲ τοὐναντίον: Ὡς γὰρ θεός.) ἐπεὶ γάρ φησιν ὅτι ὁ θεὸς ἔδωκε τοῖς ἕλλησι κῦδος καὶ δόξαν νεῶν, ἤτοι ἐν τῇ ναυμαχίᾳ ἐτίμησεν, αὐθημερὸν καὶ ἐν αὐτῇ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐξεθρώσκον καὶ ἐπήδων ἀπὸ τῶν νεῶν φράξαντες τὸ σῶμα ἑαυτῶν ὅπλοις καλῶς κατεσκευασμένοις. περιεκυκλοῦντο δὲ, καὶ συνεῖχον πᾶσαν τὴν νῆσον ὥστε ἀμηχανεῖν τοὺς πέρ-

σας ποῦ φύγοιεν: Πολλὰ μὲν γάρ.) ἐκ χειρῶν ἠράσσοντο πέτροισιν ἤγουν λίθοις ἐβάλλοντο, καὶ συνετρίβοντο λιθολευσούμενοι. θῶμιγξ δέ ἐστιν ὁ λεπτότατος χοῖνος. μεταφορικῶς δὲ ἐνταῦθα λέγει τὴν νευρὰν τοῦ τόξου: Τέλος δ' ἐφορμηθέντος.) ὕστερον δὲ κινηθέντες, ὁμοῦ πάντες οἱ ἕλληνες ἐξ ἑνὸς ῥόθου καὶ ἐκ μιᾶς ῥοπῆς. κρεοκοποῦσι τὰς σάρκας τῶν ἀθλίων περσῶν ἕως ἐθανάτωσαν ἅπαντας. ὁ ξέρξης δὲ ἐθρήνησεν ὁρῶν βάθος κακῶν, ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ὑδάτων. ἕδραν γὰρ εἶχεν ἐν ὑψηλῷ φησὶν ἐκάθητο τόπῳ. καὶ διὰ τοῦτο ἑώρα τὸν στρατὸν ὁ ξέρξης καὶ τὰ αὐτῶν συμβάντα. ἕδραν γὰρ εἶχε πλησίον τῆς πελαγιζούσης θαλάσσης: Ἕδραν.) ὅθεν ἐδύνατο καλῶς ἄγειν τὸν ὀφθαλμὸν πανταχοῦ, καὶ βλέπειν. ὑψηλὸς γὰρ ἦν. εὐαγῆ, καθαράν, κεχωρισμένην: Ὑψηλὸν ὄχθον.) λέγει δὲ τὸ ἀντικρὺ σαλαμῖνος ὄρος τῶν αἰγαλέων ὥς φησιν ἡρόδοτος. τὸ δὲ εὐαγῆ παντὸς στρατοῦ. ἀντὶ τοῦ καθαράν, κεχωρισμένην εὖ ἔχουσαν οἷον τὴν ἄποψιν, καὶ ἐπιτηροῦσαν τὸν λεὼν ἅπαντα. ἢ αὐγάζοντα καὶ ὁρῶντα: Ῥήξας δὲ πέπλους.) διασχίσας δὲ τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ, καὶ ἀνοιμώξας ὀξὺ καὶ μέγα, ὅρμα σὺν φυγῇ, ἤτοι ἔφευγε ταχέως, ἄφαρ καὶ εὐθέως παραγγείλας καὶ συμβουλευσάμενος δηλαδὴ τὸ φεύγειν: Ὦ στυγνὲ δαῖμον.) ὦ τύχη ἡ στυγνάζειν καὶ ἀνιάζειν ποιοῦσα ἡμᾶς, ψευσθῆναι ἐποίησας τῶν φρενῶν τοὺς πέρσας, καὶ ἀποτυχεῖν, ὧν ἤλπιζον: Οὓς

πρόσθε μαραθών.) μαραθὼν ὄρον. ὅπου πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἀπώλλοντο. οὓς ὁ δαρεῖος πολεμήσας τοὺς ἀθηναίους ἀπέστειλε τῷ ἀριθμῷ, ὡσεὶ μυριάδας λ΄. ἐφ᾽ ᾧ ξέρξης μανεὶς, καὶ τοὺς πέρσας πάντας, καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν πασῶν πόλεων συναγαγὼν, ταῖς ἀθήναις ἐπεχείρησε: Ναῶν δὲ ταγοί.) οἱ ταγοὶ δὲ καὶ ἡγεμόνες τῶν λελειμμένων νεῶν σὺν τάχει ὁρμητικῶς αἱροῦνται φυγὴν κατ᾽ οὖρον οὐκ εὔκοσμον, ἤτοι οὐκ ἐν ἐπιτηδείῳ καιρῷ, ἔφυγον. στοιχικῶς ἀπὸ τῶν ἐν χειμῶνι πλεόντων. ὅτι φυσῶσιν ὀλέθριοι ἄνεμοι. τινὲς δὲ οὕτω φασὶν οὕτως, ὅτι ἐκεῖσε φησὶν ἀπίασιν ὅπου αὐτοὺς ὁ ἄνεμος φέρει: Οἱ μὲν ἀμφὶ κρηναῖον γένος.) τόπος βοιωτίας ὅπου ἐστὶν ἡ κρήνη. οἱ μὲν οὖν φασὶν ἐς τὴν βοιωτῶν χθόνα περὶ δίψει φθειρόμενοι καὶ ἀποθνήσκοντες. οἱ δὲ ἀπολειφθέντες παρειμένοι. καὶ οἷον μικρὸν ἀσθμαίνοντες ἐκ πόνου ἦλθομεν πρὸς τὴν φωκίδα. καὶ τὴν δωρίδα γῆν καὶ τὸν μηλιᾶ κόλπον. ὅπου ῥέει ὁ σπερχειὸς ποταμός. οὗτος γὰρ ἐξ αἰνιάνων ῥέων εἰς τὸν μηλιακὸν ἐμβάλλει κόλπον: Κἀντεῦθεν ἡμᾶς γῆς.) ἀπὸ δὲ τῆς γῆς τῶν φωκέων ἐδέξατο ἡμᾶς ἡ γῆ τῶν ἀχαιῶν, καὶ ἡ πόλις τῶν θεσσαλῶν ἐνδεεῖς ὄντας, καὶ χρήζοντας τροφῆς. ὅπου πολλοὶ ἀπέθανον. ἀπό τε δίψης καὶ πείνης. ταῦτα γὰρ ἦν τότε: Βόλβης θ᾽ ἕλειον.) βόλβη ὄνομα λίμνης θρακικῆς. ἥτις ὑλώδης καὶ τελματώδης οὖσα καὶ κάθυγρος, δόνακας πολλοὺς ἀναδίδωσι: Στρυμόνος ἁγνοῦ. ἁγνοῦ διὰ τὸ καθαρὸν

καθαρὸν καὶ διαδὲς φυλάττειν τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἔστιν οὗτος ποταμὸς θρᾴκης: Θεοὺς δέ τις.) ὅστις δὲ πρὶν οὐκ ἐγίνωσκε τοὺς θεοὺς τῶν περσῶν τότε, προσεκύνει τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν μετὰ λιτῶν καὶ παρακλήσεων. ἐπεὶ δὲ πολλὰ παρακαλῶν καὶ γονυπετῶν ὁ στρατὸς ἐπαύσατο, διαπερᾷ τὸν πόρον καὶ τὸν ποταμὸν τὸν κρυστάλλῳ πεπηγότα. λέγει δὲ τὸν στρυμόνα: Χὤστις μὲν.) ὅστις μὲν ὡρμήθη καὶ ὥρμησε περᾶσαι τὸν πεπηγότα ποταμὸν, πρὶν σκεδασθῆναι πανταχοῦ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ἤγουν πρὸ τοῦ τὸν ἥλιον ἀνατεῖλαι, καὶ τὸ πεπηγὸς θερμαίνειν, κυρεῖ καὶ ὑπάρχει σεσωσμένος. αἰτία τοῦ ἐσώθη κυρίως δὲ σκεδασθῆναι, τὸ ἀφανισθῆναι καὶ παυθῆναι ἐστίν: Φλέγων γὰρ αὐγαῖς.) ὁ γὰρ λαμπρὸς κύκλος τοῦ ἡλίου περιφραστικῶς ὁ ἥλιος φλέγων καὶ λάμπων ἐν αὐγαῖς ἤτοι ταῖς οἰκείαις ἀκτῖσι, διῆκε καὶ διῆλθε τὸν ποταμὸν μέσον ἤγουν λυθῆναι τὸ πεπηγὸς ἐποίησε θερμαίνων ἐκεῖνον. ἔπιπτον δὲ καὶ ἀπεπνίγοντο ἐν τῷ ποταμῷ συνεχεῖς. εὐτυχὴς δὲ ἦν ὅστις ταχινώτερον τῶν ἄλλων ἀπέθανεν: Ὅσοι δὲ λοιποί.) ὅσοι δὲ λοιποὶ οἱ δὲ ἐπίλοιποι ἢ ἔτυχον σωτηρίας ἤτοι οὐκ ἐπνίγησαν, τὴν θρᾴκην διελθόντες, μόλις ἥκουσιν ἐνθάδε τὴν περσίδα γῆν, τὴν ἑστιοῦχον, καὶ ἔχουσαν αὐτῶν τὴν ἑστίαν, ὥστε στένειν μετὰ τοσαῦτα κακά, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν τὴν τοὺς αὐτῆς φιλοῦσαν πολίτας, οὓς ἀνεθρέψατο. τινὲς δὲ τὸ, ὥστε στενάζειν, ἐνθάδε τῆς πόλεως ἀποδιδόασι, καὶ φασὶν

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

ἥκουσιν οὗτοι πρὸς τὴν αὐτῶν πατρίδα ὥστε τού-
τους τὴν πόλιν στενάζειν: Ταῦτ' ἔστ' ἀληθῆ.) ταῦ-
τα ὅσα εἶπον, ἀληθῆ. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα παρίη-
μι τῶν κακῶν, ἃ ὁ θεὸς ἐπελθεῖν ἐποίησε τοῖς πέρ-
σαις: Οἳ ἐγὼ τάλαινα.) φεῦ ἐγὼ ἡ ἀθλία ἕνε-
κεν τοῦ ἀπολλυμένου καὶ ἀφανισθέντος στρατοῦ:
9 Ὦ δυσπόνητε.) ὦ δαῖμον δυσπόνητε, καὶ χαλε-
ποὺς πόνους ἡμῖν ἐμποιήσας. ὡς λίαν βαρὺς ἐνήλ-
λου, καὶ ἐπήδησας πᾶσι τοῖς πέρσαις. ἤγουν ὦ
χαλεπὴ τύχη, ὡς ἄγαν βαρεῖα ἐπῆλθες τοῖς πέρ-
σαις: Ὑμεῖς δὲ φαύλως.) πρὸς τὸν χορὸν ἡ ἄτοσ-
σα φησίν. ὑμεῖς δὲ οὐκ ἀληθῶς αὐτὰ τὰ ὀνείρατά
ἐκρίνατε. ὀνείρατα δὲ φησὶν ἃ εἴρηκα ἐν τῇ ἀρχῇ
λέγουσα. πολλοῖς μὲν ἀεὶ νυκτέροις ὀνείρασιν. καὶ
ὁρῶ δὲ φεύγοντ' αἰετὸν πρὸς ἐσχάραν φοίβου:
Ὅμως δ' ἐπειδή.) οὕτως ἡ ὑμετέρα φάτις ἐκύ-
ρωσε καὶ κρίσις δηλαδὴ λέγουσά μοι εὔξασθαι
θεοῖς θέλω εὐχὴν ποιῆσαι πρῶτον, ἔπειτα ἔλθω
λαβοῦσα ἀπὸ τῶν ἐμῶν οἴκων δωρήματα τῇ γῇ τε,
καὶ νεκροῖς πέλανον. πέλανος δὲ ἐστὶν, ὁ ἐζημω-
μένος καὶ πεπηγὼς πλακοῦς: Ἐπίσταμαι μέν.)
οἶδα μὲν φησὶν ἐγὼ, ὅτι ἐπὶ ἐξειργασμένοις, καὶ ἤδη
φθάσασι γενέσθαι πράγμασι, καὶ φόνοις τῶν περ-
σῶν μέλλω θύειν αὐτὴ, τὸ κακὸν γὰρ ἤδη ἐγένετο.
ἀλλ' ὅμως κἂν ἐπὶ τοῖς ζῶσιν ἀνθρώποις εὔχομαι,
εἴπως τὸ μέλλον, καλὸν ἀποβήσεται: Ἀλλ' ἐς τὸ
λοιπόν. ἀλλὰ δεῖ τοὺς ζῶντας χρὴ θυσίας ποιεῖν,
εἴπου τινὲς εἰσὶ ζωοὶ, ἤτοι ζῶντες: Πιστοῖς πιστά.)

συνεισφέρειν

συνεισφέρειν τινὰς βουλὰς ἡμῖν τινοῖς οὖσιν εἰς ὑμᾶς. εἰ δὲ γράφεται τινοὺς, λέγει ὑμᾶς δὲ χρὴ τινοὺς ὄντας τινὰ βουλεύεσθαι: Πολλαὶ ἁπαλαῖς.) γυναῖκες κατερεικόμεναι καὶ σχίζουσαι τὰς καλύπτρας, καὶ τοὺς ἰδίους χιτῶνας, τέγγουσι, καὶ βρέχουσι τοὺς κόλπους ἐν δάκρυσι μυδαλέοις καὶ διύγροις, θλιβόμεναι. οὕτως δὲ ἔμελλεν εἰπεῖν ὅτι πολλαὶ νέαι γυναῖκες καὶ νῦν ἔτι ἀνδράσι συζευχθεῖσαι, τοιοῖσι τάδε καὶ τάδε. εἰπὼν δὲ, ἁπαλαῖς χερσὶ, τὸ ὅλον ἀπὸ μέρους ἐδήλωσε: Αἱ δ' ἁβρογόοι περσίδες.) καὶ αὐτοῖς γόοις δακρυνόμεναι ποθοῦσαι ἰδεῖν τὴν ἀρτισυζυγίαν. ἤτοι τὴν πρὸ μικροῦ γενομένην αὐτοῖς σύζευξιν ἢ συνάφειαν μετὰ τῶν ἀνδρῶν. ἢ ἀρτισυζυγίαν τὴν ὑγιοζυγίαν τῶν ἀνδρῶν. καὶ ἀφεῖσαι καὶ καταλείψασαι τὰς ἐν τοῖς λέκτροις εὐνὰς τὰς ἁβροχίτωνας. τὴν τέρψιν καὶ ἡδονὴν τῆς αὐτῶν τρυφερᾶς καὶ διακεχυμένης ἡλικίας πενθοῦσιν ἐνθρήνοις ἀπληρώτοις: Κἀγὼ δὲ μόρον.) καὶ ἐγὼ δὲ δὴ μόρον τῶν οἰχομένων αἴρω, καὶ κινῶ πολυπενθῆ δηλονότι πόνον. λείπει δὲ τοῦτο: Πόποι καὶ τὸ τοῖ.) ἐπιρρήματα σχετλιαστικὰ, ἢ δηλοῦντα, τὸ, ποῦ. καὶ τὸ ἐκεῖσε. εἰ μὲν οὖν ἀναγνώσῃς πόποι, ἔσῃς, ἀντὶ τοῦ φεῦ. εἰ δὲ ποποῖ ἀντὶ τοῦ ἀορίστως, καὶ ἐκεῖσε ἐν ταῖς ἀθήναις δηλαδή. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ τοῖ. εἰ μὲν τὸ τοῖ ἀντὶ τοῦ φεῦ εἰ δὲ τὸ τοῖ ὡς εἴπομεν:

Ξέρξης δ' ἀπόλεσεν.) ὁ ξέρξης δὲ πάντα τὰ κακὰ δηλονότι ἐποίησε, καὶ ἐπεσπάσατο ταῖς βα-

εἴδεσι ναυσὶ, ταῖς ἀπὸ τῆς βαρέως οὔσαις. ἥτις ἐστὶ πόλις περσίδος, ἐξ ἧς καὶ αὗται εἰσὶ βαρίδες. πάσας γὰρ κατέβρυχεν ἐκεῖσε. ὁ γοῦν πατὴρ αὐτοῦ δαρεῖος ἀβλαβὴς ἦν τόξαρχος καὶ ἡγεμὼν μὴ βλάβην ἐπενεγκὼν περὶ αὐτοῦ στρατεύματι, ὁ φίλος ἄκτωρ καὶ βασιλεὺς τοῖς σουσίδαις: Πεζούς τε γάρ.) πεζούς τε γὰρ καὶ θαλασσίους αἱ κυανώπιδες μὲν καὶ αἱ μέλαιναι αἱ ὁμόπτεροι, ἢ τοῖς αὐτῶν πτεροῖς κουφιζόμεναι, ἢ αἱ ὁμοίως πτεροῖς θέουσαι ἤγαγον περὶ οἳ ἤγουν ἐν τῇ ἑλλάδι καὶ αὐτοὺς ἀπώλεσαν ἐκεῖ: Διὰ δ' ἰαόνων. χέρας.) περισσοὶ οἱ δύο δὲ δὲ σύνδεσμοι, καὶ τὸ ὡς. τὸ δὲ ἑξῆς δηλοῖ οὕτως μόλις καὶ μικρὸν. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ τυτθὰ, ἀκούομεν αὐτὸν τὸν ἄνακτα, καὶ τὸν βασιλέα διεκφυγεῖν τὰς χέρας τῶν ἰαόνων; καὶ τῶν ἀθηναίων ἀνὰ τὰς πεδιήρεις κελεύθους καὶ ὁδοὺς τῆς θρᾴκης τὰς δυσχειμάρρους. οὗτοι δὲ ἤγουν οἱ πέρσαι ἄρα πρωτόμοροι. πρῶτοι ληφθέντες πρὸς ἀνάγκην τοῦ μόρου, καὶ τοῦ θανάτου δηλαδὴ περὶ τὰς κεγχρείας ἀκτὰς ἤγουν τὰς ἀττικὰς, ἢ τὰς τῆς σαλαμῖνος, ἢ τὸ λιφθέντες, διὰ διφθόγγου ἀντὶ τοῦ ἀπομείναντες, καὶ κείμενοι τεθνεῶτες περὶ τὰς ἀκτὰς τῆς κεγχρείας καὶ τῆς σαλαμῖνος διὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ θανάτου. τὸ δὲ, ἠὲ, καὶ τὸ ὀᾶ, ἀντὶ τοῦ φεῦ: Ὀᾶ στένε καὶ δακνάζου.) πρὸς ἑαυτὸν τοῦτο λέγει ὁ χορὸς στέναζε, καὶ δακνάζου περιαλγῶς βαρὺ δ' ἀνάβόησον οὐράνι' ἄχη, ἀντὶ τοῦ ὀξέως κώκυσον οὐράνια ἤγουν μέχρι

τοῦ

τοῦ οὐρανοῦ διελθέτω τὸ βόημα ἤδη τὰ νῦν κατὰ λαβόντα ἡμᾶς ἄχη: Τεῖνε δὲ δυσβαΐκτον.) τεῖνε δὲ, αὔδαν καὶ φωνὴν τάλαιναν, καὶ τλημπαθῆ, δυσβαΐκτον καὶ θρηνητικήν. βοῶτιν, καὶ βοητικήν: Γναμπτόμενοι δ' ἁλί.) γναμπτόμενοι δὲ καὶ συντριβόμενοι οἱ πέρσαι τῇ δεινῇ θαλάσσῃ. σκύλλονται, καὶ σύρονται, καὶ ἐσθίονται πρὸς τῶν ἀναύδων, καὶ ἀφώνων παίδων τῆς ἀμιάντου δηλαδὴ θαλάσσης. οὐ γὰρ μιαίνεται πώποτε. καὶ πολλῶν μολυσμάτων ἐπιχυθέντων αὐτῇ. ἀναύδων δὲ παίδων τῆς θαλάσσης τῶν ἰχθύων λέγει:

Τοκῆες δ' ἄπαιδες.) οἱ τοκῆες δὲ καὶ οἱ γονεῖς οἱ γέροντες ἔρρανται καὶ βρέχονται τοῖς δάκρυσιν ὀδυρόμενοι τὰ ἐκ τοῦ δαίμονος, καὶ τῆς τύχης αὐτοῖς ἐπελθόντα ἄχθη, τὸ πᾶν δὴ κλύουσι, καὶ μανθάνουσιν ἄχος, οἱ δὲ οὐκέτι περσονομοῦνται, καὶ κατὰ τοὺς περσῶν νόμους πολιτεύονται. καὶ ὑπὸ τῶν περσῶν ἄρχονται, καὶ διϊθύνονται. οὐ δὲ δασμοφοροῦσι καὶ τοῖς τέλεσι πρόσκεινται, ἃ ἔθος ἦν αὐτοῖς διδόναι τοῖς ἄρχουσιν. ἐφθάρησαν γάρ:

Οὔτ' ἐς γᾶν.) οὔτε εἰς τὴν γῆν προσπίπτοντες ἤγουν προσκυνοῦντες τὸν βασιλέα, ἄρξονται καὶ ὑποκλιθήσονται. ἡ γὰρ βασιλικὴ ἰσχὺς ὤλετο.

Οὐ δέ τοι γλῶσσα.) οὐ δέ τοι ἡ τῶν περσῶν γλῶσσα ἐν φυλακαῖς. ἠλευθέρωται γὰρ αὐτοῖς ἡ γλῶσσα, πρὸς τὸ κατηγορεῖν βασιλέα. οὐ δεῖνα γὰρ νῦν δεδίασιν οἱ ὑπήκοοι. ὅτι λαὸς ἐλύθη ὑπὸ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως τὸν ζυγὸν, ὑφ' οὗ συνείχετο τὰ

πλεῖσα. καὶ ὑπεκλίνετο. ἢ ἔλυσε τὸν ζυγὸν τῆς ἀλκῆς, ἤτοι τῆς βασιλικῆς δυνάμεως. ἡ γὰρ βασιλικὴ διόλωλεν ἰσχὺς τῶν ἡγεμόνων, καὶ τῶν ἀρχόντων δηλαδή: Αἱμαχθεῖσα.) ἡ ἄρουρα, καὶ ἡ γῆ, καὶ ἡ χώρα τοῦ αἴαντος ἡ περικλύσα, καὶ περικλυζομένη τῇ θαλάσσῃ δηλαδὴ νῆσος ἤγουν ἡ σαλαμὶν, ἔχει τὰ αἵματα τῶν περσῶν.

10 Φίλοι κακῶν.) ὦ φίλοι, ὅστις κυρεῖ καὶ ὑπάρχει ἔμπορος τῶν κακῶν, ἤγουν ἔμπλεων τοῖς κακοῖς γινώσκει, ὅτι ὅταν ἐπέλθῃ κλύδων καὶ ζάλη τῶν κακῶν τοῖς ἀνθρώποις, φιλεῖ, καὶ ἔθος ἔχει φοβεῖσθαι εἰς πάντα, ἤγουν καὶ εἰς τὰ μετὰ ταῦτα. ὅταν δὲ ὁ δαίμων καὶ τύχη εὐροῇ καὶ καλῶς καὶ εὐτυχῶς ῥέῃ, καὶ ἀπέρχεται, ἔθος ἔχει, ἀπὸ κοινοῦ πάλιν θαῤῥεῖν τὴν αὐτὴν εὐτυχίαν οὐροδρομεῖν, καὶ εἰς τὸ μετέπειτα: Ἐμοὶ γὰρ ἤδη.) ἐμοί φησι φόβον γέμοντα τὰ πάντα φαίνεται ἐν τοῖς ἐμοῖς ὄμμασιν ἀνταῖα καὶ ἐμφανῆ καὶ ἄντην οἷον, ὡς κατὰ πρόσωπον ἀπὸ θεῶν. τινὲς δὲ τὸ πλέα στίζοντες ὡς ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς τὸ ἑξῆς συντάσσουσιν, τ' ἀνταῖα λέγοντες οἷον ἐν τοῖς ὄμμασι τὰ τῶν θεῶν ἐναντία φαίνεται. τουτέστιν ἀντικειμένους ἡμῖν ὁρῶ τοὺς θεούς: Βοός τ' ἀφ' ἁγνῆς.) ἁγνὴν τὴν βοῦν καλεῖ. ἢ διὰ τὸ τοῖς θεοῖς ἀεὶ τὰς βοῦς θύεσθαι, ἢ διὰ τὸ ταύτην εἶναι λευκήν. τὰ γὰρ λευκὰ, καὶ καθαρὰ καὶ φωτεινὰ καὶ ἀρύπωτα. ἢ διὰ τὸ ἀγελαίαν εἶναι, τὰ γὰρ ἐν τοῖς ὄρεσιν διατρίβοντα, καθαρώτερα καὶ ὑγιεινότερα τῶν ἄλλων, ἢ ἁγνῆς.

τῆς ἀσινοῦς, καὶ μηδεμίαν βλάβην ἐχούσης, ἢ οὔτε ποδὸς στερηθείσης ἢ ὀφθαλμοῦ: Ἀκήρατόν τε ποτόν.) γάνος τόδε ἀπὸ τῆς μητρὸς τῆς παλαιᾶς ἀμπέλου, ἀκήρατον ποτὸν τὸν οἶνον λέγει, τὸν ἔχοντα μητέρα τὴν ἄμπελον. ἀγρίας δὲ τῆς ἀγριοποιοῦ, ἢ τῆς ἀγρίους ποιούσης τοὺς μεθύοντας. ἢ ἐν τῷ ἀγρῷ οὔσης. καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἀγροῖς οἱ ἄμπελοι: Πάρα.) πάρεστι γοῦν ταῖς ἐμαῖς χερσὶ καὶ καρπὸς ἐλαίας ξανθῆς αἰὲν θαλλούσης τοῖς φύλλοις. ἀειθαλὴς γάρ, διὸ προσέθηκεν ἐν φύλλοισι θαλλούσης πρὸς τὸν καρπόν. οὐ γὰρ διηνεκὴς ὁ καρπός. ξανθῆς δὲ διὰ τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ φύλλου, ὡς πρασινίζον ἐμφαίνεσθαι: Σύ τε πέμπε.) ὁ χορὸς φησὶ πρὸς τὴν ἄτοσσαν, ὅτι σὺ θυσίαζε τοῖς καταχθονίοις θεοῖς. ἡμεῖς δὲ αἰτησόμεθα ἐν ὕμνοις τοὺς πομποὺς τῶν φθιμένων ἤγουν τοὺς θεοὺς τοὺς κάτω τοὺς πέμποντας ἄνω τοὺς νεκρούς, εἶναι κάτω τῆς γῆς πρᾳεῖς, πρὸς τὸν δαρεῖον. ὥστε συγχωρῆσαι αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς ἐλθεῖν: Ἀλλὰ χθόνιοι δαίμονες.) ἀλλ' ὦ χθόνιοι θεοί, γῆ τε, καὶ ἑρμῆ, καὶ ὦ πλούτων βασιλεῦ τῶν νεκρῶν. πέμψατε ἐς φῶς, ἤγουν ἐνταῦθα πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τῶν κάτω, τὴν ψυχὴν τοῦ δαρείου. οὐ γάρ τοι ἄλλος τῶν ἡμετέρων κακῶν, πλέον, καὶ ἐπέκεινα οἶδεν, ἤτοι νικήσειεν τὰ ἡμῶν κακά, μόνος αὐτὸς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων. εἴποι δὲ πέρας καὶ πῶς αὐτά, καὶ πότε, καὶ τίνι τρόπῳ ἐκφύγωμεν: Ἦ ῥ' ἀΐει μου μακαρίτας.) ἆρα ἀκούει μου ὁ μακαρίτης θεὸς δαρεῖος ὁ ἰσόθεος

θεὸς βασιλεὺς ἱέοντος, καὶ πέμποντος τὰ βάρβαρα λόγια σαφηνῆ, καὶ σαφῆ. οὐ γὰρ δυσνόητα ταῦτα φημὶ τὰ ποικίλα βάγματα καὶ φωνήματα αἰανῆ, καὶ σκοτεινά, καὶ θλῖψιν, καὶ ἀκλὴν ἐμποιοῦντα τοῖς κλαίουσιν: Ἀλλὰ σύ μοι γᾶ τε.) ἀλλὰ σύ μοι ὦ γῆ, καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες τῶν χθονίων καὶ τῶν νεκρῶν τὸν μεγαλαυχῆ δαίμονα δαρεῖον ἐρχόμενον ἐκ τῶν τοῦ ἅδου δόμων, αἰνέσατε, ἤγουν συναινέσατε καὶ συναρήξατε αὐτῷ περὶ ποιῆσαι τουτί, τὸν καταχθόνιον οὖν δαρεῖον αἰνέσατε ἐξ ἅδου δόμων μολεῖν. τὸν σουσιγενῆ θεὸν τῶν περσῶν, ἤγουν τὸν δαρεῖον: Ἦ φίλος ἀνήρ.) ὄντως φίλος ἦν ἀνὴρ ἐμοὶ ὁ δαρεῖος. ὄντως φίλος καὶ ὁ τάφος, ὃς κρύπτει τὰ φίλα ἤθη, τουτέστι τοὺς προσφιλεῖς τρόπους ἐμοὶ τοῦ δαρείου. ὄχθον γὰρ τὸν τάφον καλεῖ. διὰ τὸν ἀναχωματισμόν: Ἀϊδωνεὺς δ' ἀΐη. ὁ ἀϊδωνεὺς δὲ ὁ ἀναπομπὸς τῶν νεκρῶν ἀνίη, καὶ ἀναπέμψει, καὶ ἀναδώσει τῆς γῆς τὸν δαρεῖον βασιλέα, οἷον. τὸν, καὶ δαρειαν κεκλημένον. ἢ τὴν δαρειαν ψυχὴν ἀναπέμψει ὁ ἅδης, τοῦτο ἔξωθεν: Θεομήστωρ δ' ἐκικλύσκετο.) θεομήστωρ τε καὶ τὰ θεῖα βουλευόμενος ἐκαλεῖτο τοῖς πέρσαις οὐ μόνον δὲ ἐκαλεῖτο τοῦτο, ἀλλὰ καὶ θεομήστωρ ὑπῆρχεν. ἐπεὶ οὖν καὶ καλῶς ἐποδώκει, καὶ ἴθυνε, καὶ ὑπὸ τὸν ἑαυτοῦ πόδα ἡνιόχει τὸν στρατόν: Βαλὴν ἀρχαῖος. βαλὴν ὁ βασιλεὺς λέγεται. εὐφορίων δέ φησι θουρίων εἶναι τὴν διάλεκτον. ὅθεν καὶ βαλιναῖον ὄρος, ὅ ἐστι βασιλικόν:

φησὶν οὖν ἀρχαῖε βασιλεῦ ἴκου καὶ παραγενοῦ, καὶ ἐλθὲ ἐπ' ἄκρον κόρυμβον. ὄχθου ἤγουν τὴν ἄκραν ἐξοχὴν, καὶ ἀνωτάτην τοῦ τάφου, αἴρων, καὶ ἐπαίρων, καὶ κινῶν τὴν εὔμαριν, καὶ τὸ ὑπόδημα τοῦ ποδὸς κροκόβαπτον, καὶ ἐρυθρόν, ἔστι δὲ τοῦτο περίφρασις. ἐπεὶ φάσκων δὲ δεικνύων καὶ ἀναφαίνων τὸν φάλαρον καὶ τὸν λόφον τῆς βασιλικῆς κάρας δὲ περικεφαλαίας περιφραστικῶς τὸ στέμμα φασί: Βαύσκε πάτερ.) βαύσκε δὲ πορεύθητι ὦ δαρεῖε δέσποτα, ὅπως κλύῃς δὲ ἀκούσῃς, καὶ μάθῃς καινὰ καὶ ἀλλόκοτα, καὶ νέα ἄχη τοῦ ξέρξου, ὡς ἤγουν ὧδε δὲ λέγει βαύσκε πάτερ δαρειὰν:

Στυγία γάρ τις. ἐπιπεπάνυσται γὰρ, καὶ ἐξήπλωσται στυγερὰ, καὶ μισητή τις ἀχλὺς καὶ θλίψις. πᾶσα γὰρ νεολαία, καὶ ἡ τῶν περσῶν ἡλικία καὶ νεότης ἐξαπόλωλε, καὶ παρῴχετο: Τί τάδε δυνάστα.) τί ὦ δυνάστα τάδε τὰ δίδυμα καὶ διπλᾶ ἁμάρτια καὶ ἡμαρτήματα. διάγοισιν καὶ διάγουσι περὶ τῇ σῇ γῇ, γῇ τῇδε. δίδυμα δὲ, ἢ διὰ τὸ ἤγουν δαρείου τριάκοντα φονευθῆναι χιλιάδας. νῦν ἤγουν τοῦ ξέρξου μυριάδας. ἢ ὅτι ξέρξου καὶ πέρσου τινὸς εἰσὶν ἁμαρτίαι καὶ ἀτυχίαι ἡρμοσμέναι ὁμοῦ. ἢ τὰ δίδυμα τὰ ἐν πλαταιαῖς γεγενημένα κακὰ, καὶ τὰ ἐν σαλαμῖνι.

11 Ὦ πιστὰ πιστῶν.) τὸ τοῦ δαρείου εἴδωλον ἐξ ἅδου ἀνελθὸν φησὶ πρὸς τοὺς πέρσας, ὦ πιστὰ γεννήματα, καὶ ἀναστροφαὶ πατέρων πιστῶν ἐμοί. ἥλικές τε καὶ ἰσήλικοι τῆς ἐμῆς ἡλικίας. τίνα πόνον, δὲ

κακο=

κακοπάθειαν πάσχει ἡ πόλις, καὶ στενάζει, καὶ οἷον ἐκ τῶν ὀδυρμῶν κέκοπται, καὶ χαράσσεται ἡ γῆ κάτωθεν. τοῦτο δὲ εἴρηκεν ὅτι ἐκ τῶν πολλῶν ὑμῶν στεναγμῶν ἡ γῆ ῥαγεῖσα ἐνέδωκέ με: Λεύσσων δ' ἄκοιτιν.) ἐγὼ δὲ βλέπων ἐγγὺς τοῦ ἐμοῦ τάφου παρακαθημένην τὴν ἐμὴν ὁμόκοιτον γυναῖκα φοβοῦμαι μὴ κακὸν αὐτῇ ἐπιγέγονε. τὰς χοὰς δὲ, τὰς θυσίας, ἃς ἐμοὶ ἔθυσεν, ἱλαστηρίους ἀπεδεξάμην: Ὑμεῖς δὲ.) ἐγγὺς ἑστῶτες τοῦ ἐμοῦ τάφου, θρηνεῖτε καὶ καλεῖσθε καὶ ἀνακράζετέ με ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ ᾅδου ῥοθιάζοντες, καὶ μεγάλως ἠχοῦντες καὶ θρηνοῦντες, ἐν γόοις ψυχαγωγοῖς ἤγουν τοῖς τὰς ψυχὰς ἐκ τοῦ ᾅδου ἀνακομίζουσι· οὐκ ἔστι δὲ ῥᾴδιον τὸ ἐξελθεῖν με ἀπὸ τοῦ τάφου οὐδὲ δυνατόν: Ἄλλως τε πάντως.) καὶ ἄλλως δέ φησιν οἱ κάτωθεν τῆς γῆς θεοί. οἷον ὁ πλούτων καὶ ἡ περσεφόνη καὶ οἱ τῶν νεκρῶν ἁπλῶς κυριεύοντες, ἀμείνους καὶ βελτίονες, καὶ ἑτοιμότεροί εἰσιν εἰς τὸ λαβεῖν παρ' αὐτοῖς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ κατέχειν ἐν τῷ ᾅδῃ, παρομεθιέναι, καὶ καταλεῖψαι, καὶ ἰᾶσαι αὐτοὺς ἀνελθεῖν εἰς τὴν γῆν ἄνωθεν: Ὅμως δ' ἐκείνοις.) ἤτοι μέγα κάτω δυνηθεὶς τοῖς κάτω θεοῖς οἷα βασιλεὺς καὶ παρ' ἐκείνων τιμώμενος καὶ μὴ λογιζόμενος ὡς οἱ κοινῶς ἀποθνήσκοντες ἥκω. ἐτάχυνα δὲ, ὡς μὴ μεμφθῶ τοῦ χρόνου, καὶ τῆς βραδύτητος ἕνεκα: Δείδομαι μὲν χαρίσασθαι.) τοῦτο φησὶ δὲ διὰ μὲν τὰ κατὰ χάριν εἰπεῖν σε, ἐφ' ᾧ θέλξαι τὴν σὴν ψυχήν. δέδοικα δὲ καὶ ἀληθεῦσαι.

σαι. λυπηθήσῃ γάρ: Ἀλλ' ἐπεὶ δέος.) φησὶ πρὸς αὐτὸν ὁ Δαρεῖος. ἀλλ' ἐπεὶ φοβῇ, ἔασον τοῦτο. εἶτα στρέφει τὸν λόγον πρὸς τὴν ἄτοσσαν, καὶ φησίν. ὦ εὐγενὲς γύναι ξυνόμευνε καὶ ξυμμερίστρια τῶν ἐμῶν λέκτρων παυσαμένη τῶν δὲ τῶν θρήνων φανερόν τί μοι εἰπὲ ἵνα μάθω, ὃ πάσχετε: Ἀνθρώπεια δ' ἄν τοι.) ὁ Δαρεῖος παραμυθούμενος τῇ αὐτοῦ γυναικί, φησίν. ὅτι πήματα τύχοι, καὶ ἐπέλθῃ ἀπολλάκις ἐν τοῖς βροτοῖς. ἢ οὕτως ἀνθρώπινα καὶ οὐ καινὰ ἂν τοῖς βροτοῖς τύχοι, καὶ ἐπέλθοι ἐν πήμασι, καὶ ἐν βλάβῃ. ὡς γὰρ ἄνθρωποι πάσχουσι καὶ τὰ αὐτῶν πήματα. καὶ οὐθεῖα τινά. ἀλλ' ἀνθρώπινα κέκληνται: Πολλὰ μὲν γὰρ ἐκ θαλάσσης.) πολλὰ δὲ κακὰ ἐκ τῆς γῆς τοῖς ἀνθρώποις ἐπέρχονται ἢν ὁ μάσσων, καὶ ὁ μείζων βίοτος ἐκταθῇ πρόσω ἤγουν μακρὰ τοῦ βίου χρόνου: Διαπεπόρθηται πάντα.) ὡς ἐν συντόμῳ λόγῳ περιλαβεῖν καὶ εἰπεῖν συλλήβδην πάντα. ὡς καὶ παρὰ τῷ εὐριπίδει οὐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν ὧδ' εἰπεῖν ἔπος: Λοιμοῦ τίς ἦλθε.) παρὰ χεὶ ἐμφύλιος πόλεμος, ἀντὶ τοῦ φθορὰ, ἐπεσκηπτεν. ὡς γὰρ ἐκεῖνος εἴ τινος ἐπισκορπίζεται, καίει καὶ φθείρει καὶ ἀφανίζει οὕτω καὶ ὁ λοιμός: Ἤπειρος πλάκα τῆς γῆς. περιφραστικῶς δὲ τὴν γῆν τῶν περσῶν φησὶ πᾶσαν. πεζὸς δὲ ἢ ναύτης, ἤτοι διὰ ξηρᾶς, ἢ διὰ θαλάσσης τίς δὲ τὴν πεῖραν ἐμώρανεν ἀντὶ τοῦ μωρὰν τινὰ καὶ ἀβούλως καὶ ἀπερισκέπτως ταύτην τὴν πεῖραν παρήγαγε, τὴν πρὸς τοὺς ἀθη

ναίους

τον, τὴν ζευκτηρίαν δηλαδὴ τὴν ἐν δυοῖν μέρεσι κειμένην, καὶ συζευγνῦσαν αὐτόν. λέγει δὲ τὴν ἀσίαν καὶ τὴν εὐρώπην: φεῦ ταχεῖα.) ὡς τοῦ δαρείου χρησμοὺς εἰπόντος καὶ οἷον προμαντευσαμένου τὸν ξέρξην ἀποβαλεῖν πολὺν λαόν: Ἀλλ' ὅταν σπεύδῃς.) ἢ εἰς καλὰ ἢ εἰς κακὰ, ὁ θεὸς αὐτοῦ ἐπιλαμβάνεται. ἢ ὅταν αὐτὸς τὰ χείρω ἐπείγηται, τότε συνεφάπτεται καὶ συνάπτεται αὐτῷ καὶ ἡ ἐριννὺς ἡ τιμωρητικὴ καὶ ἡ ἔφορος τῶν κακῶν θεός: Νῦν κακῶν.) ἔοικεν εὑρεθῆναι τοῖς φίλοις ἅπασιν ἐμοῦ, ἡ τῶν κακῶν πηγή. ἄλλως. ὡς ἡ πηγὴ τὸ μὲν δίδωσιν, ἄλλο δ' ἀναβλύζει: Ὅστις ἑλλήσποντον.) ὅστις ὁ ξέρξης, ἤλπιζε σχήσειν καὶ κρατήσειν ὡς δοῦλον καὶ ἐν δεσμοῖς, τὸν ἱερὸν ἑλλήσποντον. ἱερὸν δὲ αὐτόν φησι διὰ τὸ ἱδρῦσθαι αὐτὸ διὸς ἱερὸν ὡς μνασέας φησίν. ἢ τὸν ἀνειμένον, ἀκωλύτως ὡς τὸν
1 2 ἱερὸν ἰχθὺν φέρεσθαι: Καὶ πόρον μετερρύθμιζε.) καὶ τὸν τῆς θαλάσσης τόπον μετέπλαττε καὶ εἰς ξηρὰν μετέβαλε καὶ τὸν ἑλλήσποντον δεσμοῖς σιδηροῖς περιβαλὼν, ἤτοι γέφυραν ἐν αὐτῷ διὰ σιδήρων ἐργασάμενος, πολλὴν καὶ μακρὰν κέλευθον καὶ ὁδὸν, ἐπλήρωσε καὶ ἐποίησε τῷ στρατεύματι ἄνθρωπος ὢν ᾤετο καὶ ὑπελάμβανε, καὶ ἐνόμιζεν, οὐκ ἐν εὐβουλίᾳ. ἀλλ' ἀβούλως καὶ μωρῶς, κρατῆσαι πάντων τῶν θεῶν, καὶ τοῦ ποσειδῶνος αὐτοῦ, ὃς κύριος τῆς θαλάσσης ἐστί: Δέδοικα.) φοβοῦμαι φησὶ μὴ ὁ πολὺς πλοῦτος ὁ ἀπὸ τοῦ ἐμοῦ πόνου κατορθωθεὶς, ἁρπαγὴ ὑπὸ τοῦ φθάσαντος,

σαντος, ἤτοι καταλαβόντος: Ταῦτα.) ταῦτα διδάσκεται ὁ θούελος καὶ ὁ ἑρμηνευτικὸς πρὸς τὸν πόλεμον ξέρξης ὁμιλῶν τοῖς κακοῖς ἀνδράσι. λέγουσι γὰρ αὐτῷ. ὁ γὰρ δὲ ἀντὶ τοῦ γὰρ, ἢ περισσὸς ὁ δὲ, σύνδεσμος, ὅτι σὺ μὲν ὄλβον ἐκτήσω μέγα ἐν τέκνοις, καὶ ἐν ἀνδραγαθίαις. τοῦτον δὲ ὑπ' ἀνδρίας ἔνδον τῆς οἰκίας κινεῖν τὸ δόρυ. τὸν ὄλβον δὲ τὸν πατρικὸν μὴ αὐξάνειν: Τοιγαρόσφιν.) τοιγαροῦνσφιν καὶ αὐτοῖς τοῖς περὶ ξέρξην συμβουλεύσασι ταῦτα, ἔργον ἐστὶν ἐξειργασμένον. εἰς φθορὰν γὰρ πάντες ἐχώρησαν: Ἐξεκένωσε πεσόν.) ἔργον οἷον οὐδέπω, πεσὸν δίκην κύβου. τὰ πράγματα γὰρ κατὰ κύβον πίπτουσιν. ἐξεκένωσε τόδε τὸ ἄστυ. ἔργον δὲ οἷον οὐδέπω γέγονεν. ἐξ οὗτε, καὶ ἀφ' οὗ καιροῦ ὁ ζεὺς ὤπασε, καὶ παρέσχε, καὶ ἔδωκε ταύτην τὴν τιμὴν, τοῦ ἕνα τάγειν καὶ ἡγεμονεύειν, καὶ βασιλεύειν ἕνα ἄνδρα πάσης ἀσίας:

Ἄλλος δ' ἐκείνου παῖς.) τὸν ἀρταφρένην φησὶ, περὶ οὗ προακαπῶν λέγει. φρένες γὰρ αὐτοῦ θυμὸν οἰακοστρόφουν. ἐτυμολογῶν αὐτοῦ τὸ ὄνομα. ἀρταφρένης γὰρ, ἐξ ἐτυμολογίας λέγεται ὁ τὰς φρένας ἔχων ἀρτίας καὶ ἀκεραίας: Κύρου δὲ παῖς.) κύρου δὲ υἱὸς ὁ καμβύσης, ἀδελφὸς δὲ κατὰ ἑλλάνικον, μάρφιον καὶ μέμφιδος: Πέμπτος δὲ μάρδος.) ἡ γραφὴ ἡ μάρτηται. τὸν γὰρ ἐπιθέμενον τῇ καμβύσου ἀρχῇ μάγον ὄντα, οὐδεὶς μάρδιν εἶπεν. οὔτε γένος, οὔτε ὄνομα. μήποτε οὖν γραπτέον μάρδος αἰσχύνη πάτρα. μάγος ἦν ὁ τῆς

ἀρχῆς

ἀρχῆς ἐπιλαμβανόμενος. ἢ ἴσως ὁμώνυμος ὑπεκρίνετο εἶναι μαρδία παρὰ τοῦ κύρου παιδί. ἀδελφῷ τοῦ καμβύσου. αἰσχύνη δὲ πᾶσα εἶπεν, ὅτι μάγος ὢν ἐπέτασε τὴν τῶν περσῶν ἀρχὴν, εἰς μάγους. ἐπειδὴ γὰρ οἱ πέρσαι πάντα τῇ βουλῇ διεπράττοντο, ὁ καμβύσης ἤδη πρὸς ἐκστρατείαν ἀπαίρων τοὺς αὐτοῦ μάγους δύο ὄντας, ἐν τοῖς βασιλείοις κατέλειπεν. ἐν τῇ ἐρημώσει τῶν τῆς πόλεως ἀνδρῶν ἦρξαν τῆς βασιλείας. ἀρταφρένης καὶ δαρεῖος οὐχ ὁ τοῦ ξέρξου πατὴρ, ἀλλ᾽ ἕτερος. καὶ ἄλλοι τινὲς φίλοι αὐτῶν τῆς ἀρχῆς αὐτοὺς καταβιβάσαι συνεβουλεύσαντο. καταγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἤριζον περὶ τῆς βασιλείας. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ταύτην λαβεῖν ἀπείπαντο φήσαντες ἐλευθέρους ἑαυτοὺς εἶναι βούλεσθαι, καὶ μὴ ἄρχειν μὴ τ᾽ ἄρχεσθαι. καὶ ἀπολύειν τῶν τῆς ἀρχῆς δεινῶν, ἀρταφρένης δὲ, καὶ δαρεῖος ἄθλον ἔθεντο οὗ μεθ᾽ ἵππων δραμεῖν, οὗτινος δ᾽ ἵππος πρὸς τὴν νύσσαν ἐλθὼν χρεμετίσειε, πάντως αὐτὸς, καὶ τῆς ἀρχῆς ἐπιλάβηται. ὁ οὖν δαρεῖος παρὰ ἱπποκόμῳ αὐτοῦ περὶ τούτου ἀνεκοινώσατο. οὗτος δὲ χιτῶνα λαβὼν, καὶ παρὰ τῆς θηλείας προστρίψας μορίῳ, δέδωκεν αὐτῷ ἐπειπὼν, ἣν δ᾽ ἂν ὥραν ὁ ἵππος τῇ νύσσῃ προσεγγίσῃ, τηνικαῦτα στήσας αὐτὸν παρὰ μυκτῆρι αὐτοῦ τὸν χιτῶνα προσάγαγε. καὶ οὗτος τῆς ὀδμῆς τῆς θηλείας αἰσθανόμενος χρεματίσει. ὃ καὶ πεποίηκε, καὶ κατὰ κράτος νικήσας τῆς ἀρχῆς ἐπελάβετο. τινὲς δὲ οὕτως φασὶ γενέσθαι. ὅτι κατὰ τὸν

καιρὸν τῆς νυκτὸς ὁ ἱπποκόμος ἐν τῷ καιρῷ τῷ δῆγε τὸν ἵππον, καὶ συνουσιάζετο. οὗτος δὲ καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ ἄθλου ἐκεῖσε γεγονὼς τῆς θηλείας ἐμνήσθη καὶ οὕτως ἐχρεμέτισε:

Καὐτὸς δ᾽ ἔκυρσα.) καλῶς ἰστέον εἶπε. μετὰ γὰρ τὴν τῶν μάγων καθαίρεσιν δαρεῖος ὁ μέγας ἦρξεν. ἑπτὰ στρατηγοὶ τοῦ καμβύσου ὤμοσαν ἀναιρεθῆναι τὸν μάγον τὸν ὑποκρινόμενον τῷ ὀνόματι μάρδου: Εὖ γάρ.) καλῶς γινώσκετε ἰστέον ὦ ἐμοὶ συνήλικες πέρσαι, ὅτι ἅπαντες ἡμεῖς οἱ κράτη πάγε ἔσχομεν, ἤγουν οἱ πρὸ τοῦ βασιλεύσαντες, οὐκ ἂν ἐφάνημεν πράξαντες τοσαύτην βλάβην τῶν περσῶν, ὅσον νῦν ὁ ξέρξης ἐποίησεν: Αὐτὴ γὰρ ἡ γῆ.) αὐτὴ γὰρ ἡ ἑλλὰς ἡ ἀτθὶς συμμαχεῖ ἐκείνοις τοῖς ἕλλησι διὰ τὸ μὴ ἔχειν καρποὺς αὐτάρκεις, ὥστε τοὺς ἐναντίους ἀποτρέπεσθαι, ἀλλὰ κτείνουσα ἐν λιμῷ τοὺς πολυίππους πέρσας:

Ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὁ καταλειφθεὶς στρατὸς τῷ μαρδονίῳ.) τριάκοντα μυριάδες ὑποστρέψουσιν εἰς τὴν πατρίδα, καὶ πῶς λέγουσιν ἀποστεῖλαι πάλιν ἕτερον στρατόν. ἰστέον δὲ εἶπε τὴν παντελῆ σημαίνων ἀπώλειαν τῶν περσῶν: Χρὴ θεσφάτοισιν.) ἀφ᾽ ὧν ταῦτα ἐτελέσθη κἀκεῖνα συμβῆναι στοχάζομαι: Συμβαίνει γάρ.) οὐ τὰ μὲν τοῖς ἀνθρώποις συμβαίνει. τὰ δ᾽ οὔ. ἀλλὰ πάντα ὅσα τοῖς βροτοῖς παθεῖν πέπρωται, ἰδίᾳ συμβαίνει αὐτοῖς. ἄλλως. οὐ γὰρ τὰ μὲν συμβαίνει, ἀφ᾽ ὧν ταῦτα ἐτελέσθη, κἀκεῖνα συμβήσεται. οὐχὶ τινὰ μὲν συμβαίνει ἐκ

θελημά-

θελημάτων τῶν θεῶν· τὰ δὲ, οὔ. ἀλλ' ὅσα ὑπὸ θεῶν διϊθύνονται βουλεύματα τῶν ἀνθρώπων τελεῦται. ὅσα δὲ οὔ. οὐ τελειοῦται. τοῦτο δὲ εἶπε διὰ τοὺς χρησμοὺς τοὺς κειμένους μὴ ἀπελθεῖν εἰς ἑλλάδα: Κείπερ τὰ δ' ἔστι.) καὶ ἐὰν περ τὰ δὲ τὰ πεπραγμένα ἀληθῆ τυγχάνουσιν, λείπει ἐκεῖ τὸ ἔκκριτον πλῆθος τοῦ βαρβάρου στρατοῦ. ἀντὶ τοῦ οἴχεται καὶ θνήσκει. εἶτα ἐξ οὐδετέρου πρὸς ἀρσενικὸν τὸν λόγον ἔστρεψεν. εἰπὼν, πεπεισμένος οὗτος ὁ στρατὸς ἐν κεναῖς ἐλπίσι. πέπρωται γὰρ αὐτὸν ἐκεῖ θανεῖν. ἢ λείπει καὶ ἀφίησιν ὁ ξέρξης ἐν θετταλία, τὸ τοῦ στρατοῦ ἔκκριτον πλῆθος, πεπεισμένος ματαίαις ἐλπίσι: Μιμνοῦσιν.) ὁ φίλος ἀσωπὸς τὸ πίασμα τῇ βοιωτῶν χθονὶ, καὶ τῇ γῇ. ἤγουν τὸ λίπασμα τὸ πιαῖνον, καὶ τρέφον αὐτὴν ἄρδει τὸ πεδίον καὶ τὴν γῆν. ἀντὶ τοῦ ἔνθα ὁ ἀσωπὸς λιπαίνει τὴν βοιωτίαν: Κοὐδέπω κακῶν.) ἡ τῶν κακῶν οὔπω κρηπὶς καὶ ὑποβάθρα καὶ θεμέθλος, καὶ ὁ ἑσμὸς, οὐδέπω ὑπέστη καὶ εἰς τέλος κατήντησεν. ἀλλ' ἔτι ἐκπαιδεύεται, καὶ αὔξει τὰ δεινά: Θῖνες δὲ νεκρῶν.) οἱ θῖνες δὲ καὶ οἱ σωροὶ τῶν νεκρῶν καίπερ φωνὴν μὴ ἔχοντες, δείξουσι καὶ τρίτῃ γενεᾷ τὰ τῶν περσῶν πτώματα, τοῦτ' ἔστιν, ὅτι καὶ τρεῖς γενεαὶ παρέλθωσιν ἄν. τὰ δὲ τῶν νεκρῶν καὶ ἔτι παραμενοῦσι πτώματα. διὰ τὸ ἄπειρα εἶναι μὴ ἰσχύσαντος τοῦ χρόνου ἀφανίσαι αὐτά:

13 Ὡς οὐχ ὑπέρφευ.) ἐπεὶ σοβαρῶς οὐ χρὴ φρονεῖν ἀν

θρώπων ὄντα τινά. ἡ γὰρ κενοδοξία. καὶ ἡ τῶν θεῶν καταφρόνησις ἐξανθοῦσα γεννᾷ στάχυν βλάβης, ὅθεν θρήνου ἄξιον θέρος θερίζει ὁ τὴν τῶν θεῶν ἐνδεικνύμενος ὕβριν, καὶ καταφρόνησιν: Ἑλλάδος τε.) μὴ δέ τις ὑπερφρονήσας καὶ παραβλεψάμενος τὴν προσοῦσαν αὐτῷ εὐτυχίαν ὡς μείζονος ἐρασθεὶς δόξης, ἐκχέῃ καὶ φθείρῃ ὃν τὸ πρὶν εἶχεν ὄλβον μέγιστον: Πρὸς ταῦτ᾽ ἐκεῖνον.) πρὸς ταῦτα ὑμεῖς οἱ κεχρημένοι τῇ σωφροσύνῃ ἢ οἱ χρῄζοντες καὶ θέλοντες σωφρονεῖν πινύσκετε, καὶ συνετίζετε, καὶ σωφρονίζετε ἐκεῖνον τὸν ξέρξην ἐν συνετοῖς νουθετήμασιν, ὥστε λῆξαι καὶ παυθῆναι θεοβλαβοῦντα, καὶ τὴν ἐκ τῶν θεῶν βλάβην πάσχοντα διὰ τῆς κενοδοξίας, ἢ κεχρημένον ἀντὶ τοῦ χρείαν ἔχοντα, καὶ ἄξιον ὄντα σωφρονεῖν: Πάντα γάρ.) ὑπὸ γὰρ τοῦ ἄλγους τῶν ἐπελθόντων τῷ ξέρξῃ κακῶν πάντα τὰ μέρη τῶν ποικίλων ἐσθημάτων αὐτοῦ στημορραγοῦσι καὶ μετὰ τῶν στημόνων αὐτῶν διαρρέουσιν ἐν τῷ σώματι αἱ λακίδες, καὶ διαχύσεις. τοῦτ᾽ ἔστι ὑπὸ τῆς θλίψεως διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ὁ ξέρξης: Ὑμεῖς δὲ πρέσβεις.) πρὸς τὸν χορὸν φησὶν ὁ δαρεῖος ὅτι ἐγὼ μὲν ἄπειμι κάτω εἰς τὸν ᾅδην. ὑμεῖς δὲ ὦ γηραιοὶ χαίρετε ἐν κακοῖς μένοντες. ὅμως δὲ χαίρετε ψυχῇ διδόντες ἡδονήν. ἤγουν θύοντες ἐμοί, τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἡδύνοντες διὰ τῶν θυσιῶν. τοῖς γὰρ θανοῦσι θυσία μόνη ἐστὶ προσδεκτέα. πλοῦτος δὲ οὐδὲν ὠφελεῖ: Ἦ πολλά.) ὁ χορὸς ἀκούσας ἀπὸ τοῦ

δαρεῖος

δαρείου ἃ μέλλουσι καὶ ἔτι παθεῖν οἱ πέρσαι κακά, φησὶν ὄντως, ἤλγησα, καὶ ἀκούσας τοῖς πέρσαις πολλὰ πήματα καὶ παρόντα, ἤτοι ἃ νῦν πάσχουσι, καὶ ἃ μέλλουσιν ἔτι αὐτοῖς ἐπελθεῖν: Οὐ γὰρ τὰ φίλτατ' ἐν κακοῖς.) οὐ γὰρ τοὺς ἐμοὶ φιλτάτους ἐν ταῖς αὐτῶν ἀνάγκαις προδώσω, καὶ παραβλέψομαι: Ὢ πόποι.) θαυμαστικῶς σύγκρισιν ποιεῖται τῶν ἐπὶ δαρείου εὐτυχημάτων, πρὸς τὰ νῦν κακά. καὶ φησίν. ὄντως μεγάλης βιοτῆς, ἀγαθῆς τε πολισσονόμου, καὶ πόλιν καλῶς νεμούσης καὶ διευθετούσης ἐτύχομεν ἐπὶ τοῦ δαρείου:

Εὖθ' ὁ γεραιός.) ὅτε καὶ ὁπηνίκα ἦρχε καὶ ἐβασίλευε τῆς ἡμετέρας χώρας ὁ δαρεῖος ἄμαχος βασιλεὺς ὁ ἰσόθεος ὁ παντάρκης καὶ εἰς πάντας ἀρκῶν, καὶ διευεργετῶν καὶ διέπων καλῶς, καὶ παντέπασι γενόμενος: Πρῶτα μὲν.) πρῶτα μὲν ἀπεφαινόμεθα στρατιᾶς εὐδοκίμου, ἤτοι πολυβοήτου, καὶ τροπαιοφορούσης. τοῦτ' ἔστι διὰ στρατιᾶς κατὰ πόλεμον εὐδοκιμοῦμεν, καὶ ἐπεύθυνον ἤγουν κατὰ τὸ εὐθὺ ἐξήιοντο, καὶ ἐπλατύνοντο πάντα τὰ νόμιμα τῶν πυργουμένων καὶ τετειχισμένων πόλεων. καὶ ὡρμῶμεν κατὰ τὰ νενομισμένα ἔθη ταῖς πόλεσιν. οὐ τεμένη πορθοῦντες, καὶ τάφους ἀνασπῶντες, ὡς ξέρξης τολμήσας ἐποίησε. λέγεται δὲ καὶ πύργινα νομίματα πυργοῦντα καὶ συνιστῶντα τὰς πόλεις: Ὅσας δ' εἷλε πόλεις.) ἤγουν θαυμαστικῶς φησίν, ὅτι τῇ ἀρετῇ ἕλληνας ὑπέταξε δαρεῖος, ἀλλ' οὐκ ἀνάγκῃ, οἷαι

στρυμονίου πελάγους οἷαι εἰσὶν αἱ ἀχελωίδες νῆσοι τοῦ στρυμονίου πελάγους αἱ πάροικοι τῶν θρηικίων ἐπαύλεων. ἤγουν τῆς θράκης: Μυχία τε προποντίς.) ἀπὸ κοινοῦ, τὸ οἷαι εἰσὶν αἱ περὶ τὸν ἑλλήσποντον τὴν οἴκησιν ἔχουσαι, ἡ προποντὶς τε, ἤτοι τοῦ εὐξείνου πελάγους ἡ μυχία, καὶ ἐν μυχοῖς τοῦ ἑλλησπόντου κειμένη. καὶ τὸ στόμα τοῦ πόντου, ἤγουν ὁ βόσπορος. οὗτος γὰρ στόμα πόντου λέγεται: Νᾶσοι θ' αἳ.) νῆσοί τε, ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἦ, οἷαι εἰσὶν αἵτινες περίκλυστοι καὶ ὑπὸ τῆς θαλάσσης κλυζόμεναι κατὰ τὸν ἑλλήσποντον, ὅπερ δὲ πρῶνα ἅλιον λέγει ὑποτασσόμεναι καὶ προσηνωθήμεναι τῇ ἡμετέρᾳ γῇ: Οἷα λέσβος:) μεταβέβηκεν εἰς τὸ αἰγαῖον πέλαγος. ἡ γὰρ λέσβος ἐν τῷ αἰγαίῳ ἐστίν. ὁμοίως καὶ ἡ σάμος, καὶ τὰς ἄγχι τῆς θαλάσσης κειμένας: Τήνῳ τε.) καὶ ἡ ἄνδρος νῆσος ἡ συνάπτουσα τῇ νήσῳ, ἤγουν τῇ τήνῳ. καὶ συνημμένη αὐτῇ καὶ ἀγχιγείτων ταύτης τυγχάνουσα:

Σαλαμῖνα τε.) σαλαμῖνα τὴν ἐν κύπρῳ φησὶν, ἧς ἡ μητρόπολις ἡ ἐν τῇ ἀττικῇ δηλαδὴ, ἡ μὲν αἰτία ἐστὶ τῶν δεινῶν στεναγμάτων, ἄποικοι γὰρ εἰσὶν οἱ ἐν κύπρῳ σαλαμίνιοι τῶν ἐν ἀττικῇ. φασὶ γὰρ ὅτι τοῦ αἴαντος αὐτόχειρος γεγονότος, ὁ τεῦκρος ὁ αὐτοῦ ἀδελφὸς ἐν τῇ σαλαμῖνι τῇ αὐτοῦ πατρίδι, ἀπελθὼν οὐκ ἐδέχθη τῷ πατρὶ αὐτῶν τελαμῶνι. ἀλλ' ἐδιώχθη ἀπὸ τῆς σαλαμῖνος· ὡς μὴ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ αἴαντα κωλύσας σφαγιασθησόμενον ἀφ' αὐτοῦ. κατελθὼν οὖν, ἐν τῇ κύπρῳ

ἀνεδείματο

ἀνεδείματο πάλιν, καὶ ταύτην καλέσας σαλαμῖνα ἐπ' ὀνόματι τῆς ἐν ἀττικῇ. Ἐπικούρων νῦν.) νῦν οὐκ ἀμφιβάλλεται ἀλλ' ἀληθῶς ταῦτα φέρομεν ἐν τοῖς πολέμοις δηλαδὴ τὰς ἀπελθούσας ἡμῖν συμφορὰς, τὰς ἐκ θεοῦ ζαπείσας πρὸς ἡμᾶς. ἢ θεόθρεπτα τὰ ἐκ θεῶν φερόμενα καὶ αὐξανόμενα δι' ἡμᾶς. ἢ ὑπὸ θεῶν ἐνεχθέντα. καὶ θεοῖς δόξαντα:

14 Ἰὼ δύστηνος ἐγώ.) ὁ ξέρξης ὑπομιμνησκόμενος τῶν ὅλων περσῶν ὀλωλότων, αἰσχύνῃ καὶ ἐλέῳ πιεζόμενος θρηνεῖ. λέγων. φεῦ τῆς στυγερᾶς, καὶ μισητῆς ταύτης μοίρας, κυρήσας καὶ ἐπιτυχὼν, κακοτελευτήτου, καὶ εἰς κακὰ καταντησάσης: Ὡς θ' ὤφελε Ζεύς.) ὑπομνησθεὶς δὲ ὁ ξέρξης τῶν νέων ἀνδρῶν τῶν οἰχομένων ἐν ἑλλάδι, φησὶ ταῦτα. εἴθε ὤφελεν ὁ ζεὺς καὶ μὲ μετὰ τῶν φθαρέντων ἀνδρῶν καλύψαι τῇ μοίρᾳ τοῦ θανάτου: Ὀτοτοῖ βασιλεῦ.) καὶ ὁ χορὸς ἰδὼν τὸν ξέρξην ὀδυρόμενον, φησὶ πρὸς αὐτόν. φεῦ ὦ βασιλεῦ τῆς ἀγαθῆς δεξιᾶς, καὶ τῆς μεγάλης τιμῆς τῆς κατὰ περσῶν διοικούσης καὶ διεπούσης καὶ διευθετούσης ἅπαντα τοῦ κόσμου τε τῶν ἀνδρῶν, ἤτοι τῆς παρατάξεως τῆς στρατηγίας καὶ τῆς καταλόγου κοσμήσεως, καὶ εὐταξίας τῶν περσῶν οὓς νῦν ὁ δαίμων καὶ ἡ τύχη ἠφάνισεν, ἢ τοῦ κόσμου ἀντὶ τῆς νεότητος περιφραστικῶς τῶν νέων ἀνδρῶν καὶ γενναίων: Γαῖα δ' αἰάζει τὰν ἐγγαίαν.) ἡ γῆ δὲ αἰάζει καὶ θρηνεῖ τὴν ἥβην, καὶ τὴν ἡλικίαν τῶν περσῶν τὴν ἐγγαίαν καὶ τὴν ἐγχώριον τὴν ἀποκτανθεῖσαν ἐν τῷ ξέρξῃ, τῷ σάκτορι

καὶ τοῦ πληρωτῆ τοῦ ᾅδου, παρὰ τὸ σάζω τὸ ἐπι-
φορτίζω, καὶ γεμίζω. δι᾽ αὐτὸν γὰρ ἀπέθανον οἱ
πέρσαι. ἢ αὐτὸς αἴτιος γέγονε τοῦ θανεῖν αὐτούς,
καὶ ὑπὸ τὸν ᾅδην γενέσθαι: Ἀδαγβάται γὰρ
ὅ ἐστιν ἔθνος περσῶν ἐξέφθινται καὶ ἐφθάρησαν.
πολλοὶ φῶτες, ἄνθος, καὶ καλλώπισμα τῆς χώ-
ρας, τοξοδάμαντες, καὶ τοῖς τόξοις τοὺς ἐναν-
τίους δαμάζοντες, πάνυ φύσις, καὶ ἔκφυσις, καὶ
γονὴ μυριὰς ἀνδρῶν. ἤτοι πολὺ γένος τῶν περ-
σῶν. τὸ δὲ γὰρ, παρέλκον: Ἀσία δὲ χθών.) καὶ
γῆ ὦ βασιλεῦ, ἤτοι οἱ πέρσαι πάντες ἐπὶ γόνυ κέ-
κλινται, ἀντὶ τοῦ ἐπέκυψαν, καὶ ἐφθάρησαν. ἢ
ἐπὶ γόνυ ἀσίας γῆ πέπτωκεν ὀλοφυρομένη οὓς ἀ-
πώλεσε. λέγει δὲ τοὺς πολίτας. τινὲς δέ φασιν ἐπὶ
γόνυ αἴας, ἤτοι κατὰ πρόσωπον τῆς γῆς: Μα-
ριανδυνοῦ καὶ θρηνητικοῦ.) μαριανδυνοὶ αὐλοί,
ἐπιτηδείως ἔχοντες πρὸς θρήνους. καλλίστρατος τι-
τυοῦ παῖδας εἶναι φησὶ δύο. πριόλαν καὶ μαριαν-
δυνόν. ὃν κυνηγετοῦντα, ἀπολέσθαι, καὶ μέ-
χρι τοῦ νῦν μαριανδυνοὺς ἐν ἀκμῇ θέρους θρηνεῖν αὐ-
τόν. τὸν δὲ μαριανδυνὸν αὐξῆσαι μάλιστα τὴν θρη-
νητικὴν αὐλῳδίαν καὶ διδάξαι ταύτης ὕαγρον τὸν
μαρσύου πατέρα, καὶ αὐλοὶ γάρ εἰσι μαριανδυ-
νοί, ἐπιτηδειότατοι εἰς τὰς θρηνῳδίας ὅθεν καὶ τὸ
ἐπιφερόμενον. αὐτοῖς αὐλοῖς μαριανδυνοῖς ἠρώων
ἰᾶσι. Ἥσω.) καὶ πέμψω θρῆνον καὶ λίαν πανό-
δυρτον, σεβίζων καὶ σεβάζων τὰ λαοπαθῆ, καὶ
τὰ τῶν λαῶν πάθη τῆς γύννας, καὶ ἀνατροφῆς
δηλαδὴ

δηλαδὴ τῆς πόλεως τῆς πενθητῆρος, καὶ τῆς ἀξίας πένθους. τὰ βαρῆ, καὶ τὰ δυστυχήματα, τὰ ἁλίτυπα τὰ τῇ θαλάσσῃ τυφθέντα. λέγει δὲ τὰ σώματα τῶν περσῶν: Ἰώνων γὰρ ἀπηύρα ὁ ἄρης.) καὶ γὰρ τῶν ἰώνων ὁ ναύφρακτος ὁ ἑτεραλκὴς ὁ ἑτέροις ἀλκὴν καὶ βοήθειαν δοὺς, ἀπηύρα καὶ ἀφείλατο τὴν ἰσχὺν τῶν περσῶν, κερσάμενος καὶ κατακόψας αὐτοὺς εἰς πλάκα νυχίαν, ἤτοι νύκτα, καὶ θάνατον γεγονυῖαν αὐτοῖς εἰς δυσδαίμονά τε ἀκτὴν, ἤγουν τὴν σαλαμῖνα: Ὅλους ἀπέλιπον.) ὅλους καὶ ὀλεθείους ἀπέλιπον ἔῤῥοντας καὶ φθειρομένους ἐκ ναὸς τυρίας, ἢ φοινίσσης, ὧδε ταῖς τῆς σαλαμῖνος ἀκταῖς: Ἰὼ ἰώ μοι μοι. φεῦ φεῦ.) τὰς ἀθρόας στυγνότητος καὶ λύπης αἰτίας ἡμῖν γενομένας κατιδόντες οἱ πέρσαι πάντες εἰ τλήμονες ἀπαίρουσι, καὶ ὑποχωροῦσι ὡς θνήσκουσιν ἐν πιτύλῳ, ἤγουν ὑπὸ θορύβου τῆς μάχης, καὶ τῇ κραυγῇ: Καὶ τὸν περσῶν.) ἆρα ὡς τὸν ὀφθαλμὸν τὸν σὸν τὸν κατὰ πάντα πιστὸν τὸν πεμπαστὴν, καὶ ἀριθμητὴν τῶν περσῶν μυρία αὐτοῦ ἔλιπες, ἔνθα καὶ οἱ λοιποί. τινὲς δὲ τὸν ὀφθαλμὸν πιστὸν λέγουσι διότι ὁ βασιλέως ὀφθαλμὸς ἀριθμεῖ τὰ στρατεύματα. πεμπάζω γὰρ τὸ ἀριθμῶ. κυρίως δὲ τὸ κατὰ πεντάδας ἀριθμεῖν: Μυρία μυρία.) οἱονεὶ μυριάδας ἀριθμοῦντα ὅλας. καὶ ἡγεμονείας. οἱ περσῶν γὰρ βασιλεῖς εἶχον δύο τινὰς οἷς ἐπέτρεπον τὴν τῶν κοινῶν ἐπιτήρησιν. οὓς βασιλέως ἐκάλουν ὀφθαλμούς.

Ἰυγγάμοι.

15 Ἰυγγάμοι. ταῦτα φησὶν ὁ ξέρξης πρὸς τὸν χορόν. ὅτι ἴυγγα καὶ φιλίαν καὶ ἡδονὴν τῶν ἀγαθῶν ἑταίρων μοι περσῶν ὑπομιμνήσκεις, λέγων ἐμοὶ πρόκακα. ἤτοι τὰ προγεγονότα κακά. ἢ πρόκακα. ἀντὶ τοῦ ἁπλῶς κακά, μηδέν τι τῆς πρὸ, προθέσεως σημαινούσης. τὸ δὲ, ἄλαστα στυγνὰ, ἀντὶ τοῦ λυπηρὰ, καὶ κατηφείας αἴτια. κακὰ ἀνεπίληστα, καὶ ἀεὶ μνημονευόμενα: Καὶ μὴν ἄλλον γε ποθοῦμεν.) καὶ μὴν ποθοῦμεν ἑτέρον τι μαθεῖν τὸν μυριόνταρχον τῶν μαρδῶν ἀνδρῶν. οὗτοι δὲ ἔθνος περσικόν: Ἔταφον ἔταφον.) ἀπέθανον ἀπέθανον. οὐκ ἐπὶ ὀχημάτων ὄντες, ἀλλὰ γυμνοὶ καθεστηκότες, ἄλλως οὐχὶ ἑπόμενοι ὄπισθεν ἐν σκηναῖς τροχηλάτοις οἷον ἔθανον. οὐκ ἀσχημόνως δὲ ἐτάφησαν. ἔθος γὰρ ἦν τοῖς πέρσαις σκηνὰς τῶν ἁμαξῶν ἄνωθεν ποιουμένους ἐπιφέρειν ἐκεῖσε τοὺς ἐκείνων νεκροὺς, καὶ οὕτως αὐτοὺς προπεμπεύοντες ἔθαπτον: Δυσπόλεμον.) δυσπόλεμον ἄρα καὶ κακοτυχὲς, καὶ ἄθλιον τὸ γένος τῶν περσῶν:

Πῶς δ' οὐ στρατὸν μὲν τοσοῦτον.) πῶς δὲ οὐχὶ κόπτομαι καὶ πέπληγμαι καὶ θρηνῶ τοσοῦτον στρατὸν ὀλέσας: Τί δ' οὐκ ὤλωλεν.) εἰ μὲν εἰς τὸ τί στίξεις, σιωπητέον οὕτως. εἰ δὲ, οὐκ ὄλωλε τὰ μεγάλα τῶν περσῶν, στικτέον ἐν τῷ. τί ὁρᾷς τὸ λοιπὸν τόδε τῆς ἐμῆς στολῆς, ἤτοι θεωρεῖς τὸ ἐπίλοιπον λείψανον τῆς ἐμῆς στρατιᾶς, ἤτοι τὴν φαρέτραν τὴν ἀπολειφθεῖσαν ἀπὸ τῶν ἐμῶν ὅπλων: Βαιά γ' ὡς ἀπὸ πολλῶν.) ἤτοι τὰ ἔσωθεν ἐγκεκρυμμένα ὀλίγα

να ὀλίγα

να ὀλίγα εἰσὶν ὡς ἀπὸ πολλῆς πανοπλίας, καὶ εἶθ' οὕτως ἐπιφέρει τὸ ἑξῆς ὀδυρόμενος, καὶ λέγων, ὡς ἀπὸ πολλῶν ἐσπανίσμεθα βοηθειῶν:

Ἰαόνων λαὸς.) ὁ χορὸς ἐρωτηματικῶς φησὶ πρὸς τὸν ξέρξην, ὁ χορὸς τῶν ἰαόνων, καὶ τῶν ἀθηναίων οὐ φυγαίχμας ἐστὶν. οὐ φεύγων τὴν αἰχμὴν, τοῦ τέσι πλούμενος τὸν πόλεμον, ὁ ξέρξης φησὶ πρὸς τὸν χορὸν. ὁ γανόειος ἐστὶν ὁ λαὸς τῶν ἰώνων, ἤγουν ὁ θαυμαστὸς ὁρᾶσθαι καὶ ἐπιτήδειος εἰς ἀνδρείας. κατεῖδον δὲ βλάβην ἀνέλπιστον:

Τραπέντα ναύφρακτον.) τοῦ ξέρξου εἰπόντος ὅτι εἶδον πῆμα ἄελπτον, φησὶ πρὸς αὐτὸν ὁ χορὸς, τὸν ναυτικὸν ἡμῶν λαὸν τὸν ἡττηθέντα παρὰ τῶν ἰώνων λέγεις παθεῖν πῆμα ἄελπτον. ὁ δὲ φησὶ πρὸς αὐτὸν. ὅτι τοσοῦτον ἔδοξε τοῦτο χαλεπὸν, ὥστε καὶ τὸν ἱματισμὸν μου διέρρηξα ἐπὶ τῇ συμφορᾷ τούτου τοῦ κακοῦ:

Ἴυζε μέλεος.) ὁ μου τιθεὶς, ἤγουν ἡρμοσμένον καὶ ἁρμόζον τῇ ἐμῇ συμφορᾷ ἴυζε, καὶ θρήνει:

Βόα νῦν.) ἤτοι ἐναντία τῇ ἐμῇ βοῇ, τοῦτ' ἔστι, φώνει μοι φωνὰς αὐτηχούσας ταῖς ἐμαῖς φωναῖς:

Δόσιν κακὰν.) ἤτοι δίδου δόσιν κακὴν, ἤγουν δάκρυα τοῖς κακοῖς τῶν ἐμῶν κακῶν. ἤτοι τῶν συμφορῶν. καὶ δυστυχιῶν τῶν ἐμῶν:

Καὶ στέρν' ἄρασσε.) καὶ ἐπιβόα τὸ μύσιον. οἱ γὰρ μυσοὶ, καὶ οἱ φρύγες μάλιστα εἰσὶ θρηνητικοί:

Καὶ μοι γενείου.) ληπτέον ἔξωθεν τὸ κόπτε. ἤτοι τίλλε. καὶ τὴν λευκήρη, καὶ γηραιὰν, καὶ πεπολιωμένην τρίχα τοῦ σοῦ γενείου δι' ἐμὴν χάριν. ὁ χορὸς εἰπόντος τοῦ ξέρξου τίλλε τὴν σὴν γενειάδα, φησὶν

ἀπεὶ ξ,

ἄπριξ, καὶ διόλου, μάλα γοεδνὰ, καὶ λίαν λυπηρῶς, ἢ γοωδῶς τίλλε τὰς φίχας τοῦ γενείου: Καὶ ψάλλ' ἔθειραν.) ἀπὸ τοῦ ψάλλειν τοῦ σημαίνοντος τὸ κόπτειν λέγεται, καὶ χειροψάλλας Διόνυσος ὅτι τίλλων τὰ μόρια τῶν γυναικῶν: Ἄπριγδ' ἄπριγδα.) τοῦτο ἐπιφώνημα, ἢ ἐπίφθεγμα ἐπὶ τῶν μετὰ σφοδρότητος τιλλόντων τὰς φίχας ἀντὶ τοῦ ἐπιτεταμένως, ἢ ἄπριξ, ἢ οἷον ἐμμανῶς τίλλε τὰς θρίχας:

Γοεδνά.) ἤτοι ἔδνα, καὶ δῶρα τοῖς γόοις ἢ τοῖς θρήνοις διδόμενα, συνήθους γὰρ τοῖς θρηνοῦσι τίλλειν τὰς ἑαυτῶν τρίχας: Γοᾶθ' ἁβροβάται.) ἤτοι πέρσαι τρυφηλοὶ ἢ ἁβρῶς βαίνοντες, ὀδύρεσθε:

Δύσβατος.) φησὶ τὴν περσίδα, οὐχ ὡς σκληρὰν καὶ δύσκολον εἰς ἔμβασιν ἀλλ' ὡς ἤδη κακῷ καὶ δυστυχίᾳ βαινομένην τῷ ξέρξῃ: Ἢ ἢ ἢ φεῦ.) ὦ ὀλλύμενοι ἐν ταῖς ναυσὶ βαρέσι ταῖς τρισκάλμοις.

ΤΕΛΟΣ.

Θεοὺς μὲν αἰτῶ τῶν δ' ἀπαλλαγὴν πόνων:

1 ΦΡΟΥΡΑΣ ἐτείας τῶν κατὰ τὸ μῆκος τῆς ἐτείας φρουρᾶς. Μῆκος δ' οὖν.) οὖν ἤγουν μῆκος κοιμώμενος. Στέγαις ἀτρειδῶν.) πρὸς τὸ φυλακτικὸν καὶ φιλοδέσποτον. τὸ δὲ ἄγκαθεν, κατὰ συγκοπὴν ἀντὶ ἀνέκαθεν. τουτέστιν ἄνωθεν, ἐξ ἀρχῆς. Δυνάστας.) τοὺς δυναμένους παρὰ τὰ ἄλλα σημαίνειν τοὺς καιρούς. Ἀνδρόβουλον.) τὸν μείζονα ἢ κατὰ γυναῖκα βουλευόμενον γενναῖον, ἢ κατὰ ἀνδρὸς βουλευομένης. Φόβος γάρ.) ἢ πόλεμος ὁ γάρ. ἢ λείπει τὸ ἀλύων. Οἴκου τοῦδε.) οἴκου διαπονουμένου, οὐκ ἄριστα ὡς τὸ πρόσθεν. Ὦ χαῖρε.) δεῖ διαστήματος ὀλίγον, εἶτα ἀνακραγεῖν. ὡς θεασάμενον τὸν πυρσόν. Νυκτὸς ἡμερήσιον.) ἐν νυκτὸς ἡμέραν ἡμῖν ἰδοῦσιν. Τορῶς.) μεγαλοφώνως. Ἐπαντείλασαν.) ὡς ἤγουν ἄστρον ἢ σελήνην. Πρέπει.) διαπρεπῶς σημαίνει. Φροίμια χορεύσομαι.) πρὸ τῆς κλυταιμνήστρας. Θήσομαι.) οἰκειώσομαι. Τρὶς ἕξ.) καὶ παροιμία. ἀεὶ γὰρ εὖ πίπτουσιν οἱ Διὸς κύβοι. Βοῦς ἤγουν γλώσσῃ μέγας.) παροιμία, ἐπὶ τῶν μὴ δυναμένων παρρησιάζεσθαι. Ἀντίδικος.) ἀντὶ τοῦ ἐχθρὸς ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς δίκαις ἐχθρῶν.

Χιλιοναύτας.) γράφεται καὶ ἴλιον αὐτήν.

κλάζοντες

Κλάζοντες ἄρη.) οὐ γὰρ ἐλάσει. ἀλλ' ἔργῳ θυμούμενοι τοῖς ἔξω τῆς ὁδοῦ. οἵτ' ἐπακτίοις. οἵτινες ὕπατοι ὄντες ὀλέσαντες ἢ τὸν πόνον τῶν ὀρταλίχων, τὸν ἐν τοῖς δεμνίοις τηρούμενον, ἤγουν τῶν λεχέων
2 στροφοδινοῦνται. Ὀρταλίχων.) τῶν μηδέπω πεπτομένων νεοττῶν. Τῶν δεμετοίκων.) ἤγουν τῶν μετοικισθέντων νεοσσῶν. Παραβᾶσι.) τοῖς παραβήσασι καὶ μετοικήσασιν αὐτούς. Πολυάνορος.) πολλοὺς μνηστῆρας ἐσχηκυίας. Καὶ γυιοβαρῆ.) βαρέα καὶ μὴ ἐῶντα ἀναπνεῦσαι τοὺς πίπτοντας. Ἐν προτελείοις.) κυρίως ταῖς πρὸ γάμου θυσίαις, νῦν δὲ, ταῖς πρὸ τῆς ἁλώσεως μάχαις.

Ἔστι δ' ὅπη.) παρὰ τὸ, καὶ τὸ μὲν ὥσπερ τέλει, τὼς ἔσται. Ἀπύρων ἱερῶν.) τῶν θυσιῶν τῶν μοιρῶν καὶ τῶν ἐριννύων. ἃ καὶ νηφάλια καλεῖται. Ἀλαίνει,) ἀλᾶται. Τί χρέος.) διατί. Χρίσματος ἁγνοῦ.) τοῦ ἐλαίου. Μύχοθεν.) κομιζομένων.

Τοτὲ μὲν.) ἔσθ' ὅτε μὲν. Τὴν θυμοφθόρον.) ἥτις ἐστὶ θυμοβόρος λύπη τῆς φρενός. Κύριός εἰμι θροεῖν.) δυνατός εἰμι εἰπεῖν τὸ συμβὰν αὐτοῖς σημεῖον ἐξιοῦσιν. Ὅδιον.) τὸ ἐν τῇ ὁδῷ ὀφθέν. Θεόθεν καταπνέει.) πείθει γάρ με ἡ παρὰ θεῶν πίστις μέλπειν. καὶ λέγειν, ὅτι εὖ πράξουσιν οἱ ἀφεῖσθαι ὅσον ἀπὸ τοῦ σημείου. Σύμφυτος αἰών.) ὁ γὰρ σύμφυτός μοι αἰών, ὅ ἐστι τὸ γῆρας, διὰ τὴν εἰς θεοὺς πειθὼ μολπὴν μοι καὶ ἀλκὴν καταπνεῖ. ὅ ἐστιν εἰ καὶ γέρων εἰμὶ, ὅμως μέλψω τὰ γεγονότα, πέποιθα γὰρ, ὅτι ἑκατέρας αὐτὰ ἄξουσιν οἱ θεοί.

ἑλλάδος

Ἑλλάδος ἥβαν,) τοὺς κρατοῦντας τὴν ἑλληνικὴν
ἥβην, καὶ τὴν σώφρονα περὶ τὰ τακτικά. λέ=
γει δὲ τοὺς ἀτρείδας. Δίκας πράκτορι.) τῷ δί=
κην εἰς πραξομένῳ. Ὅ τ' ἐξόπιν ἀργίας.) ὁ ἐξόπι=
σω λευκός. ὅ ἐστιν ὁ πύγαργος. Ἐκ δεξιᾶς.) ὅ ἐστιν
3 εὐσυμβόλως. Παμπρέπτοις.) τοῖς βασιλείοις.
Λαγίναν γένναν.) τὸν λαγωόν. Ἐρικύματα.) πο
λυκύμονα. Βλαβέντα.) πρὸς τὸ σημαινόμενον τὸ,
βλαβέντα. Αἴλινον.) ἐπειδὴ ὁ αἴλινος καὶ ἐπὶ
θρήνου λέγεται. φησὶν ὅτι ἐν τάξει ὕμνου αὐτὸν λέ
γε. Τεράζων.) τὰ τέρατα διηγούμενος. Κτήνη.)
κτήματα. Μή τις ἄτα.) μόνον μὴ προτυπὲν ὑπὸ
θεῶν τὸ στρατευθὲν τῆς τροίας. ὅ ἐστι τὸ αὐθὶ βλά=
βη τροίας στρατευθὲν ἄτῃ σκολίσῃς. οἴκῳ γάρ. [illegible]
γὰρ οἴκῳ τῶν κυνῶν διὸς, ὅ ἐστι τῶν ἀετῶν, ὀργίζε
ται, ἄρτεμις ὅτι τὸν κύοντα τὸν λαγὼν ἀποκτεῖναι.
λοχεία γάρ ἐστιν ἡ θεός. Αὐτότοκον.) σὺν αὐτῷ τό
κῳ. Πτῶκα.) τὸν λαγωόν. Ἀέλπτοις.) τοῖς ἕπε
σθαι τοῖς γονεῦσι μὴ δυναμένοις. Ξύμβολα φαί=
ναι.) τὰ σύμβολα αἰτεῖ με φαίναι, τούτων δὲ, δεξιὰ
μὲν, διὰ τὴν νίκην. ἐπίμομφα δὲ, διὰ τὸν χό=
λον ἀρτέμιδος. Στρουθῶν.) τῶν ἀετῶν. Σύμ=
φυτον.) συγγενικήν. Οὐ δεισήνορα.) οὐ φοβουμέ=
νην τὸν ἄνδρα. ἢ τὴν οὐ δείσασαν τὸν ἄνδρα. Παλί
νορσος.) ἡ ἐξύστερον ὁρμωμένη. Ζεὺς ὅστις.) διάφο=
ρος γάρ ἐστιν ἡ περὶ τοῦ θείου δόξα. Εἰ τόδε μά=
ταν.) εἰ τὸ τῆς ματαιότητος ὀφείλει τις ἀποσείσα
σθαι τῆς γνώμης, διανομιζέτω. Ἦν μέγας.) διὰ
τοὺς

τοὺς ἱππίνας. Βρύων.) ὁ τυφώς. Τριακτῆρος.) νικητοῦ. ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἐν τοῖς πεντάθλοις ἀποτριαζόντων. Τεύξεται φρενῶν.) τῆς ἐλπίδι νίκης. ὁ λοχερῶς φρόνιμος ἔσται. Τῷ πάθει μαθών.) παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω. Πρὸς καρδίας μνησιπήμων.) τῷ ἁμαρτάνοντι τοῦτο συμβαίνει.

4 Σέλμα.) τὸν ζυγόν. ὑψίζηγος γὰρ ὁ ζεύς. ἡγεμών. μείζων γὰρ μενελάου. Κυναργεῖ.) νηῶν ἐξέφθιτο ἤια πάντα. Ἔχων.) ἀντὶ ἐχόμενος. Κακόχολοι.) τῆς κακῶ ποιοῦσαι χολάζειν. βροτῶν ἄλαι. καὶ δὴ ἄγριν ἐφέπεσκον ἀλητεύοντες.

Ναῶν καὶ πεισμάτων.) καὶ δὴ δοῦρα σέσηπε νεῶν. Τρίβῳ.) διατριβῇ. Βελθύτερον.) ἐπαχθέστερον. Κὴρ.) λιμωεία. Τέκνον δαΐξω.) πλέων οἶκτος διὰ τὸ τέκνον. Ἀνάγκας ἔδυ λέπαδνον.) ἀντὶ τοῦ ἠναγκάσθη ποιεῖν μεταβολήν. Τὸ πάντολμον.) ὁ θεὸς ἔγνω πάντα τοὺς ἀνθρώπους τολμᾶν ἀπὸ τῆς ἀνάγκης δηλονότι. Αἰσχρόμητις.) αἰσχρὰ ποιεῖν ἀναγκάζουσα. Παρακοπά.) τοῦ νοῦ παρακοπή. Πρωτοπήμων δέ.) ἡ μείζων τῶν ἄλλων πημάτων. Λιτὰς δέ.) καὶ διὰ τὰς λιτὰς δ' ἃς ἐποιεῖτο τὸν πατέρα, παρ' οὐδὲν ἡγήσαντο τὴν ζωὴν αὐτῆς. Περιπετῆ.) περιεσκεπασμένην. Προνωπῆ.) προνενευκυῖαν. Ἀέρδην.) βασιλικῶς. Καλλιπρώρου.) εὐμόρφου. Βίᾳ χαλινῶν.) τῇ βίᾳ, καὶ τῷ ἀναύδῳ μένει τῶν χαλινῶν. τῶν μὴ ἐόντων αὐτὴν λαλεῖν. ὡς ἐν γραφαῖς. διὰ τὸ κάλλος, ἢ διὰ τὸ ἀφωνητεῖν. Ἀταύρωτος.) ἄζευκτος παρθενική.

θενικὴ. Εὔποτμον.) ζηλωτὸν ἐποίει δι᾽ ἑαυτὴν τὸν πατέρα. Οὔτ᾽ εἶδον) διὰ τὸ ἀπάνθρωπον εἶναι τὴν σφαγήν. Τοῖς μὲν παθοῦσι.) τοῖς μὲν πεπονθόσιν ἡ δίκη δίδωσι τὸ μαθεῖν, δίκην γὰρ δόντες μανθάνουσι τὸ μέλλον. Τορόν.) φανερόν. τὸ πεπρωμένον φανερὸν ἥξει. Εὔπραξις.) εὐπραγία. Τὸ δ᾽ ἄγχιστον.) τὸ συγγενικόν. Μονόφρουρον.) ἐπειδὴ μόνοι γέροντες ἐφύλασσον τὴν ἑλλάδα. Ἐρημωθέντος.) παρόντος μέντοι οὐδὲ συντυγχάνειν αὐτοῖς.

Κλύοιμ᾽ ἂν εὔφρων.) εἰ μὴ θέλεις εἰπεῖν οὐ μεμψαίμην ἄν. Ἕως γένοιτο.) γένοιτο καλὴ ἡμέρα, ὥσπερ ἡ νύξ. Μὴ δουλώσαντος.) εἰ μή πω θεός με ἀπατᾷ. Φανόν.) λαμπάδα. Ἰσχύς.) μεγίστη πεύκη ἰσχὺς πυρός, Νωτίσαι.) ὑπερβῆναι. Μεσσάπιου.) μέσσαπον ὄρος μεταξὺ εὐβοίας, καὶ βοιωτίας.

Θωμόν.) σωρόν. Πλέον καίουσα.) ἢ τοῦ κιθαιρῶνος. Αἰγίπλαγκτον.) ὄρος μεγαείδος. Καὶ σαρωνικοῦ.) κόλπος περὶ τροιζῆνα. Κάτοπτρον.) τὸ κατόψιον. Ἀραχναῖον.) ὄρος ἄργους. Γεὶν αἱματηρόν.) ἀντὶ τῶν ὑποζυγίων, ἃ οὐκ εἴκοντα τῷ χαλινῷ ἀφρίζει μετὰ αἵματος. ἢ ἐπεὶ αὐτὴ οὐ πείθεται. πρὶν αἱματόσμου τὴν ψυχὴν ἐξαφεῖσαι. ἀντὶ τοῦ πρὶν ὀργισθῆναί με αὐτοῦ. Δᾶ.) γῆ. δωρικῶς. ὅθεν καὶ δημήτηρ. οἷον γῆ μήτηρ. Ποποῖ δᾶ.) προαναφωνεῖ τὰ ἐσόμενα. Ἀπόλλων.) ἀπολλύων με. παρὰ ὁμωνυμίαν. Ἀπώλεσας.) ἐκείνην γὰρ ἀπώλεσαν μόνως ὁρίζομαι τὴν τῆς δουλείας. οὐ τὴν νῦν. Δεύτερον.) γεγράφε-

του. δεύτερόν με ἀπώλεσας οὐ μετὰ καμάτου. Μισόθεον.) ἄθεον. θεοστυγές. Ἀρτάνη.) ἀγχόνη. Ἔοικεν δ' εἶος.) ἔοικεν ὥσκύων δεῖν ἀναζητεῖν, εἰ γέγονεν ἐνθάδε παλαιὸς φόνος. Μαρτυρίοισι γάρ.) φαντάζεται γὰρ ὁρᾶν τὰ σώματα τῶν ἀνῃρημένων παίδων θυέστου. Προφήτας οὔτινας.) τοὺς λέξαντας ἡμῖν περὶ σοῦ. αὐτοὶ γὰρ αὐτόπται γινόμεθα. Δυσίατον ἄλγος.) τὴν ὀρέστην φησί. Βοᾷ.) τὰ περὶ θυέστου. Χειρὸς ὀρεγμένα.) διαδέχονται δὲ ἀλλήλους τοῖς ὀρέγμασι τῶν χειρῶν. αἴγισθος καὶ κλυταιμνήστρα. Ἐπαργέμοις.) τοῖς τυφλοῖς, καὶ ἀσήμοις, ἀπὸ τῶν λευκώματα ἐχόντων ὀφθαλμῶν. Τί τόδε.) φαντάζεται τὸν χιτῶνα. Ἢ ξύνευνος.) τοῦ ἀγαμέμνονος αἰτία ἔσται τοῦ φόνου. Φόνου στάσις.) ἡ στάσις φησὶν ἀπολολύξαι μέλλει. ἐπεὶ τῇ λεωργῷ κλυταιμνήστρα. ἡνίκα ἀπόλληται. παρὰ τὸ, αἱ δ' ὀλόλυξαν θυγατέρες τε νυοί τε, καὶ αἰδοίη παράκοιτις. Φαιδρυνεῖ λόγος.) οὐ σαφηνίσται. Σταγών.) τὸ αἷμα. Βίου δύντος.) συμπληροῦται τοῦ βίου δύνοντος ταῖς αὐγαῖς σου μηκέτι ὁρῶντος ταῖς αὐγαῖς. Ἄπεχε τῆς βοός.) ἵνα ἂν ἀποστήσειεν αὐτῆς τὸν ἀγαμέμνονα ὅπως ἂν μὴ ἀπόληται. Μελάγκερων.) τὸν μελάγκερων ταῦρον λαβοῦσα. τὸν μηχανήματι τῷ διὰ τῶν πέπλων τύπτει. ἐὰν δὲ γράφηται μελαγκέρῳ μηχανήματι τύπτει, ἀντὶ κεκρυμμένῳ. Οὐ κομπάσομαι.) οὐκ ἀλαζονεύσομαι μάντις ἄκρος ἐπιγινώσκων τὰ θέσφατα. ὅμως δὲ στοχάζομαι τι

6 κακὸν ἀποβήσεται. Ἀγαθὰ φάτις.) γνωμολογῶν φησὶ τὸ, ἐνίοτε γὰρ καὶ ἐπ' ἀγαθοῖς οἱ χρησμοὶ γίνονται. ὡς δὲ ἐπὶ τὸ πλεῖστον μοχθηρὰ χρησμῳδοῦσιν, ἢ τὸ ὅλον ἐπὶ τοῦ χρησμοῦ κατασταθέντας, ἀπὸ τούτων τῶν θεσπισμάτων, τίς ἀγαθὴ φάτις γίνεται, παρὰ τὸ λεγόμενον ἐν τῇ συνηθείᾳ. οὐδεὶς εὐτυχὴς εἰς μάντιν ἀπέρχεται. Βροτοῖς δέ.) τοῖς ἐγχωρείοις. Κακῶν γάρ.) διὰ τὰ προσόντα κακὰ τοῖς εἰσερχομένοις, καὶ τὰ λεγόμενα φανερά.

Πάθος ἐπεγχέασα.) συναναμίξασα τῷ τοῦ ἀγαμέμνονος καὶ συγκεράσασα. Ἀμφὶ δ' αὐτοῖς.) περὶ σεαυτῆς ἄτοπα φθέγγῃ. Νόμον ἄνομον.) τὸ ἑξῆς, θρηνεῖ νόμον ἄνομον ἀμφιθαλῆ κακοῖς. Νόμον ἄνομον.) ᾠδὴν ἀηδῆ, παρὰ κιθαριστικὸν δὲ νόμον φησίν. Ἀηδών.) ἤτοι ἡ δομένη τῇ μεταμορφώσει τῆς ἀηδόνος φησίν. Ἀγῶνα.) γρ. αἰῶνα. Κλαυμάτων ἄπερ.) εἰ γὰρ καὶ ἐν ὄρνισιν οὖσα θρηνεῖ, φωνὴ μόνη. καὶ οὐ θρήνοις. Δυσφάτῳ κλαγγᾷ.) ἀσαφεῖ. αἰνιγματώδει. ἢ διὰ τὸ δυστυχῆ μαντεύεσθαι. ἢ διὰ τὸ προειδέναι τὰ δεινὰ ἀνωφελῶς θεσπίσασα τῆς μαντικῆς. Ἠνυτόμαν.) ηὐξόμαν. Κοσμηθεῖσα.) πρέπουσα. Ἴαλτο.) ὑπὸ τῆς κλυταιμνήστρας πεμφθεῖσα. ἐπεὶ προΐαλλε συβώτης. Συγκύψω.) ὅπως ἐναγίζουσα συγκόψομαι. καὶ θρηνήσω. Ἄλοκι.) αὔλακι, τομῇ. Βόσκεται κέαρ.) ἀντὶ τρέφομαι τῷ θρήνῳ. Λινόφθοροι.) τὰ λινὰ διαφθείρουσαι. τὸ ἑξῆς, οἱ δὲ στολισμοὶ τῶν ὑφασμάτων πρὸς τοῖς στέρνοις, λινοφθόροι λα-

κίδδου ἐῤῥάγησαν. Ὑπ' ἄλγεσιν.) ὑπὸ τῶν κο-
πετῶν. Ὀρθόθριξ.) ὀρθοῦσθαι ποιῶν τὰς τρί-
χας. Τορός.) σαφής. Ὀνειρόμαντις.) δι' ὀνείρων
τοῖς δόμοις μαντευόμενος. Ἀωρόνυκτον.) κατὰ
τὸ μεσονύκτιον. Μυχόθεν ἔλακεν.) ἀναλακεῖν,
καὶ βοῆσαι τὴν κλυταιμνήστραν ἐποίησεν, ὁ σα-
φὴς φόβος, δι' ὀνείρων μαντευόμενος. Γυναι-
κείοισιν.) οἱονεὶ τοῖς ἐστερημένοις τοῦ κουριδίου ἀνδρός.
Ὑπέγγυοι.) ἀληθεῖς. θεοφόρητοι. οἱ ἐκ θεῶν
ἠσφαλισμένοι τὴν μαντείαν. Περιθύμως.) ὑ-
περβαλλόντως. Ἐγκοτεῖν.) τοῖς ὀργιζομένοις νε-
κροῖς ἄχαριν. ἢ ἐμοὶ ἀηδεῖς ὑπηρετούσῃ αὐτῷ.
Ἰὼ γαῖα.) ὦ γῆ μήτηρ. τοῦτο δὲ διαμέσου ἀναπε-
φώνηται. Μωμένα.) ζητοῦσα. Δύσθεος γυνά.)
δεῖ νοεῖν ὅτι ἡ δύσθεος γυνά, ἠρέμα πως ἐφθέγ-
ξατο. διό φησι. φοβοῦμαι γὰρ ἔπος τὸ δ' ἐκβάλ-
λειν. Ἀνήλιοι.) οὓς οὐδὲ ἥλιος ἐπίδοι. διὰ τὸ ἀγα-
μέμνονος μῦσος, φιλοῦντες γὰρ αὐτόν, οὐδὲ ἀκούειν
ἠνείχοντο κατ' αὐτοῦ. Σέβας. ἑκούσιον.) σέβας
τὸ μὴ ἐκ φόβου, ἀλλ' ἐξ αἰδοῦς αὐτῆς γινόμενον.
τοῦτο δὲ θέλει εἰπεῖν, ὅτι ἡ αἰδὼς περὶ ἀγαμέμνο-
νος εἶχον οἱ δῆμοι. νῦν εἰς φόβον ἐτράπη, ἐκεῖνον
γὰρ ἠδοῦντο, καὶ ἐφίλουν. τόδε δὲ φοβοῦνται
ὡς τύραννον διατελούμενον. Δαμίας.) τοῦ δήμου.
φοβῆται ἕκαστος φοβεῖται φθέγξασθαι. Ῥοπὴ
δ' ἐπισκοπεῖ.) ἡ δὲ τῆς δίκης ῥοπὴ τοὺς μὲν ἐπι-
σκοπεῖ ταχέως καὶ ἀμύνεται. ἄλλοις δὲ ἐν ἀμφι-
βόλῳ ἐᾷ τὴν τιμωρίαν, οὐκ ἀθρόως αὐτοὺς ἀμυ-
νομένη,

νομένη, ὥστε τοὺς ἠδικημένους ὑπ' αὐτῶν λυπεῖσθαι. ἄλλους δὲ σκότος καλύπτει, ὡς μὴ δ' ὁρᾶσθαι ὑπ' αὐτῆς. ὁμοίως ὁ φόνος πέπηγε καὶ οὐ διαρρεῖ. ἀλλ' ἐπέξεισιν αὐτόν. Βρύει.) ἀνθεῖ. Ἄκραντος ἔχει νύξ.) ἀώρως θάνατος. Τίνας.) τιμωρός. Οὐ διαρρυῆναι.) ἀντὶ οὐ διαρρέων. Διαλγὴς ἄτη.) τουτέστιν ὁ φόνος. Διαφέρει.) διασπαράσσει. Παναρκέτας.) τῆς εἰς πάντα τὸν χρόνον ἀρκούσης αὐτῷ. Τοὺς δ' ἄκραντος.) τοῦτο ὥσπερ ἐπαγόμενόν ἐστι. Νυμφικῶν ἑδωλίων.) τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον λέγει. ὥσπερ γὰρ ἐπιβάντι νυμφικῆς κλίνης, οὐκ ἔστιν ἴασις πρὸς ἀναπαρθένευσιν τῆς κόρης. οὕτως οὐδὲ γὰρ φονεῖ πάρεστι πόρος πρὸς ἄρκεσιν τοῦ φόνου. Πάντες ἐκ μιᾶς.) πάντες οἱ ποταμοὶ εἰς ἓν συνερχόμενοι. Ἰοῦσαν ἄτην.) ἀντὶ τῆς ἐπιούσης αὐτῷ ἄτης. ἀττικῶν δὲ τὸ πρὸς αἰτιατικὴν συντάσσειν. καθαίρωσι τὸν φόνον, τὸ δὲ κοινὸν, καθαίρωσι τοῦ φόνου. Ἐμοὶ δέ.) τὸ ἑξῆς, ἐμοὶ πρέποντα καὶ ὀφειλόμενα ἐστὶν ἀπαρχὰς βίου τὶ τῶν βίᾳ μὲν φερομένων, αἰνέσαι πικρὸν φρενὰ στύγος κρατούσῃ. ἀνάγκην γὰρ μοι, οἱ θεοὶ προσήνεγκαν. Δίκαια καὶ μὴ δίκαια.) εἴτε δικαίως, εἴτε μὴ, ἔστι δὲ παροιμία. δοῦλε δεσποτῶν ἄκουε. καὶ δίκαια καὶ ἄδικα. ἀμφίπτολιν.) τὴν ἐκ διαφόρων πόλεων ἀνάγκην. ὅ ἐστι, πόλεμον, ὡς ἀμφιμάτορας κόρους φησὶν ὁ Εὐριπίδης ἐκ διαφόρων γὰρ πόλεων ἦσαν οἱ Ἕλληνες. Ματαίοισιν.) ἀντὶ ματαίαις τύχαις. Κρυφαίοις πένθεσι.) τουτέστι μὴ ὡς φαινο-

σὴ τοῦ μύσους τοῦ κατὰ κλυταιμνήστρας. Εὐθήμονες.) τουτέστιν ὑπηρέτιδες αἱ εὐθετοῦσαι τὰ κατὰ τὸν οἶκον. Πρέποντ' ἀρχαίου βίου.) πρέποντά μοι ἐστὶ καὶ ὀφειλόμενα. ἐξότε τοῦτον ἐπανήρημαι τὸν βίον τὰ τῶν πρὸς βίαν κεκτημένων ἐπαινέσαι, καὶ λυπεῖσθαι τὴν κατ' αὐτῶν ἀπεσύγησιν, καὶ μηδὲ παῤῥησίᾳ τὸν δεσπότην κλαύσῃ. Κηδείους.) συγγενικάς. Γέλανον.) πᾶν τὸ ἐπιθυόμενον οὕτω καλοῦσι. Τάδε.) τὰς χοάς. Τῶν κακῶν.) παρ' ὑπόνοιαν, ἔδει γὰρ τῶν καλῶν εἰπεῖν. Μεταίτιαι.) ἀντὶ συμβουλοί. Στείχω καθάρματα.) τοῦτο πρὸς τὸ παρ' ἀθηναίοις ἔθος. ὅτι καθαίροντες οἰκίαν ὀστρακίνῳ θυμιατηρίῳ ῥίψαν ἐν ταῖς τριόδοις τὸ ὄστρακον, ἀμεταστρεπτεὶ ἀνεχώρουν. Ἀστρόφοισιν ὄμμασι.) τὸ ἑξῆς δικοῦσα τεῦχος ἀστρόφοισιν ὄμμασιν, στείχω πάλιν, καθάρματα ὥστις ἐκπέμψας. Τὸ μόρσιμον γάρ.) ἀντὶ οὐδὲν πείσεσθε παρὰ τὸ μόρσιμον. Ὑπέρτερον.) τῶν ὑπ' ἐμοῦ ἀνωτέρω λεγομένων αἰδουμένη λέξω σοι τὸν ἐκ φρενὸς λόγον αἰδουμένη τὸν ἀγαμέμνονος τύμβον, ὡς βωμόν.

Χέουσα τὰς χοάς.) εὖξαι ἀγαθὰ τοῖς εὖ φρονοῦσιν τῷ ἀγαμέμνονι δηλονότι. Πρῶτον μὲν αὐτήν.) σεαυτὴν δηλονότι, κἀκεῖνον, ὅστις αἴγισθον στυγεῖ. Αὕτη σύ.) σὺ σκόπησον τίς στυγεῖ αἴγισθον. οὐκ ἐμὸν γὰρ εἰπεῖν. Πότερα δικαστήν.) κριτὴν ἢ τιμωρόν. ὃ ἐστὶν ἀκουσόμενον τοῦ πράγματος. ἢ πρὸ ἀκοῆς τὴν τιμωρίαν ἐπάγοντα ὡς ἀναμφιβόλου ὄντος τοῦ κακοῦ. Καὶ ταῦτά μοι.) ἀντὶ τὸ ταῦτα εἰπεῖν

τοῖς

πρὸς θεῶν ὅσια κρίνεται. Θρέψασά τι.) θρέψασα
ἡ γῆ τὸν σπόρον τοῖς ἐπιοῦσι καρποῖς, ἀπ' αὐτοῦ
κῦμα λαμβάνει. Πῶς.) ἀντὶ τοῦ ὅπως. Ἀνάξο-
μεν.) βασιλεύσομεν. πεπραγμένοι.) νενικημένοι
9 καταψηφισμένοι. Ἀντίδουλος.) ἰσόδουλος. ἐν δού
λης τάξει. ὑπερκόμπως.) ὑπερηφάνως. Τοῖς δ'
ἐναντίοις.) τοῖς δ' ἐχθροῖς σου λέγουσι φανῆναι τιμὴν μακ-
ρόν. Ἀντικατθανεῖν.) γράφεται ἀντικατακτα-
νεῖν. Ἐν μέσῳ.) ἐν κεφαλαίῳ, ἐν ὑποθέσει τέθημι
Ἐπανθίζειν.) στέφειν ὡς ἄνθεσι. Παιᾶνα.) ὅτι ἤδη
ἀποθανόντος παιᾶνα εἶπε κακοῖς. καὶ εὐελπίδης.
παιᾶνα γὰρ κάτωθεν ἀπόνδῳ θεῷ. Καναχὴς.)
καναχηδὸν. Κεχυμένων.) τὸ ἑξῆς ἐκκεχυμένων
χοαῖν πρὸς ἔρυμα τόδε ἵετε δάκρυ. ἄγος ἀπευχέ-
τον, τὸ δάκρυ γάρ, ἀπευκτὸν ἄγος εἶπεν. ἀπότρο-
πον τῶν ἡμετέρων κακῶν. ὦ τῶν ἀγαθῶν τῶν ἐχ-
θρῶν. Ἐξ ἀμαυρᾶς.) τῆς ἀσθενοῦς ὡς πρὸς σύγ-
κρισιν ἡ λέκτρας, ἢ ὅτι σκιαὶ οἱ νεκροί. Ἀναλυτήρ.)
τῶν ἐν τοῖς δόμοις κακῶν. Συνέργῳ πάλλων.)
ὁ δὲ μὴ μόνον φέρων, ἀλλὰ καὶ πράττων. Σχέδια.)
γράφεται ἕτοιμα. Αὐτόκωπα.) τὰ ἀφ' ἑαυτῶν
ἔχοντα τὴν λαβὴν ξίφη. σχέδια δὲ ἀντὶ σχεδὸν φο-
νεύοντα καὶ οὐ πόρρωθεν ὥσπερ τὰ βέλη. Ἀνορχεῖ-
ται.) λίαν κινεῖται. Ὁ δέ.) ὁ πλόκαμος. Ὁμόσπο-
ρος.) συγγενής. Καρδίας κλύδων.) κίνησις τῆς
χολῆς, τῆς κατ' αὐτόν. Ἐπαίσθην.) ὡς βέλει ἐκρού-
σθην. ἐξ ἐναντίας τιτρώσκοντι. Δίψιοι.) πρώην
ἄγονοι. ὡς δίψιον ἄργος τὸ ποτὲ ἄνυδρον. αὐτῆς

μήτηρ. Φρόνημα.) τὸ δύσθεον φρόνημα. οὐδαμῶς ἐπώνυμον μητρὸς πεπαμένη. Τὰ δ᾽ αἰνέσω.) λείπει οὐκ ἔχω. Σαίνομαι.) παραμυθοῦμαι. Εἶθ᾽ εἶχε φωνήν.) ὁ πλόκαμος δηλονότι. Δίφροντις.) διχογνώμων. Μὴ κηνυσόμην. ἐφανταζόμην. κλώυμα. γὰρ τὸ εἴδωλον. Ἀποπτύσαι.) μισῆσαι.

Ναυτίλον.) τρόπον ναυτῶν. Σμικροῦ γένοιτ᾽ ἄν.) ἀντὶ τοῦ εἰ ὀρέσου ἐστὶν ὁ πλόκαμος. γένοιτ᾽ ἂν ἐκ μικρᾶς προφάσεως μέγα ἀγαθόν. Τεινόντων θ᾽.) τὴν εἰς μῆκος τῶν ποδῶν ἔκτασιν, τείνοντας φησίν.

Ἐπεὶ τὶν νῦν.) ἐπειδὴ τὶν νῦν λαμβάνω ἐκ δαιμόνων. τίνος γὰρ ἤδη ἐπέτυχον ὑπὸ θεῶν. ὅτι εἶπες τὰ λοιπά. Ἐκπαγλουμένην.) ἐκπάγλως θαυμάζουσαν. Τυγχάνω.) ἐπέτυχον. Δυσμαθεῖς.) ἀπιστεῖς. Κηδείου.) τῆς ἐπὶ κηδεία τετμημένης. Συμμέτρου.) παραπλησίου. Ἰδοὺ δ᾽ ὕφασμα.) οὐ πάντως ἐν τῷ νῦν χιτῶνι, ἀλλ᾽ εἰκὸς αὐτὸν ἔξωθεν ἔχειν παιδικὸν σπάργανον. Δακρυτός.) ἢ ὅτι παρ᾽ ἐλπίδας ὤφθη, ἢ ὅτι φανείς, δάκρυα αὐτῇ ἐκίνησε. Ἡ δὲ πανδίκως ἐχθαίρεται.) ἐν σοὶ ὁρῶ μητέρα στεργόμενον, αὕτη δὲ ἀπέχθεταί μου. μητέρα στέργομαι αὕτη δὲ ἀπέχθεταί μοι. Οὐ γὰρ ἐντελής.) οὐκ ἔστι γέννα ἐντελής. ὥστε τὴν πατρῴαν θήραν προσάγειν τῇ καλιᾷ. Εὔθυνον γέρας.) εὔθυνον. διὰ τοῦ υ τὸ δίκαιον σημαίνει. διὰ δὲ τοῦ ι, καλὴν εὐωχίαν ἔχον γέρας παρὰ τῷ θοινατῇ. Ἀπὸ σμικροῦ.) ἀντὶ τοῦ σώζει ἡμᾶς. δύνασαι γὰρ ἀπὸ σμικρᾶς αἰτίας ἀνοικοδομῆσαι τὸν πεσόντα δόμον. Βωμοῖς ἀρήξει.)

ξει.) ἀντὶ τοῦ ἐπιμελήσεται τῶν βωμῶν. Πιαίνε-ρει.) καιόμενα γὰρ τὰ ξύλα πίοσαν αἰνίσσει. Τοῖς τιζημίαις.) ἢ ἐμὲ ζημίαν μεμφόμενος. ἢ αἴγισθον τὸν ζημιωθέντα ποινῆς ἐπὶ τῷ φόνῳ τοῦ πατρός.

Αὐτὸν δ' ἔφασκε.) αὐτὸν δὲ τὸν ἀγαμέμνονα ἔφα-σκε τελεσιουργεῖν. Μειλίγματα.) τῶν ἐχθρῶν μει-λίγματα. αἱ κολάσεις γὰρ τῶν ἀδικούντων, μει-λίγματά εἰσι τῶν ἀδικηθέντων, ἢ μέχρι γήρως ἀ-τυχήσομεν, ἢ παρ' αὐτὰ γηράσομεν. πρὸ τοῦ αὖθα γὰρ ἐν κακότητι βροτοὶ καταγηράσκουσι. τοὺς μὲν γὰρ πολίτας λιμώξειν ἐκ γῆς ἔφασκε πρὸς ἀ-φοσίωσιν ἀγαμέμνονος. ὡς μὴ ἐκ δικαιώσαντας. ἡμᾶς δὲ σωματικῶς φθαρῆναι. Ἐν σκότῳ.) τὸν ἐν σκότῳ νῦν κινοῦντα τὴν ὀφρῦν, λαμπρῶς ἡμᾶς ἐπεξιέναι ἔλεγεν. Πεπτωκότων.) ἐκ τοῦ ἀγαμέμ-νονος ἱκετεύσαντος τοὺς θεοὺς ἐκδικήσεως τυχεῖν.

Λυμανθέν.) λυμανθέντα νεκρῶν. Ταριχευθέν-τα.) καὶ ὁ ἄφρων τὸ γῆρας μαραίνον ταριχεύει.

Τοιοῖσδε.) κατὰ ἀπόφασιν ἀναγνωστέον. Κεὶ μὴ πέποιθα.) καὶ εἰ μὴ διὰ τοῦ χρησμοῦ, ἀλλὰ διὰ τὰ ἄλλα. Ἀντήμεν ἐχθρᾶς.) τὸ ἑξῆς προστάσσει ἡ δί-κη. ἀντὶ λοιδορίας γὰρ λοιδορίαν. ἀντὶ πληγῆς, πληγήν. Ἐκαθεντεῖσας.) μακρόθεν δολιοδρο-μήσας εἰς τὸν σὸν τάφον, ὅ ἐστιν ἀπὸ φωκίδος ἐλθών. ἄλλως. πόῤῥωθεν σου ἀφορίζόμενος. σὺ μὲν γὰρ ἐν σκότῳ. ἐγὼ δὲ ἐν τῷ φωτί. ἐναντίον μὲν τὸ φῶς τῷ σκότῳ. τουτέστι πολὺ τὸ μεταξὺ τῶν ζώντων, καὶ τεθνεώτων. ὅμως δὲ τοῖς προσθεδόμενοις ἀτρεί-

δαις

δαις ὁ γόος εὐκλεής, ὁμοίως χάριτες κέκλην-ται. Προσθοδόμοις.) τοῖς πρότερον ἐσχηκόσι δόμον. νῦν γὰρ οὐκ εἰσὶ δόμοι. Φρούδα γὰρ τάδε ἤδη. Οὐ δαμάζει.) οὐ πίπτει οὐ συναλίσκεται τῷ σώματι ἡ ψυχικὴ δύναμις. Γνάθος.) ἡ γνάθος συνήθης, καὶ ὁ κρημνὸς παρὰ πινδάρῳ. καὶ ἡ ἠχὼ. παρὰ σι-μωνι. Φαίνει δ' ὕστερον.) ἣν ἔχει ὀργὴν ἡ ψυχὴ ὕστε-ρον φανεροποιεῖ. Ὀτοτύζεται.) δεῖ δὲ ὅμως τὸν ἀπο-θανόντα θρηνῆσαι. Μαντεύει.) ζητεῖ τὸ ἀντιμω-ρεῖσθαι. ὅμως οὐκ ἠρεμεῖ ἡ ψυχή. ζητεῖ γὰρ παντε-λῶς παρασομένην τὴν ἐκδίκησιν. Ἐν μέρει.) κα-τὰ διαδοχὴν, ὡς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ. Ἱκέτας.) ἱκέ-την μὲν ἐμέ. φυγάδα δὲ ὀρέστην. πληθυντικῶς δὲ ἑκά-τερον εἶπεν, αἰτιατικοῦ. Οὐκ ἀτρίαντος.) οὐκ ἀ-νίκητος. ἀλλὰ νενικημένη ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν. ἀπὸ τῶν παλαιστῶν. οἱ ἀποφιαλίζονται ἀπὸ τῶν ἀντι-πάλων. Χρήζων.) ὁ χρησμῳδῶν ἀπόλλων. Νεο-κρᾶτα ὀρέστην.) τὸν νεωστὶ συγκραθέντα ἡμῖν. οἱ δὲ, νεοκρᾶτα τὴν ἐπὶ νεκρῷ σπονδὴν. νεωστὶ κεκραμέ-νον κρατῆρα. Κελεύθοις.) ταῖς προσόδοις. Ἐπι-στρεπτόν.) ζηλωτὸν, ὡς τοὺς ὑπαντῶντας ἐπιστρέφε-σθαι πρὸς θέαν ἡμῶν. Πολύχωστον.) ὑπὸ πολ-λῶν κεχωσμένων. Εὐφόρητον.) τάφον εὐτυχῆ. φο-ρὰ γὰρ ἡ τύχη. Χθονίων τυράννων.) πλούτωνος καὶ περσεφόνης. Μόριμον λάχος.) τὴν ἐκ μοιρῶν βα-σίλειαν κεκληρωμένην ἔχων. Πεισίμβροτον.) τὸ σκῆπτρον τοὺς ἀνθρώπους πειθοῖ μᾶλλον, ἢ βίᾳ διαπράττον. Μὴ δ' ὑπὸ φωΐαο.) γυναικικῶς οὐδὲ

τούτῳ

τούτῳ ἀρέσκεται. ἀλλὰ θεὸς μὴ δὲ τὴν ἀρχὴν αἰνῆ ῥῆσθαι. Δαμῆναι.) λείπει τὸ ὤφελον. πρὸ τοῦ ἀπο
11 θανεῖν τὸν πατέρα. Ὑπὸρ βορέου.) τῆς ἄγαν πνε ούσης. Ἀλλὰ διπλῆς.) διπλῇ μάστιγι ἐπλήγη μεν. Τῶν μὲν ἀρωγοί.) ἡμῶν οἱ σύμμαχοι οἱ περὶ ἀγαμέμνονα. Χέρες οὐχ ὅσιαι.) ὅσον ἰδία ἀναπεφώνηται τὴν ἄγαν συγχορῶν τούτων. ὅσον δὲ μᾶλλον ἀγαμέμνονος τοῖς παισὶν αὐτοῦ συμβέβηκεν, πρὸς ὃ ἐπάγει ἡ λέκτρα ὅτι ὡς βέλος μου ὁ λόγος οὗτος ἥψατο. Ὑστερόποινον ἄτην.) τὴν ἐρινύν.

Καὶ πανούργῳ χειρί.) τῇ χειρὶ κλυταιμνήστρας καὶ αἰγίσθου. Τοκεῦσι.) ἵνα τὸ ὅμοιον, καὶ ἴσον θεὸς πατρί μου φυλαχθῇ. Ὀλολυγμόν.) πανηγυρικόν. λαμπρόν. Ἔμπας πέπρωται.) ὅμως τὸ εἱμαρμένον πεπρώτωται πάντας. καὶ οὐκ ἂν ἐπιβουλευθείη παρὰ τὸ μοιρίδιον. Πάροιθεν δὲ πρώρας,) τῆς ὀψεώσμου. Ἔγκοτον σῦγος.) ὀργίλος μῖσος. Ἀμφιθαλής.) ὁ ποιήσων ἄμφω ἡμᾶς ἀναθηλῆσαι. Καράνα.) τὰ τοῦ οἴκου ἄκρα. λέγει δὲ τοὺς περὶ αἴγισθον. Πιστὰ γένοιτο.) καὶ γένοιτο πιστὰ τῇ χώρᾳ. ὅτι σὺ τούτων αἴτιος. Τετιμέναι.) αἱ ἐρινύες παρὰ χθονίων θεῶν τετιμημέναι. Παρὰ τῶν προτέρων.) τοῦ ἀγαμέμνονος. Ἄτην ἑτέραν.) τὸ ἑξῆς, ἄτην ἑτέραν. ἐπάγουσα λοιγὸν ἐπ' ἄτῃ. Νερτέρων.) οἱ κατὰ γῆς θεοί. Ἀραὶ φθιμένων.) ἀνειδωλοποιεῖ τὰς ἀράς. Ἀφειδῶν τὰ λοιπά.) ὑμᾶς τοὺς περιλοίπους τῶν ἀφειδῶν ἀπεσπασμένους, καὶ φυγαδευθέντας τὸν οἶκον. Κλύουσαι.) ἀντὶ τοῦ κλυού

σῃ.

σῃ. Καὶ τότε.) ὅπερ ἐστὶν οἰκτιζόμενον ἴδω ὀρέστα. Κεκλαινοῦται.) φάσεται. Πρὸς ἔπος.) ἀντὶ τοῦ κλυοῦσῃ τὸν ὑπὸ σοῦ λόγον. Πρὸς τὸ φανεῖσθαι.) πρὸς τὸ καλά μοι ἐννοεῖν. Τί δ' ἄν.) τὶ δεινὸν εἰπόντες καὶ τὰ κλυταιμνήστρας τύχοιμεν τῆς σῆς συμμαχίας ὦ πάτερ, ἢ ἃ πεπόνθαμεν. Ὠμόφρων.) ἀκολάκευτος, Ἐπασσυτεροτριβῆ.) ἀλλεπάλληλον κτύπον ποιοῦντα. Ἄνωθεν.) τῷ ἄνωθεν ἐπαγομένῳ
12 τῆς κεφαλῆς κτύπῳ. Ἐμασχαλίσθης.) κατεσκεύασε δὲ τὸ μασχαλισθῆναι αὐτὸν ἡ κλυταιμνήστρα. ἢ καὶ οὕτως ἀτίμως αὐτὸν θάψασα, δυστυχίαν μεγίστην κατασκευάζουσα τῷ σῷ βίῳ ὀρέστα. ὅ ἐστιν ἵνα δυστυχῆ βίον ζήσῃς. τοῦ ἀγαμέμνονος μὴ δυναμένου σοι συμμαχῆσαι πρὸς τιμωρίαν κλυταιμνήστρας. Μυχοῦ δ' ἀφ'.) κατάκλειστος περὶ τὴν εἱρκτήν. Οὐδέποτε.) οὕτως ἑτοίμως ἐγέλασα, ὡς τότε ἑτοίμως ἐδάκρυσα. Τοιαῦτ' ἀκούων.) πρὸς τὸν ὀρέστην φησίν. Ἡσύχῳ φρενῶν.) ἠρεμαίᾳ τῇ ψυχῇ. ἀντὶ τοῦ προσέχων, καὶ μὴ ἀποπλανώμενος. Τέτραινε.) διατόρει. διακόμιζε. Τὰ μὲν γάρ.) ταῦτα δὲ τὰ συμβαίνοντα ἀγαμέμνονι αὐτός τουτέστιν ὁ πατὴρ ἐπιθυμεῖ καὶ τὰ λοιπὰ γνῶναι. τουτέστι τὴν τιμωρίαν. Πρέπει.) πρέπει δέ σοι ἀμετακινήτῳ δυνάμει ὁρμᾶν κατ' αὐτῶν. Ξυγγενοῦ.) σύμπραξον. Κεκλαυμένα.) ἐλεεινά. Στάσις δὲ πάγκοινος.) ἐπιβοᾷ σε ἡ σύστασις ἡμῶν ἡ κοινὴ βοηθὸν ἐλθεῖν. Τὸ μόρσιμον μένει.) εἴπη γε μὲν καὶ ὥρισται πάλαι ὑπὸ μοιρῶν,

τὴν

τὸ τὴν κλυταιμνήστραν ἀνδροκτονήσασαν, ἀναιρεθῆναι. τὸ κατ' αὐτῆς δὲ καλῶς κυρωθὲν ὑπὸ τῆς δίκης ἔλθοι. ὃ οὐ μὴ μελλήσοι πρὸς τιμωρίαν κλυταιμνήστρας τὸ θεῖον. Ἐγγενὴς συγγενής. ὅτι ὑπὸ συγγενῶν ἐπάθομεν. Καὶ παράμουσος.) ἐκτὸς τοῦ καθήκοντος. Ὁ δ' ὕμνος.) ταῦτα τὰ ᾄσματα τοῖς κατὰ γῆν θεοῖς πρέπει. καὶ οὐ τοῖς οὐρανίοις. Οὐ τυῤῥανικοῖς.) οὐχ ὡς βασιλεῖ πρέπει, ἀλλ' ἀδόξως.

13. Προσθεῖσαν αἰγίσθῳ.) ὥστε φυγεῖν τὰς ἐπιβουλὰς αἰγίσθου τιμωρησαμένης αὐτόν. Οὕτω γάρ.) οὕτω γὰρ ἄν σοι κρατήσαντες, πολυτελῶς θύσοιμεν. ἔννομοι δὲ αἱ νόμιμοι θυσίαι αἱ πολυτελεῖς. εἰ δὲ μὴ ἄτιμος ἐν πυροῖσι κνισσωτοῖς. Παρ' εὐδείπνοις χθονός.) οὐ δὲ παρὰ κατοιχομένοις, δείπνοις τιμώμενος. Ἐκ δόμων γαμηλίους.) εἰ γὰρ αἴγισθος ἀπολεῖται, κἀγὼ γαμηθήσομαι. Πρεσβεύσω.) τιμήσω. Πέδαις δ' ἀχαλκεύτοις.) ἀσιδήροις δεσμοῖς. λέγει δὲ, τὴν ἀδιεξόδευτον ἐσθῆτα. Ὦ γαῖα.) ἐντεῦθεν, ἀμοιβαῖα τὰ πρόσωπα ὀρέστου, καὶ ἠλέκτρας. πρῶτον δὲ ὀρέστου. Λουτρῶν οἷς.) οἷς ἀπέθανες. Βουλευτοῖς.) ἐπιβουλευτοῖς πέπλοις. Ἤτοι ἢ τὴν δίκην συμμαχοῦσαν ἡμῖν κατ' αὐτῶν πέμψον, ἢ σὺ κόλασον αὐτούς. Οὕτω γάρ.) ἐὰν ἡμεῖς ὦμεν. Κληδόνες.) εὐφημίαι. διὰ φήμης σώζοισί σε. Φελλοί.) ἐκεῖνοι γὰρ ἐπιπλέον σημαίνουσι, τὴν ἐν βυθῷ σαγήνην. οὕτω καὶ ἡμεῖς ζῶντες σὲ τὸν θανόντα. Φελλοί.) τὰ κοῦφα ξύλα τὰ ἀναβαστάζοντα ἐν τῇ θαλάσσῃ τὰ δίκτυα.

κτυα. Τὸν ἐκ βυθοῦ κλωστῆρα.) ἐν περιφράσει
τὸν κλωστὸν λίνον. Ἄκουε.) ἀντὶ τοῦ πείσθητι. Τὸν
δ' ἐπιμήσει λόγον.) ἀντὶ τοῦ ἐπακούσαις ἡμῶν. Ἀ=
νοιμώκτου.) πολυθρυλλήτου. Ἔξω δρόμου.) ἔξω τοῦ
προκειμένου. Ἀνήκεστον.) ἀνίατον πάθος. Οὐ=
φρονοῦντι.) τῷ ὑπ' αὐτῆς θανόντι. καὶ μὴ φρονοῦντι
τὰ αὐτῆς. Εἰ κάρτα τάδε.) κοὐ διστάζω ὅτι οὐκ ἐπέμ
φθη. ἀντὶ τοῦ ὑπερβαίνει τὰ ἁμαρτήματα. τὴν
γὰρ τῶν δώρων πειθὼ καὶ παρηγορίαν. θέλοντι γε.
ὁ δὲ ἀντὶ τοῦ γάρ. Γαρεῖ.) γράφεται γηρυεῖς. Κρα=
νοῦται.) κεφαλαιοῦται. Ἐν σπαργάνοισι παιδὸς.)
ὡς παῖδα αὐτὸν ἐκτεῖναι ἐν τοῖς σπαργάνοις. ἀπὸ
κοινοῦ, τὸ ἔδοξας. Χρήζοντα.) πρὸς τὸν δράκοντα
εἶπε τὸ χρήζοντα. Ὑπὸ στάγους. τοῦ μισητοῦ θηρίου.
ὥστε ἐν γάλακτι. ἀντὶ γάλακτος αἷμα. Ἀνδρὸς ὄ=
ψανον ὄψανον, ὄψις, φαντασία. τὸ χ. δὲ ὅτι γὰρ ὄψε=
ως περιῆξε τὸ ὄψανον. τὸ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς ἀγαμέμνο=
νος φάντασμα. Ἐκ τυφλωθέντος.) οἱ σβεσθέν=
τες ἤδη λαμπτῆρες, νὺξ γὰρ ἦν. Κηδείους χοάς.)
τὰς πρὸς θεραπείαν ἀγαμέμνονος. Ἄκος.) θερα=
πευτικὸν ἴαμα θεράπευμα τμητικὸν τῶν κακῶν
οἰηθεῖσα ποιεῖ. Τὸν αὐτὸν χῶρον.) τὴν γαστέρα τῆς
14 κλυταιμνήστρας. Ἐκ δρακοντωθεὶς.) ἀγριωθεὶς
κατ' αὐτῆς. Δεῖ τοίνυν ὡς ἔθρεψεν.) ὥσπερ δι' αἵ=
ματος ἔθρεψε τὸν δράκοντα, δεῖ αὐτὸν θρέψαι τῷ ἰ=
δίῳ γάλακτι. ὁ δεῖ δι' αἵματος τὴν ἐμὴν ἐπιθυ=
μίαν πληρῶσαι. Τὴν δὲ.) τὴν ἠλέκτραν. Ἄνδρα
τίμιον.) τὸν ἀγαμέμνονα. Ἢ καὶ λοξίας.) καθὸ.
τὸ ἑξῆς

τὸ ἑξῆς ἐφήμισε τὸ πρίν. Σάγην.) πανοπλίαν ἢ τελείαν παραβολὴν ἔχουσαν. Φωνῶ.) οἴμοι δὲ φονικὴν φονικῶ θέλειν. Τί δὴ πύλησι.) καὶ μὴ δεξιωθῶμεν μένουσι, πρὸ τῶν θυρῶν ἵνα τοσοῦτον, ὥστε εἰκάζειν τινὰ ὅτι ἠτιμώθημεν. καὶ τοιαῦτα λέγειν. Βηλόν.) τὸν οὐδόν. σάφ' ἴσθι.) τὸ ἑξῆς σάφ' ἴσθι πρὶν αὐτόν. Ποδώκει.) τῷ ταχεῖ ξίφει. ὡς ἵνα ἐμψύχου δὲ εἶπεν. Οὐχ ὑπεσπανισμένη.) οὐκ ἀποτυγχάνουσα. Ἄκρατον αἷμα.) ὡσεὶ ἔφη τὸ τρίτου κρατῆρος μετὰ ἀγαμέμνονος τῶν δύο τούτων τὸ αἷμα. Ἀρτίκολλα.) σύμφωνα, καὶ ὑγιῶς συναρμοζόμενα τοῖς νεωστὶ συνθήκαις ἡμῶν. Τὰ καίρια.) τὰ κλήσιμα. Ὀρθῶσαν τί μοι.) συμπράξαντί μοι. Πολλάκις.) πολλάκις τις ὁ ἀὴρ ἐκ τῆς ἡλιακῆς ἀκτῖνος πτηνὰ, καὶ ἑρπετά. εἰσὶ γὰρ ὄφεις ἐξ ἀέρος πίπτοντες. Δεινὰ καὶ δειμάτων.) κατὰ περίφρασιν δείματα. Ἀγκάλαι.) αἱ κοιλότητες. Ἀνταίων.) ἐναντίων. Πλάθουσι.) γεννῶσι καὶ αὔξουσι. Μεταίχμιοι.) αἱ μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ λαμπάδες. τουτέστιν ὁ ὑπὸ ἡλίου φωτιζόμενος ἀήρ. Πεδάμεροι.) αἱ μεταπέδουροι. ἵνα ᾖ τὸ σημαινόμενον, μετέωρον. Φράσαι.) ἐννόησον. Ἀλλ' ὑπὲρ.) ὁ ἀλλὰ, ἀντὶ τοῦ δή. Τίς λέγοι.) τίς λέγοι φρεσὶν, ἀντὶ ἐννοήσειεν. Παντόλμους.) ἀπὸ κοινοῦ τὸ τίς λέγοι. Ὁμαυλίας.) ὁμοκοιλίας. ἀπότροπος.) στυγνὸς καὶ ὑπερήφανος. Θηλυκρατής.) ὁ γυναικῶν κρατῶν. λέγει δὲ ταῦτα, ὅτι ἡ κλυταιμνήστρα κατωφερείας ἕνεκα περὶ αἰγίσθῳ ἐγαμήθη.

ἐγαμήθη. Ἴστω δ᾽ ὅστις.) γινωσκέτω δ᾽ ὁ παιδευθεὶς, οὐχ ὑποπτέροις φροντίσιν ἵν᾽ ᾖ τὸ ὃς ὑποτακτικὸν ἀντὶ τοῦ ὅ. προτακτικοῦ ὁ μὴ κοῦφος, ἀλλ᾽ ἀληθῶς μαθεῖν θέλων. Ἁ παιδολύμας.) ἡ τῷ παιδὶ μελεάγρῳ λυμηναμένη. Ἥντινα.) οὕτω τὸ ἑξῆς. ἥντινα μήσατο πρόνοιαν, τάλαινα θεστιὰς ἡ παιδολύμας καὶ πυρδαής. Ἧλικ᾽ ἐπεί.) ἀφ᾽ οὗ ξύμμετρον τῷ παιδὶ δαλὸν. ἐξότε πεσὼν ἀπὸ τῆς μητρὸς ἐβόησε, τουτέστιν ἐξ ὅτου γεγένηται. Σύμμετρον.) τὸν συμμετρηθέντα αὐτῷ εἰς τὸ διὰ βίου μοιρόκραντον ἦμαρ. ὅ ἐστιν εἰς τὸ ἦμαρ τῆς ζωῆς, τὸ ὑπὸ μοιρῶν δεσποζόμενον. Χρυσεοδμήτοισιν ὅρμοις.) ὅτι ὅρμον ὑπὸ μίνωος φησὶν εἰληφυῖαν σκύλλαν, οὐ δι᾽ ἔρωτα. Ἀπροβούλως.) ἀπρονοήτως οὐ προσκεψαμένη τὸ ἀποβησόμενον, ὡς προδότης γὰρ τοῦ πατρὸς ἐτιμωρήθη ὑπὸ μίνωος. Νῖσον.) τὸ ἑξῆς ἀπώλεσεν ἁ κυνόφρων νῖσον πνέοντα ὕπνῳ. Ἐπ᾽ ἀνδρί.) φοβερῷ, καὶ σεβαστῷ καὶ παρὰ τοῖς πολεμίοις. Ἀθέρματον.) ἀθράσυντον. διὰ τὸ θράσος γὰρ ᾄδονται αἱ λήμνιαι. Τὸ λήμνιον.) τὸ λήμνιον ἔργον μεῖζον ὀνομάζεται. Κατάπτυστον.) μισητόν. Εἴκασεν.) εἰκονίσειεπισ. Τὸ δεινόν.) τὸ κατὰ κλυταιμνήστραν. Θεοστυγήτῳ δ᾽ ἄχει.) ὁ δὲ, ἀντὶ γάρ. Οἴχεται γένος.) τὸ τῶν λημνιάδων. Τὸ δ᾽ ἄγχι.) τὸ δὲ ξίφος τῆς δίκης τὸ ἔχον πικρίαν ἀντικρὺ, διὰ πνευμόνων ὁρμῶν. Τὸ μὴ θέμις.) τὸ γὰρ μὴ δίκαιον οὐ δεῖ ἀμελεῖσθαι, οὐδὲ παρασιωπᾶσθαι, ἀλλ᾽ ἐκδικήσεως τυγχάνειν.

Τὸ πᾶν-

τὸ πᾶν διός.) λείπει ὁ γάρ. τὸ γὰρ πᾶν τοῦ διὸς σέβας ὑπερεξέβησαν ἀθεμίστως οἱ περὶ τὸν αἴγισθον.

Παρεκβάντες.) ἀντὶ τοῦ ὑπερεξέβησαν. καὶ ἔστι μετοχὴ ἀντὶ ῥήματος. ὡς τὸ καρπῷ βριθομένη. δίκης δ' ἐρείδεται. ῥίζα δικαιοσύνης καταβάλλεται. ἀντὶ τοῦ ποινήν. Τέκνον δ' ἐπεισφέρει.) ἐπεισφέρει δὲ τοῖς οἴκοις τέκνον παλαιῶν δωμάτων. ὅ ἐστι, τίκτει ὁ φόνος ἄλλον φόνον. Ἐκ πόρωμα.) ἐκ πράσσειν τινὰ καλῶς. τὸ ἐκ πόρευμα ἐστι τὸν διάκονον τὸν εἰσιόντα καὶ ἐξιόντα πρὸς τὰς ἀποκρίσεις. Νυκτὸς ἅρμα.) περίφρασις, ἡ νύξ. Ἐκ πόροις.(ὁδοιπόροις, Ἄγκυραν ἐνδόμοισι,) ἐν τοῖς πανδόκοις δόμοις τῶν ξενοδόκων καιρὸς τὴν ἄγκυραν προσορμῆσαι τοὺς ὁδοιπόρους, ἀντὶ τοῦ καταλῦσαι. Τελεσφόρος.) ἀρχηγός. Εὐπρεπέστερον.) βέλτιον ἄνδρα ἐξελθεῖν. Ἐν λεχθεῖσιν.) ἐν ταῖς πρὸς γυναῖκας ὁμιλίαις. Οὐκ ἐπαργέμους.) σκοτεινοὺς, ἀπὸ τῶν περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς λευκωμάτων. πλεονάζει ἡ οὐ. Δικαίων ὀμμάτων.) ἀντὶ τοῦ δίκαιοι ἄνθρωποι. Βουλιώτερον.) βουλευτικώτερον. ὅ ἐστιν, εἰ οὐ διὰ ξενίαν ἥκετε, ἀλλὰ δι' ἄλλο τι. Δαυλιεὺς.) ἐκ τῆς δαυλίδος, ἢ καὶ αὐλίδος. Αὐτόφορτον.) αὐτοὶ ἰδίᾳ πραγματείᾳ. Ἀπεζύγην.) τῆς ὁδοῦ τῆς ὁδοιπορείας ἀπέλυσα. αὐτοῦ δεῦρο ξενισθῆναι παρ' ὑμῖν. ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἀπολυομένων τοῦ ζυγοῦ ἵππων. καὶ αὐτοῦ φάτνην ὁρμώντων.

Ἐξιστορήσας, ἐρωτήσας καὶ μαθών. πεύθομαι.) ἤκουσα γὰρ ἐν τῷ πρὸς αὐτὸν διαλόγῳ, ὅτι στρό-

φιοσ προσαγορεύεται. Ἄλλως.) διʼ ἄλλην χρείαν.

Τὸ ἐξαγνῶς.) πρὸς ἀγνῶτα εἶπεν· ἐπεί τοι ὦ ξένε. τί δὲ ἄλλα, διὰ μέσου. Μηδαμῶς.) μηδαμῶς λάθη με ἡ βουλὴ τῶν φίλων. λέγει δὲ τῶν περὶ αἴγισθον. μέτοικον εἰς τοὺς οἴκους. Πόρθμευσον.) διακόνησον. Ὦ δυσπάλαιστε.) ὦ δυσκαταγώνιστε.

Κἀκ ποδῶν.) καὶ τὰ πόρρωθεν καλῶς κείμενα τῶν φίλων. ὅ ἐστι τὰ ἤδη ξένης ἀγαθὰ ἐνδιαιτήματα τοῦ ὀρέστου τοῖς τόξοις εὐστόχως κινουμένη. Ψιλοῖς με.) ἀπογυμνοῖς με. Ἔξω κομίζων.) τὸ ἑξῆς οὕτως τοῦ νοήματος. καὶ πρότερον ἔξω κομίζων ὀλέθρου πηλοῦ πόδα. ἦν γὰρ εὐβούλως ἔχων ὀρέστης. πρᾶος ὀρέστης. ἡ τοῖς οἴκοις ἰατρικὴ ἐλπὶς τῆς ἀγαθῆς εὐφροσύνης. νῦν δὲ ἀπώλετο. Καὶ νῦν ὀρέστης.) ἀντὶ τοῦ πρότερον. τὸ γὰρ νῦν δηλοῖ, ὃ οὐ πρὸ ἐληλυθός. Πηλοῦ πόδα.) παροιμία. ἔξω πηλοῦ πόδα. Ἐστὶν εὐμενέστερον.) ἢ τὸ ἀγαθὰ ἀγγεῖλαι. τοῦτο γὰρ φιλίας αἴτιον τοῖς ξένοις γίνεται. Καρανῶσαι.) κεφαλαιῶσαι. εἰπεῖν. Ἀξίως σέθεν.) τῶν σοὶ ἀξίων τιμῶν. Ἦλθεν ἄν.) εἰ καὶ μὴ σὺ ἤγγειλας. Ἡμερεύοντας.) διʼ ἡμέρας κάμνοντας. Αἰνῶ.) συμβουλεύω σοι ταῦτα πράσσειν, ὡς δώσοντι δίκην, ὅπη περὶ τὸ δέον ποιήσῃς. Πότε.) ἐπευξόμεθα. Ὦ πότνια.) ὦ τ. θεοφιλὴς, καὶ τιμία ἡμῖν χθὼν, καὶ ἀκτὴ τοῦ τάφου. Νῦν.) καιρὸν ἔχει ἡ δολία πειθὼ, συναγωνίσασθαι τῷ ὀρέστῃ. καὶ συ
17 ναράσθαι πρὸς τὴν ὁδόν. Ἐφοδεῦσαι.) ἀντὶ τοῦ κοινοῦ τὸ νῦν ἀκμάζει. Ἀνὴρ ὀξύς.) ξένον τὸν ὀρέστην καλεῖ.

καλεῖ. ἵνα δόξωσιν ἀγνοεῖν τὸ σκαιώρημα. ἔοικεν ὁ ξεῖνος πεποιηκέναι πένθος, τῷ οἴκῳ διὰ τῆς ἀγγελίας. Λύπη δ' ἄμμαθος.) κακόμμαθος. δάκρυα γὰρ προξενεῖ γέλωσαν δέφησι, τὸν ὀρέστου φόνον. πίνδαρος δὲ ἀρσινόην. στησίχορος δὲ, λαοδάμειαν. Αἴγισθον ἡ κρατοῦσα.) ἡ τοὺς ξένους κρατοῦσα καὶ ὑποδεξαμένη αἴγισθον καλεῖν ἐκέλευσε. Τὴν νεάγγελτον.) τὴν νεωστὶ ἀγγελθεῖσαν. Παγκάκως.) αὐτὶ τοῦ ὁ οἶκος κακῶς διάκειται ὑπὸ τῆς φήμης, ἧς ἤγγειλαν οἱ ξένοι σαφῶς. Συγκεκραμένα.) ἡ κρεουργία τῶν θυέστου παίδων. καὶ ὁ τοῦ ἀγαμέμνονος θάνατος. Τοιόνδε πῆμα.) οἷον ἐστὶ τὴ τοῦ ὀρέστου ἀγγελία νῦν. τλημόνως. καρτερικῶς ὑπέφερον. Τῆς ἐμῆς ψυχῆς.) τὸν συντρίψαντά μου ταῖς ἐπιμελείαις τὴν ψυχήν. Ὃν ἐξέθρεψα.) οὐ μόνον δι' ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ διὰ νυκτῶν. ἀνωφέλητα ἐμοὶ τῇ τλάσει πολλὰ μοχθηρά. Ὀρθίων κελευσμάτων.) κελεύουσι γὰρ περὶ καλεῖν οἱ παῖδες. Τρέφειν ἀνάγκη.) ἀνάγκη τρέφειν ἐπιμελεία ψυχῆς. πῶς γὰρ οὔ; Νέος δὲ νηδύς.) ἡ γὰρ νέα νηδὺς τῶν τέκνων ἑαυτῇ ἀρκεῖν καὶ βοηθεῖν βούλεται. ὅ ἐστιν ἀνύειν βούλεται τὰς ἐπιθυμίας. Χειρωναξίας.) τῆς διὰ χειρῶν ἐργασίας. Ἐξεδεξάμην πρὶ.) αἰτί τοῦ ἔθρεψα; ἀπέσωσα. Ἐσταλμένον.) ἐσκημένον. προεσκευασμένον. Δεσπότου στυγεῖ.) περὶ μισουμένῳ ὑπὸ ἀγαμέμνονος. Ἀλλ' ἤ.) ἀλλ' οὕτως. Ἀλλ' ἐντροπαίαν.) μεταστροφήν. Οὔπω.) τινὲς σίζουσιν εἰς τὸ οὔπω. ἵν' ἦ οὔπω ἐλπὶς οἴχεται δόμων. ταῦτα

δὲ καὶ ὁ τυχὼν μάντις γνοίη. Τῶν λελεγμένων δέ-
χα.) πρὰ τὰ εἰρημένα μοι περὶ τοῦ ὀρέστου. Παραι-
τουμένη.) πλεονάζει ἡ πρὰ. Δὸς τύχας.) δός μοι
εὐτυχίαν. εὐτυχῆσαι βεβαίως. Διαδικάσαι.) δι-
καίως. κατὰ δίκαν. ἢ κατὰ τὸ δίκαιον. Ὦ ζεῦ θές.
τὸν ὀρέστην μέγαν ἄρας.) ἐπάρας γὰρ τὸν ὀρέστην, δυ-
νήσῃ καὶ διπλασίονα ποινὴν εἰσπράξασθαι τὸν
ὀρέστην ποιῆσαι. Δίδυμα.) διπλάσια. καὶ διπλᾶ.
Ζυγέντα.) ἐνέμεινε τῇ μεταφορᾷ. φησὶ γὰρ ἐν
ἅρμασι πημάτων τῷ δρόμῳ ἐπήγαγε. Μέτρον.)
τέλος αὐτῷ προστιθεὶς τῶν κακῶν. Ῥυθμόν.)
δάπεδον, ἀντὶ τοῦ εὔτακτον, καὶ μὴ ταχεῖαν πο-
ρείαν. Ἰδεῖν.) ἀντὶ τοῦ ἴδοι. τὸ δὲ ἑξῆς, ἴδοι δέ τις σω-
ζόμενον αὐτῷ τὸν ῥυθμὸν τοῦ δρόμου. μὴ δὲ ὑπερδρα-
μὼν ἐν τῷ δαπέδῳ, διαρρήξει τὸν χαλινὸν. ἄλλως.
λείπει τὸ ὅπως. τὸ δὲ ἰδεῖν. ἀντὶ τοῦ ἴδοι σωζόμε-
νον τὸν ῥυθμὸν ὁμαλὸν, καὶ εὔτακτον, κατὰ τὸν δρό-
μον τῶν ἀνυομένων πημάτων. Γέρων φόνος.) ἀγα-
μέμνονος ὁ παλαιὸς φόνος. μὴ συγχωρήσῃ φό-
νον ὑπὸ ὀρέστῃ τεχθῆναι, διὰ τὸν φόνον αἰγίσθου. Κα-
λῶς κτάμενον.) διὰ τοῦτο τὸ καλῶς ἀναιρεθησό-
μενον. λέγει δὲ τὸ αἷμα τοῦ αἰγίσθου. Ἀνιδεῖν.) ἀνα-
βλέψαι ἰδεῖν φιλίοις. ἀπὸ κοινοῦ τὸ δὸς. Ἐπιφο-
ρώτατος.) ὡς ἤδη ἀνέμου εἴποι ὀλιγηφόρατος.
Φανεῖ.) τὰ δὲ κρυπτὰ νῦν φανερώσει. Ἄσκοπον.)
ἀπροφύλακτον. ἀδιάσκοπος ἐστὶν ὁ λόγος. τουτέ-
στιν ὁ ἑρμῆς. ἀδιάγνωστος ἐστι. νύκτα γὰρ, καὶ σκότον
18 πρὸ τοῦ προσώπου φέρει. Καὶ τότε δὴ πλοῦτος.)

καὶ

καὶ πότε δὴ πλοῦτον τῶν δωμάτων ἐλεύθερον μεθήσομεν. ὁμοῦ πεθήσομεν, τῶν κρεκτῶν γοήτων νόμων ὅ ἐστι καὶ τῶν ἀγαθῶν τῇ πόλει μεταδώσομεν. καὶ τὸν ἀγαμέμνονα, ἀκινδύνως θρηνήσομεν,

Οὐειοστάταιν.) οὐείως σταθεῖται. Γοήτων.) τὸν τῶν γοήτων, οἳ ὡς ᾄδουσι περιιόντες τὴν πόλιν. Σὺ δὲ θαρρῶν.) ὦ ὀρέστα. σὺ δὲ θαρρῶν ἐμοὶ τέκνον θρεύσῃ πρὸς σὲ πατρὸς ᾠδὰν, ὅ ἐστιν ὡς αὐ ἐπ πατὴρ συμβουλεύσῃ, ὅταν ἥκῃ καιρὸς, ἔργῳ ἐπιβαλοῦ. ἐπικαλεσάμενος τὸ εἴδωλον τοῦ πατρὸς. πρόσεχε. δὲ κἀμοὶ συμβουλεύουσῃ σοι οἷα πατήρ. Ἐπαΐσας πατρὸς ἔργῳ.) ἀντὶ τοῦ ἐπικαλεσάμενος τὸ εἴδωλον τοῦ πατρὸς. Ἐπίμομφον ἄτην.) κατορθωσάμενος τὴν πολλὴν μέμψεων ἀξίαν ἄτην. ὅ ἐστι τὸν αἴγισθον καὶ τὴν κλυταιμνήστραν. Περσέως δ'.) ἀντὶ τοῦ περσέως ἢ ἐπεὶ ἀπεστραμμένος ἐκαρατόμησε μέδουσαν. ἀποστραφεὶς φησὶ ὡς ἐκεῖνος. μήπως θεώμενος αἰδεσθῇς τὴν μητέρα. Ἔνδοθεν.) τὸν ἔνδον δὲ τῆς οἰκίας φονίαν ἄτην καταβαλών. ὅ ἐστι τὴν κλυταιμνήστραν. Τὸν αἴτιον.) τὸν αἴγισθον. Ἑλκαίνουσι καὶ δεδηγμένῳ.) ὡς ἤδη μαχαίρας οὐ παρακαλυφθείσῃ. ἀλλ' ἀειμνήσθω. ἐν γὰρ τοῖς θρήνοις ἀμύσσουσιν αὑτῶν τὰ στήθη.

19 Θνήσκοντες μάτην.) οὐκ ἀληθῶς ἀποθανόντες.

Οὐδὲν ἀγγέλων ἀθεΐ.) οὐ τοσοῦτον ἰσχύει εἰπεῖν ἄγγελος, ὡς αὐτόπτης. Ὠμματωμένην.) τὴν συνετήνυμον φρένα. Ζῆν ζεῦ, τί λέγω.) ταῦτα φησὶν ὁ χορὸς. εἰσελθόντος τοῦ αἰγίσθου. Ἴσον.) τὰ

ἀληθές. Πειραὶ κοπάνων.) αἱ ἀκμαὶ τῶν ξιφῶν. παρὰ τὸ πείρειν. κοπάνων δὲ, τῶν κοπτικῶν ξιφῶν.

Ἔα ἔα.) φωνῆς ἀκούουσιν ἀναιρουμένου τοῦ αἰγίσθου.

Γυναικείας πύλας.) τὰς τῆς κλυταιμνήστρας. Καὶ μάλ' ἡβῶντος.) ἡβῶντος ἀνδρὸς δεῖ εἰς τὸ χαλάσαι τὰς πύλας. Διαπεπραγμένῳ.) τῷ σφαγέντι. τοὺς τεθνηκότας λέγω,) ἀντὶ τοῦ ὁ τῷ λόγῳ τεθνηκὼς ὀρέστης. ἀπέκτεινε τὸν ζῶντα αἴγισθον. Αἰγίσθου βία.) ἀντὶ τοῦ ὦ αἴγισθε. Εὐορκώματα.) τὰ ὁρκώσιμα, ἃ ἐξωμωμόκαμεν. Ἅπαντας ἐχθρούς.) πλέον λέγει πάντας ἀνθρώπους ἔχειν τοὺς θεοὺς ἐχθρούς. Ἔπου πρὸς αὐτόν.) πρὸς αὐτὸν τὸν αἴγισθον. πιθανῶς δὲ, ἵνα μὴ ἐν φανερῷ ἡ ἀναίρεσις γένηται. Γηραιαί.) ἀπὸ τοῦ γήρημι. Δορυξένους.) οὐκ ἔστιν ἀπορρίψαι τὸ δορυξένοις ἐνδοῦναι πρὸς ἀναφορὰν. Ἔσω καθημένη.) ἔνδον συγκοιμωμένη, ἄνδρα ἐν πολέμοις πονοῦντα, μὴ θέλε κρίνειν γυνὴ οὖσα. Ἐγκότους κύνας.) τὰς ἐριννύας. Πρὸς τύμβον μάτην.) ὅτι μέλλω πενθεῖν. παροιμία. πρὸς τύμβου κλάειν καὶ πρὸς ἄνδρα νήπιον. Στένω μὲν οὖν.) ἀγνωμόνως ἐλεοῦσι τοὺς περὶ αἴγισθον. Ἐπίκρισεν.) ἐπ' ἄκρον ἦλθε. Διπλοῦς λέων.) οἱ περὶ ὀρέστην καὶ πυλάδην.

Ἔλακεν.) ἤλασε δὲ εἰς τὸ τέλος τοῦ δρόμου, ὅ ἐστιν ἤνυσε τὸν ἀγῶνα. ἀφίκετο φησὶν εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀγῶνος. Ὁ πυθόχρηστας.) ὁ ὑπὸ πυθοῦς χρησθεὶς ὀρέστης φυγάς. ὡς τῶν οἴκων φυγόντων τὰς συντριβάς. δυσοίμου τύχας.) δυσαπορεύτου τύχης, τὸ δὲ ἑξῆς.

ἑξῆς. τὰς ἀναφυγὰς τῶν κακῶν τὰς ἀπὸ τῆς δυσοίμου τύχης. Ἔμολε.) τῷ αἰγίσθῳ ἔμολεν ἡ ποινὴ τῷ ἀποκτείναντι δόλῳ τὸν ἀγαμέμνονα. Διὸς κόρα.) ἡ δὲ διὸς θυγάτηρ ἡ δίκη. παρέστιν ἐν τῇ πρὸς αἴγισθον μάχῃ. καὶ ἐφήψατο τοῦ ξίφους. δικαίως γὰρ ὀρέστης ἠμύνατο. Ὀλέθριον πνέουσα.) τὸ ἑξῆς. ἔμολεν ὀλέθριον πνέουσα. Τὰ πάρ.) ἀντὶ τοῦ καθάπερ.

Δολίαν.) τὴν κλυταιμνήστραν τὴν δολίως βλάψασαν, καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον τὸν οἶκον ἐποίχεται. ἡ δίκη ἐπεξῆλθε τὴν δίκην βλαπτομένην ἐκ πολλοῦ ὀρέστης. Κρατεῖται.) συμβάλλεται οὖν τὸ θεῖον τοῖς μὴ ὑπουργοῦσι τοῖς κακοῖς. Οὐρανοῦ-
2 1 χον ἀρχάν.) τοὺς θεοὺς ἢ τὸν δία. Παντελὴς ὁ χρόνος.) ὁ πάντα τελῶν χρόνος, τὰ πρόθυρα τῶν οἴκων ἀλλάξει ἀπὸ κατηφείας εἰς λαμπρότητα.

Ἀμείψεται.) ἀλλαγήσεται. οὐχ ὁμοίως ἔσται τοῖς πρώην ἐν τῷ οἴκῳ ἡμῶν. Ἐλατήριον.) τὸ ἐλαῦνον τοὺς ἀσεβεῖς. ἢ τὸ ἀπελαθῆναι ὀφεῖλον. ἐλατήριον δὲ, τὸ καθαρτικὸν φάρμακον. Εὐπροσώπῳ κοίτα.) ἡ δὲ τύχη νῦν ἐν εὐόπτῳ κοίτῃ τουτέστιν ἐν ἀγαθῇ καταστάσει πρὸς τὸ ἰδεῖν τὰ νῦν γεγονότα, καὶ ἑτέρων λεγόντων ἀκοῦσαι τὸ ἐλαῦνον τοὺς ἀσεβεῖς ἢ τὸ ἀπελαθῆναι ὀφεῖλον. Μετοικοδόμων.) οἱ νῦν τοὺς δόμους οἰκοῦντες, πεσοῦνται εἰς τὸ ἔμπαλιν τῆς πρώτης τύχης. τοῦτο δὲ ἀπὸ τῶν κύβων μετήγαγε. Ἴδεσθε χορὸν.) ἀνοίγεται ἡ σκηνή. καὶ ἐπὶ ἐγκυκλήματος ὁρᾶται τὰ σώματα. ἃ λέγει διπλῆν τυραννίδα. Ξυνωμόσαν.) θάνατον τῷ πα-

φι. Τὸ μηχάνημα. τὸν πέπλον. Γαρῆμος.) ἡ μοι ἀντωνυμία, τὴν οἰκειότητα δηλοῖ. Ἐνδίκη.) ἐν τῇ κρίσει τῶν ἐριννύων. Αἰγίσθου γὰρ οὐ λέγω.) αἰγίσθου γὰρ οὐ λέγω μόρον. Μηδὸς ἐστι.) ἥτις ἐπ' ἀνδρὶ τοιούτῳ μήσατο στύγος. Βάρος.) τὸ βάρος φίλον πρᾶον. Σήπειν θίγουσαν.) ὑπερβολή. ὅτι τὸν μὴ δηχθέντα, ἀλλὰ μόνον ἁψάμενον σήπει.

Καὶ τύχω.) ἀντὶ τοῦ ἐπιτύχω εὐθίκτως κακολογήσας. Ἄγρευμα.) δίκτυον. Δρύτης κατασκήνωμα.) παραπέτασμα ὄρους. Ποδιστῆρας.) τοὺς
22 πλέον τῶν ποδῶν καθήκοντας. Ἀπαλόλημα.) ἀπάτημα. μίμνουσι.) τῷ τοιαῦτα πράξαντι χρόνῳ πάθος ἀνθεῖ. Πολλὰς βαφάς.) ὡς πολυτελοῦς ὄντος τοῦ ἱματίου. καὶ ἠφανισμένου τῷ αἵματι.

Διὰ πάντα.) ἡ διὰ πρὸς τὸ ἀμείβεται. Ἄτιμος.) ἀτιμώρητος. ὅτι τελεῖ. ἔτι ἀποβαίνει τὰ κατ' ἐμέ. Δύσαρκτοι.) δυσχερῶς ἀρχόμενοι. καὶ πειθόμενοι. Πατροκτόνον. τὴν μήτορα Λοξίαν. Χρήσαντα.) καὶ τὰς ἐπιθυμίας τῆς τόλμης φημὶ τὸν Ἀπόλλωνα χρήσαι μοι. Προσίξεται.) τοσαύτη γὰρ οὐκ ἐστιν, ὡς μὴ ἐστι τοξότῃ ἀφικέσθαι τοῦ μήκους. Πυρός τε φέγγος.) τὸ ἐν προνάῳ. Καιρίοις.) ἐγκαίροις συντυχίαις. Γονίαι.) γονίας ἄνεμος, ὅταν ἐξ εὐδίας κινηθῇ χαλεπὸν πνεῦμα.

ΤΕΛΟΣ.

Πρῶτον μὲν ἐν εὐχῇ πρεσβεύω θεῶν.

1 ΤΗ`Ν. πρωτόμαντιν γαῖαν.) πίνδαρός φησι πρὸς βίαν κρατῆσαι πυθοῦς τὸν ἀπόλλωνα. διὸ καὶ ταρταρῶσαι ἐζήτει αὐτὸν ἡ γῆ. ἐπαφρόδιτος ἐν ὑπομνήματι καλλιμάχου αἰτίων β´ φησὶ μελανθοῦς τῆς δευκαλίωνος, καὶ κηφισσοῦ τοῦ ποταμοῦ γίνεται μέλαινα τὸ ὄνομα. μελαίνης δὲ καὶ ποσειδῶνος δελφὸς. ἀφ᾽ οὗ οἱ δελφοί. Τὸ μητρὸς.) ἡ τῆς κοινῆς μητρὸς πάντων, ἡ τῆς θέμιδος. Γενέθλιον δόσιν.) ἀντὶ τοῦ ὀπτήριον θεασαμένη τὸν τῆς ἀδελφῆς ἑαυτῆς λητοῦς παῖδα δέδωκε συγγενικὴν δόσιν.
Ὄνομ᾽ ἔχει.) ἀπόδειξις αὕτη τῆς δωρεᾶς οὐκ ἀχαρίστου. Δηλίαν τε χοιράδα.) σχεδὸν τὴν αἰτίαν φησί, δι᾽ ἣν ἀπέλιπεν ἀπόλλων ἐκ κλίνων τὸ ἐντελὲς τοῦ χωρίου. Ἐς τήνδε γαῖαν.) χαριζόμενος ἀθηναίους καταχθῆναι φησὶν ἐκεῖσε ἀπόλλωνα. κἀκεῖθεν τὴν παραπομπὴν αὐτῷ εἶναι. ὁ δὲ πίνδαρος, ἐκ τανάγρας τῆς βοιωτίας. Παῖδες ἡφαίστου.) οἱ ἀθηναῖοι. θησεὺς γὰρ τὴν ὁδὸν ἐκάθηρε τῶν λῃστῶν. καὶ ὅταν πέμπωσιν εἰς δελφοὺς θεωρίδα, προέρχονται ἔχοντες πελέκεις, ὡς ἡμερώσοντες τὴν γῆν. Δελφός τε.) καὶ ὁ δελφὸς λεὼς, ὁ ἐπὶ τῆς χώρας ἄναξ, καὶ κυβερνήτης. Κλίσαι.)

ποιήσας ἰδίωμα τοῦτο αἰσχύλου, Παλλάς.) δελφοίνιν ὅθ' ἱδρύοντο προναίων καλλίμαχος. Κωρυκὶς πέτρα.) ὁ παρνασσός. Βρόμιος ἔχει, τὸν χῶρον.) διὸ εἶπε δαιμόνων ἀναστροφή. Λαγῶ δίκην.) λαγωοῦ δίκην καταπλήξαντι, καὶ μὴ αἰσθησαμένῳ. Πενθεῖ.) ναῷ φησὶν ἐν παρνασσῷ εἶναι, τὰ κακὰ πένθεα. ἐν δὲ ταῖς ξαντρίαις, ἐν κιθαιρῶνι. Καλοῦσα.) καλοῦσα φροιμιάζομαι. Τῶν πρὶν εἰσόδων.) τὴν πειθῶ τὴν πρώην ποσειδῶνος. ὑπὸ γὰρ ἧς καλαύρειαν ἐδέξατο, καλλίμαχος, μέσφα καλαυρείης ἦλθεν ἐς ἀντίδοσιν. τοῦτο φησίν: ἐπεὶ δραματικὴ ἐστὶν ἡ ποίησις. εἰ δὲ ἦν διηγηματικὴ, εἶπεν ἂν ὁ ποιητής. ταῦτα εἰποῦσα εἰς θρόνον ἐκαθέζετο.

Ἴτων.) ἴτωσαν, ἀττικώτερον. πάλιν μὲ ἔπεμψεν. παρ' ὀλίγον ἔρημος ἡ σκηνὴ γίνεται. οὔτε γὰρ ὁ χορὸς πω πάρεστιν ἥτε ἱέρεια εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναόν. Σωκεῖν.) κουφίζειν. σωκεῖν δὲ καὶ τὸ γαυριᾶν, ἢ ἀτάκτως πηδᾶν. δείσασα. τὰ δεινὰ ἐξέπεμψέ με τοῦ μαντείου. ἰδοῦσα γὰρ ὀρέστην ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, καὶ τὰς ἐριννύας κοιμωμένας ἔξεισι τεταραγμένη τε τραποδηδὸν, ἐκ τοῦ νεώ. Νεοσπαδὲς.) νεωστὶ ἐσπασμένον. Ἀργῆτι μαλῷ.) εἰώθασιν ὅταν ἀσαφές τι εἴπωσιν οἱ ποιηταί. ἐπεκδιδάσκειν αὐτό. ὅμηρος κύμβαχος ἐν κονίησιν ἐπὶ βρεχμόν τε, καὶ ὤμους.

Εὕδει γυναικῶν.) ἐπὶ σκηνῆς φαίνεται τὸ μαντεῖον. ἡ δὲ προφῆτις πρόεισιν ἐπικλήσεις, ὡς ἔθος τῶν θεῶν, ποιησαμένη, ἀπροόπτως τε ἰδοῦσα τὰς ἐριννύας κύκλῳ τοῦ ὀρέστου καθευδούσας, πάντα

μηνύει

μηνύει τοῖς θεαταῖς. οὐχ ὡς διηγουμένη τὰ ὑπὸ τὴν σκηνήν, τοῦτο γὰρ νεωτερικὸν εὐριπίδειον ὑπὸ δὲ τῆς ἐκπλήξεως τὰ θορυβήσαντα αὐτὴν καταμηνύουσα φιλοτέχνως. τὰ δὲ πρῶτα εὐχαὶ καὶ ἐπικλήσεις θεῶν. ἵνα ἀπὸ τῶν εὐφημοτέρων ἄρξηται ἡ προφῆτις. οἰκονομικῶς δὲ οὐκ ἐν ἀρχῇ διώκεται ὀρέστης. ἀλλὰ τοῦτο ἐν μέσῳ τοῦ δράματος καταπίπτει ταμιευόμενος τὰ ἀκμαιότατα ἐν μέσῳ.

Ἀλλὰ γοργόνας λέγω.) πρὸς τὸ φοβερὸν τῆς ὄψεως. οὐδ᾽ αὖτε γοργείοισιν ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἁρπυίας αὐτὰς λέγω. εἶδον γὰρ αὐτὰς ἐν γραφῇ πτερωτάς. Βδελύκτροποι.) ἅστις βδελύξαιτο, καὶ ἐκτραπείη μισήσας. Καὶ κόσμος.) ὃν ἔχουσι περικείμενον ἑαυταῖς. τὸ φῦλον. οὐδέποτε τοιοῦτον γένος εἶδον.

Τῆς δ᾽ ὁμιλίας.) συνηθείας. συνουσίας συνθήματος. τὸ τῆς ἀνατροφῆς. Ἰατρόμαντις.) ὅστε εἰ θεραπείας χρεία, ἰατρός ἐστιν. εἴτε μαντείας, τερατοσκόπος. εἴτε καθαρμῶν, καθάρσιος. Οὔτοι προδώσω.) ἐπιφανεὶς ἀπόλλων συμβουλεύει ὀρέστῃ καταλιπεῖν τὸ μαντεῖον, φυγεῖν δὲ εἰς ἀθήνας, καὶ δευτέρα δὲ γίνεται φαντασία. στραφέντα γὰρ μηχανήματα ἔνδηλα ποιεῖ τὰ κατὰ τὸ μαντεῖον ὡς ἔχει. καὶ γίνεται ὄψις τραγική. τὸ μὲν ξίφος, ἡμαγμένον ἔτι κατέχων ὀρέστης. αἱ δὲ κύκλῳ φρουροῦσαι αὐτόν. Κακῶν ἕκατι.) ἕνεκα τοῦ κακοποιεῖν.

Γραῖαι παλαιαὶ παῖδες.) πολιαὶ γὰρ παῖδες, διὰ τὸ νέον. ἢ ἐπειδὴ ἄγαμοι καὶ παρθένοι εἰσί. τὸ ἀλλόκοτον δὲ τῆς φύσεως διὰ τῶν ἐναντίων τραγικώτε

ρον

ρον διασύρει. Ἐλῶσιν.) ἀντὶ τοῦ ἐλάσωσι. Βουκολούμενος.) περιέπων. Ἐπίστα.) ἐπίστασο. Σθένος δέ.) τὸ δὲ σὸν σθένος ἀσφαλές ἐστιν εἰς τὸ εὖ ποιεῖν.

Ἐπώνυμος.) ὁ διὸς γὰρ ὁ θεός. σέβει τοι ζεύς. τὸ τῶν ἱκετῶν σέβισμα, καὶ δέημα, οὐ μόνον τιμᾷ ὁ ζεύς, ἀλλὰ καὶ σέβει. ὁρῶν αὐτὸ ὁρμώμενον προσηκούσῃ τύχῃ. Ἐγὼ δ' ὑφ' ὑμῶν εἰμι.) ὑπὲρ ὧν ἐφόνευσα ἀγαμέμνονα ἀπώσασθε. καὶ οἱ ἐμὲ φονεύσαντες, οὐκ ἀτιμάζονται. παιδευτικὰ δὲ ταῦτα. τὸ γὰρ τοὺς ἐναγεῖς, καὶ μετὰ θάνατον ὑπὸ νεκρῶν ἀτιμάζεσθαι, ἱκανῶς ἔχεται παιδεύσεως. ὁ μὲν ὀρέστης φυγῇ οἴχεται ἀθήναζε πυθόμενος. αἱ δὲ ἐριννύες μόναι καθεύδουσιν ὑπὸ πόνου ἴσως καὶ ἀπόλλωνος τοῦ τραγῳδοποιοῦ ἔργα.

Ἐπιτηδεύσαντος.) ἵνα διὰ τούτου ἐμφανῇ τὸ ἄγριον αὐτῶν καὶ χαλεπόν. πῶς δὲ διεγείρονται, οὐχ ὑπὸ ἀπόλλωνος, οὐδὲ ὑφ' ἑαυτῶν. ἀλλ' ἐν ἄλλῃ φαντασίᾳ ἐφίσταται γὰρ τὸ εἴδωλον κλυταιμνήστρας. καὶ μεμψάμενον ἀνεγείρει. ὥστε ποικίλαις φαντασίαις πεπύκνωται. Ἔχω μεγίστην.) ἡ σφαγεῖσα αἰτιῶμαι ὑπ' αὐτῶν τῶν περὶ ἀγαμέμνονα. Εὕδουσα γὰρ φρήν.) ἐν τῷ καθεύδειν ὁ νοῦς, ἀκριβέστερον ὁρᾷ μὴ περιπλανώμενος τῇ θέᾳ τραγικώτερον δὲ τὸ εἴδωλον κλυταιμνήστρας σώζει τὴν σφαγήν. Ἐν ἡμέρᾳ.) ἡ τῆς φρενὸς μοῖρα. οὐ προορᾷ ἐν ἡμέρᾳ νηφάλια. οἶνος γὰρ οὐ σπένδεται ἐριννύσιν. Ἔθυον ὥραν.) ἔθυον, ἐν ᾗ οὐδεὶς τῶν θεῶν ἐκοινώνει τῆς θυσίας ὑμῖν. ἐν γὰρ

τοῖς με-

τῶν μεσονυκτίῳ μόναις ἐριννύσιν ἀπάρχονται. Ἔ-
θυον ὥραν.) ὅτι ταύταις μόναις ἐν νυκτὶ θύουσιν. οὐδ'
ἐξαλύξας.) διὰ τὸ πεφευγέναι. Ἐκκατιλλώψας.)
χλευάσας. ἐγγελάσας. διὰ δὲ τούτων ἐρεθίζει αὐ-
τάς. παρεπιγραφή. τοῦτο δ' ἐστὶν ὅ φησιν ὁ ποιητής,
οἱ δ' ἐπέμυξαν. τὸ δὲ ἐγείρεσθαι τὰς παρακειμένας
ὕπνῳ οὔπω πιθανόν. κατὰ βραχὺ οὖν ἐκ προσβά-
σεως τὴν ἔγερσιν ποιήσονται. Ὤζεις.) ὡς παρὰ τὸ
αἶ αἶ αἰάζειν, οὕτω παρὰ τὸ ὢ ὤ, ὤζειν. Τί σοι.) τί
οὖν μέλλεις τὸ σὸν ἔργον ἀνύειν. Συνωμόται.) συνω-
μοσίαν ποιήσαντες, κατεκοίμησαν ὑμᾶς. Ὄναρ
διώκεις.) ὀνειροπολοῦσα διώκειν ὀρέστην τοῦτο φησίν.
Ἀντίκνεφα.) ἴσα μαστίγων. Ἐπουρίσασα.)
ἐφορμήσασα τῷ ὀρέστῃ. οἰκεῖον δὲ πνεύματι τὸ ἔπουρον.
Κατισχναίνουσα.) πυρετῷ ἀναλίσκουσα ὡς δο-
κεῖν ἀτμοὺς ἀνιέναι ἀπὸ τῆς γαστρὸς αὐτοῦ. Ἔγει-
ρ' ἔγειρε.) ἀναστήσει αὐτὰς οὐκ ἀθρόως. μιμούμε-
νος ἐμφαντικῶς τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ἐγείρεταί τις
πρώτη, ὥστε μὴ ἀθρόως τὸν χορὸν φθέγξασθαι.
Ματᾶν.) μάταιον γίνεται, ἢ ἄλλα. κομματικῶς
ἕκαστον κατ' ἰδίαν προσενεκτέον. αἱ γὰρ διακο-
παὶ, πρόσφορον τοῖς πάθεσιν. Ἄφερτον.) ἀφό-
ρητον κακὸν ἐπάθομεν. Καθιππάσω.) κατεπολέ-
μησας. Ἔτυψεν.) ὡς ἡνίοχος ἔτυψέ με. Λοβός.)
μέρος τοῦ ἥπατος. Τὸ περίβαρυ.) οὐ τὸ τυχὸν. ἀλλὰ
περισσῶς βαρύ. Θρόνον.) τὸν θρόνον, οὗ ὀρέστης κα-
θῆσθαι πάρεστιν ὁρᾶν φονολειβῆ ἀπὸ ποδῶν ἕως κεφα-
λῆς ὅλον. τὸ δὲ γὰρ ὀμφαλὸν, ἀντὶ τοῦ τὸ ἐν πυ-
θοῖ. διὰ

θοῖ. διὰ δὲ τούτων, ἀπροσκυνάζειν δοκοῦσι. τῆς ἐπικουρίας ὀρέστου τὸν θεόν. Αὐτόκλητος.) αὐτὸς αὐτὸν καλέσας ἐνθάδε παραμεῖναι τὸν ναόν. Φθίσας.) ἡμᾶς ὅσον ἐνθάδε σοί. Ποτιτρόπαιος.) προστρόπαιος. ἀντὶ τοῦ ἐναγής. Ἕτερον ἐνκάρα.) ἵν' ὢν ἐναγὴς ἐν τῷ κάρα ἑαυτοῦ ἕτερον μιάστορα λήψεται. καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ δίκας ἡμῖν δώσουσιν. Ἀργηστὴν ὄφιν.) φαγικώτερον ὄφιν εἶπε τὸ βέλος διὰ τὸν ἧλον. Πτηνὸν δὲ.) διὰ τὸ ἐπιβρώσθαι. τὸ μὲν πρῶτον πρὸς πάσας ὁ λόγος. πρὸς μίαν δὲ ἑκάστην νῦν. Θώμιγγος.) νευρᾶς. Ἀνθρώπων ἀφρόν.) τὸ αἷμα μέλανα ἀφρὸν εἶπεν. οὐ δήπου τὸ ἔμφυτον. ἀναίμονες γὰρ εἰσὶν οἱ θεοί. ἀλλὰ τὸ ἀπ' ἀνθρώπων ἠθροισμένον. ὡς τούτῳ τροφῇ χρωμένων αὐτῶν. Θρόμβους.) τὰς πήξεις τοῦ αἵματος. Καρανιστῆρες,) οἱ ἀποκεφαλίας.

Λεσμόν.) κακῶν ἄθροισις ἢ λιθοβολία. ἡρωδιανὸς δὲ τὸ σύστημα καὶ ἄθροισμα. Χλοῦνις.) ἡ ἀκμαία παρὰ τὴν χλόην. ἢ ἐπεὶ χλοῦνις ὁ σῦς. κάπροι δὲ συνεχῶς ἀνουχίζονται. διὰ τοῦτο τὴν ἀποκοπὴν συΐνην εἶπεν. οὐκ ἀνθρωπίνην. Ἀκρωνία.) ἐκτομὴ μορίων. Ὑπόρραχιν.) ἔνθα ἀνασκολοπίζονται. Ἑορτῆς.) εἰρωνικῶς, ἀντὶ τοῦ διατριβῆς.

Τρόπος μορφῆς.) ἀντὶ τοῦ διὰ τῆς μορφῆς ὑμῶν ἡ κακία τῶν τρόπων ὑμῶν δείκνυται. Τρίβεσθε μύσος.) μύσος προστρίβεσθε.

2 Ἄνευ βοτῆρος.) μόναι ὡς ἀνήμερα θηρία. Αὐτὸς σὺ τούτων.) οὐκ ἐπικοινωνεῖν τῇ αἰτίᾳ. ἀλλὰ τοῦ παντὸς σὺ αἴτιος. Ἔχρησας.) ὥστε δέξασθαι τὸν φονέα.

φονέα. Τὰς προστροπαίους.) ἠθικεύσαντο τοὺς διωκτρίας προπομποὺς εἰποῦσαι. Τί γὰρ γυναικός.) λείπεται· πέταχθε ποιεῖν παρὰ ἀνδροφόνου γυναικός. Αὐθέντης.) ὁ τοῦ ἀγαμέμνονος φόνος οὐκ ἦν αὐθέντης ὅ ἐστι μιαρός. Ἡσυχαιτέραν.) δολιωτέραν. Μῆνις.) μή ποτε μήνυμα γένωμαι. Πρὸς πετριμμένην.) αὐτῶν ἐπελθόντα Ἄλλοισιν οἴκοις.) ἄλλοις περιψάμενον τὸ μύσος. Φραδαῖς,) ταῖς ἐννοίαις. Τετραυματισμένον.) ὡς αὐτόχρημα αἵματος ὄντος ὀρέστου. καὶ μιαίνοντος τὴν γῆν, ἧς ἐφάλλεται. τὸ μὲν ἀπορρεῖν τὸ αἷμα παρὰ δοξολογίας ἐστὶ τραγικῆς. ὅρα δὲ μὴ ἐκβαίνῃ τὴν πίστιν ὁ ἀπ' ἄργους εἰς δελφοὺς ἥκων. εἶτα ἐκεῖθεν εἰς ἀθήνας. © ἔτι αἷμα στάζων ἀπὸ τοῦ ξίφους. Φαντασία οὖν ἀμήχανος. ἀλλὰ καὶ συγκέχυται παρὰ δοξολογίαις.

Ἀνδροκμῆσι,) μεγαλοκμῆσιν. Σπλάγχνον.) τὸ ἡμέτερον. Ἀπτέροισ.) ὅτι μὴ πρότερον τοὺς εἰσήγαγεν αὐτούς. Καταπτακὼς.) καταπτήξας πρὸς τῷ ἀγάλματι. Προσγελᾶν.) προσσαίνειν. Ἄτιτος.) ἀτιμώρητος. Πλεχθεὶς θεᾶς.) ἀνθ' ὧν ἡμῖν χρέωστεῖ πρόσφυξ θέλει γενέσθαι τῆς θεοῦ. Οὐ πάρεστιν.) οὐ πάρεστιν αὐτῷ νικῆσαι ἡμᾶς. Δυσκόμιστον.) τὸ ἅπαξ χυθὲν αἷμα δυσίατον. Τὸ δ' ἱερὸν.) πᾶν δ' ἱερὸν ἐκκεχυμένον εἰς τὴν γῆν δυσαγκόμιστον. τοιοῦτο οὖν τὸ αἷμα. Ῥοφεῖν.) καταπίνειν. Γέλανον.) θρόμβον αἵματος.

3 . Δελτογράφῳ.) ἐφορᾷ γὰρ πάντα ἀναγραφόμενος αὐτὰ τῇ ἰδίᾳ δέλτῳ. Ἐγὼ διδαχθεὶς.) διδα-

χθεὶς

χθεὶς πολλοὺς καθαρμούς. τηλικοῦτα ἀψυχήσας, ἀπὸ πολλῶν ἐδεήθη καθαρμῶν, ἄλλως. οἱ ἐναγεῖς οὔτε ἐν ἱερῷ προσήεσαν. οὔτε προεβλέποντο. οὐδὲ διελέγοντό τινι. καὶ τὴν ἐλπίδα. τί σιγᾷς, μῶν φόνον τιν᾽ ἐργάσω. ἐπεὶ ὀρέστης μέλλει διαλέγεσθαι δοκῶν ἔτι ἐναγὴς εἶναι. ἐγὼ διδαχθεὶς σὺ κακῷ τῷ ἐμαυτοῦ, καὶ οἷον διδασκάλοις χρησάμενος ταῖς ἐμαῖς συμφοραῖς. ἐπίσταμαι καὶ σιγᾶν καὶ λαλεῖν, ὅπου δεῖ. ἑκατέρου καιρὸν γινώσκων.

Βρίζει.) κοιμᾶται. Ἀβλαβεῖ ξυνουσία.) ἐβλάπτοντο γὰρ οἱ μυσαροὶ ξυντυγχάνοντες. Καὶ τὸν ἀργεῖον λεών.) ὡς τότε συμμαχούντων ἀργείων ἀθηναίοις. Τρίτωνος.) ὅτι διὰ τοῦτο οἴεται κωτιλῶν φιλοξενίαν. Θρασὺς ταγοῦχος.) ὡς θρασὺς ἡγεμών. ἁρμόζουσα δὲ ἡ εὐχή. δεῖται γὰρ ἐσφανοῦς βοηθοῦ. Ὅπως γένοιτο.) τὸ ἑξῆς ἔλθοι ὅπως αἷμα χήσων ἐξ ἡμῶν. ἀλλὰ γενησόμενος σκιὰ ῥοφήσομεν χωρὶς σοῦ τὸ αἷμα. ἢ ἀναίματον, ἀντὶ τοῦ ζῶντας σε νεκρὸν ποιήσομεν.

Οὐδ᾽ ἀντιφωνεῖς.) οὐκ ἀποκρίνῃ. ἢ ἀντὶ τοῦ οὐδὲ
4 ἀντιφωνήσεις. ἀλλὰ καὶ βουλομένου λαλεῖν, τὸ
φθέγμα σου δεθήσεται. Καὶ χορὸν ἅψωμεν.)
μοῦσαν στυγεράν. ὡς ἤδη νεκρῷ. Λάχη.)
τοὺς κλήρους ὑμῶν. ἀπὸ κοινοῦ δὲ τὸ δέδωκε. δέ-
δωκεν ἡμῖν λέξαι τίνα τρόπον τὰ κατ᾽ ἀνθρώπους
λάχη φθέγγομεν. Χεῖρας φονίας.) τὸν φόνον κρύ-
ψαι θέλει. Τοῖσι θανοῦσι.) τοῖς ἀναιρεθεῖσι.

Μᾶτερ.) ἐπεὶ ὑπὲρ τῆς μητρὸς ὀρέστου ἀγωνίζονται.

του. οἰκείως τὴν μητέρα ἑαυτῶν ὀνομάζουσι.

Καὶ δεδορκόσι.) ζῶσι. καὶ θανοῦσιν ἔκδικον. Ματρῷον ἅγνισμα.) τὸν ὑπὲρ ἰδίῳ θανάτῳ ἀφαγνισοῦνται τὸν φόνον τῆς μητρός. ἅγνισμα δὲ τινὲς εὐφήμως τὸ μόλισμα. Φρενοδαής.) παρακίνησις τῶν φρενῶν. Ὕμνος.) ὥσπερ ὀρέσιν δὲ μέλλοντι θύεσθαι, λεχθήσεται ὕμνος ἐξ ἡμῶν, ὡς ὥσπερ ἱερείῳ. ὡς αὐτοῦ τὰς φρένας παρακόψει. αὔων βροτοὺς. ὁ ξηραίνων τοὺς βροτούς. Διανταία.) ἡ διαμπὰξ τιμωρουμένη. Δεσμοφρένου.) ὁ δεσμεύων αὐτοῦ τὰς φρένας. Ἀφόρμικτος.) οὐ γὰρ σὺν ὀργανικοῖς μουσικοῖς γίνεται οὗτος ὁ ὕμνος. Λάχη.) γέρα.

5 Ἀθανάτων δ' ἀπέχειν.) μὴ πλησιάζειν ἡμᾶς τοῖς θεοῖς. πανλεύκων.) οὐδαμοῦ ὅπου ἑορτὴ, καὶ ἀμπεχόνη, καθαρὰ περὶ εἶμι. Ὅταν ἄρης.) ὁπόταν τις ἐχθρὸς συγγενὴς ὢν τὸν συγγενῆ φονεύσῃ. Αἵματος νέου.) διὰ τὸ νέον αἷμα τοῦ νεωστὶ εἰργασμένου. ἐμαῖσι λιταῖς δέχομαι τοῖς θεοῖς τελέσαι μου τὸ βούλημα, καὶ μὴ εἰς μάχην μοι ἐλθεῖν. Κατὰ γᾶν μινύθουσι.) καὶ τοὺς ὑψηλοὺς καθαιροῦσι. Τανυδρόμοις.) αὐτῶν κώλοις ἐπάγουσα τὰ σφαλεράμου κῶλα, ἢ ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς. καὶ τοῖς τανυδρόμοις γίνεται σφαλερὰ τὰ κῶλα. διὰ τὴν ἐπιτοῦσαν αὐτοῖς ἄτην δύσφορον ὑπ' ἐμοῦ οἷον καὶ ταχυδρόμοι οὐ δύνανταί με ἐκφυγεῖν. Πίπτων δ' οὐκ οἶδε.) παραφρονῶν γὰρ οὐκ αἰσθάνεται τοῦ κακοῦ.

Κνέφας.) σκότος φρενῶν τὸ μύσος κνέφας εἴρηκε. Πολύστονος.) κακή. ἡ δὲ φήμη περὶ τοῦ οἴκου

αὐτοῦ λέγεται. Εὐμήχανοι.) ἡμεῖς γὰρ εὐμήχανοι ἐσμὲν ἐπιτελεστικαί καὶ τῶν κακῶν μνήμονες.

Δυσπαρήγοροι.) οὐ ταχέως παρηγορούμεναι ὑπὸ βροτῶν. Λάχη θεῶν.) ἀφωρισμένα τῶν θεῶν ἃ προσῆκε αὐτοῖς σκότει. Λάχη.) μετερχόμεναι λάχη, ὑπὲρ οὗ τιμώμεθα ὑπὸ θεῶν. Δυσοδοπαίπαλα.) δυσπαράβατα, καὶ τραχέα ζῶσι καὶ τοῖς θνήσκουσι. Τὸν μοιρόκραντον.) τὸν ὑπὸ μοιρῶν καὶ θεῶν τετελεσμένον. Πρόσωθεν ἐξήκουσα.) εὐθὺ ὁρμήματος ἔρχεται καταφθάνουσα.

6 Ἀπὸ σκαμάνδρου.) μιτυληναῖοι ἐμάχοντο πρὸς ἀθηναίους περὶ πόλεως σιγείου. ἔδοξεν οὖν μονομαχίαν λῦσαι τὸν πόλεμον. καὶ ὑπὲρ μιτυληναίων ἐπολέμει πιττακὸς. ὑπὲρ δὲ ἀθηναίων, φρύνων. ἡττηθέντος δὲ φρύνωνος διελύθη τὰ τῆς μάχης. ἔοικεν οὖν παρορμᾶν ἀθηναίους ὁ αἰσχύλος εἰς τὸ ἀντελέσθαι πάλιν σιγείου λέγων τὴν θεὸν ἐκεῖθεν ἐληλυθέναι. Σπαρτῶν γένος.) τῶν σπειρομένων.

Ἄμορφον.) ἄμορφον οὖν ἐὰν οὐ δυνήσημεν ἐφ' οἷς εἶπεν ἀντιλέξαι. Αἰανῆ.) σκοτεινὰ. ἢ θρηνητικὰ. ἢ αἰάζειν ποιοῦντα. Ἐπωνύμους.) τὰ ἐπώνυμα οἷς καλεῖσθε. Ὅπου.) ἐν τῷ ἅδῃ. Ἐπιρροίζει.) ἐπιβοὰς ἐπιβάλλεις. Ἄλλης ἀνάγκης.) μὴ ἐξ ἀνάγκης τοῦτο πεποίηκε. Δυοῖν παρόντοιν.) ἡμῖν μὲν κατηγορεῖν, ἐκείνῳ δὲ, ἀπολογεῖσθαι. μὴ δὲ δίκην δικάσῃς πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσῃς. Δυοῖν.) σοῦ καὶ ὀρέστου. Ἀλλ' ὅρκον οὐ δέξαιτ' ἄν.) μὴ πρότεινε αὐτῷ ὅρκον. καὶ διὰ τοῦτο θέλε νικᾶν. οὕτως

φησὶ

φησὶ φανερὸν ἐστὶ τὸ κατ' αὐτὸν, ὥστε αὐτὸν μὴ δύνασθαι ὀμόσαι, ὅτι οὐκ ἔστι τοιοῦτος. μήτε θέλειν ὑμᾶς ὅρκον αἰτῆσαι. εἰ δικαίως αὐτὸν κολάζομεν.

7 Ὅρκοις τὰ μὴ δίκαια.) οὐκ ὀφείλει ὁ ἀδικῶν ὅρκῳ φεύγειν τὴν κατηγορίαν. ἐπιορκήσει γάρ. Ἐπαξίων.) ἀξίων οὐσαν γονέων. Ψόγον.) ἔγκλημα. Προσίκτωρ.) ὃν φόνον καὶ ἔνθεν προσεκάθητο τοῦ ναῷ τοῦ διὸς καθαρισθησόμενος. πρῶτος γὰρ ἰξίων φόνον ποιήσας ἐκαθαρίσθη ὑπὸ διός. Ἀμείβου.) ἀποκρίνου μοι τὸ εὔγνωστον. Γαλαμναῖον.) φονέα. Οἴκοισι.) καὶ εἰς οἶκον εἰσῆλθον καὶ ὕδατων μετέλαβον. Φροντίδα.) τὴν τοῦ μύσους. Ἁρμόστορα.) διοικήτορα. βασιλέα. Κελαινόφρων.) δολιόφρων. Λουτρῶν ἐξεμαρτύρει.) ἐκήρυττε διὰ τῆς ἐπιτυχήσεως τὸν λουτρῶν γενόμενον αὐτῷ φόνον. λέγεται γὰρ μετὰ τὸ φονεῦσαι, γυμνὸν ἐξαγαγεῖν. καὶ δεῖξαι τοῖς πολίταις. Ταῦδ' αἰνέσω.) τὰ κατὰ τὴν σὴν κρίσιν ἀποβαίνοντα ὁποῖα ἂν ᾖ, ἐπαινέσω. Εἴ τις οἴεται.) εἴ τις οἴεται τὸ πρᾶγμα. τὸ δὲ βροτοὺς δικάζειν μεῖζον ἢ κατὰ ἀνθρώπους οἴεται. ἐμοὶ δὲ περὶ φόνων δικάζειν, οὐχ ὅσιον. Φόνους.) ἐφ' οἷς ταχέως μηνίσουσιν ἐριννύες.

8 Κατηρτυκώς.) τέλειος τὴν ἡλικίαν. ἔσχε δὲ ἀπὸ τῆς ζώων. διὰ τούτου ἐλπίδας αὐτῷ χρηστὰς ὑποτίθησιν. Αἱροῦμαι πόλει.) δέχομαι ἐν τῇ πόλει. Οὐκ εὐπέμπελον.) εὐπαραίτητον. εὐχερῆ εὐάρεστον. δυσάρεστοι φύσεις εἰσὶν αὗται. Τυχούσαι.) ἀντὶ τοῦ τυχουσῶν. Πέμπειν δέ.) πέμπειν αὐτὰς ἀμηνίτως

δυσχερές ἐστιν ἐμοί. Δικαστάς.) οἷον ἐνόρκους δικαστὰς ἐγὼ θήσω. Χρόνον.) διετέλεσε γὰρ τὸ ἀρεοπαγιτικὸν συνέδριον. Ὑμεῖς δὲ μαρτύρας.) ὑμεῖς δὲ ὅρκους αὐτὸν αἰτήσατε. Τὰ βέλτατα.) τὰ βέλτιστα. Νῦν καταστροφή.) ἀθηνᾶ ἀπῆλθεν συνεπιστῆσαι δικαστάς. ὁ δὲ ὀρέστης ἱκετεύων μένει. αἱ δὲ ἐριννύες φρουροῦσιν αὐτόν. μέλος δὲ οἰκεῖον ᾄδουσι τῇ ἑαυτῶν προαιρέσει. Πάντ' ἐφήσω μόρον.) οὐκέτι τινὰ μὲν ἔννομον ἡγησαίμην μόρον. τινὰ δὲ οὔ. ἀλλὰ πάντα ἐφήσω μόρον. ὅπως τις βούλεται ἀναιρεῖν. οὐ τιμωρήσω τοῖς ἀδικουμένοις. ἀλλὰ συγχωρήσω ἀλλήλους ἀναιρεῖν.

9 Πεύσεται δ' ἄλλος.) ἀεὶ τὰ ἀλλήλων ἀκούσονται. ὅτι οὐ γίνεται κακῶν ἀνάπαυσις. Μάταν παρηγορεῖ.) παθὼν δέ τις μάτην ἑαυτὸν παραμυθεῖται τῇ εἰς ἡμᾶς ἐλπίδι, ἢ ἕκαστος δὲ τῶν φονέων παρηγορηθήσεται. τλήμων γὰρ ὁ ἀναιδής, ἢ δ' ὧδε τλήμων. Ταῦτά τις.) ἀναιρούμενος πατὴρ ἢ μήτηρ ὑπὸ παιδός. Πιτνεῖ δόμος δίκας.) ἐπειδὴ ἀπόλωλε τὸ δίκαιον. Τὸ δεινόν.) οὐ πανταχῇ, καὶ τὸ δεινὸν ἀπεῖναι φρενῶν δεῖ. Σωφρονεῖν.) ὥστε καθήμενον ὑπὸ στένει σωφρονεῖν, ὥσπερ ἔλεγεν ὑπὸ τῷ δέει. ἔστι δὲ ἀπ' εὐθείας τῆς ὁ στένος. Ἐν φάει.) λαμπρότητι φρενῶν. Μήτε δεσποτούμενον.) ἀλλὰ τὸν ἠρέμα τούτων ἐφαπτόμενον. παρόσον οἱ μὴ παντάπασι τυραννούμενοι κακῶς βιοῦσιν. οἱ δὲ ἄναρχοι, πονηρῶς. Μὴ δίκην.) τὴν δίκην. Ἄλλα.) ἄλλα ἄλλως. ἐφορᾷ ὁ θεὸς ἔσθ' ὅπη δέου. Τέλος.) ὕβριν

γνῶσαι

γίνωσι. οἱ γὰρ ἀρξάμενοι τοῦ θείου καταφρονεῖν, ὑβρίζουσι τοὺς ἀνθρώπους. καθολικῶς λέγει τὸ ἐπιφερόμενον. Ἐκ δ᾽ ὑγιείας.) ἐκ τοῦ ὀρθῶς ἔχειν φρένας. νόσον δὲ φρενῶν, τὴν δυσσέβειαν φησιν. ὑγιείαν δὲ ἑξῆς εἴη ἡ τιμὴ, ἐξ ἐκείνης δὲ, ὕβρις.

10 Ἀνάγκας ἄτερ.) ὁ χωρὶς ἀνάγκης δίκαιος ὤν. Τὸν ἀντίτολμον.) τὸν τὰ ἐναντία τοῖς εἰρημένοις τολμῶντα. ἀντὶ τοῦ τὸν δίκαιον. Καθήσει.) ἀπὸ τῶν χειμαζομένων φορτικῶς. ἀντὶ τοῦ ταπεινωθήσεται. Γελᾷ δ᾽ ὁ δαίμων.) γελᾷ φησὶν ὁ δαίμων ἐπὶ τῷ ἀδίκως πράττοντι. τὸν μηδέποτε προσδοκήσαντα τιμωρεῖσθαι, ἰδὼν ἐν μέσῃ τῇ δίκῃ ὑπεζευγμένον καὶ χαλινωθέντα. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ λέπαδνον. Τὸν πρὶν ὄλβον.) τὸν πολυχρόνιον ὄλβον ἑαυτοῦ προσκρούσας τὸ βραχὺ τῆς δίκης ὤλετο. Κατορχάσθαι.) κατέχει. κώλυε.) Ἀρήγει.) συμφέρει. Αἰανῆ.) διηνεκῆ παρὰ τὸ αἰεὶ καὶ τῶν δετῶν ἀρεοπαγειτῶν ὧν ἔχεις. ὧν ἐκ κληρώσεως, δηλονότι μαντείου. παραφανέντος δ᾽ ἀπόλλωνος, ταῦτά φησι. Καὶ μαρτυρικῶς.) ὅτι οὐκ ἔστιν ἐναγής. ἐκάθηρα γὰρ αὐτόν. Καὶ ξυνδικήσων.) σύνδικοι λέγονται, οἷς ἴσον μέτεστι ἐν τῇ δίκῃ τῆς αἰτίας.

11 Ὑμῶν.) τῶν ἐριννύων. Κήρυσσε.) κληρώσασα τὰ ἆθλα τοὺς ἀρίστους ἄγει δικάσοντας. καθιζόντων δὲ αὐτῶν ἐν μέσῳ στᾶσα, κελεύει διὰ τῆς σάλπιγγος. καὶ τοῦ κήρυκος σιωπὴν γενέσθαι. ὡς μὴ ἀρκοῦντος μόνου τοῦ κήρυκος. ὅρα δὲ πῶς τὰ νέων ἔθη ἀναχρονίζει. ἃ γὰρ νῦν γίνεται, ταῦτα τὴν ἀθη

ναῦ εἰσήγαγε λέγουσιν. ἐχρῶντο γὰρ αὐτῇ τῇ σάλπιγγι ἀνείργειν τὸ πλῆθος θέλοντες. Μὴ δένιν.) τὴν δίκην. Πολλαὶ μέν ἐσμεν.) τοῦτο οὐ πρὸς τὰς φρεῖς. ἀλλὰ πρὸς τὸν χορόν. ιε γὰρ ἦσαν. Ἔπος δ᾽ ἀμείβου.) ῥητορικῶς πυνθάνονται. εἰ μὲν ὁμολογεῖ, ὑπεύθυνος ἔσται. εἰ δὲ ἀρνοῖτο, ἐλεγχθήσεται. καὶ ἀχιλλεὺς πρὸς τοὺς πρέσβεις. τὶ δὲ λαὸν ἀνήγαγεν ἐνθάδ᾽ ἀτρείδης διὰ γυναῖκα. Τριῶν παλαισμάτων ἐκ πέπτωκας.) ἡ μεταφορὰ δὲ ἐστὶν ἀπὸ τῶν παλαιόντων. οἱ γὰρ ἐπὶ τοῖς τρισὶ πτώμασιν ὁρίζουσι τὴν ἧτταν. Ξιφουλκῷ χειρί.) πλανᾶται. αἱ μὲν γὰρ τὴν αἰτίαν τοῦ φόνου πυνθάνονται. ὁ δὲ, πρὸς τὸ πῶς. ξίφει φησίν. ὡς τὸ μὴ δι ἐμὴν ἰότητα. καὶ δεῦρό γ᾽ ἀεί. ἕως δεῦρο. τὸ ἀεὶ ἀντὶ τοῦ ἕως τάπλεσιν ἀττικόν. πολλάκις δεῦρο μένμοι τόνδ᾽ ἀεὶ τείνοι λόγον. Τάχα.) ἴσως. Πέμπει πατήρ.) ὡς ὑμῖν ἔπεμψεν ἡ μήτηρ. οὕτω βοηθοὺς κἀμοὶ πέμπει ὁ πατήρ. Προσβολάς.) συντυχίας.

Δίδαξον τοὺς δικάζοντας.) πανούργως φησί, μὴ ἡμᾶς δίδασκε, ἀλλὰ τοὺς δικαστάς.

12 Ἀνδροκτονοῦσα.) ἐμέ, κἀκεῖνον ἠδίκησεν. Πῶς γὰρ σ᾽ ἔθρεψε.) πῶς οὖν λέγεις ὅτι ἠδίκησέ με πῶς δ᾽ ἀγαμέμνονα, ὅπου ἀπέθανε δι᾽ αὐτήν. οὐκ εἰ τέθνηκας τούτου αἰτία εἶ σύ. πῶς οὖν ἐδίωκες. ὥστε οὐ δὲ ἀποθανοῦσα διὰ τὴν σὴν αἰτίαν, ἀπέθανεν.

Ἐγὼ δὲ μητρός.) ἐγὼ οὖν ὅμαιμος εἰμὶ τῇ μητρί. Ἀπέχη.) ἀπαρνῇ. ἤδη σὺ μαρτυρήσουν ὡς ἀπορῶν τῆς ἀποκρίσεως, ἐπεὶ γὰρ ἦλθεν εἰς διάκρισιν

κρισιν

κρίσιν τοῦ δικαίως, ἢ μή, ἀνῃρηκέναι τὴν μητέρα, ἀλλὰ τὸν βουλεύσαντα θεὸν καταφεύγει. τραγικὸν οὖν καὶ πρέπον ὁμοειδὲς τὸ πάντα λέγειν. Θεσμόν.) τὸν ἀρεοπαγιτικόν. Ὃ μὴ κελεύσει Ζεύς.) ὥστε ἐμοὶ μὲν Ζεύς, ἐγὼ δὲ τούτῳ προσέταξα. οὐκ ἄνευ Διὸς τὸ γινόμενον. Βουλῇ.) κελεύω δὲ ὑμᾶς πειθῆναι τῇ βουλῇ τοῦ Διός. Τιμαλφούμενον.) συνεχὲς τὸ ὄνομα παρ' Αἰσχύλῳ. διὸ σκώπτει αὐτὸν Ἐπίχαρμος. Ἀπὸ στρατείας.) βελτίονα πλεῖστα ἠτυχηκότα ἀπὸ στρατείας. Κἀπὶ τόρματι.) τῶν λουτρῶν δηλονότι. πυέλῳ τῇ ὡς ὁρῶ αὐτῷ γινομένῃ παρὰ τὴν σκηνήν. ξύλιναι γὰρ αὗται.

13 Φάρος περ ἐσκήνωσεν.) πρὸς τὴν συναλοιφὴν τῆς περὶ, καὶ τὴν συζυγίαν τοῦ ῥήματος. Πατρὸς προτιμᾷ.) ὡς λέγεις οὖν πατέρα προτιμᾷ μητρὸς ὁ Ζεύς. Πῶς ταῦτα.) οὐ τὸν Δία προέθετο κακῶς εἰπεῖν, ἀλλὰ τὸν Ἀπόλλωνα ὡς ψευσάμενον βούλεται ἐλέγξαι. Ὑμᾶς.) ὦ κριταί. Πῶς γὰρ τὸ φεύγειν.) ἐκ τῆς Ἀπόλλωνος ἀπολογίας κατακρίνουσιν Ὀρέστην εἰ τὸν φονέα οὐχ οἷόν τε τὸν φόνον ἀνακαλέσασθαι, πῶς Ὀρέστης φονεύσας ἐλευθερωθήσεται. Ὅρα τὸ μητρός.) σκόπει πῶς δικαιοῖς Ὀρέστην φεύγειν. Κύματος.) κυήματος. Πατὴρ μὲν ἂν γένοιτο.) γεννήσειεν. Ἐγὼ δὲ Παλλάς.) ὦ Παλλάς.

Ὡς ἐπίσταμαι.) ὅσον δύναμαι. Τὰ δι' αἰῶνος.) δι' αἰῶνος. Ἐπιπόρους.) ἀπρονόους. τί γὰρ πρὸς ὑμῶν. τί λυθεῖσα μέμψιν παρ' ὑμῶν οὐχ ὑπομενῶ.

Νεόπολιν.) τὸν ἄρειον πάγον. ἐν αὐτῷ γὰρ ἐστρα

τοπέδευσαν. σημείωσαι ὅτι πρώτη ἐνθάδε ὀρέστη γέγονε δίκη ἐν τῷ ἀρείῳ πάγῳ. Ἐν δὲ τῷ σέβας.) ὁ δὲ, ἀντὶ τοῦ γάρ. Βουλεύω.) συμβουλεύω τοῖς ἐμοῖς πολίταις δημοκρατεῖσθαι μέν. ὑπὸ φόβον δὲ μὴ εἶναι. Εὑδόντων ὕπερ.) ὑπὲρ τῶν ἀποθανόντων.

Προτροπαῖος ἰξίονος.) καθάρας τὸν πρωτομύστην ἰξίονα. ἐγὼ δὲ μὴ τυχοῦσα. εἰς ἀπειλὰς τρέπονται ἀφεῖσαι τὴν δικαιολογίαν. ἐμῇ τὸν ἰὸν.) ἐκβάλλεις τὴν ὀργήν. οὐδὲ δυναμένη βλάψαι τοὺς ἐχθρούς.

14 Τὴν δ' ἐγὼ προσθήσομαι.) ἐγὼ προσθήσω τὴν ἐσχάτην ψῆφον ἣ ὅτι αἳ ἴσαι γένωνται, νικᾷ ὁ κατηγορούμενος. Ὅσοις δικαστῶν.) ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀρεοπαγιτῶν λ΄, καὶ εἷς. Νῦν ἀγχόνης μοι.) νῦν μοι ζωή, ἢ θανάτου τέλος. Ἢ πρόσω τιμάς.) ἢ τὰς πρώτην ἔχειν τιμάς. Γνώμης δ' ἀπούσης.) γνώμης ἀντὶ τοῦ ψήφου. ὁ τρόπος συνεκδοχή. ἀπὸ τοῦ προηγουμένου τὸ ἀκόλουθον. τὸν γὰρ μέλλοντα βάλλειν ψῆφον δεῖ πρῶτον ἐν γνώμῃ γενέσθαι. ἴσον γὰρ ἐστί. κἂν ἴσαι δὲ γένωνται αἱ ψῆφοι, ὁ κατηγορούμενος νικᾷ. Τὰς δὲ συνδίκους.) τὰς συνηγόρους εὐμενίδας. Πρυμνήτην.) κυβερνήτην. Πράξομεν.) τιμωρησόμεθα. Πάλαισμα.) τὴν ἐμὴν ἐπικουρίαν.

Ἀνισπενθῆ.) ἰσοπενθῆ. ὅμοια δρῶντα οἷς πέπονθα. Μεθεῖσα.) ἀντὶ μεθήσω. μετοχὴ ἀντὶ ῥήματος. ὡς τὸ καρπῷ βειθομένη, ἀντὶ τοῦ βείθεται. σταλαγμὸν δὲ, τὴν κατὰ βραχὺ φθοράν. Χθονία φθορᾷ.) τὸν εἰς τὴν γῆν φερόμενον. Ἄφυλλος.)

λος.) ἄκαρπος. Γώδίνας.) τουτέστι διὰ μέσου ὀλοφυρόμεναι ἀναφωνοῦσιν. Γένωμαι.) λείπει ὁ ἤδη διαζευκτικός. ἤτι γένωμαι. Πολίταις.) ὑπὸ τῶν πολιτῶν. ἔμιξε περὶ θρήνων τὴν τιμωρίαν τεχνικῶς, εἰπὼν γὰρ δύσοιστα ἔπαθον ἐπήγαγε πολίταις, ἵνα ἢ πολίταις δύσοιστα ὄντα. Κόραι.) νυκτός. Ἀλλ᾽ ἐκ διὸς γάρ.) ἔφασκε γὰρ ὁ ἀπόλλων γνώμη διὸς μαντεύεσθαι. Σταλάγματα.) γράφεται στάγματα. στάγματα δὲ εἰσὶν, αἰχμαὶ βιβρώσκουσαι τὰ σπέρματα. Καρπὸν φέροντα.) τὸν πάντα ποιοῦντα καλῶς πράττειν. Κοίμα.) κοίμιζε. Πικρὸν μένος.) τὸν θυμόν. Ὡς σεμνότιμος.) λείπει ἐσομένη. Ἀκροθίνια.) ὡς προτέλεια θυόντων ἀθήνησι, ταῖς ἐριννύσι. Τέλος.) ὁ γάμος. Ἄπιστον.) ἀνεκδίκητον, τιμωρεῖσθαι μὴ δυναμένη. τὸ ἑξῆς, διὰ μέσου ἀναφωνεῖ. Πνέω τοι μένος.) ὀργὴν καὶ ἅπαντα κότον πνέω.

Δᾶ.) ὦ γῆ δωρικῶς. Ἥραν δόλω.) οἱ δόλοι γὰρ τῶν θεῶν ὡς οὐδὲν παρῆράν με τῶν δημοσίων τιμῶν.

Ξυνοίσω.) φέρουσα οἴσω τὰς ὀργάς. Σοφωτέραν.) διὰ τὸν χρόνον. Γῆς τῆσδ᾽ ἐρασθεῖσ.) ἀντὶ τοῦ μεγάλοι ἔσονται ἀθλιῶσοι ὥστε ἐπιθυμοῦσαι τῆς ἐξ αὐτῶν τιμῆς. Θηγάνασ νέων.) τὰς ἀναλισκούσας τὰ νέα. Θυμώμασιν.) ὀργαῖς ὅτι καὶ οἰνωθέντες, φόνον τινὰ γίνονται ἐμμανεῖς. Ἐξελθοῦσα.) διαπράσασα. μάχιμον γὰρ τὸ ὄρνεον. τῶν τε ἄλλων ζώων τὸ συγγενὲς αἰδουμένων μόνος οὐ φείδεται.

Ἐνοικίου δ᾽ ὄρνιθος.) τῶν ἐνοικούντων πολιτῶν,

ὅ ἐστιν

ὅ ἐστιν ὁμόφυλον πόλεμον. Πρὸς νεωτέρας.) τὸ ἑξῆς. πρὸς νεωτέρας ἐμοῦ, καὶ πυλιαρούχων βροτῶν. θεὸς παλαιὰ ἀτίμως ἔρρειν. Ἀλλ' εἰ μὲν.) εἰ πείθῃ τῷ δὲ μειλίγματι τῆς ἐμῆς γλώττης, παραμεῖνον, καὶ τῶν καταλεχθέντων ἀγαθῶν μεταλάμβανε. εἰ δὲ μὴ πείθῃ, ἴσθι μὴ βλάψουσα πόλιν. Πλουτόχθων.) ὁ ἐκ γῆς πλουτίζων καρπός.

ΤΕΛΟΣ.

ΑΙΣΧΥΛΟΥ ΙΚΕΤΙΔΕΣ.

Ζεὺς μὲν ἀφίκτωρ ἐπίδοι προφώνως.

ΝΑΙΟΝ ἀρόεντα.) τινὲς τῆς φάρου αἰγύπτου. προπάροιθε γάρ ἐστιν. ἄμεινον δὲ τὰ στόμα ἀκούειν πλεοναζούσης τῆς προ. διὰ γὰρ τοῦ ἡρακλεωτικοῦ στομίου τὴν φυγὴν ἐποιήσατο. Δίαν δέ.) ὅ ἐστι, ἀντὶ τοῦ γαρ. Οὔτιν' ἐφ' αἵματι.) οὐκ ἐφ' αἵματί τινι καταγνωσθείσαι ψήφῳ πόλεως δημοσίᾳ ἡμᾶς ἀπελαυνούσῃ. Ἀσεβῆ.) ὃν οὐ σέβομεν ἡμεῖς, οὐδὲ τιμῶμεν.

Φυξάνορα γάμον.) φυγὴν ἀνδρῶν, ἐμποιοῦντα ἡμῖν, ἀμείνονα τῶν κακῶν ἐψηφίσατο τὴν φυγήν. κακὸν ὁ γάμος. κακὸν δὲ, καὶ ἡ φυγή. αἱρετώτερον δ' ἐστί, τὸ φεύγειν. Ἐγχειριδίοις.) τοῖς ἱκετηρίοις θαλλοῖς.

λοῖς. Ἱεροστέπτοις κλάδοις.) τοῖς στεφάνοις. Βαρύτιμοι.) οἱ βαρέως τιμώμενοι καταχθόνιοι θεοί. τὸ δ' ὕπατος ἀπὸ ἄλλης ἀρχῆς. Τρίτος οἰκοφύλαξ.) ὁ τριτόσπονδος, ἢ ὁ τρίτος τῶν εἰρημένων. εἶπε γὰρ ὕπατοι θεοὶ. καὶ χθόνιοι, καὶ ζεὺς σωτὴρ τρίτος.

Δέξαι θ' ἱκέτην.) δέξαιτο ἡμᾶς τὸ τῆς χώρας αἰδεσίμῳ πνεύματι. ὁ ἐστὶν αἰδῶ ἐπιπνεύσας τοῖς ἡμᾶς δεχομένοις ἀργείοις.

2 Ἀσώδει.) πηλώδει ψαμμώδει. τὴν γὰρ ψάμμον οὕτως φασίν. ὡς τὸ ὁ ποίαν εἰλύσω ψαμμάθοισ τόσην ἄσιν. Πέμψατε.) τὸ ἑξῆς, οὕτως, πέμψατε πόντονδε. ἔνθα ἀντήσαντες λαίλαπι χειμῶνος τύπῳ, βροντῇ, στεροπῇ τε ὀμβροφόροισί τε ἀνέμοις ἀγρίας ἁλὸς ὤλοιντο. ὧν θέμις ὢν τὸ δίκαιον ἡμᾶς εἴργει διὰ τῶν μὴ θανατωθῆναι τὸν πατέρα.

Πατραδελφείαν.) ἀνεψιῶν τῶν ἐκ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Δῖον πόρτιν ον.) ἐπικαλούμεθα τὸν ἶνιν τῆς βοὸς τὴν ἔπαφον τὴν ἐξ ἐπιπνοίας τοῦ διός. Ἐξ ἐπιπνοίας.) τὴν ἐξ ἐρωτικῆς διαθέσεως. ἐπέπνευσε γὰρ αὐτῷ ὁ ἔρως. Ἐπωνυμία δ' ἐπεκραίνετο.) τῇ δ' ἐπωνυμίᾳ ἐβεβαιοῦτο, ὁ εὔμοιρος αὐτοῦ βίος, ὡς γὰρ τῆς γονῆς ἐφήψατο ζεὺς, οὕτω καὶ τῆς τύχης. Πιστὰ τεκμήρια.) τὸ ἑξῆς οὕτως, ὃν ὑμνοῦμεν, νῦν ἐν ἄργει δείξω πιστὰ τεκμήρια. ὡς οὐ ξένος ὢν ἐλεύσεται, ἀλλ' εἰς προγόνων γῆν. Τηρείας μήτιδος.) κατὰ παράφρασιν τοῦ τηρέως. Κιρκηλάτου.) τῆς ὑπὸ κίρκων ἐλαυνομένης. ἐργομένα. διωκομένη. Ἠθέων.) τῶν συνήθων

τόπων

τόπων. Νειλοθερῆ.) τὴν ἐν τῷ νείλῳ θεριζομένην,
ὃ ἐστὶ βλαστήσασαν ἐν αἰγύπτῳ. ἀπὸ τῶν σταχύων δὲ
ἡ μεταφορά.

Γόεδνα.) τῶν γόων τὸ ἄνθος ἀποδρέπομαι.

3 Ἀερίας ἀπὸ γᾶς.) σκοτεινῆς, μέλαινα γάρ ἐστιν.
ἢ ὅτι ταπεινή. πρὸς τοῖς ἀπὸ θαλάσσης ὡς ὑπόγειος
φαίνεται. Ἀλλὰ θεοί.) ἀλλ' ὦ γενέται θεοί, κα=
λῶς τὸ δίκαιον ὁρῶντες = καὶ ἡσίοδος. κλῦθι ἰδὼν,
αἰῶντε. Ἔστι δέ.) καὶ τοῖς ἐκ πολέμου τειρομένοις,
περιφεύγουσιν ὁ βωμὸς διὰ τὸ τῶν δαιμόνων σέβας,
ῥῦμα τῆς βλάβης ἐστὶν, ἢ οὕτως. καὶ τοῖς ὑπὸ πο
λέμου τειρομένοις, καὶ τετραμμένοις εἰς φυγήν. ὁ
βωμὸς ἀρῆς ἐστὶν ὑπερμαχεῖ γὰρ αὐτῶν, καὶ οὐδὲν
πάσχουσιν διὰ τὸ σέβας τῶν θεῶν. Διὸς ἵμερος.)
πρᾶ τὸ αἰνὴρ δέκεν οὔτις διὸς νόσον εἰρύσαιτο. Παν=
ταχοῖ φλεγέθει.) ἐν παντὶ τόπῳ λάμπει. καὶ διὰ
σκότου χωρεῖ. τοῖς μὲν ἀνθρώποις, οὐκ εὐσύνοπτός
ἐστιν, ἀλλὰ μέλαινα τίς αὐτὸν κατέχει συντυχία.

Πίπτει δ' ἀσφαλῶς.) εἰ δέ τι κυρωθῇ ὑπὸ νεύματι
τοῦ διὸς, ἀσφαλῶς πίπτει καὶ εὐσχημόνως. τὸ γὰρ εἰς
νῶτον πίπτειν τοὺς παλαιστὰς ἄσχημόν ἐστιν.

Πραπίδων δάσκια.) πυκνοὶ γὰρ εἰσὶν οἱ τῶν πρα=
4 πίδων αὐτοῦ τοῦ διὸς πόροι. Πανώλεις.) τοὺς ὀλέ=
σθαι ἀξίους. Ἥμενον ἄνω φρόνημα.) τὸ δὲ φρόνημα
αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἁγνῶν ἑδρασμάτων ἐφήμενον. ἐξέ=
πραξε τὸν σκοπὸν ἑαυτοῦ αὐτόθεν ἀπὸ τῶν ἁγνῶν
ἑδρασμάτων, ὅ ἐστι τοῦ οὐρανοῦ. Ἥμενον ἄνω.) ἢ τὸ
ἄνω ἱδρυμένον, ἢ τὸ ἑδραῖον. Πυθμήν.) τὸ θάλος,
ἡ ῥίζα

ἡ ῥίζα τῶν πεντήκοντα αἰγύπτου παίδων ὁ ἐστὶν αἴγυπτος αὐτός. Διαπάτα.) τῇ ἀπατητικῇ. ἀλλὰ τῇ ἀνοίᾳ τῶν παίδων ἑαυτοῦ, καὶ διάνοιαν μέλλοντι ἔχων ὅπερ ἐστὶ, κέντρον ἄφυκτον. Δακρυοπετεῖς.) παρασκευαστικὰ τοῦ πίπτειν τὰ δάκρυα τῶν ἀκουόντων. Βουνιν.) τὴν γῆν, κατὰ βαρβάρους. Εὐακοεῖς.) νοεῖς καὶ τὴν βάρβαρον φωνήν.

5 Θεοῖς δ' ἐναγέα.) ὅπου γὰρ θάνατος ἀπῇ, ἐκεῖ τῶν ἀνθρώπων ἀπηγχωκότων τιμαὶ τοῖς θεοῖς ἐπιφέρουσιν. ἐναγέα δ' ἐναγίσματα. Δυσάγκειτοι.) δυσδιάγνωστοι. Ἐμπιτνῶ ξυὼ λακίδι.) τῷ διασχισμῷ ἐμπίπτω. Λινοῤῥαφής. ἡ ναῦς. παρόσον τρυπῶντες τὰς ναῦς σπαρτίοις αὐτὰς συνέῤῥαπτον. καὶ τὸ παρ' ὁμήρῳ, νῆας ἀκειόμενοι, τὸ συῤῥάπτοντες δηλοῖ. ὅθεν καὶ ἀκεστρίας τὰς ῥαπτρίας φησί. Σπέρμα.) ὁ ἔπαφος. Θέλουσα, θέλουσά με.) εἶναι ἁγνήν. Ἐν πῶ.) ἀσφαλὲς ἐπιδέτω με. Ῥύσιος γενέσθω,) ἀντὶ τοῦ ῥυσάσθω ἡ παρθένος ἡμᾶς τὰς παρθένους. Εἰ δὲ μή.) εἰ δὲ μὴ ῥύσηται. Τὸν πολυξενήν.) τὸν καταχθόνιον ἄδην. Θεῶν ὀλυμπίων.) ὦ ζεῦ ἡ παρὰ τῶν θεῶν μῆνις κατὰ ἰοῦς. ἐστὶ καὶ μαστιγωτική.

6 Χειμών.) τὸν τῆς ἥρας τῆς ἐν ἀνδρείᾳ νικώσης πάντας τοὺς ἐν οὐρανῷ θεούς. καὶ ἐφ' ἡμᾶς οὖν ἔφθασεν ἡ μῆνις τῆς ἥρας. πρὸς τὸν ἄνω τοῦτον τὸν πολυξενώτατον ζῆνα τῶν κεκμηκότων ἱξόμεθα. χαλεποῦ γὰρ ἐκ πνεύματος εἶσι χειμών. τὰ δ' ἄλλα διὰ μέσου ἀναπεφώνηται. Καὶ τότ' οὐ δικαίοις.) τὸ ἑξῆς.

καὶ

καὶ ὁ τ' οὐ δικαίοις ἐντεύξεται λόγοις.) νῦν ἔχων πα-
λίντροπον ὄψιν λιτοῦς, οὐκ ἀναπολόγητος ἔσται φη-
σὶν, ὅταν ἡμᾶς παρίδῃ ἀπολλυμένας. Καὶ τἀπὶ-
χέρσου.) ὡς τὰ ἐν θαλάσσῃ. Ἐπιδελτουμένας.)
ἀπογραφομένας. Ἐπόρνυται.) στόλον. τὸν πρὸς
ὑμᾶς στόλον μετὰ ὁρμῆς ποιεῖται. Τῶν δ' ἀγωνίων
θεῶν.) στρογγύλα γάρ ἐστι τὰ ἱερεῖα. καὶ γωνίας οὐκ
ἔχοντα. Λευκοστεφεῖς.) λευκοῖς ἐρίοις ἐστεμμένας.
Ἔχουσαι διὰ χερῶν ὅ ἐστιν ἀντέχεσθε τῇ δεξιᾷ
τῶν ἀγαλμάτων. τῇ ἀριστερᾷ τοὺς κλάδους κατέ-
χουσαι. Πρόλεσχος.) μὴ πολλὰ προοιμιάζου.
Μήτε ἀφελκὸς.) μήτε πόρρω κατάρχου τοῦ
λόγου. μήτε ἀμειβομένα, μακρολόγει. Χρεῖος.)
ἐνδεικνυούσας χρήζεις. Ζεὺς γενέτωρ.) ὁ ἔφορος τοῦ
γένους. Γέλασθρόνοις.) ὡς αὐτοῦ ἤδη καθεσθέντος.
Μὴ ἀπολωλότας.) μὴ μετὰ τὸ ἀπολέσαι οἰκτει-
ρήσῃς ἡμᾶς. Καὶ ζηλωτὸς ὄρνις.) ἐξανίστησι γὰρ ἡ-
μᾶς ὡς ὁ ἀλεκτρυών. Σύγγνοιτο.) συγγένοιτο.
7 Τείναν.) ἐπιγραφή. Σημεῖον θῦ.) τοῦ ποσειδῶ-
νος. Ἑρμῆς ὁδ' ἄλλος.) ὡς τῶν αἰγυπτίων ἄλλως
αὐτὸν γραφόντων. Ὁμοπτέρων.) τῶν συγγενῶν
ἡμῖν, Ἄκοντος.) παρὰ πατρὸς ἄκοντος. Ὑστά-
τας.) μεθ' ἃς οὐκ ἔστιν ἄλλη τιμωρία. Ἀνέλληνα.)
τὸν οὐχ' ἑλληνα κατὰ στολήν. Χλιδῶντα.) φυ-
φῶντα. Οὐδὲ κηρύκων.) μὴ ἐπικηρυκευσάμεναι.
Νόσφιν.) πρέσβεων. Ἀφικτόρων.) ἑλληνικῶν
ἱκετῶν. Συνοίσεται.) συμφωνήσει. Εἰ μὴ παρὸν
π.) ἔμελλον ἂν στοχασμῷ τὰ καθ' ὑμᾶς λέγειν, εἰ μὴ
φωνὴν

φωνὴν εἴχετε. Ἀμφὶ κόσμον.) περὶ τοῦ κόσμου ἡμῶν, ὅτι βάρβαρος. Πρὸς δυνόντος.) τοῦ πρὸς δυσμὰς μέρους στρύμονος κρατῶ. στρύμων δὲ, ποταμὸς θρᾴκης. Συντέμνει δ᾽ ὅρος.) ὁ δὲ ὅρος ὁ ἡμέτερος τὰ ἐπὶ σιδώνιον ἔχει, ἕως τῆς θαλάσσης. τὰ ἐπέκεινα δὲ, τῶν δὲ κρατῶ. Ναυπακτίας.) τοῦ πέρατος. ἀνεχρόνισε δὲ τῶν γὰρ ἡρακλειδῶν ναυσὶ διαβαίντων εἰς ἄργος, οὕτως ἐκλήθη ναύπακτος.

Παλαιῶν αἱμάτων.) ὡς τῶν πολιτῶν αὐτοκτονησάντων. Δρακονθ᾽ ὅμιλον.) ἀνῆκε δρακόντων πλῆθος. Προσφύσω.) ἀντὶ τοῦ ἀποδείξω.

8 Κύπριος χαρακτὴρ.) καὶ γυναικῶν ἂν κύπριαι ἀνδράσι μιγεῖσαι τέκοιεν καθ᾽ ὑμᾶς. Ἱπποβάμοισιν.) ἵπποις ἐοικυίαις κατὰ τὸ τάχος. Καμήλοις.) καμήλοις νωτοφορουμέναις κατὰ τὴν χθόνα. ἀστράβη λέγεται δὲ ἡ νωτοφόρος ἡμίονος. Παλαγμάτων.) περιπλοκῶν. Νείκη τάδε.) τὰ νείκη διὸς καὶ ἥρας εἰς τί κατέληξαν. Βοῦν τὴν γυναῖκα.) τὴν διὰ τὴν γενομένην ὑπὸ διὸς μεταμόρφωσιν. τῆς ἰοῦς τῇ θεᾷ προσῆψας. Πέδας.) οἴμαι παῖδες. Ἤλασε.) δι᾽ αὐτὴν ἤλασε μακρῷ δρόμῳ. Συγκόλως.) συμφώνως. Τίν᾽ οὖν ἔτ᾽ ἄλλον.) ὁ βασιλεὺς ἔφη παῖδας εἶναι βήλου, αἴγυπτον. δαναὸν. φοίνικα. φινέα ἀγήνορα. Τί φὴς ἱκνεῖσθαι.) διὰ τί λέγεις ἐληλυθέναι. Πότερα.) τίς γὰρ τοὺς ἄνδρας δεσπότας ὤνοιτο. Ἢ τὸ μὴ θέμις.) ἢ ὅτι ἀθέμιτος γάμος. ᾤετο γὰρ αὐτὰς ἐκδεδόσθαι ἤδη ἄλλοις ἀνδράσιν. Εἴπερ γ᾽ ἀπ᾽ ἀρχῆς.) συνέ-

πρασσον

πρόφασιν ὑμῖν, εἰ ἀρχὴν προφάσεως εἶχον. Κατασκίους.) τοὺς θαλλοὺς ἱκετηρίων κλάδων περιπληρωμένους.

9 Βοτῆρι.) τῷ ἑαυτῆς βοτῆρι σημαίνουσα τοὺς διωγμούς. Ὁρῶ κλάδους.) ὁρῶ ὅμιλον θεῶν ἐστεμμένων ἱκετηρίαις. Ἀστοξ.) τῶν νῦν μὲν ξένων. πρώην δὲ συνημμένων τῷ ἄστει. Ἄνατον φυγήν.) τὴν μὴ ἐπὶ βλάβῃ τινὸς γεγονυῖαν. Διὸς κληρίου.) παντάπασι κληροῦντος καὶ κραίνοντος. Παρ' ὀψιγόνου.) παρ' ἐμοῦ τῆς νεωτέρας ὁ γέρων. αἰδόμενος. ὑπαχθείς. Ἱερόδοκα.) οἱ θεοὶ δέχονται τὰ ἀπὸ ἀνδρὸς ἁγνοῦ ἱερά. ἀντὶ τοῦ οὐκ ἰδίᾳ πρὸς ἐμὲ ποιεῖσθε τὰς ἱκεσίας, ἀλλὰ πρὸς πᾶσαν τὴν πόλιν.

Δωμάτων ἐφέστιοι.) οὐ πρὸς τὴν ἑστίαν τῶν ἐμῶν δωμάτων. Εἰ μιαίνεται.) εἰ δὲ τὸ κοινὸν μιαίνεται, ὅ ἐστιν ἡ πόλις. Ἄκριτος.) ἀνυπεύθυνος. Καὶ τυχεῖν.) καὶ τοῦ συμφέροντος ἐπιτυχεῖν. Φύλακα πολυπόνων.) τὸν ξένιον καὶ ἱκέσιον διὰ τὸν φύλακα τῶν ἀτυχούντων. οἵτινες τοῖς πέλας προσιζάνοντες, οὐ μεταλαμβάνουσι τῆς δίκης, ἀλλ' ὑπερορῶντες. Ζηνὸς ἱκταίου.) τοῖς θρήνοις τῶν πασχόντων συμμαχεῖ ὁ τοῦ Διὸς χόλος. Ὕπατρον δέ τοι.) τὴν δὲ τοῦ γάμου μηχανήν, ὁ ἐμοῦ μοι τοῖς ἄστροις. ἀντὶ τοῦ μηχανήσομαι φεύγειν, δι' ὁδοῦ μακρᾶς τὸν γάμον. οἱ γὰρ μακρὰν ὁδὸν φεύγοντες, δι' ἄστρων σημαίνεσθαι ἔλεγον. Νέμων εἰκότως.) αὐτὸς ἐπεξηγήσατο. τί ἐστιν ἑτερορρεπές. εἰ ὁ Ζεὺς φησὶ τὸ ἴσον φυλάττει, τί ἀπορεῖς συμμαχῆσαι τῷ Διΐ. Δεῖται βαθείας.)

βαθείας.) δεῖ δὴ εἰς βυθὸν μολεῖν φροντίδος βα-
θείας σωτηρίας δίκην κολυμβητῆρος. τοῦτο δὲ τοῖς
σπογγοτόμοις συμβαίνει, τὸ πόῤῥωθεν σκοπεῖν καὶ
προβλέπεσθαι. Ῥυσίων.) ἀντὶ τοῦ ἱκετίδων.
Δυσθέοις.) διωγμοῖς ἀθέοις. Κότον.) τὸν τοῦ διός.
10 Βίᾳ δίκας.) παρὰ βούλησιν τῆς δίκης. Ἀμπύ-
κων.) ὡς ἵππον ἄμπυκος ἑλκομένην. Ἐπιλαβὼν
ἐμῶν.) τὰς ἐπιλήψεις τῶν πετάλων μου. Ἴσθι γάρ.)
λείπει ὅτι, ἀπὸ κοινοῦ δὲ, τὸ μὴ τλαίης ἰδεῖν. Ὁ-
μοίαν θέμιν.) δίκαιον ἐστὶν ἀποδιδόναι ὁμοίαν δί-
κην. αἴκε πάθη τὰ κ' ἔρεξε, δίκη δ' ἰθεῖα γένοιτο.
Οὕτως ἀποβαίνει.) ἢ τοῖς θεοῖς, ἢ τοῖς αἰγυπτιά-
δαις. Χρήμασι.) χρημάτων. καὶ μέγ' ἐμπλήσας.
τοῦ διὸς ἐμπιπλῶντος ἢ γεμίζοντος ἄτης τὸν γά-
μον. Γλῶσσα τοξεύσασα.) ἀντὶ τοῦ γλώσσης τοξευ-
σάσης. ὅ ἐστιν εἰπούσης. Πημονῆς ἄκη.) τῆς προσδο-
κωμένης πημονῆς. Ἐγὼ προΐχομαι.) καὶ τοῦτο
ποιῶν, ἐκτὸς ἔσομαι τοῦ νέους θεοῖς ὑπηρετῶν.
Συλλαβάς.) τὰς τροφὰς τῶν ζώων. Νέοις πί-
ναξι.) καινοῖς ἀναθήμασι τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν
κοσμήσω. λέγει δὲ ὅτι μετεωρήσω ἐμαυτὸν τῇ ἀγ-
χόνῃ. Μακιστῆρα καρδίας.) ἤκουσα λόγον καρδίας
δηκτικόν.
11 Δυσπάλαιστα.) δυσμεταχείριστα. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἤ-
κουσα. Ὑπερτοξεύσιμον.) ἀνυπέρβλητον. Πῶς
οὐχὶ τ' ἀνάλωμα.) τὸ πτῶμα τῶν σωμάτων. Ἐν
βροτοῖς φόβος.) ὁ τούτου φόβος μέγας ἐστὶν ἐν
βροτοῖς. Φιλαίτιος λεώς.) τοὺς γὰρ ἄρχοντας

O ἐν ταῖς

ἐν ταῖς τοιαύταις περιστάσεσιν εἴωθεν αἰτεῖσθαι ὁ λαός. Πᾶς τις δυνείας φέρει.) ὡς καὶ πρὸς τὸν δὲ ἔχοντα ὁ φθόνος ἕρπει. Φραστοράστε.) τοὺς φράσοντας. Οὐχ ὁμόστολος φύσις.) οὐχ ὅμοιος τοῖς ἐγχωρείοις ἐσμέν, ὥστε λαθεῖν. Μὴ θάρσος τέκῃ.) μὴ θαρσήσας μόνος ἀπελθεῖν φοβηθῶ ὕποπτος.

Θεῶν ἕδρας.) τοὺς κατὰ τὰς ἕδρας τῶν θεῶν.

Καὶ ξυμβόλοισι.) τοῖς συντυγχάνουσι. Ποῦ θράσος νέμοις.) ἀντὶ τοῦ ποῦ παραγενομένης μου τὸ θράσος νέμοις. Βέβηλον.) τὸ πᾶσι βατόν, ὃ μὴ ἱερόν. Πτερωτῶν.) δρακόντων. ἄλβυσον. καταπτόντωσον αὐτὴν τὴν ὕβριν. Εὐστυχήσαις.) ἀντὶ τοῦ δικαίως. Ταῖν μελανοζυγάταιν.) τὴν ναῦν, ἐν ᾗ βλαβήσονται.

12 Γαλαίφατον.) πολυβόητον. Νέωσον.) ἀνανέωσον τὴν φήμην. Πολυμνήστωρ.) πολλὴν μνήμην ἔχων. γενοῦ ἐφάπτωρ τῆς ἰοῦς. Δίας.) τῆς δίας αἰγύπτου. τῆς τοῦ διὸς ἱερᾶς γῆς. Μετέσται.) εἰς ἄργος.

Βούχιλον.) ἔνθα ἐχιλοῦτο ἡ βοῦς, καὶ ἤσθιεν. Οἰστρῶ.) ἀντὶ τοῦ μανεῖσα. Ἀντίπορον.) ἀσίαν καὶ εὐρώπην. Ἐν αἴσᾳ.) ἐν εἱμαρμένῃ. ὁρίζει δὲ τὸν βόσπορον. Πολύπυρον αἶαν.) φοινίκην, ἣν ἱερὰν ἀφροδίτης φησὶ διὰ βίβλον, καὶ λίβανον. Ἱκνεῖται.) ἱκνεῖται δὲ δῖον πάμβοτον ἄλσος τοῦ ἴστρου τῷ κέντρῳ αὐτὴν διατρυπῶντος. Βέλει.) τοῦ μύωπος.

Πάμβοτον ἄλσος.) τὴν αἴγυπτον. Χιονόσκον.) Φασὶ γὰρ λυομένης χιόνος παρὰ ἰνδοῖς, πληροῦσθαι αὐτόν. Ὕδωρ τὸ νείλου.) λέγεται γὰρ ὁ ἀὴρ

κουφότομος

κουφότερος εἶναι. ἐπεξηγήσατο δὲ τί ἐστι τὸ μένος τοῦ τυφῶ, εἰπὼν τὸ ὕδωρ τοῦ νείλου. Εὔνομοι.) οἰκήτορες. Ὄψιν ἀήθη.) ὁρῶντες τερατώδη. καὶ τόδε. ὡς ἐν ἐρωτήσει. Ὁ θέλξας.) ὁ θεραπεύσας. Ἔρμα.) βάρος. Ἀψευδῆ λόγῳ.) καθὼς ἡ φήμη βούλεται. Φυσίζωον γένος.) τὸ γένος τῆς ἰοῦς.

13 Καὶ τὸ δ' αὖ γένος.) καὶ τὸ γένος ἡμῶν ἐξ ἐπάφου λέγουσιν εἶναι τῆς ἀληθείας κυρήσεις, καὶ οὐ ψεύσῃ. Πατὴρ φυτουργός.) αὐτὸς ὁ πατὴρ φυτουργὸς τοῦ γένους. ὁ τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ θεραπεύσας τὴν ἰώ. Παμμήχαρ.) ἡ πάντως μηχανή. Ὑπ' ἀρχᾶς.) οὐχ ὑπὸ ταῖς ἀρχαῖς δέ τινος τῶν κρεισσόνων καθήμενος τὸ μεῖον ἔχων. Οὐ σέβει.) κάτω ὢν αὐτός.

Πάρεστι δ' ἔργον.) ἅμα τῷ λόγῳ ἡ πρᾶξις. Θαρσεῖτε.) εἰς τὸ συντελέσαι. Δήμου κρατοῦσα.) πότερον πλείους οἱ συμμαχοῦντες ἡμῖν, ἢ ὀλίγοι. Χερσί.) λείπει δεξιοῖς. Ἔφριξεν αἰθήρ.) πυκνὰς ἔσχε τὰς ἠρμένας αὐτῷ χεῖρας. Ἐνοίκων.) πολιτῶν.

Μήποτε.) εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον μήπως αὐξήσει κότον ὁ ξένιος. Διπλοῦν μίασμα.) διπλοῦν, καθὸ καὶ ξένους ὄντας παρορῶμεν. καὶ συγγενεῖς δεηθέντας οὐκ ἐλεοῦμεν.

14 Χερσὶν ἀργεῖος.) ταῖς χερσὶν ἐπέκρανε, πρὶν εἰπεῖν τὸν κήρυκα. αἰράτω τὰς χεῖρας ὅτῳ ταῦτα δοκεῖ. Ποινάς.) ἀμοιβάς. Πρὸς ἅπαντα.) βεβαίως εἰς τὸ παντελὲς φέρων αὐτούς. Χεύσῃ.) χεύσης ἐμοῦ ἐν ταῦτα γένη. ἢ τῷ γένει. Πυρέφατον.) πυρὶ ἀναλωθεῖσαν. Θρίζοντα.) τὸν ἐν ἄλλοις ὀρόφοις

θορίζονται τοὺς βροτούς. Ποίμναν.) τὴν ἡμῶν σύστασιν. Ἀμέγαρτον.) ἀφθόνητον, διὰ τὸ ἀτελές. Μετ' ἀρσένων.) τῶν αἰγυπτιαδῶν. πράκτορά τε σκοπόν.) τὸν Διὸς ὀφθαλμὸν, τὸν πάντα σκοποῦντα.

Ἐφλιζαίνει.) ἐφλιξαίνει γὰρ βαρὺς καὶ ἐρείπει τὸν οἶκον. ἀρέσονται.) εἰς ἀρέσκειαν ἄγουσιν. Ἥβας.) τὸ ἄνθος τῆς ἥβας αὐτῶν μὴ ἐκκοπείη. Φλεγόντων.) διαπρεπέτω σὺν τοῖς γέρουσιν αἱ θυμέλαι, ἢ οἱ γέροντες. Σεβόντων.) τῶν γερόντων σεβόντων τὸν διὰ τὸν ξένιον ὑπέρτατως. Ὡς πολιῷ νόμῳ.) ὁ Ζεὺς γὰρ ἀρχαίῳ νόμῳ τὸ ἴσον τηρεῖ. Βοαί τε δήμων.) ἐμφύλιον μάχην τὴν ἐπὶ τοῖς ἀπολωλόσι βοήν. Ἀπ' ἀστῶν.) ἄποθεν τοῦ κράτους τῶν ἀστῶν. Ἐπικραινέτω.) τελεσφορῆσαι ποιείτω.

15 Πανώρῳ.) κατὰ πᾶσαν ὥραν αὐξομένῳ πρὸ τῆς πόλεως νεμόμενα. Ἐκ δαιμόνων παρὰ δαιμόνων.

Φυλάσσοιτ'.) ἀμετακίνητοι εἶεν αὐτοῖς αἱ τιμαί. Εὐκοινόμητις ἀρχά.) ἡ γὰρ ἀρχὴ ἡ ὑπὸ τῶν κοινῶν προνοουμένη, τήν τε πόλιν καὶ τὸ κοινὸν αὔξει. ξενίοισί τε. τοῖς τε ξενίοις δίκας εὐσυμβόλους διδοῖεν πρὶν ἐξοπλίζειν ἄρη. Τὸ γὰρ τεκόντων σέβας.) πρῶτον θεούς. δεύτερον, νόμους. τρίτον δὲ, τόδε. τὸ τοὺς γονεῖς τιμᾶν. ἐχρῆν δὲ εἰπεῖν. καὶ τοὺς γονεῖς δὲ σέβειν. τὸ γὰρ τιμᾶν γονεῖς, τρίτον ἐστὶ παράγγελμα δίκης.

Καλῶς κλύουσα.) οὕτω δὲ ἡμῖν κλύουσα τοῦ οἴακος ὠφέλη ἐστίν. Νήιοι ναῦται.

16 Ἐκ πτερωμάτων.) ἐκ τῶν λευκῶν πτερωμάτων μέλαινα γυῖα φαίνονται ἔχοντες. Ἀλκῆς.)

τῆς

τῆς τῶν βωμῶν καταφυγῆς. βοὴ δὲ, ἡ βοήθεια. Περί
φοβόν μ' ἔχει τάρβος.) ὅσον σοι προγίνονεν ὄφελος
διὰ τῆς ἐνθάδε φυγῆς, τῷ δείματι νῦν περιέχεται.
ἀπιστῶ γὰρ, εἰ τεύξομαι ἐπικουρείας. ἐν μεσημβρία.
καλῶς ἐν ἡλίῳ γεγυμνασμένους. Δολομήτιδες.)
οἱ αἰγυπτιάδαι. κόρακες. λείπει τὸ ἁρπάζουσί με.
Εἰ σοί τε.) εἰ ἀσεβήσομεν εἰς τοὺς βωμούς. Περι
φρονοῦ.) ἀντὶ τοῦ ὑπερφρονοῦ. Ἀνιέρῳ.) ἀσεβεῖ.
Κρέα κυνῶν.) τοσοῦτον αὐτῶν διαφέρουσιν ὡς
λύκοι κυνῶν. Βύβλου δὲ καρπός.) ἐπεὶ πεπυροφά-
γοι οἱ αἰγύπτιοι. Κράτος.) τὴν βίαν. Στολή.) ὁρμή.
Οὐδ' ὅρμος.) οὐ δὲ ἡ ὁρμὴ ταχεῖα, οὔτε ἡ ἔκβασις.
Οὐδὲ πεισμάτων.) ἀντὶ τοῦ πείσματα σωτήρια.
Ἀγκυρουχίαις.) ταῖς ἀσφαλείαις καὶ κατοχαῖς
τῶν ἀγκυρῶν. Θρασυνθῶσι.) πρὶν καθαρῆσαι
ἐν ὅρμῳ τὰς ναῦς. ἄγγελον δ' οὐ μέμψεται. ἐμὲ τὸν
ἀπαγγέλλοντα αὐτοῖς τὴν παρουσίαν τῶν αἰγυ-
πτιαδῶν. Βουνῦτις.) ὀρεινή.
17 Ἔνδικον σέβας.) δικαία σέβεσθαι. ἢ ἵν' οὖν δικαίως
πάντες τιμῶσι. Κεῦθος.) ἀφανές. Μέλας χροί-
μαν.) μεταβληθεῖσαν μὴ εἰς πλεῖον, ἀλλ' εἰς ἄψυχόν
τι. Πάλλεται μου.) ἀντὶ τοῦ τεταραγμένη ἐστίν. ἡ με-
ταφορὰ ἀπὸ τῆς θαλάσσης. ἥτις ἐν τῷ ταράσσεσθαι
μελαίνεται. Μορσίμου.) μόρον μοι ἐπάγοντος. Πα-
ρὸς κώπαι.) προσκοπάσας ὁ πατὴρ καὶ σημάνας,
ἐτάραξεν ἡμᾶς. Καρδίας γάμου.) τοῦ γάμου δαϊ-
κτῆρος τῆς καρδίας μου. Ἐλευθεροῦται.) ἀντὶ τοῦ
ἐλευθεροῖ. τυχὼν. ἐμοῦ δηλονότι. Λίτανα.) λιτανὰ

ἱκαί. Τέλεα δ' ἐμοί.) ἐπιτελεστικά μοι. καὶ λύσιμα
τῶν κακῶν γινόμενα. Παγκρατὲς ζεῦ.) ὁ πάσης
γῆς κρατῶν ζεύς. Διόμενοι.) διώκοντες. Μάτευ=
σι.) ταῖς ζητήσεσιν. Ἐπίπαν.) ἴσον ἐστὶ πάντων ξυ
γὸν ταλαντον. Ναΐος.) γάϊος. ὁ πρῶτον μὲν ἐστὶ
υἱὸς νῦν δὲ ἐστὶ γῆς γεγονώς. Ὀ ὀ.) ταῦτα μετά=
ληνος πάθους ἀναβοῶσιν ἐξ ἀπόπλου τοὺς αἰγυ=
πτίους ἰδοῦσαι. ὁρῶ τάδε.) οὐκέτι παρὰ τοῦ πα=
τρὸς ἀκούσασα, ἀλλ' αὐτόπτης γενομένη βοῦς. Φυ
γᾶ πρὸς ἀλκάν.) πρὸς τὴν τῶν θεῶν ἀλκὴν τὴν ἐπὶ
τῇ δόξῃ ἐπιπεμπομένην ἀλκὴν ὑπὸ θεῷ. ἔστι δὲ παρὰ τὸ
κυδεῖ γαίων. Προπάρος.) ὦ πελασγὲ πρὸ ἡμῶν
παράταξαι. Ὅπως ποδῶν.) ὡς ἔχετε τάχους πο=
δῶν. Οὐκοῦν.) ἰδίως τοῦτο. ἀντὶ τοῦ εἰδὲ μή. Τῶν,
πρό, μάρπτι κάμνοις.) πρότερον θαίοις ὦ μάρπτι
πρὶν ἡμᾶς συλλαβεῖν. Ἰόφ. (ἐστὶ ἀποπτυσμοῦ μί=
σημα. ἀπὸ δὲ τοῦ ἀποπτύειν, ἀπόφθεγμα ἐποίησε.
διὸ δεῖ τὴν ὑστέραν δασύνειν. Αἱμόν.) ἡ μαγμένον=
σε καθίζω. Ἄπτα.) ἁπόντα. κατὰ συγκοπήν.
Ἴχαρ.) ἐπιθυμίαν εἶπε τὴν ἄτην τῆς φρενός. Λεῖ
φ' ἵδρανα.) καταλείπε τοὺς βωμοὺς. μήποτε μετέ=
χω λιμῆς, ἐν τῇ πόλει τῶν εὐσεβῶν. Ἀλφεσίβοιον.)
τὸ ζωοποιοῦν τὰ θρέμματα, ἢ ἔντιμον. μεταφορι=
κῶς. λέγει δὲ τοῦ νείλου. ἀρρενόγονον γὰρ τὸ ὕδωρ τοῦ
νείλου. ὅθεν ζεὺς πιὼν, ἔτεκεν ἄρεα. Βαθυχαῖος.)
ἡ μεγάλως εὐγενής. χαοὶ γὰρ οἱ εὐγενεῖς. ἐγὼ ἡ βα
θυχαῖος ἀναξία ταύτης τῆς βαθρείας ὦ γέρον.

Θέλεος ἀθέλεος.) σὺ δὲ θέλων καὶ μὴ θέλων,

καὶ

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ναῖ βήσῃ τάχα πολλὰ κακοπαθῶν. Ὄλοιο.) τοῦτο δεικτικῶς. ὄλοιο σὺν σαῖς ταῖς μηχαναῖς. Κατὰ σαρπηδόν.) κατὰ τὴν σαρπηδονίαν ἄκραν ἴυξε.

Οὐχ ὑπέρθεν.) οὐκ ἐκφύγοις. εἰς τὴν αἰγυπτίων ὑπέρπεσε βουλὴν. Εἰς ἀντίστροφον τὴν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἰλασομένων ὃ ἐστὶν ἀμφιέλισσαν. Βρετέασα.) ἡ τῶν ἀρετῶν ἐπικουρία βλάπτει με. τοῦτο δὲ φησὶν, ἐπεὶ θαρσούσαις αὐταῖς ἐν τῷ φανερῷ κατελήφθησαν. Ἄραχνος.) μηδὲν οὖσαν

Μᾶ γᾶ ὦ γᾶς παῖ Ζεῦ.) ὦ πάτερ Ζεῦ γῆς παῖ. ἡ αὐτὴ γὰρ ῥέα καὶ γῆ. Οὐδὲ γήρασαν.) εἰς γῆρας με ἤγαγον. Μαῖ μαῖ.) ἐν θουσιᾷ. Μᾶ γᾶ.) ὦ μῆτερ γῆ. Χιτῶνος ἔργον.) τὴν ἐργασίαν τοῦ χιτῶνος. Ὤρθωσας.) εἰς ὀρθὴν ἦλθε. Μαρτύρων ὕπο.) οὐ δεῖ μαρτύρων ἡμῖν. ὁ γὰρ ἄρης κρίνει τὸ νεῖκος. οὐδὲ γὰρ ἄργυρον τὸν ὑμῶν λαμβάνοντες, εἰρηνεύσαιμεν ἄν. Οὐ πίναξιν ἐστὶν ἐγγεγραμμένα.) οὐκ ἐγγράφως ταῦτα εἶπεν, ἀλλὰ ζώσῃ φωνῇ. Ἐκ κριθῶν μέθυ πρὸ γὰρ τῆς εὑρέσεως τοῦ οἴνου. τοῦτο ἐξεῦρον αἰγύπτιοι. λέγεται δὲ μεθύσκειν. Καὶ μονορύθμους δόμους.) ὡς πολλῶν ξείων ἐκεῖ οἰκούντων.

Δῖε πελασγῶν.) ὡς διὰ γυναικῶν. Πρόνοον.) τὸν πρόνοιαν ἡμῶν ποιούμενον. Πᾶς τις ἐπειπεῖν.) ἐπεὶ πᾶς ἄνθρωπος ἕτοιμος εἰς τὸ ψέγειν τοὺς ξένους.

Σωφρονίσμασι πατρός.) σωφρονεῖτε ὅπως ὁ τῶν αἰγυπτιάδων ὅμιλος καταγνωσθείη ὑπὸ τῶν ἀργείων. καὶ μὴ ἡμεῖς. Γλῶσσαν εὔτυχον.) τὸ εἰπεῖν μυσαρόν τι κατὰ τῶν ξένων εὐχερῶς ἐστίν. Ἐπίστρεπτον.)

στρεπτὸν.) τὴν ἐπιστροφῆς δεομένην. ἢ τὴν ἐπιστρέφουσαν εἰς θέαν. Πολύτεκνοι.) πολυτεκνίας πρόξενοι.

Θεσμὸς.) ὁ τοῦ ὑμετέρου ὕμνου νόμος. Μετάκοινος.) κοινωνὸς. Ἁρμονία.) ἡ ἁρμονία μετέχει τῆς ἀφροδίτης. Ψευδῶν τε.) ὅτι πολλὰ ψεύδονται οἱ ἐρῶντες. Φοβοῦμαι.) δέδοικα ὅτι εὐπλοίας ἔτυχον, μὴ καὶ τοῦ γάμου τύχωσι. Μετὰ πολλῶν.) μετὰ ἄλλων πολλῶν γάμων γυναικῶν, καὶ οὗτος τελεσθήσεται.

Μηδὲν ἀγάζειν.) λίαν ἐξετάζειν. Δίμοιρον αἰνῶ.) ἡδέως ἔχω τὸ δίμοιρον τῶν κακῶν σὺν ἐν ἀγαθῶ. ὅ ἐστι τῇ ἀπαλλαγῇ τοῦ γάμου. πίνδαρος· ἓν παρ' ἐσθλὸν σὺν δύο δαίονται πήματα βροτοῖς ἀθάνατοι.

ΤΕΛΟΣ.